

**GENERÁLNY ŠTÁB OZBROJENÝCH SÍL
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK
OZBROJENÝCH SÍL
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

BRATISLAVA 2008

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚVODNÉ SLOVO

Vážení užívateľia!

Predkladáme Vám elektronickú verziu Vojenského terminologického slovníka ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorý vznikol na základe Nariadenia náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky z 25. septembra 2006, č. p.: ŠbPDP-680-11/2006.

V nariadení sa o. i. konštatovala potreba vypracovať ucelený vojenský terminologický slovník na podporu realizácie dlhodobého plánu rozvoja ozbrojených síl SR, ktorého cieľom by malo byť definovanie všeobecných (spoločných) výrazov a pojmov a zjednotenie vojenskej terminológie týkajúcej sa činnosti našich ozbrojených síl pri plánovaní a vedení spoločných operácií zameraných na obranu a na plnenie úloh v rámci NATO a EÚ, ako aj v mierových operáciách EÚ a OSN.

Slovník mal byť výberom relevantných hesiel a definícií z NATO Glossary of Terms and Definitions – AAP-6, ktorého implementáciu v podobe slovenského obranného štandardu súbežne pripravoval Úrad pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality v Trenčíne (v elektronickej podobe ako SOŠ 3680 AAP-6 vyšiel v máji 2007), pričom mal byť rozšírený o špecifické slovenské výrazy a pojmy týkajúce sa operácií ozbrojených síl SR, ktoré AAP-6 neobsahuje. Gestorom prípravy slovníka sa stal štáb požiadaviek a dlhodobého plánovania Generálneho štábu ozbrojených síl SR.

V auguste 2007 dokončenie rozpracovaného slovníka prevzal nový odbor analýz, doktrín, predpisov a štandardov Generálneho štábu ozbrojených síl SR, ktorý ho v spolupráci s Inštitútom strategických štúdií Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika v Liptovskom Mikuláši dopracoval do podoby, v akej Vám ho dnes predkladáme.

Slovník je určený predovšetkým vojakom a zamestnancom rezortu ministerstva obrany na operačnej úrovni a vyššie, ktorí prichádzajú do styku s anglicky hovoriacimi predstaviteľmi veliteľských a riadiacich štruktúr NATO, ako aj jednotlivých členských štátov a ozbrojených síl aliancie. Obsahuje 1 203 hesiel v slovenskom i anglickom jazyku a k nim prislúchajúcich slovenských definícií, pričom 953 hesiel (takmer 80 %) je prevzatých zo SOŠ 3680 AAP-6 a zvyšok tvoria heslá z iných zdrojov, ktorých zoznam je na strane 127.

Dnešným zverejnením slovníka plníme úlohu z citovaného nariadenia náčelníka generálneho štábu, vypracovať jeho elektronickú formu do 30. júna 2008. Tým však prácu na ňom v žiadnom prípade nepovažujeme za ukončenú. Obsah slovníka budeme v pravidelných polročných intervaloch prehodnocovať a upravovať podľa Vašich pripomienok a návrhov a ak dozrie čas, chceme by sme ho vydať aj v tlačenej podobe ako služobnú pomôcku.

plk. Jaroslav NIŽŇANSKÝ, PhD.,
náčelník odboru analýz, doktrín, predpisov a štandardov

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

HESLÁ A DEFINÍCIE

A

absorbovaná dávka — *absorbed dose*

Množstvo energie dodanej jadrovým (alebo ionizujúcim) žiarením hmotnostnej jednotke absorbujúceho materiálu. Jednotkou je rad. (1)

administratíva — *administration*

1. Riadenie a výkon všetkých vojenských záležitostí okrem taktiky a stratégie, najmä v oblasti logistiky a personalistiky.
2. Vnútorne riadenie jednotiek. (1)

administratívna bezpečnosť — *administrative security*

Systém opatrení, ktorých cieľom je ochrana utajovaných skutočností pri ich tvorbe, prijíme, evidencii, preprave, ukladaní, rozmnožovaní, vyradovaní a uchovávaní alebo pri inej manipulácii. (12)

administratívne riadenie — *administrative control*

Usmerňovacie alebo vykonávacie oprávnenie nad podriadenými jednotkami alebo inými organizáciami vo vzťahu k administratívnym veciam, ako je napríklad personálna správa, zásobovanie, služby a ďalšie záležitosti, ktoré nie sú zahrnuté do operačných úloh podriadených alebo iných organizácií, vrátane zaistenia toku informácií a hlásení. Poznámka: Táto právomoc sa bude uplatňovať v dobe nasadenia deklarovaných jednotiek OS SR v NRF 10 a bude delegovaná na Vojenského poradcu pre styk s veliteľstvom NRF. (1, 19, 31)

aeromobilita; schopnosť prepravy vzduchom — *airmobility*

Spôsobilosť aeromobilných síl prepravovať sa vzduchom pri zachovaní ich schopností zapojiť sa do pozemného boja. (1)

aeromobilná operácia; letecká mobilná operácia — *airmobile operation*

Operácia, pri ktorej letecké prostriedky manévrujú s bojovou silou a výzbrojou v priestore bojiska s cieľom zvieŕ pozemný boj. (1)

aeromobilné sily; letecké mobilné sily — *airmobile forces*

Bojové a podporné pozemné jednotky a jednotky vzdušnej prepravy určené na vedenie rýchlych aeromobilných operácií. (1)

afiliácia — *affiliation*

Vzťah v dobe bezpečnosti medzi jednotkami síl vysokej pripravenosti, ktorý zaisťuje adekvátnu spoločnú prípravu a výcvik. Mnohonásobná afiliácia je neprípustná. (32)

afirmácia — *affirmation*

Proces overenia schopnosti jednotky alebo veliteľstva vykonávať operácie podľa požiadaviek, noriem a potrieb NATO. Výsledkom afirmácie môže byť aj záver, že jednotka nie je spôsobilá vykonávať operácie. (2)

agent — *agent*

V spravodajstve osoba regrutovaná, vycvičená, riadená a využívaná na získavanie a odovzdávanie informácií. (1)

agentúra – spravodajská agentúra — *agency – collection agency*

V spravodajstve organizácia alebo osoba zaoberajúca sa zhromažďovaním a spracovávaním informácií. (1)

akčný rádius (operačný dosah, dolet) — *radius of action*

Maximálna vzdialenosť, ktorú vozidlo, lietadlo alebo loď so štandardnou bojovou záťažou dokáže prekonať zo svojej základne (východiskového bodu) v žiaducom smere a bez dopĺňania paliva sa vrátiť späť; do úvahy sa berú všetky bezpečnostné a prevádzkové hodnoty. (1)

aktívna (činnosť); aktívne (zariadenie) — *active*

Pri sledovaní ide o termín používaný v súvislosti s vykonávanými činnosťami alebo používanými zariadeniami, ktoré vyžarujú detekovateľnú energiu. (1)

aktívna obrana — *active defence*

Aktívne opatrenia prijaté proti nepriateľovi s cieľom znemožniť, odvrátiť či zrušiť akúkoľvek formu jeho útoku, alebo znížiť jeho účinok. (1)

aktívna protivzdušná obrana — *active air defence*

Priama činnosť aktívnych zbraňových systémov protivzdušnej obrany, letectva, ako aj zbraní, ktoré nie sú primárne určené na protivzdušnú obranu a elektronický boj, zameraná na anulovanie alebo zníženie efektívnosti vzdušnej činnosti nepriateľa. (1)

aktívne elektronické ochranné opatrenia — *active electronic protective measures*

Sú opatrenia zistiteľné nepriateľom na zaistenie efektívneho využitia elektromagnetického spektra, ako napríklad zmena frekvencií, frekvenčné skákanie (*frequency hopping*), rozprestreté spektrum (*spread spectrum*), zmena iných parametrov vysielacieho zariadenia (napr. prevádzkových údajov). (1)

aktívny materiál — *active material*

Materiál ako plutónium a niektoré izotopy uránu schopný podporovať reťazovú jadrovú reakciu. (1)

aktuálne spravodajstvo — *current intelligence*

Spravodajstvo (spravodajské informácie) odrážajúce súčasnú situáciu na strategickej alebo taktickej úrovni. (1)

akustické vedenie vojnových činností — *acoustic warfare*

Využitie akustickej energie v rámci celého spektra v prostredí pod vodnou hladinou na vyprovokovanie reakcie nepriateľa, aby sa využitím akustického spektra odhalil; obmedzenie alebo úplné znemožnenie využitia tohto spektra nepriateľom a prijatie opatrení na efektívne využitie akustického spektra vlastnými silami. (1)

analýza — *analysis*

V spravodajstve je to krok vo fáze spracovania v rámci spravodajského cyklu, pri ktorom sú informácie podrobené preskúmaniu za účelom zistenia dôležitých údajov pre ich následné využitie. (1)

analýza cieľa — *target analysis*

Preskúmanie potenciálnych cieľov, ktorého zmyslom je stanoviť ich vojenskú dôležitosť, priority útoku na ne a určiť zbrane potrebné na dosiahnutie žiaducej úrovne ich poškodenia alebo spôsobenia ľudských strát. (1)

analýza terénu — *terrain analysis*

Zhromažďovanie, analýza, zhodnotenie a interpretácia geografických informácií o prírodných a umelých charakteristikách terénu v kombinácii s ďalšími dôležitými faktormi s cieľom dokázať predvídať účinky terénu na vojenské operácie. (1)

armáda; pozemné sily; ozbrojené sily — *army*

1. Zoskupenie väčšie ako armádny zbor a menšie ako skupina armád; väčšinou sa skladá z dvoch alebo viacerých armádných zborov.
2. V niektorých krajinách termín armáda (*army*) označuje pozemnú zložku ozbrojených síl.
3. V niektorých krajinách termín armáda (*armée*) zahŕňa všetky zložky ozbrojených síl. (1)

armádny zbor — *army corps*

Zoskupenie väčšie ako divízia a menšie ako armáda alebo skupina armád; väčšinou sa skladá z dvoch alebo viacerých divízií s podpornými a zabezpečovacími zložkami. (1)

asymetria — *asymmetry*

Nesúmernosť, ktorá sa v oblasti bezpečnosti prejavuje v počtoch, prostriedkoch, schopnostiach a účinkoch. Vyjadruje významný rozdiel, ktorý má nesúmernosť v dosahovaní cieľov bezpečnostných aktivít. Dosiahnutie asymetrie je podstatou vojenského umenia a hlavným predpokladom víťazstva. (2)

asymetrická hrozba — *asymmetric threat*

Hrozba vyplývajúca z možného použitia odlišných prostriedkov alebo metód na obídenie alebo potlačenie silných miest protivníka, pri súčasnom využití jeho slabých miest na dosiahnutie neprimeraného výsledku. (1)

asymetrická operácia — *asymmetric operation*

Operácia vedená pravidelnými ozbrojenými silami proti nepravidelným nepriateľským silám, ktorých spôsob boja a používané metódy či prostriedky sú v rozpore s medzinárodným vojnovým právom a so všeobecne uznávanými etickými a mravnými zásadami. (2)

autonómna operácia — *autonomous operation*

Spôsob bojovej činnosti jednotky, pri ktorom veliteľ preberá úplnú zodpovednosť za riadenie zbraní a napadnutie nepriateľských cieľov; tento spôsob môže nariadiť veliteľ s vyššou právomocou, alebo môže vyplývať zo straty všetkých komunikačných prostriedkov. (1)

B

balistika — ballistics

Vedný odbor zaoberajúci sa pohybom, správaním, vzhľadom alebo modifikáciou striel alebo iných letových prostriedkov pohybujúcich sa pôsobením hnacích náplní, prúdenia vzduchu, zemskej príťažlivosti, teploty alebo iných meniacich sa látok, podmienok alebo síl. (1)

batéria — battery

1. Taktická administratívna delostrelecká jednotka (jednotka PVO) alebo menšia jednotka veľkosťou i štruktúrou zodpovedajúca rote alebo podobnej jednotke pozemných síl.
2. Všetky delá, torpédové hlavne, svetlomety alebo odpaľovacie zariadenia rovnakej veľkosti, rovnakého kalibru alebo používané na rovnaký cieľ, inštalované na jednej lodi alebo inak operujúce ako celok. (1)

bezpečná zóna — safe area

V operáciách na podporu mieru bezpečná oblasť, v ktorej ozbrojené sily NATO alebo ozbrojené sily pod velením NATO chránia určené osoby alebo majetok. (1)

bezpečnosť; bezpečnostná organizácia; bezpečnostné opatrenia — security

1. Stav, v ktorom je zachovaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie. (6)
2. Stav, keď určené informácie, materiál, osoby, činnosti a zariadenia sú chránené proti prieskumu, sabotáži, podvratnej činnosti a terorizmu, strate a neautorizovanému prístupu.
3. Opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie ochrany pred špionážou, sabotážou, podvratnými činnosťami a terorizmom a tiež pred stratou a neoprávneným prezradením.
4. Organizácie zodpovedné za ochranu pred špionážou, sabotážou, podvratnými činnosťami a terorizmom a tiež pred stratou a neoprávneným prezradením. (1)

bezpečnostná certifikácia; bezpečnostné osvedčenie — security certification

Osvedčenie vydané príslušným štátnym orgánom na označenie spôsobilosti mechanického zábranného prostriedku, technického zabezpečovacieho prostriedku alebo šifrového prostriedku chrániť utajované skutočnosti. (12)

bezpečnostná klasifikácia — security classification

Kategória alebo stupeň pridelený na ochranu informácií, materiálov alebo priestorov obranného charakteru na stanovenie stupňa nebezpečenstva pre NATO alebo národnú bezpečnosť príslušnej krajiny v prípade ich neautorizovaného prezradenia; predstavuje štandardný stupeň ochrany proti neautorizovanému prezradeniu (1)

bezpečnostná politika — security policy

Bezpečnostná politika je najvšeobecnejší a vrcholný program štátu alebo zoskupenia štátov v oblasti zachovania štátu a obhajoby a obrany jeho bezpečnostných záujmov. Deklaruje bezpečnostné záujmy, identifikuje bezpečnostné hrozby a určuje spôsoby a prostriedky obrany záujmov. (2)

bezpečnostná previerka — *security clearance*

Súbor opatrení, ktorými sa zisťuje, či navrhovaná osoba spĺňa predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. (12)

bezpečnostná situácia — *security situation*

Bezpečnostná situácia (štátu, regiónu, oblasti) je výslednicou procesov a vzťahov vo sfére nevojenskej a vojenskej bezpečnosti. Je súhrnom vzťahov politického, kultúrno-sociálneho, ekonomického, vojenského a ekologického prostredia ako celku. (2)

bezpečnostná stratégia štátu — *national security strategy*

Bezpečnostná stratégia je súbor zásadných východísk realizácie bezpečnostnej politiky štátu s cieľom zaručiť požadovanú úroveň bezpečnosti občana a štátu. Vystupuje v dvoch rovinách, a to ako rozhodovací proces formulovania bezpečnostných záujmov, cieľov a prostriedkov na ich dosiahnutie a v druhej rovine ako produkt rozhodovacieho procesu – verejne deklarovaný základný bezpečnostno-politický dokument. (2)

bezpečnostné pásmo — *safety zone / safe area*

Priestor (pozemný, vzdušný alebo námorný) vyhradený na nebojovú činnosť vlastných pozemných, leteckých a námorných síl. (1)

bezpečnostné prostredie — *security environment*

Vonkajšie prostredie ovplyvňujúce bezpečnostnú politiku štátu. Možno ním rozumieť priestor mimo štátnych hraníc (zvonku), v ktorom sa realizujú a stretávajú záujmy štátu so záujmami iných aktérov medzinárodných vzťahov. (2)

bezpilotný prostriedok — *unmanned aerial vehicle*

Vzdušný prostriedok s vlastným pohonom, na palube ktorého nie je posádka, ktorý na vyvinutie vztlaku využíva aerodynamické sily pôsobiace na jeho krídla. Môže letieť samostatne alebo byť diaľkovo riadený, môže byť použiteľný jednorázovo alebo s návratom a môže niesť náklad spôsobujúci alebo nespôsobujúci smrť. Za bezpilotné prostriedky sa nepovažujú balistické alebo polobalistické prostriedky, riadené strely s plochou dráhou letu alebo delostrelecké strely. (1)

binárna chemická munícia — *binary chemical munition*

Munícia, v ktorej sú chemické látky umiestnené v oddelených kontajneroch. Po zmiešaní alebo zlúčení následkom výstrelu, vypustenia alebo inej iniciácie vytvárajú toxickú chemickú látku. (1)

biologická bojová látka — *biological agent*

Mikroorganizmus spôsobujúci ochorenie ľudí, rastlín a zvierat alebo poškodenie materiálu. (1)

biologická munícia — *biological ammunition*

Typ munície, ktorej primárnu náplň tvorí biologická bojová látka. (1)

biologická zbraň — *biological weapon*

Druh vojenského materiálu, ktorý vymetie, rozptýli alebo inak rozšíri biologické bojové látky, vrátane artropodických (článkonožce) bacilonosičov. (1)

bitka — *battle*

1. Skupina príbuzných bojov, trvajúca dlhšie a zahrňujúca väčšie sily ako boj.
2. Rad navzájom súvisiacich bojových činností a bojov, vedených na rozhodujúcich smeroch bojiska s cieľom dosiahnuť strategicky významné výsledky v ťažení. (2)

bočné zabezpečenie; bočný voj — flank guard

Zabezpečovací prvok operujúci bokom od pohybujúcej sa alebo stojacej jednotky, zabezpečujúci jej ochranu pred nepriateľským pozemným pozorovaním, priamou paľbou a prekvapujúcim útokom. (1)

bočný útok; útok na krídlo — flanking attack

Útočný manéver vedený na krídlo bojovej zostavy nepriateľa. (1)

bod dosadnutia — landing point

Bod v rámci pristávacieho miesta, kde môže pristáť jeden vrtuľník alebo lietadlo s kolovým štartom. (1)

bod priblíženia k priestoru vysadenia — target approach point

Pri operáciách vzdušnej prepravy kontrolný navigačný bod, nad ktorým sa vykoná posledný obrat pred priletom do priestoru vysadenia alebo pristátia výsadku. (1)

bod vyčkávania — orbit point

Geograficky alebo elektronicky definovaná poloha používaná pri rozmiestnení lietadiel za letu počas taktickej operácie, keď nebol vopred určený vyčkávací obrazec. (1)

bod začatia úderu — turn-in point

Bod, v ktorom lietadlo začína priblíženie na čiaru seči. (1)

boj — engagement

1. Malý taktický konflikt medzi proti sebe stojacimi a manévrujúcimi silami, vedený obvykle na úrovni brigády a nižšie (prebieha v obmedzenom časovom trvaní – v minútach, hodinách, maximálne jeden deň).
2. Organizované ozbrojené stretnutie jednotiek alebo útvarov znepriatelených strán, vedené s cieľom fyzicky zničiť alebo zajať nepriateľa, udržať dôležité priestory, objekty a čiaru, alebo sa ich zmocniť. (2)

bojaschopný; bojová schopnosť — combat ready

1. Vo vzťahu k organizácii alebo zariadeniu použiteľnosť na bojové operácie.
2. Vo vzťahu k osobám kvalifikácia na vykonávanie bojových operácií v jednotke, ku ktorej sú pridelené. (1)

bojisko; priestor bojovej činnosti — battlefield / battlespace

1. Oblasť, v ktorej jednotky, útvary alebo zoskupenia pozemných síl, letectva a námorníctva vedú bezprostredný boj s nepriateľom v čase a priestore, geograficky vymedzená dotykom, hĺbkou a tylom (close, deep, rear area).
2. Predstavuje prostredie, faktory a podmienky, ktorých pochopenie podmieňuje úspešné použitie bojového potenciálu (combat power), ochranu síl, alebo splnenie bojovej úlohy. Súčasťou priestoru bojovej činnosti sú nepriateľské i vlastné operačné zoskupenia, zariadenia, počasie, terén, elektromagnetické spektrum, ako aj informačné prostredie v rámci operačného priestoru (operational area) a záujmových priestorov (area of interest). (2)

bojová činnosť — *combat activity; combat action*

Súhrn všetkej činnosti ozbrojených síl na zemi, vo vzduchu i na mori, ktorá smeruje k dosiahnutiu cieľov vojenských ťažení a hlavných operácií. Skladá sa z veľkého počtu jednotlivých v sebe uzatvorených akcií, ktorým hovoríme boje. (3)

bojová činnosť (operácia) vedená s použitím biologických zbraní; bojová biologická činnosť — *biological operation*

Použitie biologických látok na spôsobenie strát na ľuďoch alebo zvieratách, na ničenie rastlín alebo materiálu; alebo obrana proti takémuto použitiu. (1)

bojová činnosť taktického letectva — *tactical air operation*

Použitie vzdušných síl v súčinnosti s pozemnými alebo námornými silami na:

- a) získanie a udržanie vzdušnej nadvlády;
- b) zabránenie presunu nepriateľských síl do priestoru bojovej činnosti a v rámci neho, ich vyhľadávanie a ničenie spolu s podpornými a zabezpečovacími prvkami;
- c) pomoc pozemným alebo námorným silám pri plnení ich cieľov kombinovanými alebo spoločnými operáciami. (1)

bojová hliadka — *combat patrol / fighting patrol*

Pozemná jednotka taktického stupňa vyčlenená z hlavných síl na samostatný boj; samostatná jednotka určená v prípade potreby na obranu čela, bokov alebo tyla hlavných síl počas presunu a v boji. (1)

bojová informácia (informácia z bojovej činnosti) — *combat information*

Rýchlo sa meniace údaje zhromaždené v boji jednotkami alebo jednotkám priamo nahlásené, ktoré ich môžu okamžite použiť v boji, alebo pri hodnotení bojovej situácie; dôležité údaje sa zároveň uvádzajú v spravodajských hláseniach. (1)

bojová letecká hliadka — *combat air patrol*

Letecká hliadka nad cieľovou oblasťou, chránenými ozbrojenými silami, dôležitou oblasťou bojovej činnosti alebo nad oblasťou protivzdušnej obrany určená na vykonanie prepadu a ničenie nepriateľských lietadiel pred tým, ako dosiahnu cieľ. (1)

bojová podpora — *combat support*

1. Palebná podpora a operačná pomoc v prospech bojových prvkov. (1)
2. Operácie a opatrenia, ktoré zásadne vplyvajú na celkový úspech operácie v predpokladaných priestoroch bojovej činnosti a vytvárajú predpoklady na splnenie cieľa operácie. (19)

bojová pohotovosť — *combat readiness*

1. Stav, v ktorom sú ozbrojené sily pripravené a udržiavané na činnosť podľa plánu použitia ozbrojených síl po nariadení mobilizácie, v čase vojny a vojnového stavu. (15)
2. Stav, v ktorom sú organizácie a zariadenia k dispozícii a zložky ozbrojených síl sú spôsobilé vykonávať bojovú činnosť. (3)

bojová pohotovosť na zemi — *ground alert*

Stav, pri ktorom sú lietadlá na zemi alebo na palubách lodí plne vybavené a vyzbrojené, s posádkou v stave bojovej pohotovosti a pripravené na vzlet do určenej lehoty (zvyčajne 15 minút) od prijatia rozkazu na plnenie bojovej úlohy. (1)

bojová sila — *combat power*

1. Schopnosť ozbrojených síl bojovať a dosahovať úspech v operáciách. Skladá sa z troch navzájom spätých zložiek – fyzickej, morálnej a psychologickkej, ktoré sú založené na doktrínalnej (konceptnej) zložke. (25)
2. Celkové prostriedky nasadenia alebo ničenia, ktoré môže konkrétna jednotka, resp. zoskupenie zasadiť proti nepriateľovi v konkrétnom čase. (19)

bojová skupina Európskej únie — *EU battle group*

Vojensky účinné, spoľahlivé a súdržné bojové zoskupenie síl vysokej pohotovosti Európskej únie, schopné viesť samostatnú operáciu alebo v začiatkovej fáze operáciu väčšieho rozsahu. Pozostáva z práporného zoskupenia posilneného o prvky bojovej podpory a bojového zabezpečenia. (2)

bojová spravodajská informácia — *combat intelligence*

Spravodajská informácia o protivníkovi a o poveternostných i geografických podmienkach, vyžadovaná veliteľom na plánovanie a vedenie bojových operácií. (1)

bojová úloha — *task*

Činnosť, ktorú ukladá nadriadený na vykonanie svojim jednotkám alebo veliteľstvám. Je to činnosť, ktorá musí byť vykonaná na splnenie úlohy nadriadeného. (25)

bojová úloha; bojové poslanie; letová úloha; misia — *mission*

1. Jasné a stručné vyjadrenie úlohy a jej cieľa veliteľstvom.
2. Jedno alebo viaceré lietadlá, ktorým bol vydaný rozkaz na splnenie konkrétnej úlohy. (1)

bojové rozmiestnenie; bojová zostava — *disposition*

1. Rozmiestnenie prvkov velenia a podriadených síl v rámci stanoveného priestoru.
2. Predpísané usporiadanie všetkých taktických jednotiek tvoriacich letku alebo skupinu lietadiel.
3. Predpísané usporiadanie zostavy, ktorú majú zaujať formácie a jednotlivé lode flotily z rozličných dôvodov, napríklad križovania, priblíženia sa k nepriateľovi, udržania kontaktu s ním alebo boja. (1)

bojové zabezpečenie — *combat service support*

1. Zabezpečenie bojových jednotiek najmä v oblasti administratívy a logistiky. (1)
2. Bojové zabezpečenie vo svojej podstate umožňuje zabezpečenie udržateľnosti. (19)

bojový predpis — *combat directive*

Interný normatívny akt, ktorý rieši miesto a úlohu jednotiek, útvarov a zväzkov v boji (bojových a ďalších operáciách) a činností s ním súvisiacich, zásady prípravy a vedenia boja silami a prostriedkami a ich zabezpečenia v boji, zásady presunov a vedenia iných taktických činností. (3)

bojový priestor; bojová zóna — *combat zone*

1. Priestor využívaný bojovými jednotkami na vedenie boja.
2. Územie pred rozhraním tylového priestoru skupiny armád.
Delí sa na:
 - a) Predný bojový priestor, ktorý obsahuje územie pred rozhraním tylového priestoru armádneho zboru.
 - b) Tylový priestor spravidla obsahujúci územie medzi rozhraním tylového priestoru armádneho zboru a skupiny armád. (1)

bojový vrtuľník — *antiarmour helicopter / antitank helicopter*

Vrtuľník s výzbrojou určený na ničenie obrnených cieľov. (1)

bojový vzlet — *sortie*

Vo vzdušných operáciách operačný let jedného lietadla. (1)

bojujúca strana — *belligerent*

Jednotlivec, skupina, vojenské sily alebo štát zapojené do konfliktu v dobe krízy alebo vojny. (1)

brigáda — *brigade*

Taktický zväzok menší ako divízia a väčší ako prápor, zložený z podriadených bojových jednotiek, jednotiek bojovej podpory a jednotiek bojového zabezpečenia, určený na plnenie taktických úloh. (2)

budovanie mieru — *peacebuilding*

Operácia na podporu mieru majúca za cieľ riešiť základné príčiny konfliktu a dlhodobo zabezpečiť potreby obyvateľstva, využívajúca vzájomne sa dopĺňajúce diplomatické, civilné a v nevyhnutnom prípade aj vojenské prostriedky. Operácia vyžaduje záväzné a dlhodobé vynakladanie úsilia a môže prebiehať súčasne s inými typmi operácií na podporu mieru. (1)

C

centigray (cGy) — *centigray*

Jednotka absorbovanej dávky ožiarenia (1 centigray = 1 rad). Predtým používaná jednotka röntgen (1 R = 1 cGy). (1)

centrum výnimočnosti — *centre of excellence*

Vysokošpecializované stredisko na prípravu a výcvik špecifických jednotiek ozbrojených síl v rámci krajín NATO, napr.: RCHBO, výbušniny – EOD a pod. (2)

certifikácia — *certification*

1. Oficiálne uznanie, že jednotka, jedinec, materiál alebo systém splnil stanovené normy, štandardy alebo kritériá a je schopný plniť určené poslanie alebo úlohy. Súvisiace vzťahy: posúdenie, analýza, vyhodnotenie, potvrdenie. Hierarchický vzťah uvedených termínov v logickom poradí je: posúdenie, analýza, vyhodnotenie, potvrdenie a certifikácia.
2. Cieľom výcviku a certifikačného procesu je poskytovať bojaschopné jednotky spôsobilé viesť celé spektrum bojových úloh. (32)

certifikát o bezpečnostnej previerke — *security certificate / certificate of security clearance*

Osvedčenie vydané príslušným štátnym orgánom, potvrdzujúce, že jeho držiteľ bol preverený a spĺňa podmienky na prístup k utajovaným skutočnostiam v rozsahu uvedenom v tomto osvedčení. (1)

cestná zátarasa; zatarasenie komunikácie — *road block*

Zátarasa alebo prekážka (spravidla krytá paľbou) používaná na zastavenie alebo obmedzenie pohybu nepriateľských vozidiel po komunikácii. (1)

cieľ; objekt — *target*

Objekt v rámci jednotlivej akcie, napr. územie, stavba, zariadenie, vojenská jednotka, vybavenie, jednotlivec, skupina alebo systém určený na ovládnutie, využitie, neutralizáciu alebo deštrukciu vojenskou silou. (1)

cieľový priestor — objective area

Definovaný geografický priestor, v ktorom sa nachádza cieľ určený na obsadenie alebo dobytie vojenskou silou. Tento priestor definuje príslušný zodpovedný orgán pre potreby velenia a riadenia. (1)

cieľový stav — end-state

Stav, ktorý je potrebné dosiahnuť na konci operácie tak, aby sa konflikt skončil alebo vyriešil za výhodných alebo uspokojivých podmienok. (2)

civilná ochrana — civil protection

Súhrn systémových opatrení, činností, postupov a prostriedkov uplatňovaných kompetentnými orgánmi, organizáciami, zložkami a obyvateľstvom, ktorých cieľom je prevencia, ochrana a minimalizovanie negatívnych vplyvov možných krízových situácií na zdravie a životy ľudí, na zvieratá, majetok a životné prostredie. (7, 8, 10)

civilno-vojenská spolupráca — civil-military co-operation (CIMIC)

Koordinácia činností a spolupráca medzi veliteľom NATO a civilnými predstaviteľmi, vrátane miestneho obyvateľstva a miestnych orgánov a tiež medzinárodných, národných a mimovládnych organizácií a agentúr na prospech plnenej úlohy. (1)

Č

čas na dosiahnutie pohotovosti — readiness time

Čas, za aký môže byť jednotka pripravená plniť úlohy, na ktoré bola postavená, vybavená a vycvičená. Tento čas sa posudzuje a určuje na základe ukazovateľov o aktuálnom stave personálu, bojovej techniky a stupňa vycvičenosti jednotky. Nepatria sem žiadne prechodné obdobia. (1)

čas prechodu — pass time

Pri presune po ceste čas, ktorý uplynie medzi prechodom vedúceho a posledného vozidla kolóny rovnakým miestom. (1)

čas uvoľnenia komunikácie — road clearance time

Celkový čas, ktorý kolóna potrebuje na prechod určenej časti komunikácie a jej uvoľnenie. (1)

čelný útok; čelný boj — frontal attack

Útočný manéver, pri ktorom hlavná činnosť smeruje proti prednému okraju nepriateľských síl. (1)

čiara hlásenia — report line

Čiara, ktorej dosiahnutie musia jednotky hlásiť svojmu nadriadenému. (1)

čiara zastavenia palby — cease fire line

Presne vymedzená čiara v teréne, od ktorej platí zákaz vedenia palby, pretože by bola ohrozená bezpečnosť vlastných jednotiek prvého sledu. (3)

čiasťkový rozkaz — *fragmentary order*

Skrátená forma operačného rozkazu, vydaná na základe požiadavky, ktorou sa eliminuje potreba preformulovania informačného obsahu základného operačného rozkazu; môže sa vydať po častiach. (1)

činnosť na zabránenie povstaniu — *counter-insurgency*

Vojenské, polovojenské, politické, ekonomické, psychologické a civilné akcie vykonávané na zabránenie povstaniu. (1)

činnosť na zdržanie nepriateľa — *denial measure*

Činnosť zabráňujúca alebo sťažujúca nepriateľovi využívať priestor, živú silu alebo zariadenia; môže zahŕňať deštrukciu, odstrašovanie, kontamináciu alebo vytvorenie prekážok. (1)

číslo cieľa — *target number*

Referenčné číslo pridelené cieľu jednotkou riadenia paľby. (1)

číslo klasifikácie (zdravotníckych zariadení) — *role number*

Vo vojenskom zdravotníctve klasifikácia zdravotníckych zariadení podľa úrovne poskytovaných zdravotníckych služieb. (1)

D

dátové služby — *data services*

Súhrn vopred definovaných činností poskytovaných používateľom komunikačnej infraštruktúry, ktoré umožňujú prácu (ako napríklad prijímanie, odosielanie, prístup k informáciám, spracovávanie údajov) s nehlasovými údajmi, medzi ktoré patria napríklad e-mail, fax, SMS, MMS, internet, počítačové aplikácie, databázy a iné. (30)

dávka ožiarenia — *radiation dose, exposure dose*

Celkové množstvo ionizujúceho žiarenia absorbované materiálom alebo tkanivom, vyjadrené v centigrayoch. (1)

dávka toxickej chemickej látky — *chemical dose*

Množstvo toxickej chemickej látky vyjadrené v miligramoch, ktoré prijalo alebo absorbovalo telo. (1)

dávkový príkon — *radiation dose rate*

Dávka ožiarenia absorbovaná za jednotku času. (1)

decentralizované plnenie úloh — *decentralized execution*

Pridelenie právomoci podriadenému veliteľovi na splnenie stanovených úloh a cieľov. (1)

decentralizované riadenie — *decentralized control*

Spôsob velenia a riadenia (v protivzdušnej obrane bežný režim), pri ktorom vyšší stupeň velenia a riadenia kontroluje činnosť jednotiek a priame zadanie cieľov vykonáva len v prípade, ak je potrebné zabezpečiť účinné riadenie a vedenie paľby alebo zabrániť ohrozeniu a zničeniu vlastných síl a prostriedkov. (1)

defenzívna a preventívna protiteroristická činnosť — *antiterrorism*

Súbor defenzívnych a preventívnych opatrení proti terorizmu prijatých na zníženie zraniteľnosti síl, osôb a majetku. Poznámka: takéto opatrenia zahŕňajú ochranné a odstrašujúce opatrenia zamerané na zamedzenie alebo zníženie jeho prejavov. (1)

dekontaminácia — decontamination

Proces zaist'ujúci bezpečnosť osôb, objektu alebo priestoru absorpciou, zničením, neutralizáciou, znehodnotením alebo odstránením biologických alebo toxických chemických látok, alebo odstránením rádioaktívneho materiálu zachyteného na nich alebo v ich okolí. (1)

delegovanie právomoci — delegation of authority

Činnosť, pri ktorej veliteľ postúpi podriadenému veliteľovi presne určenú časť svojich právomocí a zodpovedností súvisiacich s pridelenou úlohou. (1)

delostrelecká príprava — artillery preparation

Delostrelecká paľba vedená pred útokom s cieľom narušiť spojenie a dezorganizovať integritu obrany nepriateľa. (1)

delostrelectvo — artillery

Časť ozbrojených síl určená na palebnú podporu boja pozemných síl s pozemným a vzdušným protivníkom. Podieľa sa i na plnení iných úloh palebného ničenia protivníka a na neletálnom palebnom pôsobení. Tvoria ho orgány riadenia delostrelectva, delostrelecké útvary a jednotky, jednotky PVO a výcvikové zariadenia delostrelectva. (2)

demilitarizovaná zóna – pásmo — demilitarized zone

Vymedzený priestor, v ktorom je zakázané rozmiestňovať alebo sústreďovať vojenské sily, ako aj vytvárať a udržiavať vojenské zariadenia akéhokoľvek druhu. (1)

demolácia — demolition – splash

Ničenie stavieb, zariadení alebo materiálu ohňom, vodou, výbušnami, mechanickými alebo inými prostriedkami. (1)

demonštrácia sily — demonstration of force

Prezentácia sily na bojisku, kde sa nepredpokladá rozhodujúca činnosť, s cieľom odstrašiť (oklamať) protivníka. V čase zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie to môže byť činnosť ozbrojených síl demonštrujúca vierohodnú schopnosť a odhodlanie brániť národné záujmy a presadiť politické ciele všetkými prostriedkami. (3)

derivácia (rotačne stabilizovanej strely) — drift

V balistike zmena smeru strely pod vplyvom gyroskopického pôsobenia gravitačných a atmosférických silových momentov na rotujúcu strelu. (1)

diagram rádioaktívneho spad — fallout pattern

Zobrazenie rozloženia rádioaktívneho spad pomocou vrstevníc. (1)

dial'kovo riadený prostriedok — remotely piloted vehicle

Bezpilotný prostriedok, ktorý možno riadiť zo vzdialeného miesta spojovacími prostriedkami, spravidla s určením návratu na základňu. (1)

divízia — division

1. Taktický zväzok s nasledujúcimi charakteristikami:

- a) Hlavný organizačný stupeň, ktorý má patričnú výzbroj a zabezpečovacie jednotky potrebné na vedenie dlhodobého boja; väčší ako pluk alebo brigáda a menší ako zbor.
 - b) Letecká divízia ako zoskupenie vytvorené na vedenie vzdušného boja, zložená z dvoch alebo viacerých krídel s príslušnými zabezpečovacími jednotkami; bojové krídla leteckej divízie sú obvyčajne zložené z jednotiek rovnakého typu.
 - c) Určitý počet námorných plavidiel podobného typu zoskupených pod spoločným operačným a administratívnym velením alebo letka taktického námorného letectva zložená z dvoch alebo viacerých rojov.
2. Organizačná súčasť hlavného veliteľstva riadiaca vojenské záležitosti osobitnej povahy, ako sú personálne otázky, spravodajstvo, plánovanie a vedenie výcviku, zásobovanie a evakuácia.
3. Určitý počet osôb z plného stavu lode zoskupený pod operačným a administratívnym velením. (1)

dlhodobá dávka ožiarenia — *chronic radiation dose*

Dávka ionizujúceho žiarenia prijímaná nepretržite alebo prerušovane počas relatívne dlhšieho obdobia, ktorá môže spôsobiť chorobu z ožiarenia alebo aj smrť. V prípade dlhodobého pôsobenia nízkych dávok ožiarenia je možné podstatnú časť akútneho poškodenia buniek vyliečiť. (1)

dlhodobé plánovanie — *long-term planning*

Súčasť obranného plánovania; plánovanie rozvoja systému obrany štátu a ozbrojených síl na obdobie spravidla desať rokov a dlhšie. (11)

dlhodobé / predbežné plánovanie — *deliberate / advanced planning*

- 1. Plánovanie, ktoré predstavuje iniciovanie a vypracovanie plánov na základe predpokladaných scenárov vývoja situácie v budúcnosti. Hlavnými produktmi procesu takéhoto plánovania sú stále obranné plány a situačné / typové plány.
- 2. Dlhodobé plánovanie treba chápať z pohľadu doby platnosti výsledných produktov stálych obranných plánov a situačných / typových plánov. (2)

dočasný cintorín — *temporary cemetery*

Cintorín na:

- a) prvotné pochovanie telesných pozostatkov, ak to okolnosti dovoľia;
- b) opätovné pochovanie telesných pozostatkov exhumovaných z núdzového hrobu. (1)

dohoda NATO o štandardizácii — *NATO standardization agreement*

Normatívny dokument obsahujúci záznam dohody uzatvorenej medzi niektorými alebo všetkými členskými štátmi NATO o prijatí rovnakých alebo podobných vojenských zariadení, munície, materiálu a zásob a operačných, logistických a administratívnych postupov, ktorú ratifikovala oprávnená štátna autorita s cieľom zaviesť štandard ako celok alebo iba čiastočne, s výhradami alebo bez výhrad; národné prijatie spojeneckej publikácie NATO vydanej Agenciou NATO pre štandardizáciu sa zaznamená ako Štandardizačná dohoda. Synonymum: *STANAG*. (1)

dohoda o štatúte ozbrojených síl na území iného štátu — *statement of forces agreement — SOFA*

Dohoda, v ktorej zúčastnené strany dopredu určia práva a záväzky, privilégia, imunity, ktoré budú dodržiavať, a zariadenia, ktoré budú ich ozbrojené sily využívať počas svojej prítomnosti na území iného štátu uvedeného v tejto dohode. (23)

dopad; ničenie; deštrukcia — splash

1. V pozemnej delostreleckej a námornej delostreleckej palebnej podpore signál pozorovateľovi päť sekúnd pred očakávaným dopadom salvy alebo strely.
 2. V leteckom stíhaní zničenie cieľa overené vizuálne alebo rádiolokačnými prostriedkami.
- (1)

doplnenie zásob — resupply

Doplňovanie zásob na udržanie potrebnej úrovne zásobovania. (1)

doprava — transport

Zabezpečený presun ozbrojených síl a/alebo materiálu. Doprava je významným prvkom všetkých operácií. Pod pojmom „vojenská doprava“ sa rozumie súhrn činností dopravných a dopravu zabezpečujúcich orgánov a zložiek, realizovaných za účelom zabezpečenia prepravných požiadaviek národných a spojeneckých ozbrojených síl a operačnej prípravy komunikácií. (3)

dopravná polícia (hliadka) — traffic control police

Každá osoba určená vojenským veliteľom a/alebo orgánmi krajiny na uľahčenie dopravy a prevenciu, registráciu a riešenie porušení pravidiel cestnej premávky. (1)

dopravné lietadlo — transport aircraft

Lietadlo prednostne určené na prepravu osôb a/alebo nákladu; podľa doletu sa rozlišuje takto:

- a) lietadlo s krátkym doletom do 1 200 námorných míľ pri štandardných cestovných podmienkach (do 2 222 kilometrov);
- b) lietadlo so stredným doletom medzi 1 200 až 3 500 námornými míľami 2 222 a 6 482 kilometrami pri štandardných cestovných podmienkach (2 222 až 6 482 kilometrov);
- c) lietadlo s dlhým doletom nad 3 500 námorných míľ pri štandardných cestovných podmienkach (nad 6 482 kilometrov). (1)

dozimetria — dosimetry

Sledovanie dávok ožiarenia. Zahŕňa používané prístroje (dozimetre) i metódy merania. (1)

dozimetrická a chemická kontrola — dosimetric and chemical monitoring

Zisťovanie stupňa rádioaktívnej kontaminácie ovzdušia, osôb, výzbroje, stavebných objektov, potravín, vody a ďalšieho materiálu; zisťovanie kontaminácie toxickými chemickými látkami a kontrola ožiarenia osôb. (3)

dráha letu — flight path

Čiara spájajúca za sebou nasledujúce body, v ktorých sa nachádzalo alebo sa bude nachádzať lietadlo, riadená strela alebo vesmírny prostriedok pri pohybe vzduchom alebo vesmírom. (1)

druh jadrového výbuchu — type of nuclear burst

Rozlišujeme nasledujúce druhy jadrových výbuchov:

- a) pozemný (*nuclear surface burst*) – výbuch jadrovej zbrane na povrchu zeme, vody alebo vo výške menšej ako je maximálny priemer ohnivej gule jadrového výbuchu;
- b) podzemný (*nuclear underground burst*) – výbuch jadrovej zbrane, pri ktorom sa epicentrum výbuchu nachádza pod povrchom zeme;
- c) podvodný (*nuclear underwater burst*) – výbuch jadrovej zbrane, ktorého epicentrum sa nachádza pod vodnou hladinou;

d) vzdušný (*nuclear airburst*) – výbuch jadrovej zbrane vo výške väčšej ako je maximálny polomer ohnivej gule. (1, 24)

druhý sled — *follow-on echelon*

Pri obojživelných operáciách zoskupenie útočných jednotiek, vozidiel, leteckej techniky a materiálu, ktoré nie je nevyhnutné na začatie útoku, ale je potrebné na jeho podporu a rozvíjanie. (1)

duchovná služba — *spiritual service (chaplaincy)*

Všeobecné označenie služby duchovných v ozbrojených silách. (45)

dvojstranná infraštruktúra (s úplným vybavením) — *bilateral infrastructure*

Infraštruktúra týkajúca sa dvoch členských krajín NATO, financovaná na základe vzájomného dohovoru medzi nimi, napr.: zariadenia požadované na využívanie ozbrojenými zložkami jednej krajiny NATO na území druhej krajiny. (1)

dymová clona — *smoke screen*

Oblak dymu používaný na zamaskovanie vlastných alebo nepriateľských zariadení alebo manévrovania síl. (1)

Ď

d'alší dôležitý objekt — *important assets*

Objekt kritickej infraštruktúry určených vládou Slovenskej republiky na návrh príslušných orgánov štátnej správy, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy a iných právnických osôb, ktorého poškodenie alebo zničenie by obmedzilo činnosť ozbrojených síl alebo chod hospodárstva Slovenskej republiky, alebo by bezprostredne ohrozilo životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie a ktorý podlieha spôsobu obrany a ochrany schválenému vládou SR. (4)

E

efektívne nasadenie — *effective onset*

Nasadenie ozbrojených síl alebo ich časti na plnenie úlohy, pričom vo vzťahu k cieľu tejto úlohy sú náklady spojené s jej plnením (ľudské, materiálne) primerané, t. j. neprevyšujú hodnotu cieľa. (2)

ekvivalent TNT — *TNT equivalent*

Množstvo energie uvoľnenej pri výbuchu jadrovej zbrane alebo pri výbuchu určitého množstva výbušného materiálu, predstavujúceho množstvo TNT (trinitrotoluénu), ktoré by pri výbuchu uvoľnilo rovnaké množstvo energie. (1)

elektromagnetická kompatibilita — *electromagnetic compatibility*

Schopnosť zariadení alebo systémov pracovať v elektromagnetickom prostredí bez spôsobenia nežiaduceho elektromagnetického vplyvu v tomto prostredí. (1)

elektromagnetická zraniteľnosť — *electromagnetic vulnerability*

Vlastnosť systému spôsobujúca zníženie jeho výkonnosti alebo neschopnosť vykonávať stanovenú úlohu v dôsledku elektromagnetickej interferencie. (1)

elektromagnetické prostredie — *electromagnetic environment*

Súhrn elektromagnetických javov existujúcich v určitom priestore. (1)

elektromagnetické rušenie; elektromagnetická interferencia — *electromagnetic interference*

Každá rušivá elektromagnetická energia, úmyselná alebo neúmyselná, ktorá narúša, zabráňuje, inak znižuje, alebo obmedzuje činnosť elektronickej alebo elektrickej výzbroje. (1)

elektronická neutralizácia — *electronic neutralization*

Zámerné použitie elektromagnetickej energie na dočasné alebo trvalé poškodenie nepriateľských elektronických prostriedkov, ktoré využívajú elektromagnetické spektrum. (1)

elektronické klamanie — *electronic deception*

V rámci elektronických protiopatrení zámerné vyžarovanie, spätné vyžarovanie, zmena, pohlcovanie alebo odrážanie elektromagnetickej energie s cieľom oklamať, rozptýliť alebo odvrátiť pozornosť nepriateľa alebo jeho elektronických systémov. (1)

elektronické maskovanie — *electronic masking*

Kontrola vyžarovania elektromagnetickej energie vlastných prostriedkov vykonávaná na ochranu vlastných elektronických systémov pred elektronickými podpornými opatreniami nepriateľa alebo jeho elektronickým spravodajstvom, bez výrazného obmedzenia prevádzky vlastných systémov. (1)

elektronické ochranné opatrenia — *electronic protective measures*

Opatrenia elektronického boja zamerané na zaistenie efektívneho využitia elektromagnetického spektra vlastnými elektronickými prostriedkami, napriek využitiu elektromagnetického spektra nepriateľom. Poznáme dve podskupiny elektronických ochranných opatrení: aktívne elektronické ochranné opatrenia a pasívne elektronické ochranné opatrenia. (1)

elektronické podporné opatrenia — *electronic warfare support measures*

Opatrenia elektronického boja zamerané na pátranie, sledovanie, lokalizáciu a identifikáciu zdrojov elektromagnetických emisií za účelom situačného upovedomenia a okamžitého rozpoznania ohrozenia. Sú zdrojom informácií pre okamžité rozhodnutia týkajúce sa ECM, EPM a iných organizačných a technických opatrení. (1)

elektronické protiopatrenia — *electronic countermeasures*

Opatrenia elektronického boja organizované na zníženie alebo zabránenie efektívneho využitia elektromagnetického spektra nepriateľom s využitím elektromagnetickej energie. Poznáme tri podskupiny elektronických protiopatrení: elektronické rušenie, elektronické klamanie a elektronická neutralizácia. (1)

elektronické rušenie — *electronic jamming*

Úmyselné vyžarovanie, znovuvyžiarovanie alebo odrazenie elektromagnetickej energie s cieľom narušiť efektívnosť nepriateľských elektronických zariadení, výzbroje alebo systémov. (1)

elektronické spravodajstvo — *signals intelligence*

Termín používaný na opis rádiového a rádiotechnického prieskumu, ak sa nevyžaduje rozlišovanie medzi nimi, alebo na zdôraznenie ich vzájomného prepojenia. (1)

elektronické usporiadanie bojiska; elektronická situácia — *electronic order of battle*

Zoznam vysielateľov používaných ozbrojenými silami alebo uvedených v pláne bojovej činnosti, obsahujúci informácie o elektromagnetických charakteristikách, parametroch, umiestnení a nosičoch vysielateľov. (1)

elektronický boj — *electronic warfare*

Vojenská činnosť spojená s využívaním elektromagnetického spektra, ktorá zahŕňa pátranie, sledovanie a identifikáciu zdrojov elektromagnetického vyžarovania, využívanie elektromagnetickej energie, vrátane usmernenej energie, s cieľom znížiť alebo zabrániť využívaniu elektromagnetického spektra nepriateľom a jej efektívneho využitia vlastnými ozbrojenými silami. (1)

epicentrum — *ground zero / surface zero*

Bod na povrchu zeme v strede plánovaného alebo skutočného jadrového výbuchu alebo vertikálne nad ním alebo pod ním. (1)

epicentrum výbuchu — *mean point of impact*

Bod, ktorého súradnice sú aritmetickým priemerom súradníc jednotlivých bodov dopadu alebo výbuchu konečného počtu striel odpálených alebo zhodených na ten istý cieľ za stanovených podmienok. (1)

eskorta; ozbrojený sprievod — *escort*

1. Bojová(é) jednotka(y) určená(é) na sprevádzanie a ochranu inej jednotky alebo konvoja.
2. Lietadlá určené na ochranu iných lietadiel pri plnení misie.
3. Ozbrojená stráž sprevádzajúca konvoj, vlak, väzňov, atď.
4. Ozbrojená stráž sprevádzajúca osoby na znak pocty. (1)

Európska únia — *European Union*

Medzinárodná organizácia združujúca európske štáty. Bola zriadená Maastrichtskou zmluvou (v platnosti od novembra 1993) s cieľom prehĺbovať hospodársku a politickú integráciu členských krajín. Spája európske spoločenstvá, ktoré sa prihlásili k procesu výstavby Európy, začatého krátko po 2. svetovej vojne, a k nastoleniu trvalého mieru medzi bývalými znepriatelenými štátmi. K európskym spoločenstvám (Európske spoločenstvo uhlia a ocele, Európske hospodárske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu), ktoré si zachovali právnu subjektivitu, a inštitúciám (zlúčeným od r. 1967) sa tak od zriadenia Európskej únie pridávajú nové formy spolupráce, napríklad v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky alebo vo sfére vnútorného práva. Členské krajiny: Belgicko, Bulharsko, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Taliansko, Írsko, Cyprus, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Grécko, Slovensko, Slovinsko, Nemecko, Španielsko, Švédsko a Veľká Británia. Hlavnými orgánmi Európskej únie sú: Európsky parlament, Rada ministrov, Európska komisia, Európsky súdny dvor, Účtovný dvor a Európska rada. Mena: euro. (3)

evakuácia; odsun — *evacuation*

Plánovité alebo vynútené vyprázdnenie spravidla dopredu stanovených priestorov v oblasti vedenia operácie, vykonávané s cieľom zmiernenia strát na životoch obyvateľstva a materiálnych prostriedkoch. Môže byť čiastočná (z hľadiska počtu evakuovaných civilných osôb, roz-

sahu evakuovaných materiálnych prostriedkov, zásob a technických a iných zariadení, alebo z hľadiska veľkosti územia určeného na evakuáciu) alebo úplná. Môže prebiehať organizovane alebo aj živelne. (3)

evakuovaná osoba — *evacuee*

Osoba, ktorej kompetentné orgány nariadili alebo povolili opustiť nebezpečné územie a ktorej presun a ubytovanie plánujú, organizujú a riadia tieto orgány. (1)

expedičná operácia — *expeditionary operation*

Vyslanie časti ozbrojených síl s potrebnou výzbrojou a materiálnotechnickým vybavením do vzdialenej operačnej oblasti za účelom splnenia stanovenej úlohy. (2)

F

fáza úderu; fáza seči pobrežných obranných opevnení — *assault phase*

1. Pri obojživelných operáciách časové obdobie medzi príchodom hlavných útočných obojživelných síl do priestoru cieľa a splnením misie.
2. Pri výsadkových operáciách fáza začínajúca dopravením útočného sledu vzduchom do priestoru cieľa a pokračujúca útokom na cieľ a upevnením predsunutého vzdušného predmostia. (1)

formátovaná textová správa — *formatted message text*

Textová správa zložená z niekoľkých skupín usporiadaných v určenom poradí; každá skupina je charakterizovaná identifikátorom a obsahuje informácie predpísaného typu, je zakódovaná a usporiadaná do postupnosti znakových polí v súlade s pravidlami NATO na formátovanie textových správ; je určená na ručnú aj automatickú manipuláciu a spracovávanie. (1)

formy psychologických operácií — *psychological operations approach*

Technika používaná na vyvolanie žiadanej reakcie členov cieľovej skupiny (1)

frikcia — *friction*

Sila, ktorá marí činnosť a jednoduché robí zložitým a zložité zdanlivo nemožným. (25)

front — *front*

1. Priestor obsadený jednotkou meraný od konca jedného krídla po koniec druhého krídla.
2. Smer protivníka.
3. Čiara dotyku dvoch proti sebe stojacich síl.
4. Priestor smerom vpred od miesta velenia, ak sa nevedie a ani sa nepredpokladá bojová činnosť. (1)

fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť — *physical security and premises security*

Systém opatrení slúžiaci na ochranu utajovaných skutočností pred nepovolanými osobami a pred neoprávnenou manipuláciou v objektoch a chránených priestoroch. (12, 13)

G

geodetická (trigonometrická) sieť — *field control*

Sieť geodetických bodov, ktorých vzájomná poloha a nadmorská výška sú známe a používajú sa ako základné údaje pri tvorbe máp; tieto polohy sa spravidla určujú kartografickými mera-

niami a niekedy sa táto sieť označuje ako trigonometrická základná triangulačná alebo trigonometrická sieť. (1)

geopolitika — geopolitics

Teoretická škola, analyzujúca geografiu, históriu a sociálne vedy v súvislosti s medzinárodnou politikou. Kladie dôraz na vzťahy medzi politickou silou a geografickým priestorom. V súčasnosti sa týmto termínom označuje geostratégia alebo svetová politika. (44)

geopriestorový — geospatial

Patriaci k akejkoľvek entite, ktorej poloha sa vzťahuje k Zemi, alebo týkajúci sa takejto entity. (1)

georef (zemepisný ohlasovací systém) — georef

Celosvetový polohový referenčný systém, ktorý možno používať pri práci s každou mapou alebo riadiacim plánom s odstupňovanou zemepisnou šírkou a dĺžkou bez ohľadu na kartografické zobrazenie; je to metóda vyjadrenia zemepisnej šírky a dĺžky vo forme vhodnej na rýchle hlásenie a zakresľovanie informácií o polohe. (Tento termín je odvodený od názvu The World Geographic Reference System – Celosvetový geografický referenčný systém). (1)

gerilové bojové operácie; partizánska vojna — guerilla warfare

Vojenské alebo polovojenské operácie vykonávané na území obsadenom nepriateľom alebo na nepriateľskom území nepravidelnými, prevažne domácimi ozbrojenými silami. (1)

H

harmonogram presunu — movement table

Harmonogram obsahujúci podrobné pokyny alebo údaje o presune. V prípade potreby sa upraví doplnením slov cesta, železnica, námorný, vzdušný, atď., na označenie druhu presunu; spravidla sa vydáva ako príloha rozkazu alebo smernice na presun. (1)

heslo — password

Tajné slovo alebo charakteristický zvuk používaný ako odpoveď na výzvu. (1)

heslo pre stráž — countersign

Tajná výzva a odpoveď na ňu. (1)

hlásenie — report

Stručná výstižná služobná správa o situácii a stave ozbrojených síl podávaná pomocou komunikačných a informačných prostriedkov, písomne alebo ústne. (3, 2)

hlavná operácia — main operation

Séria taktických činností (bojov, bitiek) vykonávaných rôznymi jednotlivými alebo spoločnými bojovými silami, ktoré sa koordinujú v čase a priestore s cieľom dosiahnuť operačné a niektoré strategické ciele v operačnom priestore. Tieto činnosti sa vykonávajú buď súbežne, alebo v postupnosti v súlade s jednotným plánom a riadi ich jeden veliteľ. (2)

hlavná zásobovacia cesta — main supply route

Cesta alebo cesty vyznačené v priestore operácie, po ktorých sa vykonáva podstatná časť prepravy na zabezpečenie vojenských operácií. (1)

hlavné úsilie — *main effort*

1. Sústredenie síl, spôsobilostí alebo prostriedkov v konkrétnej oblasti, v ktorej veliteľ môže dosiahnuť rozhodnutie operácie. (1)
2. Hlavné úsilie operačných spôsobilostí ozbrojených síl Slovenskej republiky pre potreby nasadenia budú tvoriť vybrané jednotky v silách vysokej pripravenosti. (19)

hlavný úder — *main strike*

V útočnej operácii rozhodujúce úsilie hlavného zoskupenia síl vedené v stanovenom čase na vybranom smere, umožňujúce čo najskôr a čo najrozhodnejšie zničiť hlavné zoskupenie síl protivníka, ktorého zničenie v rozhodujúcej miere zabezpečí úspešné splnenie stanovenej bojovej úlohy. (3)

hlavný útok — *main attack*

1. Hlavný útok alebo úsilie, na ktoré veliteľ vyčlení hlavnú časť útočných síl vo svojej podriadenosti.
2. Útok zameraný na dosiahnutie hlavného cieľa operácie alebo boja. (1)

Hlavný veliteľ spojeneckých síl v Európe — *Supreme Allied Commander, Europe (SACEUR)*

Strategický veliteľ NATO veliaci spojeneckým operáciám a zodpovedajúci za plánovanie a vykonanie operácií NATO. (1)

hlĺbka bojovej zostavy — *depth of battle formation*

Vzdialenosť medzi čelami jednotiek prvého sledu a zadnou časťou zostavy jednotiek bojového zabezpečenia. (3)

hlĺbková obrana — *defence in depth*

Zaujatie vzájomne sa podporujúcich obranných postavení vytvorených s cieľom zachytiť a postupne oslabiť útok nepriateľa, zabrániť mu pozorovať celkové postavenie pred bojom a umožniť veliteľovi vykonať manéver so záložnými jednotkami. (1)

hliadka; prieskumná hliadka — *patrol*

Vyčlenená skupina pozemných, vzdušných alebo námorných síl vyslaná s cieľom získať informácie, vykonať deštrukčnú a rušivú činnosť, vyčistiť priestor alebo splniť úlohu zabezpečenia. (1)

hluchý priestor — *dead space*

1. Priestor v maximálnom dosahu zbrane, rádiolokačných zariadení alebo pozorovateľa, ktorý nie je možné pokryť paľbou alebo pozorovať z určitého miesta pre existujúce prekážky, tvar terénu alebo charakteristiku dráhy letu strely, prípadne obmedzené možnosti zamierenia zbrane.
2. Priestor nad a okolo hlavňového alebo raketového systému alebo rádiolokačných zariadení, do ktorého nemožno viesť paľbu pre mechanické alebo elektronické obmedzenia.
3. Oblasť alebo zóna v dosahu rádiového vysielача, v ktorej nie je možné prijímať signál. (1)

hodnotenie operačnej pripravenosti — *operational readiness evaluation*

1. Hodnotenie operačnej spôsobilosti a efektívnosti celej jednotky alebo ktorejkoľvek jej časti. (1)
2. Hodnotenie operačnej pripravenosti predstavuje manažérsky nástroj, ktorým velitelia monitorujú reálny stav operačnej pripravenosti jednotiek podľa jednotlivých zdrojových oblastí

a súčasne na základe vyhodnotenia premysleným výberom ľudských, materiálnych a finančných zdrojov určujú priority v systéme rozdeľovania zdrojov. (14)

hodnotenie situácie — *estimate of the situation*

Logický proces, pri ktorom veliteľ zvažuje všetky okolnosti ovplyvňujúce vojenskú situáciu a prijíma rozhodnutie o spôsobe konania v záujme splnenia stanovenej úlohy. (1)

hospodárska mobilizácia — *economic mobilization*

Súhrn hospodárskych, organizačných a iných opatrení prijímaných v mieri ako súčasť príprav štátu na obranu a riešenie krízových situácií, ktorými sa vytvárajú predpoklady na zabezpečenie potrieb nevyhnutných na prežitie obyvateľstva a na zabezpečenie činnosti ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a ostatných súčastí verejnej správy. (4)

hostiteľský štát — *host nation*

Štát, ktorý na základe dohody:

- a) prijíma ozbrojené sily a vojenskú techniku NATO alebo iných štátov, ktoré operujú na jeho území alebo z jeho územia, alebo ním prechádzajú;
- b) umožňuje rozmiestnenie techniky a/alebo organizácií NATO na svojom území;
- c) poskytuje podporu na tieto účely. (1)

hranica; rozhranie; rozmedzie — *boundary*

V pozemnom boji čiara vymedzujúca oblasti zodpovednosti medzi susednými jednotkami alebo útvarmi. (1)

hranica de jure; právne uznaná hranica — *de jure boundary*

Medzinárodná alebo administratívna hranica, ktorej existencia a zákonnosť sú právne uznané. (1)

hranica kontaminovaného územia — *contamination control line*

Hranica určená kompetentným orgánom, vyznačujúca územie kontaminované do určitého stupňa konkrétnou látkou. (1)

hraničný dátum príchodu — *latest arrival date*

Pri plánovaní presunu najneskorší dátum vypočítaný od dňa G, v ktorom sa vyžaduje, aby organizácia alebo jednotka prišla na stanovené miesto vykládky. (1)

hrozba — *threat*

Primárny, mimo nás nezávisle existujúci vonkajší jav (fenomén), ktorý môže alebo chce poškodiť nejakú konkrétnu hodnotu. Závažnosť hrozby je úmerná povahe ohrozovanej hodnoty a jej cene. (3)

humanitárna operácia — *humanitarian operation*

Operácia špeciálne zameraná na zmiernenie ľudského utrpenia tam, kde zodpovední miestni civilní predstavitelia nie sú schopní alebo ochotní postarať sa zodpovedajúcim spôsobom o obyvateľstvo. Môže predchádzať, súbežne sprevádzať alebo dopĺňať činnosť špecializovaných civilných humanitárnych organizácií. (1)

humanitárna pomoc — *humanitarian assistance*

Využitie dostupných vojenských zdrojov ako súčasti operácie na pomoc alebo podporu úsilia zodpovedných civilných orgánov v operačnom priestore alebo špecializovaných civilných

humanitárnych organizácií pri plnení ich základnej zodpovednosti zmierňovať ľudské utrpenie. (1)

humanitárne prostriedky — *humanitarian aids*

Prostriedky potrebné na bezprostredné zmiernenie ľudského utrpenia. (1)

CH

charakteristika terénu — *feature*

V kartografii alebo pri tvorbe máp každý predmet, terénna alebo vodná konfigurácia zobrazená na prednej strane mapy alebo riadiaceho plánu. (1)

chemická látka — *agent* (1)

chemická munícia — *chemical ammunition*

Munícia, v ktorej primárnou náplňou sú toxické chemické látky. (1)

chemická ochrana — *chemical defence*

Súbor metód, plánov a postupov na zvýšenie obranných schopností pred útokom s použitím toxických chemických látok. (1)

chemická zbraň — *chemical weapon*

Toxické chemické látky a ich prekursor, chemická munícia, zariadenia špeciálne určené na usmrtenie alebo poškodenie zdravia prostredníctvom toxických vlastností chemických látok, ako aj akékoľvek vybavenie, špeciálne určené na bezprostredné použitie v súvislosti s použitím chemickej munície a zariadení na uvedené účely. Poznámka: Prekursor je východisková látka alebo častica, ktorej chemickou premenou vzniká toxická chemická látka. (36)

chemický prieskum — *chemical survey*

Priame úsilie vynaložené na zistenie povahy a stupňa chemického ohrozenia v určitej oblasti a na vyznačenie hraníc tejto oblasti. (1)

choroba z ožiarenia — *radiation sickness*

Choroba vyvolaná nadmerným vystavením organizmu ionizujúcemu žiareniu; prvými príznakmi sú nevoľnosť, zvracanie a hnačky, po ktorých môže nasledovať vypadávanie vlasov, krvácanie, zápal ústnej dutiny a hrdla a celková strata energie. (1)

chránená oblasť; zabezpečená oblasť — *secure area*

Určené miesto alebo oblasť, v rámci ktorej sily NATO alebo sily pod velením NATO prijímú osobitný stupeň zodpovednosti za osoby a majetok a môžu zaviesť obmedzenia pohybu. Poznámka: na zriadenie a ochranu takejto oblasti možno schváliť aj použitie sily. (1)

I

identifikácia — *identification – identity*

1. Rozpoznanie vlastného prostriedku alebo charakteru činnosti určeným postupom alebo prostriedkom.

2. Proces umožňujúci presné určenie charakteru zisteného objektu s využitím činnosti alebo prostriedkov na prijatie vysoko spoľahlivého rozhodnutia v reálnom čase, vrátane použitia zbraní.
3. Pri vyhodnocovaní zobrazenia (obrazového materiálu) rozlíšenie medzi objektmi v rámci jednotlivého typu alebo triedy.
4. Určenie príslušnosti vzdušného objektu prostriedkami alebo kombináciou prostriedkov, vrátane vizuálnych, pomocou informácií z letového plánu, kurzu, elektronického prieskumu a priamych údajov o dodržiavaní pokynov riadiacich letovej prevádzky.
5. Prostriedky administratívneho charakteru pomáhajúce presne určiť totožnosť osoby – identifikačná karta, identifikačný štítok, osobné číslo, rodné číslo, vzorka biologického materiálu na určenie DNA, atď. (1)

identifikácia vlastný – cudzí (IFF) — *identification, friend or foe*

Systém využívajúci elektromagnetické vysielanie, na ktoré zariadenie vlastných, resp. spriatelенých síl automaticky odpovedá, napríklad vysielaním impulzov na odlíšenie od nepriateľských síl; všeobecne sa nazýva IFF. (1)

identifikačná zóna protivzdušnej obrany — *air defence identification zone*

Vzdušný priestor definovaných rozmerov, v ktorom sa vyžaduje okamžitá identifikácia, určenie polohy a riadenie lietadla. (1)

implementácia; zavedenie — *implementation*

V štandardizácii NATO plnenie záväzkov členskou krajinou podľa ustanovení štandardizačnej dohody. (1)

improvizované výbušné zariadenie — *improvised explosive device*

Zariadenie umiestnené alebo vyrobené improvizovaným spôsobom, obsahujúce deštrukčné, smrtiace, škodlivé, pyrotechnické alebo zápalné chemické látky a skonštruované na ničenie, vyradenie z prevádzky, narušenie alebo odvedenie pozornosti; môže obsahovať vojenský materiál, ale spravidla sa zhotovuje z nevojenských súčiastok. (1)

indikátor — *indicator*

V spravodajstve je to časť informácie, ktorá rozkrýva zámer alebo schopnosť potenciálneho protivníka prijať alebo odmietnuť variant pôsobenia. (1)

indukovaná rádioaktivita — *induced radiation*

Rádioaktivita vyvolaná pôsobením účinkov rádioaktívnych materiálov, najmä zachytením neutrónov. (1)

infiltrácia; prenikanie — *infiltration*

Metóda a spôsob nepozorovaného presunu ozbrojených síl jednotlivo alebo v malých skupinách ponad nepriateľské pozície, cez ne alebo pozdĺž nich tak, aby neboli odhalené. (1)

informácia — *information*

Akýkoľvek nespracovaný údaj, ktorý je možné použiť pri tvorbe spravodajských informácií. (1)

informačná bezpečnosť — *information security*

Proces ochrany informácií pred neautorizovanými prístupmi a na podporu autorizovaných prístupov k nim počas vzniku, spracovania, zobrazovania, ukladania, prenosu a likvidácie

prostredníctvom logických, technických, fyzických a organizačných opatrení zameraných proti strate ich dôvernosti, integrity, dostupnosti, proti ich vyzradeniu, úniku, zneužitiu, vrátane opatrení nevyhnutných na odhalenie, preukázanie, zaznamenanie a odolávanie takýmto hrozbám. (12)

informačná nadvláda — *information superiority*

Stav, vyjadrujúci výraznú prevahu v rýchlosti získavania, spracovávaní, odovzdávania a využívania relevantných informácií na bojisku. (2)

informačné požiadavky — *information requirements*

Tie časti informácií týkajúce sa protivníka a jeho prostredia, ktoré je potrebné zhromažďovať a spracovávať s cieľom uspokojiť veliteľove požiadavky na spravodajské informácie. (1)

informačný systém — *information system*

Súbor prostriedkov, metód a postupov a v prípade potreby aj osôb organizovaných na plnenie úloh v oblasti spracovania informácií. (1)

infraštruktúra (systém základní s úplným vybavením) — *infrastructure*

Všeobecné označenie všetkých stálych a nemenných zariadení a stavieb alebo zariadení na podporu, zabezpečenie a riadenie ozbrojených síl. (1)

integrácia — *integration*

V spravodajstve je to krok vo fáze spracovania v rámci spravodajského cyklu, pri ktorom sa analyzované informácie a spravodajské informácie vyberajú a kombinujú do určitého modelu za účelom vytvorenia ďalších spravodajských informácií. (1)

integrovaná logistická podpora — *integrated logistic support*

Riadiaci a technický proces, prostredníctvom ktorého sa prvky logistickej podpory a jej zabezpečenia integrujú do konštrukčného návrhu v procese jeho tvorby a stávajú sa súčasťou životného cyklu systémov a zariadení a ktorým sa všetky prvky logistickej podpory plánujú, získavajú, skúšajú a poskytujú včas a efektívne. (1)

integrovaná (spoločná) logistika — *joint logistics*

Spôsobilosť zabezpečiť spolupôsobiace zoskupenie (pozemné sily a vzdušné sily alebo mnohonárodné sily) ozbrojených síl v celom spektre vojenských operácií zodpovedajúcim personálom a materiálom z hľadiska miesta, času, kvality a v požadovanom rozsahu. (20)

integrovaný štáb — *integrated staff*

Štáb, v ktorom je po zriadení veliteľstva na každú funkciu menovaný iba jeden dôstojník bez ohľadu na národnosť a zložku ozbrojených síl. (1)

integrovaný záchranný systém — *integrated rescue system*

Koordinovaný postup zložiek IZS (hasičský a záchranný zbor, záchranná zdravotná služba, policajný zbor, civilná ochrana, banská záchranná služba) pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni. (8)

intenzita žiarenia — *radiation intensity*

Dávkový príkon žiarenia v určitom čase a na určitom mieste; v spojení s číslom sa môže používať na označenie intenzity žiarenia za príslušný počet hodín po jadrovom výbuchu. Napríklad RI-3 je intenzita žiarenia tri hodiny po výbuchu. (1)

interný normatívny akt — *internal norm-setting act*

Súbor záväzných pravidiel, ktoré spracúva v stanovenej forme kompetentná organizačná zložka ministerstva alebo generálneho štábu. Vydáva sa na zabezpečenie, určenie alebo zjednotenie postupu a činnosti organizačných zložiek ministerstva, generálneho štábu, ozbrojených síl alebo aj štátnych rozpočtových organizácií a štátnych príspevkových organizácií v pôsobnosti ministerstva pri plnení ich úloh. Interným normatívnym aktom je služobný predpis hlavného veliteľa ozbrojených síl Slovenskej republiky, rozkaz prezidenta Slovenskej republiky, služobný predpis hlavného služobného úradu pre štátnu službu profesionálnych vojakov, rozkaz ministra obrany Slovenskej republiky, nariadenie ministra obrany Slovenskej republiky, služobný predpis ministerstva ako najvyššieho služobného úradu, smernice ministerstva, vojenský predpis. (16)

interoperabilita — *interoperability*

Schopnosť spolupracovať pri plnení pridelených úloh. (1)

interoperabilné prepojenie — *interoperable connectivity*

Prepojenie KIS umožňujúce minimálne základnú úroveň výmeny informácií až po zabezpečenie služieb medzi rôznymi KIS. (30)

interpretácia — *interpretation*

V spravodajstve je to posledný krok vo fáze spracovania v rámci spravodajského cyklu, v ktorom sa význam informácie a/alebo spravodajskej informácie posudzuje s ohľadom na aktuálnu úroveň znalostí. (1)

intervencia; zásah — *intervention*

Činnosť na ovplyvnenie, zmenenie alebo riadenie špecifickej aktivity. (1)

izodóza – krivka rovnakého dávkového príkonu — *dose rate contour line – isodose rate line*

Čiara na mape, diagrame alebo priesvitke spájajúca body s rovnakou hodnotou dávkového príkonu v určenom čase. (1)

J

jadrová munícia — *nuclear ammunition*

Súhrnný názov pre muníciu, ktorá namiesto klasickej výbušniny obsahuje jadrovú náplň. Patrí k nej letecké bomby, bojové hlavice reaktívnych striel a torpéd, delostrelecká munícia, jadrové míny a ďalšie (prostriedky schopné niesť jadrovú náplň). (3)

jadrová udalosť — *nuclear incident*

Neočakávaná udalosť vzťahujúca sa na jadrové zbrane, zariadenia alebo komponenty, ktorá však nevznikla v dôsledku havárie jadrovej zbrane. (1)

jadrová vojna — *nuclear warfare*

Vojna vedená s použitím jadrových zbraní. (1)

jadrová zbraň — *nuclear weapon*

Kompletné zariadenia (implozívne, delostrelecké a termonukleárne) v bojovej pohotovosti, ktoré po splnení predpísaných činností vyvolajú jadrovú reakciu a uvoľnenie energie do prostredia. (1)

jadrový oblak — nuclear cloud

Súhrnný termín pre množstvo horúcich plynov, dymu, prachu a iných častíc materiálu pochádzajúcich zo samotnej jadrovej bomby a jej okolia, ktoré stúpajú nahor spoločne s ohnivou guľou vytvorenou výbuchom jadrovej zbrane. (1)

jednodenná dávka – zásoba (spotreba) — one day's supply (DOS)

Jednotka alebo množstvo zásob prijaté ako štandard merania, používaný na odhad priemernej dennej spotreby za určených podmienok; môže sa uvádzať aj ako faktor, napríklad množstva spotrebovanej munície na zbraň a deň. (1)

jednotka; norma výdaja (predpísaná výdajná dávka) — unit

1. Vojenský prvok, ktorého organizačnú štruktúru určí príslušný orgán.
2. Štandardné alebo základné množstvo, v akom sa rozdeľujú, vydávajú alebo používajú položky zásob. (1)

jednotka prepraviteľná vzduchom — air transportable unit

Jednotka iná ako výsadeková, ktorej vybavenie je prispôbené na vzdušný presun. (1)

jednotná munícia; jednotné strelivo — fixed ammunition

Strelivo, ktorého nábojnica je trvalo spojená s projektilom. (1)

K

kapacita leteckej prepravy — airlift capability

Celková kapacita vyjadrená počtom osôb, hmotnosťou alebo kubickým objemom nákladu, ktorú možno prepraviť naraz na určené miesto dostupnou leteckou dopravnou službou. (1)

kapitulácia — capitulation

Bezvýhradné priznanie porážky jednou z bojujúcich strán a obojstranné zastavenie vojnových akcií. Podmienky sa potvrdzujú zmluvou. Kapitulácia sa uzatvára ústne alebo písomne a obsahuje konkrétne podmienky o zastavení boja a zložení zbraní kapitulujúcou stranou. Príslušníci ozbrojených síl, ktorí kapitulovali, sa stávajú vojnovými zajatcami a všetok vojnový materiál v danej oblasti vojnovou korisťou druhej strany. Kapitulácia môže byť podmienená a bezpodmienečná. Pri podmienenej si kapitulujúca strana vyhradzuje určité podmienky, pri bezpodmienečnej rozhoduje o všetkých záležitostiach víťazná strana podľa platného medzinárodného práva. (3)

kladenie mín podľa schémy — pattern laying

V pozemnom mínovom boji kladenie mín v presne stanovenom vzájomnom vzťahu. (1)

klamanie — deception

Opatrenia prijaté na oklamanie nepriateľa zmanipulovaním, skreslením alebo sfaľovaním dôkazov s cieľom donútiť ho, aby reagoval spôsobom poškodzujúcim jeho záujmy. (1)

klamanie; klamný cieľ; atrapa — decoy; dummy

Napodobenie osoby, predmetu alebo javu s úmyslom oklamať nepriateľské prieskumné alebo detekčné zariadenia alebo zmiast' nepriateľa. (1)

klamlivá správa — *dummy message*

Správa odoslaná s úmyslom, ktorý nezodpovedá jej obsahu. Môže obsahovať vymyslené skupiny textu alebo nezmyselný text. (1)

klamné mínové pole — *phoney minefield*

Priestor bez skutočných ostrých mín, používaný na napodobenie mínového poľa alebo jeho časti s cieľom oklamať nepriateľa. (1)

klasifikácia trasy – cesty — *route classification*

Klasifikácia pridelená trase na základe faktorov minimálnej šírky, najhoršieho typu trasy, najnižšieho mosta, prevozu alebo klasifikácie priepustnosti pre vojenský náklad a prekážok toku dopravy. (1)

klúčové postavenie (objekt); dôležitý bod — *key point*

Dôležité miesto alebo zariadenie, ktorého zničenie alebo obsadenie môže výrazne ovplyvniť vojenské úsilie alebo úspech operácie. (1)

klúčový (dominujúci) terén; dôležitý priestor — *key terrain*

Akékoľvek miesto alebo priestor, ktorého obsadenie alebo udržanie dáva zrejmú výhodu niektorej z bojujúcich strán. (1)

koeficient zoslabenia — *attenuation factor*

Pomer dopadajúceho dávkového/expozičného príkonu k dávkovému/expozičnému príkonu, ktorý prenikol tieniacim materiálom. Prevrátená hodnota prenosového faktora. (1)

kolektívna bezpečnosť — *collective security*

Systém usilujúci sa o dosiahnutie a udržanie mieru, v ktorom proti agresorovi útočiacemu na ktorýkoľvek štát Severoatlantickej aliancie zasiahnu na základe článku 5 Washingtonskej zmluvy spoločne ostatné štáty aliancie. Princíp kolektívnej bezpečnosti je zakotvený v Charte OSN v článkoch 39 až 51. (2)

kolektívna obrana — *collective defence*

Spoločná činnosť štátu v rámci aliancie alebo koalície uskutočňovaná s cieľom zabrániť vojenskému i nevojenskému ohrozeniu a agresii proti ktorémukoľvek štátu aliancie alebo koalície, prípadne vedenie obrany v priestore a na území ktoréhokoľvek štátu aliancie alebo koalície. Je to základný funkčný princíp vzájomnej spolupráce medzi členskými štátmi Severoatlantickej aliancie založený na nedeliteľnosti bezpečnosti ich členov. (3)

kolektívna stratégia — *collective strategy*

Systém používaný na pochopenie vzájomnej závislosti bezpečnosti, riadenia ekonomiky, sociálnych a ľudských sfér a na prípravu dlhodobého zámeru koordinovaných akcií odsúhlasených klúčovými účastníkmi, miestnymi vládami a medzinárodným spoločenstvom. (2)

kolektívna radiačná, chemická a biologická ochrana — *collective nuclear, biological and chemical protection*

Ochrana poskytovaná skupine jednotlivcov v prostredí kontaminovanom rádioaktívnymi, biologickými alebo toxickými chemickými látkami, ktorá umožňuje odloženie prostriedkov na individuálnu ochranu. (1)

kombatant — *combatant*

Príslušník organizovaných ozbrojených síl, skupín alebo jednotiek jednej zo strán konfliktu, ktorý má právo sa priamo zúčastňovať na bojovej činnosti. Príslušník ozbrojených síl sa odlišuje nosením uniformy alebo pripevneným rozoznávacím označením a verejným nosením zbrane. Ak vzhľadom na povahu nepriateľských akcií nie je možné odlíšiť kombatanta, považuje sa za neho každý, kto nosí verejne zbraň počas vojenského stretnutia, alebo ak je viditeľný protivníkom pri pohybe k miestu, z ktorého sa začína bojová akcia. Štatút kombatanta majú aj obyvatelia neokupovaných území, ktorí sa pri priblížení protivníka spontánne a masovo chopia zbraní a dodržujú zásady medzinárodného humanitárneho práva. Na kombatanta sa plne vzťahujú ustanovenia medzinárodného humanitárneho práva, v prípade jeho zajatia platí pre neho status vojnového zajatca. (3)

kompatibilita — *compatibility*

Vhodnosť spoločného používania výrobkov, postupov alebo služieb za špecifických podmienok na splnenie dôležitých požiadaviek bez vzájomného ovplyvňovania (ISO-IEC). (1)

komplex cieľov — *target complex*

Koncentrácia geograficky integrovanej skupiny cieľov. (1)

komunikácie (komunikačná sieť) — *lines of communications*

Pozemné, vzdušné a námorné trasy, ktoré spájajú operujúce ozbrojené sily s jednou alebo viacerými operačnými základňami a pozdĺž ktorých sa vykonáva zásobovanie a presun posíl. (1)

komunikačná bezpečnosť — *communications security*

Súbor technických a organizačných opatrení na zaistenie bezpečného prenosu informácií a ochranu pred odpočúvaním a rušením prenosu. (12)

komunikačná podpora — *communication aid*

Súbor organizačných a technických opatrení prijatých na podporu komunikačného prostredia v záujme zabezpečenie velenia a riadenia. (30)

komunikačná zóna — *communication zone*

Tylová časť bojiska (za priestorom bojovej činnosti, ale susediaca s ním) obsahujúca komunikačné trasy, zariadenia na zásobovanie a evakuáciu a iné zariadenia potrebné na okamžitú podporu a údržbu síl v poli. (1)

komunikačný a informačný systém (KIS) — *Communication and information system (CIS)*

Súhrnné označenie pre komunikačné a informačné systémy. Súbor zariadení, metód a postupov a ak je potrebné aj personálu, organizovaný na poskytovanie funkcií prenosu informácií.

Poznámky:

1. Komunikačný systém poskytuje spojenie medzi jeho užívateľmi a môže obsahovať prenosové systémy, prepojovacie systémy a užívateľské systémy.
2. Komunikačný systém môže na podporu prenosu informácií obsahovať aj funkcie ukladania a spracovania.

Delenie KIS:

- a) Mobilné KIS (Mobile CIS),
- b) Stacionárne KIS (Stationary CIS). (1)

konceptia; návrh — *concept*

Predstava (poňatie) alebo vyjadrenie myšlienky, ako možno niečo urobiť alebo splniť. Môže viesť k prijatiu postupu. (1)

koncept operácií — *concept operations* (CONOPS)

Koncept operácie vyjadruje úmysel veliteľa o spôsobe použitia ozbrojených síl v čase a priestore v záujme splnenia bojovej úlohy, zámerov operácie a cieľového stavu. Je konečným produktom etapy spracovania koncepcie v rámci procesu operačného plánovania a schvaľuje ho nadriadený iniciačný orgán. Zároveň je medziproduktom procesu krízového plánovania. (19)

koncept plánu; návrh plánu — *draft plan*

Plán, ktorého návrh bol koordinovaný a odsúhlasený inými vojenskými veliteľstvami; pripravený je na konzultáciu so zainteresovanými krajinami, od ktorých sa vyžaduje národná podpora tohto plánu; môže sa použiť na budúce plánovanie a vykonávanie cvičení a môže tvoriť základ operačného rozkazu použitého v čase núdze. (1)

koncové – cieľové navádzanie — *terminal guidance*

Navádzanie riadenej strely od strednej fázy letu po jej prílet do blízkosti cieľa. (1)

konečné navedenie na cieľ — *homing guidance*

Systém, pomocou ktorého sa riadená strela sama navádza na cieľ prostredníctvom samostatného mechanizmu aktivovaného niektorými rozlišovacími charakteristikami cieľa. (1)

konečný plán — *final plan*

Plán, ktorého návrhy sa koordinovali a schválili a ktorý podpísal orgán s príslušnou právomocou alebo poverená osoba. (1)

konflikt — *conflict*

Výsledok eskalácie krízovej situácie spôsobenej sledovaním protikladných a nezlučiteľných záujmov v jednej alebo viacerých zhodných oblastiach, pričom zisk jednej strany znamená stratu druhej. Proti sebe stojace strany konfliktu sa snažia presadiť svoju vôľu prostredníctvom porážky druhej strany konfliktu. (2)

kontakt — *contact*

Akýkoľvek samostatný pozemný (hladinový), podzemný (podhladinový) alebo vzdušný objekt zistený elektronickými, akustickými alebo vizuálnymi prostriedkami. (1)

kontaminácia — *contamination*

Usadenie, absorpcia alebo adsorpcia rádioaktívneho materiálu alebo biologických alebo toxických chemických látok v štruktúre materiálu, či už v teréne, živej sile alebo v objektoch. (1)

kontraktácia — *contracting*

Nástroj na získanie rýchleho prístupu ku kapacitám krajiny obstaraním požadovaných zásob a služieb. (20, 47)

kontrarozviedna činnosť — counter-intelligence

Činnosti súvisiace s identifikáciou a pôsobením proti ohrozeniu bezpečnosti zo strany nepriateľských spravodajských služieb, organizácií alebo jednotlivcov zapojených do špionáže, sabotáží, podvracania a terorizmu. (1)

kontrola rádioaktívnej, biologickej a chemickej kontaminácie — NBC contamination control

Uplatňovanie zásad, metód a postupov a používanie zariadení na predchádzanie alebo obmedzenie šírenia rádioaktívnych, biologických a toxických chemických látok. Patrí sem dekontaminácia a vyhýbanie sa kontaminovaným priestorom. (1)

kontrolné miesto kontaminovanej oblasti — contamination control point

Časť hranice kontaminovaného územia používaná na kontrolu vstupu a výstupu do/z kontaminovanej oblasti. (1)

kontrolný bod; kontrolné stanovište; pomocný orientačný bod — checkpoint – control point – reference point

1. Vopred určený bod na zemskom povrchu, používaný pri riadení presunu, zameriavaní na cieľ a opravách prvkov strelby alebo ako referenčný bod na určovanie polohy.
2. Geografické miesto na povrchu zeme alebo na vodnej hladine umožňujúce určenie polohy letiaceho lietadla pozorovaním alebo elektronickými prostriedkami.
3. Stredný bod dopadu; stredný bod výbuchu.
4. Miesto, kde vojenská polícia kontroluje prevádzku vozidiel a správanie sa chodcov na zabezpečenie dodržiavania pravidiel premávky a iných zákonov, nariadení a smerníc. (1)

kontrolný bod; poriadkové stanovište — control point

1. Bod zistený prieskumom terénu, zhodný so zodpovedajúcim bodom na fotografii z leteckej snímky. Používa sa pri fotogrametrickom vyhodnocovaní alebo pri tvorbe mozaiky.
2. Poloha vyznačená bójou, loďou, lietadlom, elektronickým zariadením, nápadnou terénnou charakteristikou alebo iným identifikovateľným objektom, označená názvom alebo číslom; používa sa ako pomôcka pri navigácii a riadení lodí, člnov alebo lietadiel.
3. Stanovište pozdĺž pochodovej osi, na ktorom sú dislokované osoby poskytujúce informácie a vydávajúce pokyny na riadenie dopravy a zásobovania. (1)

konvenčná zbraň — conventional weapon

Zbraň, ktorá nie je jadrová, biologická ani chemická. (1)

konvoj — convoy

Skupina vozidiel alebo lodí zostavená na riadený a organizovaný presun s ozbrojeným sprievodom alebo bez neho. (1)

koordinácia palebnej podpory — fire support coordination

Plánovanie a vedenie paľby zodpovedajúcim pokrytím cieľov paľbou z vhodnej zbrane alebo skupiny zbraní. (1)

koordinačná čiara palebnej podpory — fire support coordination line

Čiara určená v rámci prideleného priestoru príslušným veliteľom pozemných síl alebo obojživelných (vyloďovacích) síl na zabezpečenie koordinácie paľby, ktorá nie je pod jeho velením, ale môže ovplyvniť prebiehajúce taktické operácie; používa sa na koordinovanie paľby pozemných, vzdušných alebo námorných zbraňových systémov s využitím akéhokoľvek typu

munície proti pozemným a povrchovým cieľom; koordinačná čiara palebnej podpory by mala viesť pozdĺž charakteristických objektov terénu; jej vytvorenie musí koordinovať príslušný veliteľ taktického letectva s ostatnými podpornými jednotkami. (1)

koordinačné stredisko monitorovania radiačnej, biologickej a chemickej situácie — *nuclear, biological, chemical control centre*

Stredisko zodpovedné za koordináciu činností všetkých zberných stredísk monitorovania radiačnej, chemickej a biologickej situácie v príslušnej oblasti pozorovania; môže prevziať funkciu zberného strediska v oblasti, v ktorej je umiestnené. (1)

koordinujúci orgán — *coordinating authority*

Právomoc veliteľa alebo individuálne pridelená zodpovednosť za koordináciu špecifických funkcií alebo činností jednotiek dvoch alebo viacerých krajín alebo veliteľstiev či dvoch alebo viacerých druhov jednotiek ozbrojených síl rovnakého druhu; veliteľ má právomoc vyžadovať konzultácie medzi príslušnými vojenskými úradmi alebo ich zástupcami, ale nemá právomoc prinútiť ich k dohode; pri nedohode medzi zainteresovanými úradmi by sa mal pokúsiť dosiahnuť základnú dohodu vzájomným vyjednávaním; v prípade, že nie je v jeho silách dosiahnuť základnú dohodu, musí vec postúpiť vyššiemu orgánu. (1)

krajina poskytujúca posily — *reinforcing nation*

Členský štát NATO, ktorý vyčlení posily pod velenie NATO. (1)

krajina v úlohe špecialistu logistiky — *logistic role specialist nation – LRSN*

Druh mnohonárodnej logistickej podpory, ktorého podstatou je skutočnosť, že určité spoločne používané služby a materiál budú najefektívnejšie obstarávané jedinou určenou krajinou, pričom poskytovanie tovarov a služieb zabezpečovaným krajinám je predmetom refundácie zabezpečujúcej krajine. (20)

kritická dávka ožiarenia — *acute radiation dose*

Celková dávka ionizujúceho žiarenia prijatá jednorazovo alebo za obdobie také krátke, že počas neho nemôže nastať biologická obnova. (1)

kritické zásoby a materiál — *critical supplies and materiel*

Zásoby životne dôležité na zabezpečenie operácií, ktoré sú z rôznych príčin nedostatkové, alebo sa očakáva, že budú nedostatkové. (1)

kríza — *crisis*

1. Situácia vážneho narušenia fungovania určitého systému, vyžadujúca adekvátne rozhodnutie a riešenie. V medzinárodnej politike sa tým chápe hraničný stav, ktorý môže vyústiť do konfliktu, alebo typ konfliktu charakteristický ako výbuch neočakávaných udalostí a nepriateľských akcií ohrozujúcich prioritné hodnoty. (2)

2. Incident alebo situácia obsahujúca hrozbu Slovenskej republike, jej obyvateľom, ozbrojeným silám, majetku alebo životným záujmom, ktorá sa vyvíja rýchlo a vytvára podmienky takej ekonomickej, politickej, diplomatickej alebo vojenskej dôležitosti, že si vyžaduje zaangažovanie ozbrojených síl. (19)

krízová situácia — *crisis situation*

Obdobie charakterizované bezprostrednou hrozbou pre mier a bezpečnosť štátu, alebo ústavných pomerov, ohrozením životov, zdravia a majetku občanov v dôsledku pôsobenia faktorov narúšajúcich rovnováhu síl, stabilitu pomerov, vzťahov či životných podmienok.

Ústavné orgány môžu po splnení podmienok ustanovených v zákone na riešenie krízovej situácie vypovedať vojnu, vyhlásiť vojnový alebo výnimočný stav alebo núdzový stav. (2)

krízové plánovanie — *crisis response planning*

V prípade rýchleho alebo nepredvídateľného vývoja krízovej situácie, ktorá si vyžaduje nasadenie ozbrojených síl sa uplatňuje metóda krízového plánovania, ktoré predstavuje iniciovanie a vypracovanie plánov rýchlej reakcie na reálnu alebo vznikajúcu krízovú situáciu. Výsledkom krízového plánovania sú: koncept operácie (CONOPS), operačný plán (OPLAN), podporné plány (SUPLAN) a operačný rozkaz (OPORD). (19)

krízový manažment — *crisis management*

Súhrn činností vecne príslušných inštitúcií určených na analýzu bezpečnostných rizík a ohrození, na monitorovanie rizikových činiteľov, na prevenciu vzniku krízových situácií a na plánovanie, organizovanie, uskutočňovanie a kontrolu činností určených na vytváranie podmienok na riešenie a na samotné riešenie krízových situácií. (4)

krízový stav — *state of crisis*

Právny stav vyhlásený kompetentným orgánom verejnej správy na určitom území na riešenie krízovej situácie v priamej závislosti od jej charakteru a rozsahu (vojna, vojnový stav, výnimočný stav, núdzový stav). Je spojený so zlyhaním všeobecne platných postupov, nástrojov a mechanizmov riadenia a s potrebou aplikovania zásad krízového riadenia, vrátane dočasného obmedzenia základných práv a slobôd. (4)

krycí názov; prezývka — *nickname*

Dve krátke samostatné slová, ktoré môže formálne alebo neformálne prideliť akákoľvek príslušná autorita udalosti, projektu, činnosti, názvu miesta, topografickému znaku alebo časti zariadenia na zjednodušenie označenia, ale nie na utajenie informácií. (1)

krýcia paľba; zabezpečovacia paľba; ochranná paľba — *covering fire*

1. Paľba vedená na ochranu jednotiek, ak sú v dosahu nepriateľských ručných zbraní.
2. Pri obojživelných operáciách paľba pred vylodením na krytie prípravných operácií, ako je napríklad ničenie pod vodou alebo odminovanie. (1)

krýcie sily; zabezpečovacie jednotky — *covering force*

1. Sily operujúce oddelene od hlavných síl na zastavenie, upútanie, zdržanie, dezorganizáciu a oklamanie nepriateľa skôr, ako môže zaútočiť na kryté (chránené) sily.
2. Akýkoľvek útvar alebo samostatne operujúca jednotka, poskytujúca bezpečnosť väčšej ozbrojenej sile pozorovaním, vykonávaním prieskumu, útočnými alebo obrannými operáciami alebo ich kombináciou. (1)

kryptografický materiál — *cryptomaterial*

Všetok materiál, vrátane dokumentov, prístrojov alebo zariadení, ktorý obsahuje šifrované informácie a je základným predpokladom na šifrovanie, dešifrovanie alebo overovanie v telekomunikáciách. (1)

krytie (1.); kontrarozviedna ochrana (2.); priebežná rádiová hliadka (3.); kryt (4.) — *cover – coverage*

1. Spôsob obrany pozemných, vzdušných alebo námorných síl vedením útoku, organizovaním obrany alebo hrozbou použitia jedného alebo oboch spôsobov.

2. Nevyhnutné opatrenia prijaté na zabezpečenie ochrany osôb, plánov, operácií, útvarov alebo zariadení pred nepriateľskou spravodajskou činnosťou a pred únikom informácií.
3. Udržiavanie rádiovkej stanice v pohotovosti; stanica je vyladená (vysielač je nastavený), schopná prevádzky, ale nemusí byť pripravená na okamžité použitie.
4. Prírodný alebo umelý kryt alebo úkryt. (1)

kulminácia operácie; kulminálny bod — *culminating point*

V operácii je to vo všeobecnosti situácia, kedy určitá činnosť vrcholí a nastáva v nej rozhodujúci zvrät. Operácia dosahuje svoj kulminálny bod v čase, kedy nie je možné ďalej pokračovať v získavaní operačných výhod a operáciu je možné iba udržiavať v dosiahnutom stave. (2)

L

laserový diaľkomer — *laser range-finder*

Zariadenie využívajúce laserovú energiu na určovanie vzdialenosti od zariadenia k určenému miestu alebo objektu. (1)

laserový navádzač — *laser tracker*

Zariadenie, ktoré zameria odrazenú energiu od laserom označeného/určeného cieľa a stanoví smer cieľa vzhľadom na svoju polohu. (1)

laserový označovač — *laser designator*

Zariadenie vysielaajúce laserový lúč na označenie určitého miesta alebo objektu. (1)

ľavá (pravá) pozícia; vľavo (vpravo) — *left (or right) position*

1. Termín používaný na určenie relatívnej polohy jednotky; pri osobách používajúcich tento termín sa predpokladá, že sú obrátené čelom k nepriateľovi bez ohľadu na to, či jednotky postupujú vpred alebo ustupujú.
2. Korekcia používaná pri oprave prvkov paľby na označenie, že sa požaduje bočný posun stredného bodu zásahu kolmo na referenčnú čiaru alebo na čiaru pozorovania. (1)

legenda — *legend – data block*

Vysvetlivky k symbolom používaným na mape, schéme, náčrte, atď., ktoré sa spoločne uvádzajú v tabuľke na okraji mapy. (1)

let — *flight*

Pohyb lietadla vo vzduchu bez dotyku so zemou. Pojmom let sa v aerodynamike označuje buď istý časový úsek pohybu lietadla vo vzduchu, alebo pohyb lietadla vo vzduchu od okamihu jeho odpútania sa od zeme pri vzlete do okamihu dosadnutia pri pristátí. (46)

letecká mapa — *aeronautical chart*

Grafické znázornenie časti zemského povrchu so špeciálnou leteckou nadstavbou. (43)

letecká preprava — *air movement*

Letecká preprava jednotiek, osôb, zásob, zariadení a materiálu. (1)

letecká včasná vzdušná výstraha a riadenie — *airborne early warning and control*

Prehľadávanie a riadenie vykonávané lietadlom včasnej výstrahy a uvedomovania letiacom vo vzdušnom priestore, ktoré je vybavené prehľadovým a výškomerným rádiolokátorom a komunikačným zariadením na riadenie zbraňových systémov. (1)

letecké kartografické fotografovanie — *air cartographic photography*

Letecké fotografovanie a spracúvanie leteckých fotografií na kartografické účely. (1)

letecké pozemné zariadenie LPZ – letecké pozemné informačné systémy LPIS — *communications, navigation and surveillance CNS*

Stavba alebo zariadenie iné ako letisko, slúžiace na zabezpečenie leteckej prevádzky. Podstatné súčasti leteckého pozemného zariadenia sú výrobkami leteckej techniky. (41)

letecké technické prevádzkové zabezpečenie — *aircraft ground support equipment*

Prostriedky leteckého technického prevádzkového zabezpečenia potrebné na obsluhu a údržbu lietadla a pridružených systémov súvisiacich s jeho činnosťou. (1)

letecký náklad; náklad dopravovaný lietadlami — *air cargo*

Zásoby, zariadenia alebo vozidlá, ktoré nie sú súčasťou lietadla a tvoria časť jeho nákladu alebo celý náklad. (1)

letecký zdravotnícky odsun; letecká zdravotnícka evakuácia — *aeromedical evacuation*

Letecká preprava pacientov do zariadení zdravotníckeho ošetrovania a medzi nimi. (1)

letisko 1. — *aerodrome*

Vymedzená plocha na zemi alebo na vode (vrátane budov, zariadení a vybavenia), ktorá je určená úplne alebo čiastočne na prílety, odlety a pohyb lietadiel na zemi. (37)

letisko 2. — *airfield*

Oblasť prispôbena na umiestnenie (vrátane budov, technických zariadení a vybavenia), pristávanie a štartovanie lietadiel. Jednotlivé druhy letísk sú:

a) hlavné letisko (*main aerodrome*) – Letisko plánované na stále využívanie v čase mieru, vhodné aj na využívanie v čase vojny a majúce dostatočné prevádzkové vybavenie na plné využitie jeho vojnového potenciálu.

b) náhradné letisko (*alternate aerodrome, diversion aerodrome*) – Letisko, na ktorom môže lietadlo pristáť, ak je buď nemožné alebo nevhodné pokračovať v lete, alebo sa nedá pristáť na zamýšľanom letisku. Používa sa aj slangový termín „diverzné letisko“.

c) záložné letisko (*redployment aerodrome*) – Letisko, ktoré nie je celkom obsadené v čase mieru, ale je okamžite prístupné po vypuknutí vojny na použitie a obsadenie jednotkami presunutými z mierových posádok; musí mať v podstate rovnaké vybavenie technickými prostriedkami ako hlavné letisko.

d) predsunuté (pomocné) letisko (*advanced aerodrome*) – Letisko v blízkosti alebo vo vnútri cieľového priestoru vybavené minimálnym pozemným zariadením. (a, c, d – 1, b – 37)

letisko pre vrtuľníky; pristávacia plocha pre vrtuľníky — *heliport*

Zariadenie určené na prevádzku, umiestnenie, opravy a údržbu vrtuľníkov. (1)

letisková prevádzka — *aerodrome traffic*

1. Celá prevádzka na prevádzkovej ploche letiska.

2. Všetky lietadlá letiace v blízkosti letiska. Lietadlo je v blízkosti letiska, ak letí na letiskovom okruhu, ak do neho vstupuje, alebo z neho vystupuje. (1)

letová prevádzka — *air traffic*

Všetky lietadlá za letu alebo pohybujúce sa na prevádzkovej ploche letiska. (1)

letová prevádzková služba — *air traffic service*

Letová informačná služba, pohotovostná služba, letová poradná služba, služba riadenia letovej prevádzky, oblastná služba riadenia, približovacia služba riadenia, letisková služba riadenia a služba riadenia toku letovej prevádzky. (46)

letová trať — *air route*

Riadený letový priestor medzi dvoma bodmi vyznačený spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami leteckej prevádzky. (1)

letový plán — *flight plan*

Stanovené údaje o plánovanom lete alebo o časti letu lietadla, ktoré sa predkladajú pracoviskám riadenia letovej prevádzky. (46)

lietadlo — *aircraft*

Zariadenie schopné pohybu v atmosfére následkom iných reakcií ako sú reakcie vzduchu so zemským povrchom.

a) letún (*aeroplane, airplane, plane*) – motorové lietadlo ťažšie ako vzduch s nosnou plochou, ktorá je v danej konfigurácii voči trupu nepohyblivá (pevná) a počas letu vytvára potrebnú vztlakovú silu na aerodynamickom princípe.

b) vrtuľník (*helicopter*) – lietadlo ťažšie ako vzduch, ktorého let umožňuje vztlak vytváraný jedným alebo viacerými rotormi. (46)

likvidácia zvyškov nepriateľa — *mopping up*

Likvidácia zvyškov nepriateľského odporu v priestore, ktorý bol obkľúčený, izolovaný alebo cez ktorý prešli iné jednotky bez úplného potlačenia aktívneho odporu. (1)

línia operačného pôsobenia — *line of operations*

Ide o čiaru spájajúcu rozhodujúce kroky v čase a priestore, umožňujúcu zoradiť aktivity tak, aby bolo možné pôsobiť proti ťažiskovému prvku nepriateľa, a tým dosiahnuť cieľový stav operácie alebo ťaženia. (19)

logistická databáza — *logistic database – LOGBASE*

Tvorí spoločnú databázu využívanú systémami ADAMS, EVE, ACROSS, SPM II a LOGREP. Obsahuje údaje o plánovacích faktoroch logistiky, vybrané údaje z operačných plánov (ADL, SOR), zásoby, dopravné prostriedky, vojská, databázu položiek, presuny, terén a infraštruktúru. (20)

logistická podpora — *logistic support*

Je činnosťou síl a prostriedkov logistiky s cieľom pomáhať, chrániť, dopĺňať alebo zabezpečovať bojové, podporné a zabezpečovacie sily alebo ich časť. Predstavuje koordinované plánovanie, riadenie a vykonávanie vo všetkých logistických funkčných oblastiach. (20)

logistická podpora poskytovaná tret'ou stranou — *Third Party Logistic Services Support – TPLSS*

Podpora zahŕňajúca využitie vopred naplánovanej civilnej kontraktácie na zabezpečenie vybraných služieb logistickej podpory. Jej cieľom je umožniť komerčnému sektoru poskytovať časti logistickej podpory tak, aby sa táto podpora zaistila a zdroje sa využili čo najúčinnšie a najefektívnejšie. (20, 47)

logistická pomoc — *logistic assistance*

Všeobecný termín označujúci druh podpory veliteľstvám alebo medzi veliteľstvami v čase mieru i vojny. (1)

logistické riadenie — *logistic control (LOGCON)*

Právomoc udelená veliteľovi NATO nad pridelenými logistickými jednotkami a organizáciami v spoločnom priestore operácie (JOA), vrátane Národných podporných prvkov (NSE), ktorá mu dáva právo stanovovať priority, synchronizovať ich a integrovať ich logistické funkcie a činnosti na splnenie spoločnej úlohy. Neobsahuje právomoc nad štátnymi zdrojmi v rámci NSE, okrem prípadu, ak je tak stanovené v dohode delegovania právomocí (TOA). Poznámka: táto právomoc sa bude uplatňovať v dobe nasadenia deklarovaných jednotiek OS SR v NRF 10. (31)

logistické vyhodnotenie situácie — *logistic assessment*

Hodnotenie logistického zabezpečenia požadovaného na vedenie vojenskej operácie, ktorého obsahom je porovnanie skutočnej a/alebo potenciálnej logistickej podpory dostupnej pre túto operáciu. (1)

logistické zabezpečenie — *logistic service support*

Súhrn služieb pre zabezpečenie ozbrojených síl PHM, proviantným, výstrojovým, ubytovacím, dopravným a inžiniersko-leteckým zabezpečením. Služby zabezpečujú potreby síl v oblasti starostlivosti o vojakov, materiál, techniku, ekológiu a ochranu životného prostredia. V rámci toho zabezpečujú zásobovanie, prevádzku, opravy a obnovu bojaschopnosti a použiteľnosti techniky a materiálu všetkého druhu, stravovanie, pranie bielizne a výstrojových súčiastok, kúpanie a strihanie, predajnú činnosť a ubytovanie vojakov. Vojenská doprava zabezpečuje prepravu osôb, techniky a materiálu. Služby zabezpečujú organické sily a prostriedky jednotlivých stupňov s využitím miestnych zdrojov. (3)

logistický zásobovací systém — *logistic supply system; sustainment air/sea bridge*

Systém vytváraný na logistickú podporu boja a operácie. Tvorí ho štyri zložky:

- rozloženie zásob, ich pripravenosť, výška zásob materiálu a ich dopĺňanie,
- sklady, mechanizačné prostriedky a pracovné sily,
- doprava a komunikácie,
- riadiace orgány a informačný systém. (24)

logistika — *logistics*

Veda o plánovaní a vykonávaní presunov a zabezpečovaní ozbrojených síl; v najširšom chápaní sa zaoberá takými aspektmi vojenských operácií, akými sú:

- a) návrh a vývoj, obstarávanie, skladovanie, preprava, distribúcia, údržba, odsun a rušenie materiálu;
- b) preprava osôb;
- c) obstarávanie, výstavba, údržba, prevádzka a rušenie zariadení;
- d) obstarávanie alebo zabezpečovanie tylových služieb a materiálu;
- e) zdravotnícke zabezpečenie. (1)

M

magnetický kompas — *magnetic compass*

Prístroj so zabudovaným voľne zaveseným magnetickým prvkom ukazujúcim smer horizontálnej zložky zemského magnetického poľa v mieste pozorovania. (1)

magnetický rovník — *magnetic equator – aclinic line*

Čiara na mape alebo riadiacom pláne spájajúca všetky body s nulovou magnetickou inklináciou pre určité časové obdobie. (1)

magnetický sever — *magnetic north*

Smer udávaný voľne zavesenou magnetickou strelkou, na ktorú pôsobí iba magnetické pole Zeme. (1)

magnetický smerník (azimut) — *magnetic bearing*

Poloha meraná vzhľadom na magnetický sever. (1)

maketa, model — *mock-up*

Presný model skutočného zariadenia, prístroja alebo zbrane slúžiaci na štúdium konštrukcie, skúšanie počas vývoja alebo na zaškolenie personálu na príslušný typ zariadenia, prístroja alebo zbrane. (1)

manažment zhromažďovania informácií — *collection management*

V spravodajstve proces transformácie spravodajských požiadaviek na požiadavky na zhromažďovanie údajov a informácií tvorbou a zadávaním úloh a koordinovaním vhodných zdrojov a agentúr, ako aj monitorovaním výsledkov zhromažďovania informácií a opätovným zadávaním úloh, ak je to potrebné. (1)

manéver — *manoeuvre*

1. Presun síl a prostriedkov v priestore bojiska a jeho blízkom či vzdialenejšom okolí do výhodnejšieho postavenia na získanie prevahy nad nepriateľom.
2. Taktické cvičenie vykonávané na zemi, vo vzduchu, na mori alebo na mape pri imitovaní vojny.
3. Činnosť vozidla, lietadla alebo lode, ktorej výsledkom je požadované premiestnenie.
4. Rozvinutie jednotiek na bojisku s využitím pohybu v spojitosti s paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom s cieľom splniť stanovenú úlohu. (1)

manéver spoločných síl — *simulated military operation of joint forces; joint forces simulated military operation*

Rozvinutie ozbrojených síl (spoločných alebo mnohonárodných) na bojisku, spojené s pohybom, paľbou alebo palebnou silou na dosiahnutie výhody nad nepriateľom, za účelom splnenia stanovenej úlohy, s využitím interoperability a kompatibility. (2)

manévrový prístup — *manoeuvrist approach*

Manévrový prístup sa vyznačuje použitím sily proti slabinám protivníka prostredníctvom kombinácie manévru a tempa operácie v celom rozsahu konfliktu, ako aj využitím prekvapenia. Dôraz sa kladie na určovanie tempa operácie a dosiahnutie prekvapenia, ale zároveň je potrebné účinok prekvapenia posilňovať súbežným pôsobením proti viacerým slabinám protivníka, a tak ho stavať pred riešenie dilem. Mimoriadny význam pre úspešné uplatnenie manévrového prístupu má rýchly rozhodovací proces na vlastnej strane a narušovanie rozhodovacieho procesu na strane protivníka. (19)

manipulácia s materiálom — *materials handling*

Pohyb materiálu (surovín, odpadu, polotovarov a finálnych výrobkov) v rámci výrobného procesu a pri výstupe z neho, v skladoch a skladovacích priestoroch a na miestach príjmu a výdaja materiálu. (1)

mapa — map

Grafické zobrazenie, zvyčajne rovinné, v stanovenej mierke, prírodných alebo umelých charakteristík časti alebo celého povrchu Zeme alebo inej planéty. Poloha zobrazených charakteristík sa uvádza vo vzťahu k súradniciam geodetického referenčného systému. (1)

mapový kód — map reference code

Kód používaný najmä na zakódovanie súradnicovej siete a ostatných informácií, ktoré sa týkajú mapy; môže sa používať aj na iné účely, ak sa vyžaduje zakódovanie číselných údajov. (1)

mapový list; list mapy — map sheet – chart sheet

Jednotlivý list mapy alebo riadiaceho plánu určitého súboru alebo časť série máp. (1)

maskovanie — camouflage

Používanie prírodných alebo umelých materiálov na zamaskovanie živej sily, objektov alebo taktických stanovišť s cieľom zmiať alebo oklamať nepriateľa, alebo sa mu vyhnúť. (1)

materiálové zabezpečenie — material assistance

Funkcia logistiky, ktorá sa zaoberá materiálom počas celého životného cyklu. Zahŕňa špecifikáciu, konštrukciu, vývoj a výrobu materiálu, jeho zavedenie do používania, príjem, distribúciu, skladovanie, opravy a údržbu a zrušenie. (20)

materiálový manažment — material management

Efektívny a účinný systém, ktorého úlohou je zabezpečenie logistickej podpory ozbrojených síl Slovenskej republiky v čase mieru, vojny, výnimočného stavu a núdzového stavu na území Slovenskej republiky a zabezpečovanie logistickej podpory jednotiek ozbrojených síl vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. Riadi logistickú podporu a organizuje zásobovací proces na jednotlivých stupňoch velenia, veliteľstva síl, brigád, leteckých základní, základní a útvarov a zariadení ozbrojených síl Slovenskej republiky. (20)

maximálna prípustná dávka — maximum permissible dose

Dávka ožiarenia, ktorú môže veliteľ alebo iný zodpovedný orgán určiť ako hraničnú celkovú dávku ožiarenia prijatú príslušníkmi jednotky za určité časové obdobie podľa platných operačných vojenských úvah. (1)

maximálny dostrel — maximum range

Najväčšia vzdialenosť, na ktorú môže zbraň viesť paľbu bez ohľadu na rozptyl. (1)

maximálny účinný dostrel — maximum effective range

Maximálna vzdialenosť, na ktorú sa predpokladá, že zbraň bude presná a dosiahne aj požadovaný účinok. (1)

medzera medzi zátarasami — barrier gap

V pozemných operáciách priestor v rámci systému zátarás, v ktorom sa nenachádzajú žiadne prekážky a ktorý nie je vystavený účinkom mín. Šírka a smer medzery medzi zátarasami musí umožňovať vlastným silám prechod v taktickej formácii. (1)

medzinárodná logistická spolupráca — *international cooperative logistics*

Spolupráca a vzájomná podpora v oblasti logistiky koordinovaním zámerov, plánov, postupov, rozvojových aktivít, spoločných dodávok, výmeny tovarov a služieb; realizuje sa na základe dvojstranných a viacstranných dohôd s príslušnými ustanoveniami o úhrade nákladov. (1)

medzinárodné humanitárne právo — *international humanitarian law*

Súbor medzinárodných právnych noriem chrániacich práva a slobody človeka, zmierňujúcich utrpenie za vojny, chrániacich niektoré hmotné predmety a životné prostredie a upravujúcich správanie príslušníkov ozbrojených síl a ďalších osôb v súvislosti s ozbrojeným konfliktom. Ako celok toto právo predstavuje kódex správania sa príslušníkov ozbrojených síl v priebehu ozbrojeného konfliktu. Základné ustanovenia obmedzujú voľnosť bojujúcich strán vo výbere prostriedkov a spôsobov bojovej činnosti. Vojenské akcie sa môžu zamerať iba na kombatan- tova a vojenské objekty, aby sa nespôsobovalo nadbytočné utrpenie a škody. Tieto ustanovenia zodpovedajú zásadám poriadku, disciplíny a hospodárnosti a v neposlednom rade i zdravému ľudskému rozumu. Aby tieto zásady nadobudli všeobecnú platnosť, v priebehu rokov sa postupne uzatvárali medzinárodné zmluvy. V súčasnej dobe sa uznáva platnosť najmä týchto najdôležitejších zmlúv: Parížska deklarácia o námornom vojnovom práve (1856), Haagská dohoda o zákonoch a obyčajoch pozemnej vojny (1899), ktorá bola doplnená dodatkom – Haagský poriadok pozemnej vojny (1907), Ženevský protokol o zákaze chemických a bakteriologických zbraní (1925), Ženevská dohoda o Červenom kríži (1949). Pojem medzinárodné humanitárne právo je synonymom pojmu „vojnové právo“. (3)

mechanizované jednotky — *mechanized troops*

Druh síl určený na vedenie pozemnej bojovej činnosti paľbou a pohybom. Mechanizované jednotky sú hlavnou, rozhodujúcou a najpočetnejšou zložkou pozemných síl. Vyznačujú sa veľkou palebnou silou, manévrovacou schopnosťou a odolnosťou. (3)

memorandum o porozumení — *Memorandum of Understanding – MOU*

Bilaterálne alebo multilaterálne dohodnutý zastrešujúci písomný dokument, ktorý obsahuje zámer alebo zodpovednosť podporovať spojenecké sily a organizácie. Poskytuje vzájomne schválenú vojenskopolitickú základňu pre vypracovanie podriadených realizačných dokumentov. (23)

mier — *peace*

Stav, v ktorom sa existujúce a vznikajúce rozpory v záujmoch a cieľoch, nedorozumenia a spory riešia bez použitia vojen alebo ozbrojeného konfliktu. (2)

mierové sily — *peace support force*

Vojenské jednotky určené do mierovej operácie. (1)

miesto dekontaminácie — *decontamination station*

Budova alebo miesto vhodne vybavené a organizované na dekontamináciu osôb a materiálu od chemických, biologických alebo rádioaktívnych látok. (1)

miesto pristátia; miesto vylodenia — *landing site*

1. Miesto v prístávacej oblasti, na ktorom sa nachádza jeden alebo viac prístávacích bodov.
2. Pri vylodňovacích operáciách súvislý úsek pobrežia, na ktorom sa môžu pomocou hladinových plavidiel vylodiť sily, výzbroj a zásoby. (1)

miesto riadenia presunu; stanovište riadenia presunu — *movement control post*

Miesto, z ktorého veliteľ vykonáva riadenie presunu podľa operačných požiadaviek. (1)

miesto rozhodnutia — *decision point*

Bod v priestore a čase, identifikovaný v plánovanom procese, v ktorom sa predpokladá, že veliteľ musí prijať rozhodnutie týkajúce sa ďalšieho postupu. (1)

miesto velenia; veliteľské stanovište — *command post*

Veliteľstvo jednotky alebo jej časti, v ktorom veliteľ a jeho štáb vykonávajú svoje funkčné povinnosti; v boji sa veliteľstvo jednotky alebo jej časti člení do ďalších stupňov velenia; stupeň velenia, na ktorom pôsobí alebo z ktorého velí veliteľ jednotky alebo jej časti sa nazýva veliteľské stanovište. (1)

mimoriadne jadrové riziko — *emergency nuclear risk*

Stupeň jadrového rizika, pri ktorom predpokladané účinky môžu spôsobiť dočasný šok, straty na životoch alebo oboje a môžu významne znížiť bojovú schopnosť jednotky. (1)

mimovládna organizácia — *non-governmental organization*

Dobrovoľná, spravidla nezisková organizácia humanitárnej pomoci, ktorá pôsobí v miestnom, národnom alebo medzinárodnom meradle a je nezávislá od vlády, medzinárodných organizácií a komerčných záujmov. Od vládnej organizácie sa odlišuje tým, že nemá žiadne štatutárne prepojenie na národnú vládu. (3)

mína — *mine*

1. V pozemnom mínovom boji výbušná munícia určená na uloženie pod povrchom zeme, na jeho povrchu, v blízkosti zeme alebo inej plochy, ktorej aktivovanie môže spôsobiť prítomnosť, priblíženie sa alebo priamy kontakt osoby, vozidla, lietadla, vrtuľníka alebo člna, vrátane vyloďovacieho plavidla.

2. V námornom mínovom boji výbušné zariadenie uložené vo vode so zámerom poškodiť alebo potopiť loď, alebo zabrániť lodiam vplávať do určitej oblasti alebo prístavu, alebo ich od tohto zámeru odradiť; medzi míny nepatria zariadenia pripevnené na dno lodí alebo na prístavné zariadenia potápačmi, ani zariadenia, ktoré explodujú ihneď po uplynutí vopred nastaveného času po ich položení. (1)

minimálna bezpečná vzdialenosť od jadrového výbuchu — *minimum nuclear safe distance*

Súčet polomerov bezpečnosti a bezpečnej vzdialenosti na zníženie účinkov jadrových zbraní. (1)

minimálny čas potrebný na varovanie pred jadrovým výbuchom — *minimum nuclear warning time*

Súčet času potrebného pre systém a pre jednotlivca na účinné varovanie a prijatie ochranných opatrení. (1)

mínovanie (bojová činnosť s použitím mín) — *mine warfare – land mine warfare*

Strategické a taktické využívanie mín a opatrení proti mánam. (1)

mínové pole — *minefield*

1. V pozemnom mínovom boji definovaná oblasť, v ktorej sú umiestnené míny.

2. V námornom mínovom boji oblasť vôd obsahujúca míny uložené v určitom usporiadaní alebo náhodne. (1)

mínový materiál a prostriedky — *mine weapons*

Spoločný termín pre všetky bojové prostriedky, ktoré sa môžu použiť v mínovom boji. (1)

misia; poslanie; bojová úloha; letová úloha — *mission*

1. Jasné a stručné vyjadrenie úlohy a jej cieľa veliteľom.

2. Jedno alebo viaceré lietadlá, ktorým bol vydaný rozkaz na splnenie konkrétnej úlohy. (1)

3. Poslanie alebo bojová úloha je jasné a ucelené definovanie toho, kto vykoná operáciu a prečo sa má vykonať, kedy sa uskutoční, kde sa bude konať a prečo sa vykonáva. Neurčuje, ako sa má operácia vykonať. (19)

mnohonárodná jednotka integrovanej logistickej podpory — *Multinational Integrated Logistic Units – MILU*

Jednotka mnohonárodnej integrovanej logistickej podpory tvorená logistickými jednotkami zloženými z jednotiek viacerých štátov s cieľom využiť výhody hospodárnosti pri väčšom objeme nasadenia prvkov logistickej podpory, pričom súčasťou účasti v jednotkách mnohonárodnej integrovanej logistickej podpory (MILU) bude dohodnutie sústreďovania prostriedkov, spoločného financovania, zdieľania nákladov, preplácania nákladov alebo bezodplatného poskytovania podpory. (20)

mnohonárodná logistická podpora — *combined (multinational) logistic support*

Vyčlenenie špecifických prostriedkov členskými krajinami NATO na ich spoločné používanie na základe rozhodnutia koordinačného orgánu. (1)

mnohonárodná operácia — *combined operation*

Operácia vykonávaná silami dvoch alebo viacerých spojeneckých krajín na splnenie spoločnej misie. (1)

mnohonárodné sily — *combined force*

Vojenské sily zložené z prvkov dvoch alebo viacerých krajín. (1)

mobilita; pohyblivosť — *mobility*

Vlastnosť alebo schopnosť vojenských jednotiek, ktorá im umožňuje premiestňovať sa z jedného miesta na druhé a pritom si udržiavať schopnosť plniť hlavnú bojovú úlohu. (1)

mobilizácia — *mobilization*

1. Činnosť spojená s prípravou na vojnu alebo iné ohrozenie zhromažďovaním a organizovaním zdrojov štátu.

2. Činnosť, pri ktorej sa ozbrojené sily alebo ich časti uvedú do stavu pohotovosti pre prípad vojny alebo iného ohrozenia štátu; obsahom je zhromažďovanie a organizovanie osôb, zásob a materiálu pre aktívnu vojenskú službu. (1)

mohutnosť jadrovej náplne — *nuclear yield*

Energia uvoľnená pri výbuchu jadrovej zbrane; meria sa v kilotonách alebo megatonách trinitrotoluénu potrebného na uvoľnenie rovnakého množstva energie. (1)

monitorovanie — *monitoring*

1. Odpočúvanie, sledovanie a/alebo zaznamenávanie vysielania vlastných alebo spojeneckých síl na udržiavanie a zdokonaľovanie procedurálnych štandardov a utajenia alebo na porovnávanie.
2. Odpočúvanie, sledovanie alebo nahrávanie vysielania nepriateľa na spravodajské účely.
3. Nepretržitý alebo periodicky sa opakujúci proces zisťovania toxických chemických látok (*chemical monitoring*) alebo rádioaktívnych látok (*radiological monitoring*). (1)

munícia — *munition*

Úplné zariadenie naplnené výbušninou, pohonnou hmotou, pyrotechnickou látkou, iniciačnou zmesou alebo jadrovým, biologickým alebo chemickým materiálom na použitie pri vojenských operáciách vrátane demolácií; niektorá vhodne upravená munícia sa používa na výcvik, pri slávnostiach alebo na neoperačné účely. Poznámka: množné číslo „*munitions*“ sa bežne používa vo význame vojenskej zbrane, munícia a výzbroj. (1)

N

náchylnosť; citlivosť; schopnosť reakcie — *susceptibility*

Negatívna ovplyvniteľnosť cieľovej skupiny obyvateľstva rôznymi formami psychologických operácií. (1)

náklad — *cargo*

Prepravovaný tovar a zásoby. (1)

nakladací priestor — *loading site*

Priestor, v ktorom sa nachádza určitý počet nakladacích miest. (1)

nakladanie; nalod'ovanie — *loading*

Proces nakladania osôb, materiálu, zásob a iného nákladu na cestné vozidlá, vlaky, lietadlá, lode alebo iné prostriedky dopravy. Poznámka: vo francúzskom jazyku termín nakladanie (*chargement*) nezahŕňa osoby. (1)

náplň; nálož — *charge – load*

1. Určené množstvo výbušiny, voľne uložené alebo obsiahnuté v jednotlivých bombách, streľách, mínach alebo podobných prostriedkoch alebo používané ako hnacia náplň.
2. Množstvo výbušiny pripravené na demolačné účely. (1)

nárazníková zóna — *buffer zone*

Vymedzený priestor medzi postaveniami konfliktných strán, ktorého hranice určuje spoločná dohoda medzi zainteresovanými štátmi. V tomto priestore sa môžu nachádzať osoby, organizácie, sily alebo štruktúry iba s výslovným povolením orgánov, ktoré túto zónu zriadili. (3)

nariadenie — *directive*

1. Vojenské oznámenie stanovujúce spôsob činnosti alebo nariaďujúce určitú činnosť.
2. Plán vydaný s výhľadom na splnenie v prípade, že sa tak nariadi, alebo v prípade, že nastanú podmienky na jeho realizáciu.
3. V širšom význame akýkoľvek oznam, ktorý iniciuje alebo určuje činnosť, spôsob konania alebo postup. (1)

národná infraštruktúra — *national infrastructure*

Infraštruktúra zabezpečovaná a financovaná členskou krajinou NATO na vlastnom území výlučne pre vlastné ozbrojené sily (vrátane ozbrojených síl, ktoré sú pridelené alebo určené pre NATO). (1)

národná logistika — *national logistic*

Logistika, ktorá sa jednotkám rozmiestneným v priestore zodpovednosti poskytuje z národných zdrojov, zvyčajne dislokovaných v domovskom štáte. Štát preberá celkovú zodpovednosť za zabezpečenie a dopravu materiálu a služieb svojim jednotlivým jednotkám. (20)

národná stratégia — *national (grand) strategy*

Spôsob použitia všetkých prostriedkov štátu na udržanie politickej nezávislosti, na dosiahnutie dlhodobých cieľov a/alebo na ochranu životných záujmov. (25)

národná vládna autorita — *national government authority*

Osoba oprávnená rozhodnúť o použití opatrení proti narušiteľovi vzdušného priestoru. (9)

národná zložka — *national component*

Národné ozbrojené sily zložené z jedného alebo viacerých druhov síl pod velením jedného národného veliteľa, pridelené niektorému veliteľovi NATO. (1)

národné ozbrojené sily určené na obranu priestoru v zodpovednosti NATO — *national forces for the defence of the NATO area*

Ozbrojené sily nezačlenené do NATO, ktorých úlohou je obrana priestoru v rámci oblasti zodpovednosti NATO. (1)

národné velenie — *national command*

Velenie vytvorené a organizované v rámci zodpovednosti príslušnej krajiny; môže a nemusí byť podriadené veliteľovi NATO. (1)

národný podporný prvok — *national support element*

Národné organizačné štruktúry a jednotky podporujúce národný kontingent v mnohonárodných silách. Slúži ako spojovací článok medzi strategickou úrovňou logistickej podpory na území Slovenskej republiky a rozmiestnenými vyčlenenými silami na taktickej úrovni a zahŕňa základne, tábory a iné prvky pod národným velením v zóne vedenia operácií. Koordinuje a sústreďuje spoločne používané logistické funkcie, poskytuje širokospektrálnu logistickú podporu, vrátane zásobovania, údržby a opráv, prepravy, zdravotníckeho zabezpečenia, colného a pasového odbavenia, výstavby a ubytovacieho zabezpečenia, starostlivosti o životné prostredie, uzatvárania zmlúv, môže zabezpečovať krytie proti pôsobeniu protivníka na logistické sily a prostriedky a poskytovať spoločné funkcie logistickej podpory koalíčným silám aj národným silám (napríklad ako základňa sústredenia). (15)

národný územný veliteľ — *national territorial commander*

Národný veliteľ zodpovedný za vykonávanie čisto národných vojenských činností v príslušnej geografickej oblasti; zostáva veliteľom územia svojho štátu bez ohľadu na akýkoľvek spojenecký štatút, ktorý mu mohol byť pridelený. (1)

národný veliteľ — *national commander*

Národný veliteľ územných alebo bojových síl, ktorý spravidla nie je zaradený v systéme velenia NATO. (1)

narušiteľ — intruder

Jednotlivec, jednotka, zbraňový systém alebo bojové vozidlo v operačnom alebo výcvikovom priestore alebo v ich blízkosti, ktoré predstavujú hrozbu získania spravodajských informácií alebo rušivej činnosti. (1)

nasadenie — deployment

1. Rozvinutie síl v priestore bojovej činnosti.
2. Zaujatie bojovej zostavy.
3. Premiestnenie síl do požadovaných priestorov činnosti.
4. V námorníctve prechod zo zostavy konvoja alebo z vyčkávacieho postavenia do bojovej zostavy. (1)

nástraha — booby trap

Zariadenie vyvinuté, zostavené alebo prispôsobené na zabitie alebo zranenie, ktoré sa uvedie do činnosti priblížením sa osoby k zdanlivo neškodnému predmetu alebo pri zdanlivo bezpečnej manipulácii s ním. (1)

navádzanie na cieľ — homing

Technika, pri ktorej mobilná stanica sama navádza alebo je navádzaná smerom k zdroju primárnej alebo odrazenej energie alebo k určenému bodu. (1)

navigačná mapa; mapa; námorná mapa; riadiaci plán — chart

Mapa na špeciálne účely, všeobecne určená na navigačné alebo iné špecifické ciele, na ktorej sú dôležité informácie mapy kombinované s rôznymi inými údajmi dôležitými pre zamýšľané použitie. (1)

nekombatant — non-combatant

1. Príslušník ozbrojených síl, ktorý sa nepodieľa na bojovej činnosti, ale požíva osobitnú ochranu podľa zákonov vedenia vojny (Ženevské konvencie) – napr.: vojenský duchovný, vojenský novinár alebo vojenský zdravotnícky personál. Môže ísť aj o vojaka tzv. „*hors de combat*“, ktorý je dočasne vyradený z boja a nie je schopný viesť bojovú činnosť (nemá viditeľne pri sebe zbraň) – napr.: katapultovaný pilot stíhačky, chorý, zranený alebo zajatý vojak.
2. civilné obyvateľstvo, ktoré sa nezúčastňuje na vojenských operáciách. (48)

neplánovaný cieľ — target of opportunity

Cieľ, ktorý sa objaví v priebehu boja; môže byť zasiahnutý paľbou pozemných, vzdušných alebo námorných prostriedkov, hoci paľba proti nemu nebola plánovaná. (1)

neplánovaný presun; jednorazový presun — ad hoc movement

Presun, ktorý môže nastať kedykoľvek a pre ktorý ešte nie sú k dispozícii potrebné plánovacie údaje; čiastočne alebo úplne bude naplánovaný po získaní potrebných údajov. (1)

nepozorovaná paľba — unobserved fire

Paľba, pri ktorej sa miesta dopadu alebo výbuchu nepozorujú. (1)

nepriama paľba — indirect fire

Paľba vedená na cieľ, ktorý strelec nemôže vidieť. (1)

nepriateľ — enemy

Štát (skupina štátov) a jeho (ich) ozbrojené sily, ktorí(é) bezprostredne ohrozili alebo ohrozujú životné záujmy vlastného štátu alebo jeho spojencov. Zároveň je to protistojaci vojenský celok, s ktorým vedú vlastné ozbrojené sily bojovú činnosť. (2)

nepriateľský — *hostile*

Pri identifikácii označenie trasy, cieľa alebo objektu, ktorých vlastnosti, chovanie alebo pôvod naznačujú, že predstavujú hrozbu pre vlastné sily. Označenie ako nepriateľský ešte neznamená oprávnenie na zásah. (1)

nervovoparalytická látka — *nerve agent*

Potenciálne smrteľná chemická látka spôsobujúca poruchy prenosu nervových impulzov. (1)

nespevnená vzletová a pristávacia dráha; pristávacia plocha – pás — *air strip*

Nespevnený povrch na zemi prispôsobený na štartovanie alebo pristávanie lietadiel, spravidla s minimálnym vybavením. (1)

nespresnený volací znak — *indefinite call sign*

Volací znak, ktorý nereprezentuje konkrétne zariadenie, veliteľstvo, orgán, činnosť alebo jednotku, ale ktorý ich môže reprezentovať jednotlivo alebo v ľubovoľnej skupine. (1)

neutajovaná skutočnosť; neutajovaný dokument — *unclassified matter*

Oficiálna záležitosť nevyžadujúca realizáciu bezpečnostných opatrení, ktorej zverejnenie sa však môže kontrolovať z iného dôvodu. (1)

neutralita — *neutrality*

Medzinárodne uznané postavenie štátu, ktorý sa odmieta zúčastniť na ozbrojených konfliktoch a vojnách medzi štátmi a začleňovať sa do vojenskopolitických aliancií. Neutralita sa môže realizovať v mierovej dobe i v čase vojny. (3)

neutralizácia — *neutralization*

V mínovom boji mína považovaná za neutralizovanú, keď sa po použití vonkajších prostriedkov stala neschopnou odpálenia pri prechode cieľa, hoci môže byť i naďalej nebezpečné s ňou manipulovať. (1)

neutrálny — *neutral*

Pri identifikácii označenie pridelené ceste, objektu alebo entite, ktorých vlastnosti, chovanie, pôvod alebo národnosť naznačujú, že nepodporujú spojenecké sily a ani sa proti nim nestavajú. (1)

nevojenské ohrozenie — *non-military threat*

Krízová situácia spôsobená vplyvom prírodných katastrof, technických a technologických havárií, ale aj pôsobením sociálnych síl bez použitia vojenskej sily. Odstránenie následkov tejto hrozby sa obvykle nezaobíde bez nasadenia časti ozbrojených síl. (4)

nevybuchnutá munícia — *unexploded explosive ordnance*

Munícia s vloženým zapaľovačom, rozbuškou, odistená alebo inak pripravená na činnosť, ktorá bola vystrelená, zhodená, odpálená, vymetená alebo položená takým spôsobom, že predstavuje nebezpečenstvo pre vedenie operácií, zariadenia, osoby alebo materiál a ktorá zostáva zámerne alebo náhodne nevybuchnutá z dôvodu zlej funkcie, konštrukcie alebo z iného dôvodu. (1)

nevyhnutné zásoby — essential supply

Produkty, ktoré sú nevyhnutné na vedenie vojny v čase, keď ide o prežitie štátu alebo o jeho záchranu a ktoré by sa mali vydať hneď, ako to okolnosti dovoľia; patria medzi ne potraviny, rafinovaná ropa, oleje, mazadlá a zásoby zdravotníckeho materiálu. (1)

neznámy — unknown

Pri identifikácii označenie trasy, cieľa alebo objektu, ktoré boli vyhodnotené, ale zatiaľ nie sú identifikované. (1)

ničenie pod vodou — underwater demolition

Ničenie alebo neutralizácia zátaras pod vodou; tieto činnosti vykonávajú skupiny na ničenie pod vodou. (1)

ničivý faktor jadrového výbuchu — effect of nuclear burst

Ničivé faktory, ktoré spôsobujú poškodenie pri jadrovom výbuchu:

- tlaková vlna (*blast wave*),
- prenikavá radiácia (*initial radiation*),
- svetelné a tepelné žiarenie (*thermal radiation*),
- rádioaktívna kontaminácia (*residual radiation*),
- elektromagnetický impulz (*electromagnetic pulse*).

Podiel z celkovej energie jadrového výbuchu, ktorý pripadá na jednotlivé ničivé faktory, závisí od druhu jadrovej zbrane, jej konštrukcie, mohutnosti a druhu jadrového výbuchu. Ich účinok závisí od vzdialenosti od epicentra jadrového výbuchu, poveternostných podmienok, charakteru terénu a spôsobu ochrany osôb. (36)

norma; štandard — standard

Presná hodnota, fyzický objekt alebo abstraktný pojem vytvorený a definovaný príslušným orgánom na základe zvyklostí alebo všeobecného súhlasu; slúži ako správa, model alebo pravidlo pri meraní množstva alebo kvality; stanovuje zásady, postupy alebo hodnotiace výsledky; pevne stanovené množstvo a kvalita. (1)

nosič jadrovej zbrane — nuclear delivery vehicle

Časť zbraňového systému, prostredníctvom ktorej sa jadrová zbraň dopravuje do cieľa. (1)

núdzová (narýchlo zaujatá) obrana — hasty defence

Obrana zvyčajne organizovaná pri dotyku s nepriateľom alebo vtedy, ak hrozí bezprostredný dotyk s nepriateľom a čas na vykonanie príprav je obmedzený; charakterizuje ju zlepšenie prírodnej obrannej sily terénu, využívanie ochranných okopov, palebných postavení a prírodných prekážok. (1)

núdzový pohreb; núdzové pochovanie — emergency burial

Pohreb obyčajne na bojisku, keď podmienky neumožňujú odsun a pohreb na cintoríne alebo podľa národných alebo medzinárodných právnych predpisov. (1)

núdzový stav — state of emergency

1. Stav, kedy došlo, alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb, životného prostredia, alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živelných pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie. (6)

2. Súbor opatrení štátu, ktorými možno na postihnutom alebo bezprostredne ohrozenom území riadiť, obmedzovať a prispôsobovať činnosť štátnych a samosprávnych orgánov a inštitúcií, hospodárskych subjektov a spoločenských organizácií, v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas podľa závažnosti ohrozenia obmedziť základné práva a slobody a uložiť povinnosti, upresniť povinnosti a úlohy ozbrojených síl, ak prišlo alebo hrozí, že príde k ohrozeniu života a zdravia osôb, životného prostredia alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živelných pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie. Vyhlasuje ho vláda SR a vzťahuje sa len na postihnuté alebo bezprostredne ohrozené územie. (4)

O

občianska neposlušnosť; občianske nepokoje — *civil disturbance*

Skupinové násilie a porušovanie zákonov a poriadku. (1)

občianska vojna — *civil war*

Ozbrojený boj politických, národnostných alebo náboženských skupín štátu vedený navzájom (medzi sebou) alebo proti vláde. Občianska vojna je vnútroštátny proces. Iné štáty nesmú zasahovať, ak o to nepožiadala ohrozená legálna vláda. Bojovníci v občianskej vojne nie sú považovaní za kombatantov, ale sú čiastočne chránení na základe Ženevských dohôd. (3)

obchádzka — *detour*

Odchýlka od tých častí trasy, kde sa pohyb stáva ťažkým alebo nemožným na zabezpečenie plynulosti presunu na miesto určenia; zmenená časť trasy sa nazýva obchádzka. (1)

obchvat; obídenie — *envelopment*

Útočný manéver, pri ktorom sa hlavné útočné sily premiestňujú mimo hlavné obranných postavení nepriateľa alebo ponad ne s cieľom obsadiť priestor v hĺbke jeho obrany (tyle). (1)

obídenie (s cieľom vykonať obchvat) — *turning movement*

Variant obchvatu, pri ktorom sa útočiace jednotky premiestňujú mimo hlavných nepriateľských obranných postavení alebo ponad ne s cieľom preniknúť do hĺbky jeho tyla a prinútiť ho opustiť svoje postavenie alebo zmeniť smer hlavného úsilia a čeliť vzniknutej hrozbe. (1)

objekt osobitnej dôležitosti — *object important for state defence; key asset*

Strategický objekt obrannej infraštruktúry určený vládou Slovenskej republiky na návrh príslušných orgánov štátnej správy, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy a iných právnických osôb, ktorého poškodenie alebo zničenie by ohrozilo bezpečnosť štátu a životne dôležité záujmy Slovenskej republiky a ktorý podlieha vládou Slovenskej republiky schválenému spôsobu ochrany a obrany. (4)

objekt spravodajského záujmu — *target*

Vo vojenskom spravodajstve termín používaný na označenie krajiny, priestoru, zariadenia, inštitúcie alebo osoby, proti ktorým je zameraná spravodajská činnosť. (1)

objekt/cieľ (bojovej činnosti) — *objective*

Jednoznačne definovaný a dosažiteľný cieľ vojenskej operácie, napríklad obsadenie terénneho tvaru, vyradenie síl či schopností protivníka a/alebo dosiahnutie iného požadovaného výsledku, ktorý je dôležitý pre ďalšie plánovanie veliteľa a kvôli ktorému sa operácia uskutočňuje. (1)

oblasť operačného záujmu — *area of operational interest*

V protivzdušnej obrane priestor, v ktorom sa vykonáva automatická výmena informácií o dôležitých trasách medzi susednými stanovišťami na základe určených kritérií, akými sú príslušnosť a poloha. (1)

oblasť riadenia vzdušného priestoru — *airspace control area*

Vzdušný priestor definovaný po stranách hranicami priestoru bojovej činnosti; riadená oblasť vzdušného priestoru sa môže ďalej členiť na riadené podoblasti vzdušného priestoru. (1)

oblasť sústredenia (pred prepravou alebo nalodením); vyčkávací priestor — *staging area*

1. Priestor medzi oblasťou sústredenia jednotiek a cieľovou oblasťou, ktorým prechádza väčšina alebo časť síl po pristátí na ich doplnenie, preskupenie, vycvičenie, preverenie a prerozdelenie osôb a materiálu.

2. Všeobecne určený priestor na sústredenie bojových jednotiek a dočasne pridelenej živej sily medzi presunmi po komunikáciách. (1)

oblasť vysadenia — *drop zone*

Určená oblasť, do ktorej sa letecky vysadzujú vzdušné výsadkové jednotky a zhadzuje výstroj, materiál a zásoby. (1)

oblasť zabezpečenia – pokrytia silami — *covering force area*

Oblasť pred predným okrajom priestoru bojovej činnosti v blízkosti čiary dotyku s nepriateľom, spočiatku pridelená krycím silám; oblasť v ktorej krycie sily plnia stanovené úlohy. (1)

oblastný taktický komunikačný systém — *tactical area communication system*

Rozvinovateľný komunikačný systém mechanizovaných alebo iných jednotiek, vytvorený za účelom zabezpečenia velenia a riadenia na vlastnej úrovni (smerom k podriadeným), prideleným a susediacim jednotkám a k nadriadenému stupňu. (30)

obmedzenie vzdušného priestoru — *airspace restrictions*

Mimoriadne obmedzujúce opatrenia týkajúce sa častí vzdušného priestoru definovaných rozmerov. (1)

obmedzený priestor — *caution area*

Vzdušný priestor definovaných rozmerov, v ktorom môžu po určitú dobu existovať obmedzenia letov lietadiel. (1)

obnovenie bojaskopnosti použitím súčiastok z iného zariadenia — *cannibalize*

Odstránenie použiteľných dielcov z jednej časti zariadenia a ich namontovanie do inej časti zariadenia. (1)

obojživelná operácia; vylod'ovacia operácia; vylod'ovanie — *amphibious operation*

Vojenská operácia začatá z mora námornými a vylod'ovacími silami na lodiach alebo plavidlách, ktorej hlavným cieľom je taktické vysadenie síl do prostredia, ktoré k nim môže byť tolerantné až nepriateľské. (1)

obrana — *defence*

Základný, ale nie rozhodujúci druh boja vedený s cieľom odraziť alebo zmarit' útok nepriateľa v stanovenom priestore a čase, spôsobiť mu straty, udržať dôležité priestory, zachovať sily a

prostriedky, a tým si vytvoriť podmienky na vlastnú aktívnu činnosť. Obrannou činnosťou možno odraziť a zastaviť útok nepriateľa, ale nie ho zničiť, a tak zvíťaziť v bojoch, bitkách a ťaženiach. Preto sa obrana považuje za základný, ale nie rozhodujúci druh činnosti ozbrojených síl a vyžaduje vytrvalé hľadanie príležitostí na prechod do útoku. (3)

obrana pred účinkami biologických zbraní; biologická obrana — *biological defence*

Metódy, plány a postupy uplatňované pri vytváraní a vykonávaní obranných opatrení proti útokom s použitím bojových biologických látok. (1)

obranná infraštruktúra — *defence infrastructure*

Súhrn stálych objektov, stavieb alebo zariadení, telekomunikačných, komunikačných a dopravných systémov, energetických, technických a zdravotníckych, ktoré slúžia na riadenie a zabezpečenie ozbrojených síl, ich mobilizačné rozvinutie a realizáciu operačných plánov. (20)

obranná politika — *defence policy*

Organická súčasť politiky štátu, ktorá vytvára predpoklady a stanovuje základné strategické zásady, ciele a priority v oblasti obrany štátu. Má nadrezortnú povahu a je súčasťou komplexnejšej a významovo nadradenej bezpečnostnej politiky. (2)

obranné pásmo; úsek obrany — *defence area*

Pásmo medzi predným okrajom hlavného priestoru boja a jeho zadnou hranicou v zodpovednosti konkrétneho veliteľstva; priestor, v ktorom sa odohráva rozhodujúci obranný boj. (1)

obranné plánovanie — *defence planning*

Súhrn činností, ktorých prostredníctvom príslušné štátne orgány vytvárajú krátkodobé, strednodobé a dlhodobé plány zabezpečenia úloh obrany štátu a určujú povinnosti subjektom zabezpečujúcim plnenie týchto úloh. (11)

obranné spravodajstvo — *security intelligence*

Spravodajstvo o totožnosti, schopnostiach a zámeroch nepriateľských organizácií alebo osôb, ktoré sú alebo môžu byť zapojené do špionáže, sabotáže, podvratných činností alebo terorizmu. (1)

obranyschopnosť štátu — *national defence capability*

Schopnosť štátu zaistiť svoju zvrchovanosť, územnú celistvosť a ústavné zriadenie pred akýmkoľvek ohrozením. Tvorí ju súhrn vecných a duchovných prostriedkov i vojenských a civilných zdrojov, ktoré je štát schopný zmobilizovať na účinné zabezpečenie vlastnej obrany. (3)

obyvateľ pohraničia — *border crosser*

Osoba žijúca v tesnej blízkosti hraníc, ktorá musí často prechádzať hranicu z legitímnych dôvodov. (1)

odbor — *branch*

Časť štábu veliteľstva zodpovedná za určitú oblasť činnosti, napríklad za plánovanie a riadenie operácií. (1)

odchýlka — *deviation – diversion*

1. Uhlový rozdiel medzi magnetickým kurzom a kurzom podľa gyroskopického kompasu.
2. Vzdialenosť medzi bodom dopadu alebo výbuchu a cieľom. (1)

odchýlka; uhol odchýlenia — *drift angle*

Uhol meraný v stupňoch medzi stanoveným kurzom lietadla alebo lode a ich skutočnou dráhou. (1)

odistenie — *arming*

Pri výbušninách, zbraniach alebo zbraňových systémoch zmena zo stavu všeobecnej bezpečnosti do stavu pripravenosti na aktiváciu. (1)

odmínovanie — *demining; mine clearance*

Odstraňovanie všetkých nevybuchnutých mín, výbušnej munície (EO), improvizovaných výbušných zariadení (IED) a nástrah (*booby traps*) z určeného priestoru tak, aby bol bezpečný pre civilné obyvateľstvo; proces odstránenia všetkých mín z cesty alebo priestoru. (1)

odmínovanie (hromadné) — *minesweeping*

Spôsob vyhľadávania alebo odstraňovania mín pomocou mechanického alebo výbušného zariadenia, ktoré fyzicky odstraňuje alebo ničí míny alebo vytvára v zamínovanom priestore podmienky potrebné na ich aktiváciu. (1)

odovzdanie do podriadenosti — *transfer of authority*

V rámci NATO proces, v ktorom členská krajina alebo veliteľstvo NATO odovzdávajú operačné velenie a riadenie vyčlenených síl pod velenie NATO. (1)

odovzdanie riadenia; vystriedanie; dočasné prevzatie — *step-up*

1. Pri pozemných operáciách postup, pri ktorom riadenie prechádza z organizácie na prvok tejto organizácie, ktorý je vyslaný na nové stanovište, aby sa zachovala kontinuita riadenia počas premiestňovania organizácie.
2. Pri pozemných operáciách prvok organizácie vyslaný na dočasné prevzatie velenia. (1)

odovzdávanie správ; prenos informácií — *track telling*

Proces výmeny informácií vzdušného prieskumu a taktických údajov medzi veliteľskými a riadiacimi systémami alebo medzi zariadeniami v rámci týchto systémov; môžu sa vyskytnúť nasledujúce typy odovzdávania správ o zistených skutočnostiach:

- a) hovor k podriadenému – prenos informácií z vyššieho stupňa velenia na nižší;
- b) úrovňové odovzdávanie – prenos informácií medzi zariadeniami na rovnakej operačnej úrovni;
- c) oznámenie smerom nahor – prenos informácií na vyšší stupeň velenia;
- d) oznámenie s prekrytím – prenos informácií na susedné zariadenie; zistené správy patriace do oblasti zodpovednosti príslušného zariadenia;
- e) retranslačné oznámenie – prenos informácií s využitím tretieho zariadenia; typ vhodný na prenos medzi automatickými zariadeniami v rušenom prostredí;
- f) rádiová retranslácia – ak nie je možné zabezpečiť priame spojenie medzi dvoma rádiovými stanicami, môže sa vysielanie informácií uskutočniť prostredníctvom retranslačnej stanice. (1)

odpaľovacie stanovište; odpaľovacia základňa — *launching site*

Akékoľvek miesto alebo objekt, z ktorých je možné odpáliť riadené strely typu zem – vzduch alebo zem – zem. (1)

odpaľovacie zariadenie — *launcher*

Konstrukčné zariadenie určené na podoprenie a držanie riadenej strely v polohe na odpálenie. (1)

odpoveď; ohlas — *reply*

Odpoveď na výzvu. (1)

odsun civilného obyvateľstva (príslušníkov tretieho štátu) — *non-combatant evacuation operation*

Operácia vedená na premiestnenie označených civilistov (nekombatantov), ktorí sú ohrození v cudzej krajine, na bezpečné miesto. (1)

odsun poškodenej techniky (materiálu) — *equipment casualty evacuation*

Presun techniky vyžadujúcej údržbu v rámci logistického systému. (1)

odvetná činnosť; pôsobenie proti pohybu — *countermove*

Činnosť vykonávaná ako reakcia na uskutočňovaný alebo predpokladaný pohyb nepriateľa. (1)

odvetná paľba; paľba na umlčanie — *counterfire*

Paľba zameraná na zničenie alebo neutralizovanie zbraní nepriateľa. (1)

ofenzívna protiteroristická činnosť — *counter-terrorism*

Všetky ofenzívne opatrenia prijaté na neutralizovanie teroristickej činnosti pred a po vykonaní nepriateľského aktu. Poznámka: za takéto opatrenia sa tiež považujú protiopatrenia zamerané najmä na ochranu osôb, a tiež súbory opatrení uskutočňované ozbrojenými silami alebo civilnými organizáciami. (1)

ochrana konvoja; sprievod konvoja — *convoy escort*

1. Ozbrojený sprievod ochraňujúci konvoj vozidiel pred rozptýlením, zničením alebo zajatím.
2. Námorné lode alebo lietadlá sprevádzajúce konvoj a zodpovedné za jeho ochranu. (1)

ochrana ozbrojených síl — *force protection*

Súbor opatrení a prostriedkov na minimalizovanie zraniteľnosti osôb, zariadení, výzbroje, techniky a operácií pri akomkoľvek ohrození a za každej situácie a na zachovanie akcieschopnosti a operačnej efektívnosti ozbrojených síl. (1)

ochrana stíhacími lietadlami — *fighter cover*

Udržiavanie určitého počtu stíhacích lietadiel nad stanoveným priestorom alebo ozbrojenými silami na odrazenie vzdušnej činnosti nepriateľa. (1)

ochrana velenia a riadenia — *command and control protection*

Obranný aspekt vedenia vojny v oblasti velenia a riadenia, zameraný na zabránenie protivníkovi v ovplyvňovaní, znížení účinnosti alebo likvidácii vlastných spôsobilostí velenia a riadenia. (1)

ochrana vzdušného priestoru — *air policing*

Použitie prepadových stíhacích lietadiel v čase mieru na ochranu integrity určeného vzdušného priestoru. (1)

ochranná paľba — *defensive fire*

Paľba vedená jednotkami palebnej podpory na pomoc a ochranu jednotiek, ktoré vedú obranný boj. (1)

ochranný odev — *protective clothing*

Odev navrhnutý, vyrobený alebo upravený na ochranu osôb proti nebezpečenstvu spôsobenému extrémnymi zmenami fyzikálneho prostredia, nebezpečnými pracovnými podmienkami alebo činnosťou nepriateľa. (1)

okamžitá dekontaminácia — *immediate decontamination*

Dekontaminácia vykonaná jednotlivcom ihneď po kontaminácii na záchranu života a minimalizovanie obetí; môže zahŕňať aj dekontamináciu častí odevu a/alebo výstroja jednotlivca. (1)

okamžitá letecká podpora — *immediate air support*

Letecká podpora na splnenie špecifických požiadaviek, ktoré vzniknú v priebehu boja a ktoré vzhľadom na ich povahu nemožno plánovať vopred. (1)

okamžitá operačná pohotovosť — *immediate operational readiness*

Stav, pri ktorom sú ozbrojené sily všestranne pripravené na okamžitý boj. (1)

okamžitý vzlet — *aircraft scrambling*

Rozkaz na okamžitý vzlet lietadla zo stavu pohotovosti. (1)

opatrenia na odstránenie škôd — *area damage control*

Opatrenia prijaté pred nepriateľskou činnosťou, počas nej a po nej, alebo pri prírodnej či človekom spôsobenej katastrofe na zníženie pravdepodobnosti vzniku škôd a minimalizovanie ich účinkov. (1)

opatrenia proti sledovaniu – prieskumu — *countersurveillance*

Všetky aktívne alebo pasívne opatrenia prijaté na zabránenie nepriateľskému pozorovaniu. (1)

opatrenia proti špionáži — *counter-espionage*

Činnosť na zisťovanie špionáže a pôsobenie proti nej. (1)

opatrenia proti veleniu a riadeniu — *counter-command and control*

Útočný aspekt vedenia vojny v oblasti velenia a riadenia, zameraný na bránenie protivníkovi v účinnom využívaní jeho spôsobilostí velenia a riadenia ich ovplyvňovaním, znížením účinnosti alebo likvidáciou. (1)

operácia — *operation*

Vojenská činnosť alebo vykonanie strategickej, taktickej, podpornej, výcvikovej alebo administratívnej vojenskej misie; spôsob vedenia boja, vrátane presunov, zásobovania, útoku, obrany a manévrov nevyhnutných na dosiahnutie cieľov každej bitky alebo vojenského ťaženia. (1)

operácia na podporu mieru — *peace support operation*

Operácia, pri ktorej sa nestranne využívajú diplomatické, civilné a vojenské prostriedky, obyčajne podľa zásad a princípov Charty OSN, na obnovenie alebo udržanie mieru. K takýmto operáciám patria operácie na predchádzanie vzniku konfliktov (*conflict prevention*), nastolenie (*peacemaking*), vynútenie (*peace enforcement*), udržanie (*peacekeeping*) alebo budovanie mieru (*peacebuilding*) a humanitárne operácie. (1)

operácia spoločnej obrany — *collective defence operation*

Operácia vedená v súlade s článkom 5 Severoatlantickej zmluvy na obranu spoločného priestoru. Ozbromené sily SR budú pripravené plniť záväzky, ktoré pre SR vyplývajú zo Severoatlantickej zmluvy a prípadných ďalších medzinárodných zmluvných záväzkov SR o spoločnej obrane proti napadnutiu. Naplniť tieto záväzky budú OS SR pripravené účasťou všetkých síl v operácii spoločnej obrany vykonávanej silami NATO v kontexte článku 5 Severoatlantickej zmluvy. Podľa intenzity rozlišujeme operácie spoločnej obrany vysokej intenzity a operácie spoločnej obrany nízkej intenzity. Operácia spoločnej obrany vysokej intenzity bude vedená s nasadením všetkých síl a prostriedkov ozbrojených síl zúčastnených krajín pri ozbrojenom konflikte takého rozsahu, že bude ohrozená zvrchovanosť a územná celistvosť niektorého z členských štátov aliancie. Bude vedená obvyčajne vo vojne s využitím všetkých ľudských a vecných zdrojov, vrátane zmobilizovaných. Bude spravidla spojená s rozsiahlymi dopadmi na civilné obyvateľstvo na bojisku, ako aj v zúčastnených krajinách, ktorých teritórium netvorí priestor operácie. Takéto operácie možno viesť bez použitia niektorých zbraní, najmä zbraní hromadného ničenia. Cieľom operácií spoločnej obrany nízkej intenzity bude zničiť alebo neutralizovať sily protivníka, ktoré nie sú počtom, výzbrojou, vycvičenosťou alebo spôsobom vedenia bojovej činnosti porovnateľné so spojeneckými (koaličnými) silami. Môžu sa viesť aj ako krízové operácie v súvislosti s ohrozením bezpečnosti euroatlantického priestoru. (3)

operácia s použitím chemických zbraní — *chemical operation*

Použitie toxických chemických látok na usmrtenie, poranenie alebo zneschopnenie osôb alebo zvierat na podstatnú dobu a znemožnenie alebo sťaženie používania priestorov, zariadení alebo materiálu; alebo ochrana proti použitiu takýchto látok. (1)

operácia s použitím rádiologických zbraní — *radiological operation*

Použitie rádioaktívnych materiálov alebo zariadení produkujúcich rádioaktívne žiarenie s úmyslom spôsobiť straty na životoch alebo obmedziť využitie terénu; zahŕňa úmyselné využitie rádioaktívneho spadu po použití jadrových zbraní. (1)

operácia strategickej vzdušnej prepravy — *strategic air transport operation*

Preprava osôb a nákladu medzi bojiskami pomocou:

- a) plánovaného letu;
- b) špeciálneho letu;
- c) leteckej logistickej podpory;
- d) leteckého zdravotníckeho odsunu. (1)

operácia vedená mimo článku č. 5 — *non-article 5 operation*

Každá vojenská operácia vedená alianciou, ktorá sa nevzťahuje na princíp kolektívnej obrany vymedzený v článku 5 Washingtonskej zmluvy. (3)

operácia vedená podľa článku č. 5 — *article 5 operation*

Každá vojenská operácia vedená podľa článku 5 Washingtonskej zmluvy (a s uplatnením práva nutnej individuálnej a kolektívnej obrany uznanéj článkom 51 Charty OSN) s cieľom poskytnúť pomoc jednému alebo viacerým účastníkom zmluvy, ktorí sa stali predmetom ozbrojeného napadnutia. (3)

operačná bezpečnosť — *operations security*

Proces zabezpečujúci primerané utajenie vojenskej operácie alebo cvičenia s využitím pasívnych alebo aktívnych prostriedkov na zabránenie protivníkovi získať informácie o rozmiesťtí, schopnostiach a zámeroch vlastných síl. (1)

operačná dekontaminácia — *operational decontamination*

Dekontaminácia vykonaná jednotlivcom a/alebo jednotkou, obmedzená len na určité časti operačne dôležitej výzbroje, materiálu a/alebo pracovných priestorov, na minimalizovanie rizika ohrozenia po kontakte alebo prenose a na udržanie akcieschopnosti; môže zahŕňať dekontamináciu jednotlivca nad rámec okamžitej dekontaminácie, dekontamináciu dôležitých súčastí na plnenie bojovej úlohy a obmedzenú dekontamináciu terénu. (1)

operačná oblasť protivzdušnej obrany — *air defence operations area*

Vymedzená geografická oblasť s určenými postupmi na minimalizovanie interferencií medzi operáciami protivzdušnej obrany a ostatnými operáciami, ktorá môže zahŕňať bližšie určenie jednej alebo viacerých z nasledujúcich možností:

- a) priestor aktívnej protivzdušnej obrany;
- b) priestor protivzdušnej obrany;
- c) identifikačnú zónu protivzdušnej obrany;
- d) palebné pokrytie. (1)

operačná pohotovosť; operačná pripravenosť — *operational readiness*

1. Schopnosť jednotky/útvaru, lietadla, lode, zbraňového systému alebo výzbroje plniť úlohy alebo funkcie, na ktoré sú určené alebo organizované; vyjadruje vo všeobecnosti úroveň alebo stupeň pripravenosti. (1)

2. Operačná pohotovosť (pripravenosť) je syntézou dvoch oblastí:

- a) pohotovosť jednotky – schopnosť poskytovať požadované spôsobilosti (sily a prostriedky) operačným zoskupeniam na splnenie poslanca alebo bojových úloh.
- b) pripravenosť veliteľstva a štábu – schopnosť veliteľstva operačného zoskupenia integrovať a synchronizovať činnosť bojových a podporujúcich jednotiek s cieľom splniť stanovené poslanie alebo bojovú úlohu. (32)

operačná požiadavka — *operational requirement*

Vzniknutá požiadavka (potreba) oprávňujúca na dočasné pridelenie zdrojov na získanie schopnosti splniť stanovené vojenské alebo civilné ciele operácie, misie alebo činnosti. (1)

operačná príprava — *operational training*

Výcvik, ktorý rozvíja, udržiava alebo zlepšuje operačnú pripravenosť jednotlivcov alebo jednotiek. (1)

operačná úroveň vojny — *operational level of war*

Úroveň vedenia vojny s plánovaním a riadením vojenských ťažení a hlavných operácií, ktoré majú dlhodobý charakter a sú zamerané na splnenie strategických cieľov na bojisku alebo v operačnom priestore. (1)

operačná zameniteľnosť — *operational interchangeability*

Schopnosť nahradiť jednu položku druhou s rozdielnym zložením alebo pôvodom bez straty efektívnosti, presnosti a bezpečnosti funkcie. (1)

operačné centrum — *operations centre*

Hlavné miesto velenia Veliteľstva vzdušných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky. Pozostáva z nasledujúcich štruktúr:

- a) stredisko riadenia operácií (*national air operations centre*) – miesto velenia veliteľa VzS silám a prostriedkom VzS v národnej zodpovednosti; je hlavným miestom na plánovanie, povoľovanie a zber informácií o letovej činnosti útvarov VzS vyčlenených pre národný pohotovostný systém PVO a na velenie a riadenie LPZS (letecká pátracia a záchranná služba) a PPZS (pozemná pátracia záchranná služba);
- b) stredisko riadenia a uvedomovania (*control and reporting centre*) – miesto velenia určeným silám a prostriedkom VzS vyčlenených pre integrovaný systém protivzdušnej obrany NATO (NATINADS) a určeným silám a prostriedkom vzdušných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky vyčlenených pre národný pohotovostný systém protivzdušnej obrany a je podriadené štruktúram NATO;
- c) centrálné miesto navedenia (*ground control intercept centre*) – miesto velenia vybavené komunikačnými a informačnými systémami a nevyhnutným zabezpečením, z ktorého sa vykonáva priame riadenie letovej prevádzky a navedenie lietadiel proti vzdušným a pozemným objektom nachádzajúcim sa v dosahu rádiolokačných prostriedkov zabezpečujúcich jeho činnosť. (34)

operačné plánovanie — *operational planning*

Súčasť velenia, ktorou veliteľ usmerňuje plánovací proces a v konečnom dôsledku prijíma rozhodnutia o variante pôsobenia (COA), smerovaní operácie alebo ťaženia. Slúži na vypracovanie koncepcie použitia ozbrojených síl a reálnych spôsobilostí na riešenie konkrétnej situácie. (2)

operačné postupy; spôsoby činnosti — *operational procedures*

Podrobné metódy, pomocou ktorých veliteľstvá a jednotky plnia svoje operačné úlohy. (1)

operačné prostredie — *operational environment*

Súbor činiteľov, okolností a vplyvov, určujúcich podmienky, v ktorých prebieha vojenská operácia. Medzi ne patria: nepriateľ, terén, klimatické podmienky, miestne obyvateľstvo so svojou sociálno-politickou a kultúrnou štruktúrou a históriou, ekologické prostredie, technologické faktory, vlastné sily a pod. (2)

operačné riadenie — *operational control*

Právomoc daná veliteľovi na riadenie pridelených síl, aby mohol vykonávať špecifické bojové misie alebo úlohy, ktoré sú zvyčajne limitované funkciou, časom alebo miestom, rozmiestňovať príslušné jednotky a ponechať si alebo delegovať taktické riadenie týmto jednotkám; nepatrí sem právo prideľovať osobitnú činnosť prvkom týchto jednotiek, ani administratívne alebo logistické riadenie. (1)

operačné spravodajstvo — *operational intelligence*

Spravodajstvo požadované na plánovanie a vykonávanie vojenských operácií na operačnom stupni. (1)

operačné umenie — *operational art*

Použitie ozbrojených síl na dosiahnutie strategických a/alebo operačných cieľov prostredníctvom návrhu, prípravy, integrácie a realizácie stratégií, ťažení, hlavných operácií a bitiek. (25)

operačné velenie — *operational command*

Právomoc daná veliteľovi na pridelenie misií alebo úloh podriadeným veliteľom, rozmiesťovanie jednotiek, prerozdeľovanie síl a ponechanie si alebo delegovanie operačného alebo taktického riadenia podľa vlastného uváženia. Poznámka: nepatrí sem zodpovednosť za administratívu. (1)

operačné zásoby — *operational stocks*

Množstvo zásob nevyhnutné na splnenie možných operačných požiadaviek, presahujúce rezervy/predpísané dávky. (1)

operačný plán — *operation plan – OPLAN*

Plán vypracovaný ako reakcia na aktuálnu alebo vznikajúcu krízu na základe iniciačnej smernice. Operačný plán predstavuje finálny produkt krízového plánovania a je vypracovaný dostatočne podrobne, aby sa mohol stať základom pre vedenie operácie podľa schváleného cieľa a poslania operácie. Je finálnym dokumentom, ktorého vypracovaniu predchádza schválenie konceptu operácie, obsahuje všetky podporné plány podľa jednotlivých oblastí podpory operácií a prílohy. Operačný plán pripravovaný pre strategickú úroveň vedenia vojenskej operácie schvaľuje príslušný politický orgán, ktorý vydal iniciačnú smernicu. (21)

operačný rozkaz — *operation order – OPORD*

Vydáva príslušný veliteľ na operačnej alebo taktickej úrovni pre podriadených veliteľov, aby sa zabezpečilo koordinované plánovanie a vedenie operácie, pričom vychádza zo schváleného operačného plánu. Môže obsahovať písomné a grafické prílohy. (21)

oporný bod — *strong point*

Kľúčový bod v obrannom postavení, zvyčajne dobre opevnený a vyzbrojený automatickými zbraňami, okolo ktorého sú rozmiestnené ďalšie postavenia na jeho ochranu. (1)

oprava poškodeného letiska — *aerodrome damage repair*

Rozsah činností vyžadovaných na obnovenie operačnej spôsobilosti letiska po nenukleárnom útoku, vrátane:

- a) vykonania prieskumu na zistenie škôd a rozsahu základných obnovovacích prác;
- b) pyrotechnického zabezpečenia;
- c) obnovenia minimálnych prevádzkových plôch, vrátane priestorov na rolovanie lietadiel a prístupových dráh;
- d) obnovenia služieb a zariadení potrebných na vykonávanie leteckých operácií.

Poznámka: používa sa skrátené označenie ADR. (1)

oprava prvkov paľby — *adjustment of fire*

V pozemnej delostreleckej a námornej delostreleckej palebnej podpore postup na získanie správneho zámerného uhla, dostrelu a výšky výbuchu (ak sú použité časové zapalovače) pri zamierení na cieľ pozorovanou paľbou. (1)

oprávnenie na pohyb — *movement credit*

Prednostné právo pridelené jednému alebo viacerým vozidlám na presun po riadenej trase v určenom čase podľa pokynov na presun. (1)

opravy — *repair*

Všetky činnosti a opatrenia vykonávané s cieľom vrátiť materiál do prevádzkyschopného stavu v čo najkratšom čase. (20)

organizácia pozemných pozorovateľov — *ground observer organization*

Skupina pozemných pozorovateľov rozmiestnených na vhodných miestach v rámci systému protivzdušnej obrany na poskytovanie vizuálnych a akustických informácií o pohybe lietadiel. (1)

Organizácia Severoatlantickej zmluvy; Severoatlantická aliancia; NATO — *North Atlantic Treaty Organization*

Vojensko-politická organizácia, ktorej hlavnou úlohou je chrániť slobodu a bezpečnosť svojich členov politickými a vojenskými prostriedkami. Je založená na spoločných hodnotách demokracie a ľudských práv, pričom si členské štáty zachovávajú plnú suverenitu a nezávislosť. Vznikla podpísaním Severoatlantickej zmluvy, označovanej aj ako Washingtonská zmluva, 4. apríla 1949. V súčasnosti má 26 členov – Belgicko, Bulharsko, Česko, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Island, Kanada, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko, Turecko, USA, Veľká Británia. Členské krajiny NATO sa zaviazali k vzájomnej obrane podľa článku č. 5 Severoatlantickej zmluvy. Najvyšším orgánom NATO je Severoatlantická rada (*North Atlantic Council – NAC*), ktorá má efektívnu politickú právomoc a kompetencie prijímať rozhodnutia NATO. (48, 49)

orientačný bod; zámerný bod — *landmark*

Prírodný alebo umelý objekt, ktorý môže byť v teréne identifikovaný a presne určený podľa súradnicovej siete. (1)

os pozorovania — *spotting line*

Akákoľvek priamka, na ktorú pozorovateľ vzťahuje dopad projektilov alebo k nej upravuje paľbu. (1)

oslabenie — *attrition*

Zníženie efektívnosti jednotky spôsobené stratou živej sily a materiálu. (1)

oslobodené územie — *liberated territory*

Každé územie, domáce, neutrálne alebo spojenecké, ktoré po okupovaní nepriateľskými silami opätovne obsadia vlastné sily. (1)

osvetľovacia paľba — *illumination fire*

Paľba určená na osvetlenie priestoru. (1)

overenie správnosti; oprávnenie — *authentication*

1. Potvrdenie vlastným podpisom alebo pečiatkou, že dokument je pravý a oficiálny.
 2. Bezpečnostné opatrenia na ochranu komunikačného systému pred podvodným prenosom.
- (1)

ozbrojené sily pod velením NATO — *NATO command forces*

Ozbrojené sily, ktoré krajiny vyčlenili pod operačné velenie alebo operačné riadenie veliteľa NATO. (1)

ozbrojené sily Slovenskej republiky — *Armed Forces of the Slovak Republic*

Sily určené na zachovanie mieru a bezpečnosti Slovenskej republiky a na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Sú rozhodujúcim prvkom systému obrany Slovenskej republiky. Sú zložené z pozemných síl, vzdušných

síl, síl výcviku a podpory a vojenského zdravotníctva. Hlavnou úlohou ozbrojených síl je zaručovať obranu Slovenskej republiky a bezpečnosť štátu pred vonkajším ozbrojeným napadnutím cudzou mocou a plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, a podieľať sa na zachovávaní verejného poriadku a bezpečnosti štátu, jeho zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc. Podieľajú sa na plnení úloh v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu, pri ktorom sú ohrozené životy a zdravie osôb alebo majetok, a pri odstraňovaní jeho následkov. V rámci poskytovania humanitárnej pomoci a v rámci vojenských cvičení plnia úlohy aj mimo územia Slovenskej republiky; ak to vyplýva zo záväzkov z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, plnia tiež úlohy v mierových pozorovateľských misiách OSN, OBSE a EÚ a úlohy vojenských misií medzinárodných organizácií. Ozbrojené sily Slovenskej republiky možno použiť aj na ochranu štátnej hranice Slovenskej republiky, ochranu a obranu stavieb a budov, ktoré boli určené rozhodnutím vlády Slovenskej republiky ako objekty osobitnej dôležitosti alebo ďalšie dôležité objekty na obranu štátu, odstraňovanie následkov výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na riešenie mimoriadnych udalostí, boj proti terorizmu, pátranie po lietadlách a pri záchrane ľudských životov, zabezpečenie leteckej prepravy ústavných činiteľov určených vládou, zabezpečenie leteckej zdravotníckej prepravy. (9)

ozbrojený (bojový) prieskum — *armed reconnaissance*

Letecká misia vykonávaná hlavne s cieľom zisťovať a napádať náhodné ciele, ako sú bojová technika, živá sila alebo zariadenia nepriateľa v bližšie neurčených oblastiach alebo pozdĺž pozemných komunikácií, nie útočiť na konkrétne určené ciele. (1)

ozbrojený konflikt — *armed conflict*

Konflikt, v ktorom sa používa sila, alebo sa hrozí použitím násilia alebo ozbrojenej sily. (2)

označenie cieľa — *target designation*

Pridelenie cieľa určitému zbraňovému systému. (1)

označenie dní a hodín — *designation of days and hours*

Nasledujúce označenia majú uvedený význam:

- deň D – deň, ktorým sa začína alebo sa má začať operácia; môže to byť začiatok vojnového stavu alebo iných operácií;
- deň E – deň, ktorým sa začína cvičenie NATO;
- deň G – deň, ktorým sa vydáva nariadenie, obvyčajne v rámci príslušnej krajiny, na rozmiestnenie jednotky;
- deň K – deň, ktorým sa zavádza alebo má byť zavedený systém zabezpečenia konvojov pre každú konvojovú trasu;
- deň M – deň, ktorým sa začína alebo sa má začať mobilizácia;
- hodina H – stanovený čas, kedy sa začína alebo sa má začať operácia alebo cvičenie; tento termín sa používa aj ako odkaz na označenie dní a hodín pred udalosťou alebo po udalosti. (1)

označenie mínového poľa — *minefield marking*

Štandardizovaný systém označenia na identifikáciu polohy a veľkosti mínového poľa. (1)

P

paľba; vypálenie; odpálenie — *firing*

Aktivácia palebného (odpaľovacieho) systému. (1)

palebná jednotka — *fire unit*

Najmenšia delostrelecká alebo mínometná jednotka vybavená jedným alebo viacerými zbraňovými systémami, schopná plniť palebné úlohy. (1)

palebná podpora — *fire support*

Paľba koordinovaná s pohybom ozbrojených síl na zničenie, neutralizáciu alebo porazenie nepriateľa. (1)

palebná sila — *fire-power*

1. Rozsah paľby, ktorú možno viesť z určitého postavenia jednotkou alebo zbraňovým systémom.
2. Schopnosť viesť paľbu. (1)

palebná úloha; návestie palebnej úlohy — *fire mission*

1. Špecifická úloha pridelená palebnej jednotke ako súčasť konečného plánu.
2. Povel používaný na uvedenie zbraňového systému/alebo batérie v príslušnej oblasti do stavu bojovej pohotovosti; označenie, že nasledujúce hlásenie bude paľba na vyžiadanie. (1)

palebné postavenie; zaujatie palebného postavenia; palebné stanovište — *emplacement*

1. Postavenie (palebné) pripravené pre jednu alebo viacero zbraní alebo súčastí výzbroje na obranu proti nepriateľskej paľbe alebo bombardovaniu, z ktorého môžu uskutočniť pridelenú úlohu.
2. Umiestnenie dela do pripraveného palebného postavenia, odkiaľ môže viesť paľbu. (1)

palebný odolný kryt; guľometné hniezdo — *pillbox*

Malé nízke opevnenie, v ktorom sú umiestnené guľomety, protitankové zbrane, atď.; kryt je spravidla postavený z betónu, železa alebo vrec naplnených pieskom. (1)

palebný úsek; palebný sektor — *zone of fire*

Priestor, do ktorého určená pozemná jednotka alebo prostriedok podpornej paľby vedie alebo je pripravený viesť paľbu. (1)

paralelný jadrový efekt — *nuclear collateral effects*

Nežiaduce škody alebo straty na životoch spôsobené výbuchom spojeneckých jadrových zbraní. (1)

Partnerstvo za mier (PzM) — *Partnership for Peace (PfP)*

Program NATO zameraný na upevnenie dôvery a realizáciu opatrení na posilnenie bezpečnosti. Ponúka účastníckym krajinám možnosť upevniť svoje vzťahy s NATO. Cieľom programu je spoločné plánovanie, spoločné vojenské cvičenia a spolupráca s armádami NATO v takých oblastiach, ako sú mierové, pátracie, záchranné a humanitárne operácie na základe zodpovedajúcich dohôd. (3)

pasívna činnosť; pasívne zariadenie — *passive*

V spravodajstve činnosť alebo zariadenie, ktoré nevyžaruje detekovateľnú energiu. (1)

pasívna obrana — *passive defence*

Pasívne opatrenia prijaté na fyzickú obranu a ochranu osôb, dôležitých zariadení a vybavenia na minimalizovanie účinkov nepriateľskej činnosti. (1)

pasívna protivzdušná obrana — *passive air defence*

Všetky opatrenia, iné ako aktívna protivzdušná obrana, prijaté na minimalizovanie efektívnosti vzdušného napadnutia nepriateľom. Medzi tieto opatrenia patria rádioelektronická ochrana (opatrenia), ochrana velenia a riadenia, klamanie, rozptyl, neviditeľné technológie a používanie odolných zariadení. Opatrenia pasívnej PVO vykonávajú všetky sily na zabezpečenie maximálne možnej ochrany vlastných síl za účelom skomplikovať nepriateľovi proces výberu cieľov. (1)

pasívne elektronické ochranné opatrenia — *passive electronic protective measures*

Nezistiteľné opatrenia, ako napríklad operačné postupy a technické vlastnosti zariadení, ktoré sú určené na efektívne využitie elektromagnetického spektra. (1)

pásmo (zóna) bojovej činnosti — *zone of action*

Taktické členenie väčšieho priestoru, za ktorý zodpovedá taktická jednotka; všeobecne sa týka útočnej činnosti. (1)

pátracia a záchranná služba — *search and rescue*

Použitie lietadla, hladinového plavidla, ponoriek, špecializovaných záchranných tímov a zariadení na vyhľadávanie a záchranu osôb v stave núdze na súši alebo na mori. (1)

Systém organizačného, záchranného a zdravotníckeho zabezpečenia a systém riadenia a koordinácie poskytovania pátrania a záchrany posádok (cestujúcich) lietadiel, ktoré sa ocitli v stave núdze, tvorený vyčlenenými silami a prostriedkami LPZS (Letecká pátracia a záchranná služba) a PPZS (Pozemná pátracia a záchranná služba) vzdušných síl OS SR sú v stálej pohotovosti. Tvoria ju dve zložky:

a) letecká pátracia a záchranná služba (*aerial search and rescue service*) – vyčlenené sily a prostriedky v stálej pohotovosti, určené na vzdušné pátranie a záchranu posádky a cestujúcich lietadla, ktoré sa ocitlo v stave núdze, ako aj na vykonávanie zásahu pri mimoriadnych udalostiach, ako sú napr. živelné pohromy, priemyselné alebo iné havárie.

b) pozemná pátracia a záchranná služba (*ground search and rescue service*) – služba vyčlenených síl a prostriedkov v stálej pohotovosti určených na pozemné pátranie a záchranu posádok (cestujúcich) lietadiel, ktoré sa ocitli v stave núdze. (8)

pátranie a záchrana v boji — *combat search and rescue*

Zisťovanie, lokalizácia, identifikácia a záchrana posádok lietadiel, ktoré boli v čase krízy alebo vojny zostrelené alebo museli núdzovo pristáť na nepriateľskom území, prípadne vojenských osôb, ktoré sú vycvičené a vybavené na vlastnú záchranu v prípade izolácie a núdze. (1)

percentuálna úspešnosť čistenia — *percentage clearance*

V mínovom boji odhadované percento mín s presne špecifikovanými charakteristikami, ktoré boli odstránené z určeného priestoru alebo úseku. (1)

personálna bezpečnosť — *personal security*

Systém opatrení súvisiacich s výberom, určením a kontrolou osôb, ktoré sa môžu v určenom rozsahu oboznamovať s utajovanými skutočnosťami. (12)

personálne riadenie — *manpower management*

Prostriedky personálneho riadenia na zabezpečenie čo najúčinnnejšieho a najekonomickejšieho využitia existujúceho ľudského potenciálu. (1)

personálne zabezpečenie — *personnel support; personnel service*

Súhrn opatrení súvisiacich s personálom a poskytovaním niektorých služieb, ktoré sú potrebné na udržanie bojového potenciálu a morálneho stavu jednotiek. Rozdeľujú sa na:

1. personálnu administratívu – tvorba personálnych materiálov, vydávanie rozhodnutí, preukazov, potvrdení, tvorba normatívnych aktov (SOP), vedenie evidencie a štatistiky a iné.
2. zabezpečenie kvality života – činnosti spojené s oceňovaním a odmeňovaním personálu, ubytovaním, kultúrno-športovým vyžitím, oddychom, relaxáciou, starostlivosťou o sociálne zabezpečenie, psychologickou podporou a starostlivosťou, ako aj starostlivosťou o rodiny profesionálnych vojakov. (18)

plán cieľov — *schedule of targets*

V pozemnej i v námornej delostreleckej palebnej podpore jednotlivé ciele, skupiny alebo série cieľov, na ktoré sa má viesť paľba s definovanou postupnosťou podľa určeného plánu. (1)

plán cvičení — *exercise programme*

Spresnenie cvičení plánovaných veliteľom NATO na príslušný kalendárny rok. (1)

plán leteckej prepravy — *air movement table*

Plán pripravený veliteľom pozemných síl v súčinnosti s veliteľom vzdušných síl; tento plán vydaný ako príloha k operačnému rozkazu:

- a) prideľuje priestor v lietadle pozemným jednotkám, ktoré sa majú prepraviť vzduchom;
- b) stanovuje počet a typ lietadiel v každom operačnom slede;
- c) stanovuje miesto odletu, čas nakladania a štartu. (1)

plán na nižšom stupni — *subordinate-level plan*

Plán vypracovaný podriadeným veliteľstvom a schválený nasledujúcim vyšším stupňom velenia po schválení príslušného plánu na strategickom stupni velenia oprávneným veliteľstvom. (1)

plán nakladania — *loading plan*

Všetky jednotlivito pripravené dokumenty, ktoré spolu podrobne uvádzajú všetky informácie potrebné na organizáciu osôb a nakladanie zariadení pre jednu alebo viac jednotiek alebo iné špeciálne skupiny osôb alebo materiálu prepravovaného po ceste, vode, železnici alebo vzdušnou prepravou. (1)

plán paľby; plán palebného ničenia — *fire plan*

Taktický plán vedenia koordinovanej paľby všetkých zbraňových systémov jednotky alebo bojovej zostavy. (1)

plán zhromažďovania informácií — *collection plan*

Plán na zhromažďovanie informácií zo všetkých dostupných zdrojov, ktorého cieľom je naplniť všetky požiadavky na spravodajské informácie a transformovať ich do rozkazov a požiadaviek pre príslušné agentúry. (1)

plánovaná paľba — *scheduled fire*

Druh vopred pripravenej paľby vykonanej vo vopred určenom čase. (1)

plánovanie zásob — *supply planning*

Plánovanie zásob je dôležitou časťou logistickej podpory. Potrebné zdroje na podporu činnosti ozbrojených síl Slovenskej republiky pri riešení ohrozenia identifikovaných v strategických dokumentoch sa zabezpečujú:

- a) vytváraním a udržiavaním zásob,
- b) zabezpečením výroby na priemyselných výrobných linkách,
- c) dvojstrannými a viacstrannými dohodami, ktorých plnenie sa uskutoční počas prípravy síl jednotlivých kategórií pripravenosti. (20)

plánovaný priechod — *deliberate breaching*

Systematicky plánované a realizované vytváranie priechodu v mínovom poli, zátarase alebo opevnení. (1)

plastická trhavina — *plastic explosive*

Výbušnina, ktorá je pri normálnych teplotách tvárna. (1)

plavebná schopnosť — *floatation*

Schopnosť dopravného prostriedku plávať na vode. (1)

plošná paľba — *barrage fire*

Paľba zameraná viac na plošné pokrytie určitého priestoru alebo oblasti ako na zasiahnutie určitého cieľa. (1)

plošné zobrazenie — *horizontal situation display*

Elektronicky vytvorené zobrazenie navigačných informácií, uložených údajov o misii a leto- vých údajov; informácie z rádiolokátora a televízny obraz sa zobrazujú ako priehľadné mapo- vé prekrytie alebo ako samostatný obraz. (1)

plošný (priestorový) cieľ — *area target*

Cieľ predstavujúci skôr určitú plochu než jednotlivý bod. (1)

pluk — *regiment*

Vojenský útvar so stálou organizáciou určený na plnenie taktických úloh. Základom jeho or- ganizačnej štruktúry sú prápory, prípadne roty. (3)

pľuzgierotvorná toxická chemická látka — *blister agent; vesicant agent*

Toxická chemická látka poškodzujúca oči, pľúca a spôsobujúca popáleniny alebo pľuzgiere na pokožke. (1)

plynulosť dopravy; dopravný tok — *traffic flow*

Celkový počet vozidiel prechádzajúcich určitým miestom v určenom čase; vyjadruje sa poč- tom vozidiel za hodinu. (1)

počiatočné hlásenie vyhodnotenia prieskumných materiálov — *initial programmed inter- pretation report*

Štandardizovaná správa hodnotiaca obrazový materiál (zobrazenie), poskytujúca informácie o cieľoch plánovanej misie alebo iné spravodajské informácie osobitnej dôležitosti, ľahko iden- tifikovateľné z blízkosti týchto cieľov, ktoré ešte neboli nikde hlásené. (1)

počiatočný návrh plánu — *initial draft plan*

Plán navrhnutý a koordinovaný príslušným veliteľstvom a pripravený na externú spoluprácu s ostatnými vojenskými veliteľstvami; nemôže ho priamo realizovať vydávajúci veliteľ, ale môže tvoriť základ operačného rozkazu vydaného veliteľom v prípade núdze. (1)

podanie informácie; inštruktáž — *briefing*

Akt predbežného vydávania špecifických inštrukcií alebo informácií. (1)

podkladová mapa — *chart base*

Mapa používaná ako primárny zdroj na zostavovanie celku alebo ako podklad, na ktorý sa vytlačia nové podrobnosti. (1)

podpora zo strany hostiteľského štátu — *host-nation support*

Civilná a vojenská pomoc poskytovaná v čase mieru, krízy alebo vojny hostiteľským štátom spojeneckým silám a organizáciám NATO, ktoré sú na území hostiteľského štátu rozmiestnené, operujú na jeho území, alebo sa ním presúvajú. Základom takej pomoci sú záväzky vyplývajúce z členstva v NATO alebo z dvojstranných či viacstranných dohôd uzavretých medzi hostiteľským štátom a štátmi, ktorých sily operujú na území hostiteľského štátu. (1)

podporná operácia — *supporting operation*

Obojživelná operácia vykonávaná inými silami, ako sú sily pridelené obojživelnému úlohovému zoskupeniu; nariaďuje ju vyšší veliteľ na žiadosť veliteľa obojživelného úlohového zoskupenia a zvyčajne sa vykonáva mimo priestor, za ktorý zodpovedá veliteľ obojživelného úlohového zoskupenia v čase jej vykonávania. (1)

podporná paľba — *supporting fire*

Paľba vedená jednotkami palebnej podpory na pomoc alebo ochranu bojujúcich jednotiek. (1)

podporný plán — *supporting plan (SUPLAN)*

Predstavuje doplnkové produkty krízového plánovania a spracováva sa ako samostatný dokument, ktorý nahrádza alebo dopĺňa príslušné prílohy operačného plánu. Za vypracovanie konkrétneho podporného plánu zodpovedá príslušný orgán podľa oblasti zodpovednosti. (21)

podporný útok — *supporting attack*

Útok vykonávaný v súčinnosti s hlavným útokom, určený na dosiahnutie jedného z nasledujúcich cieľov:

- a. oklamať nepriateľa;
- b. zničiť alebo pútať sily nepriateľa, ktoré by mohli brániť hlavnému útoku;
- c. kontrolovať územie, ktorého obsadenie nepriateľom by bránilo hlavnému útoku;
- d. prinútiť nepriateľa nasadiť zálohy predčasne alebo na vedľajšom smere. (1)

podvratná činnosť — *subversion*

Činnosť vykonávaná na oslabenie vojenskej, ekonomickej alebo politickej sily štátu postupným oslabovaním morálky, vernosti alebo spoľahlivosti jeho obyvateľov. (1)

pohonné hmoty a mazivá – PHM — *petroleum, oils, and lubricants*

Všeobecný názov, ktorý zahŕňa všetky ropné produkty používané armádnymi silami. (1)

pohotovosť — *stand-by*

1. Stav, v ktorom sú ozbrojené sily (alebo ich časti) pripravené a udržiavané na plnenie určitých úloh v stanovených časových normách pri hrozbe vzniku krízovej situácie, výnimočnom stave, núdzovom stave, mimoriadnej udalosti a mimoriadnej situácii.
2. Po splnení všetkých opatrení uvádzania síl do pohotovosti sú ozbrojené sily Slovenskej republiky (alebo ich časti) pripravené plniť poslanie alebo bojové úlohy v súlade s operačným plánom použitia ozbrojených síl. (15)

pohrebná služba — *burial service; mortuary affairs*

Jeden z druhov logistických služieb poskytovaných v priebehu a po skončení vojenskej operácie a v situácii, pri ktorej prišlo k úmrtiu príslušníka (príslušníkov) ozbrojených síl. Hlavným cieľom pohrebnej služby je dôstojným spôsobom nakladať s telesnými pozostatkami padlých (zomretých) príslušníkov ozbrojených síl a zabezpečiť ich pochovanie. Ďalším cieľom je prispieť k uvedeniu priestoru vojenskej operácie (miesta, terénu) do takého stavu, ktorý by umožňoval vojakom a civilným osobám plniť úlohy bez nebezpečenstva ohrozenia zdravia a života. (20)

pohyblivé zásoby — *level-of-effort munitions*

Pri plánovaní zásob materiálu je to úroveň zásob munície udržiavaná v zásobách na základe predpokladanej dennej spotreby, počtu dní vedenia boja a predpokladaného množstva munície potrebnej na pôsobenie na ciele, ktorých počet je neznámy. (1)

pochod — *march*

Organizovaný presun vojsk vykonaný pešo. V súčasnosti by sa prevažne uskutočňoval v ťažko priechodnom teréne a v situácii, kedy bude treba spoľahlivo utajiť akékoľvek zmeny v zostave vojsk. Obyčajne by sa realizoval na menšiu vzdialenosť jednotkami, iba výnimočne väčšími skupinami vojsk. (3)

pochodová os; trasa; cesta — *route*

Predpísaný smer pohybu z východiskového miesta do miesta určenia. (1)

pochodová rýchlosť — *rate of march*

Priemerný počet kilometrov alebo míľ, ktoré treba prejsť za určené časové obdobie, vrátane všetkých nariadených zastávok; vyjadruje sa v kilometroch alebo míľach za hodinu. (1)

pokrytie (zobrazenie územia) — *coverage*

Oblasť na povrchu Zeme, zobrazená prostredníctvom fotografií, fotomáp, máp, mozaík alebo iných zemepisných systémov zobrazenia. (1)

polčas rozpadu — *half-life*

Čas potrebný na zníženie aktivity konkrétneho rádioaktívneho materiálu na polovicu jeho začiatkovej hodnoty rádioaktívnym rozpadom; charakteristická vlastnosť každého rádioaktívneho materiálu, nezávisí od jeho množstva alebo stavu; skutočný polčas rozpadu príslušného izotopu je čas, za ktorý sa jeho množstvo v tele zníži na polovicu rádioaktívnym rozpadom a biologickou elimináciou. (1)

policajné zabezpečenie — *police support*

Súhrn preventívnych, represívnych, súčinnostných a iných opatrení vykonávaných vojskou políciou na zabezpečenie poriadku, disciplíny, bezpečnosti v priestore pôsobenia vojsk a podpory veliteľa v priestore operácie. (40)

policajno-bezpečnostná situácia — *police and security situation*

Súhrn javov, podmienok, okolností a faktorov, ktoré charakterizujú trestnú činnosť, priestupky a stav disciplíny vo vojenských útvaroch, objektoch a v operačných zónach a zariadeniach v určitom čase, ako aj vzájomné vzťahy medzi nimi. (40)

politika aktívneho informovania verejnosti — *active public information policy*

Politický princíp, ktorý stanovuje, aké opatrenia alebo aktivity sa majú vykonať na podnietenie záujmu verejnosti alebo médií o aktuálne otázky a dianie s cieľom informovať verejnosť; záujem možno vyvolať odporúčaniami v tlači, zverejňovaním správ, osobnými kontaktmi, tlačovými konferenciami alebo inými formami verejnej prezentácie. (1)

poľné opevnenie — *field fortification*

Dočasné palebné postavenie alebo úkryt vybudované s primeraným vybavením jednotkami, s minimálnym ženijným dohľadom a použitými ženijnými prostriedkami. (1)

poľný sklad; prechodný sklad — *dump*

Dočasný skladovací priestor, obvyčajne na voľnom priestranstve, určený na skladovanie bômb, munície, zariadení alebo zásob. (1)

poloha – orientácia v priestore — *attitude – direction*

1. Poloha telesa určená sklonom jeho osí vzhľadom na určitú súradnicovú sústavu; ak nie je stanovené inak, táto súradnicová sústava sa vzťahuje na súradnicovú sústavu Zeme.
2. Smerník súradnicovej siete pozdĺžnej osi cieľovej oblasti (uhol tvorený smerom na cieľ a severnou vetvou kilometrovej siete). (1)

polomer ničenia — *destruction radius*

Pri bojovom použití mín maximálna vzdialenosť od výbuchu nálože príslušnej veľkosti a typu, v ktorej bude mína zničená prenosom detonácie so stanovenou pravdepodobnosťou zničenia, bez ohľadu na jej orientáciu. (1)

pomer síl — *force ratio*

Kvalitatívny a kvantitatívny pomer medzi vlastnými a nepriateľskými silami v určitom čase a na určitom mieste. (1)

popálenina (pri výbuchu) — *flash burn*

Popálenina spôsobená nadmerným vystavením (nechránenej kože) tepelnému žiareniu. (1)

porovnanie — *collation*

V spravodajstve je to krok vo fáze spracovania v rámci spravodajského cyklu, pri ktorom zoskupenie vzájomne súvisiacich položiek informácií zaistí reprodukciu udalostí a uľahčí ďalšie spracovanie. (1)

posilnenie všeobecnej palebnej podpory — *general support reinforcing*

Úloha taktického stupňa na vykonanie palebnej podpory vojsk delostreleckou jednotkou a druhotne na poskytnutie posilňujúcej paľby pre inú delostreleckú jednotku. (1)

posily; posilňujúce sily — *augmentation force*

Akákolvek jednotka určená štátom na posilnenie jeho národných síl. (1)

posily; posilové sily — *reinforcing force*

Pri plánovaní rýchleho posilnenia sily, ktoré poskytne štát vrchnému veliteľovi NATO na posilnenie skôr rozmiestnených síl. (1)

poskytnutie spojenia — *signals support*

Poskytnutie personálu a zariadení od iných síl na vytvorenie špeciálneho alebo doplnkového komunikačného systému. (1)

poslanie, misia — mission

Poslanie, ktorým je poverený nadriadený veliteľ. Realizuje sa prostredníctvom operácií a úloh. (2)

postup na nadviazanie dotyku — advance to contact

Útočná činnosť zameraná na nadviazanie alebo obnovenie kontaktu s nepriateľom. (1)

postupná čiara; regulačná čiara — phase line

Čiara používaná na riadenie a koordináciu vojenských operácií; spravidla charakteristický znak terénu, ktorý vedie naprieč priestorom činnosti. (1)

poškodenie použitím jadrových zbraní — nuclear damage

1. Ľahké poškodenie (*Light damage*): Poškodenie nezabraňuje používaniu zariadení a objektov na určené účely. Na zabezpečenie úplného používania zariadení a objektov môžu byť potrebné menšie opravy.
2. Stredné poškodenie (*Moderate damage*): Poškodenie, ktoré zabráňuje používať zariadenia a objekty do vykonania rozsiahlych opráv.
3. Ťažké poškodenie (*Severe damage*): Poškodenie, ktoré zabráňuje používať zariadenia a objekty trvale. (1)

potvrdenie; potvrdenie o prijatí — acknowledgement

Správa od adresáta informujúca odosielateľa, že jeho oznam prijal a pochopil. (1)

potvrdiť správnosť; overiť — verify

Zabezpečiť, aby význam a slovné vyjadrenie prenášanej správy vyjadrovali presný zámer spracovateľa. (1)

poverený národný veliteľ — designated national commander

Funkcionár poverený priamo komunikovať s národnou vládou a zodpovedajúcim funkcionárom NATO, oprávnený rozhodnúť o použití opatrení proti narušiteľovi vzdušného priestoru v súlade s poverením ministra obrany Slovenskej republiky. (9)

pozemná protivzdušná obrana — air defence ground environment

Sieť pozemných prostriedkov protiletadlových raketových kompletov, delostrelectva protivzdušnej obrany, prieskumných rádiolokačných stanovišť a stredísk riadenia a velenia v príslušnom operačnom priestore, používaná pri taktickom riadení operácií protivzdušnej obrany. (1)

pozemné sily — land forces

Zložka ozbrojených síl určená na vedenie pozemných operácií (bojové činnosti). Vyznačuje sa mobilitou, flexibilitou, dostatočnou palebnou silou a odolnosťou proti použitiu zbraní nepriateľa. V súlade s požiadavkami Obrannej stratégie Slovenskej republiky zabezpečuje a bráni suverenitu a integritu Slovenskej republiky a jej spojencov. Je zložená, vybavená a rozmiestnená tak, aby bola pripravená na vedenie aktívnej činnosti v samostatných pozemných operáciách, ale najmä v spoločných vojenských operáciách so vzdušnými silami a silami výcviku a podpory a na účasť v mnohonárodných vojenských operáciách. Na plnenie úloh v mnohonárodných vojenských operáciách prispieva deklarovanými silami a prostriedkami v súlade s CIEEMI SÍL do rozvíjaných síl NATO na úrovni síl vysokej a nižšej pripravenosti. (22)

pozemný odraz/ozvena; rušivý odraz rádiolokačného signálu od zeme — *ground return*
Odras od povrchu zeme (terénu) zobrazený a/alebo zaznamenaný ako obraz. (1)

pozičná obrana — *position defence*

Druh obrany, pri ktorej je väčšina obranných síl rozmiestnená vo vybraných taktických priestoroch v taktickej hĺbke, kde sa odohrá rozhodujúci boj; spolieha sa na schopnosť síl v bránených priestoroch udržať obsadené postavenie a kontrolovať terén medzi nimi; zálohy sa používajú na zväčšenie hĺbky, zablokovanie alebo obnovenie bojového postavenia protiútokom. (1)

pozorovacia hliadka (vysielaná na určitú vzdialenosť); stála hliadka — *standing patrol*

Hliadka v sile, ktorú určí veliteľ pridávajúci úlohu; úlohou môže byť prieskum, odpočúvanie, vedenie boja alebo ich kombinácia; odlišuje sa od prieskumnej, bojovej alebo odpočúvacej hliadky v tom, že má pridelené stanovište, ktoré nemôže bez povolenia opustiť. (1)

pozorovacie stanovište — *observation post*

Stanovište so zodpovedajúcim spojením, z ktorého sa vykonáva vojenské pozorovanie alebo sa riadia a opravujú prvky paľby; môže byť aj vzdušné. (1)

pozorovaná paľba — *observed fire*

Paľba, pri ktorej môže pozorovateľ sledovať bod dopadu alebo výbuchu; na základe pozorovania sa potom riadi paľba a nastavujú jej prvky. (1)

pozorovanie paľby — *spotting*

Vizuálne alebo elektronické určovanie odchýlok pozemnej alebo námornej delostreleckej paľby od cieľa vzhľadom k osi pozorovateľa na poskytnutie nevyhnutných informácií na opravu prvkov alebo analýzu paľby. (1)

požadovaná vojenská sila — *required military force*

Ozbrojené sily potrebné na vykonanie vojenskej misie v určitom časovom období. (1)

pôsobenie bez smrtiaceho účinku — *non-deadly force*

Sila neurčená na spôsobenie smrti alebo pravdepodobne nespôsobujúca smrť alebo vážne zranenie s následkom smrti. (1)

prápor — *battalion*

Taktická jednotka zložená z niekoľkých rôt rovnakého typu alebo zloženia, podporných a zabezpečovacích jednotiek. (2)

pravdepodobnosť poškodenia — *probability of damage*

Pravdepodobnosť poškodenia cieľa, vyjadrená percentuálne alebo ako desatinné číslo. (1)

pravdepodobnosť zničenia — *kill probability*

Miera pravdepodobnosti zničenia cieľa. (1)

pravidlá vedenia bojovej činnosti — *rules of engagement*

Smernice vydané príslušným vojenským orgánom, špecifikujúce okolnosti a obmedzenia na začatie a/alebo pokračovanie bojového nasadenia pri stretnutí s inými ozbrojenými silami. (1)

právomoc na prerozdelenie — *reallocation authority*

Právomoc daná veliteľom NATO a spravidla prerokovaná v čase mieru, na prerozdelenie národných logistických zdrojov sprístupnených štátom a kontrolovaných bojovými silami pod ich velením v prípade vojnovej núdze na logistické zabezpečenie boja. (1)

právomoc na styk — *direct liaison authorization (DIRLAUTH)*

Oprávnenie delegované veliteľovi (predstaviteľovi) na zabezpečenie priameho spojenia medzi veliteľskými štruktúrami NATO a jednotkami OS SR deklarovanými do štruktúr síl NRF. Poznámka: táto právomoc sa uplatňuje v čase prípravy a pohotovosti jednotiek OS SR deklarovaných do NRF 10. (31)

prebehlík; utečenec; dezertér — *defector*

Osoba, ktorá poprie vlastný štát, keď sa nachádza mimo dosahu jeho úradnej správy (jurisdikcie) alebo vplyvu. (1)

predbežné nariadenie; predbežný rozkaz — *warning order*

Predbežná správa o rozkaze alebo činnosti, ktorá má nasledovať. Je jedným zo základných dokumentov pri plánovaní operácie, ktorý vydáva veliteľ podriadeným hneď, ako má dostatočne zhodnotenú situáciu a vhodný čas na plánovanie a na to, aby podriadení mohli začať požadované prípravy na plánovanie boja a možné nasadenie. Sú v nej obsiahnuté základné informácie vzťahujúce sa na podstatu operácie a na najskoršie možné nasadenie síl. (1, 23)

predbežný plán; predbežný zámer — *outline plan*

Predbežný plán, ktorý načrtáva základné rysy alebo hlavné zásady postupu pred začiatkom podrobného plánovania. (1)

predchádzanie konfliktom — *conflict prevention*

Operácia na podporu mieru využívajúca vzájomne sa dopĺňajúce diplomatické, civilné a, ak je to potrebné, aj vojenské prostriedky na sledovanie a odhaľovanie príčin konfliktu a na prijímanie včasných opatrení na predchádzanie vzniku, vystupňovania alebo obnovenia nepriateľstva. (1)

predchádzanie rádioaktívnemu, biologickému alebo chemickému ohrozeniu — *NBC hazard avoidance*

Predchádzanie alebo minimalizovanie okamžitých alebo následných účinkov kontaminácie rádioaktívnymi, biologickými a toxickými chemickými látkami uplatňovaním zásad, metód a postupov a používaním zariadení na zisťovanie, identifikáciu, predpoveď, varovanie a ohlasovanie nebezpečenstva kontaminácie týmito látkami. (1)

predchádzanie vzájomným interferenciám — *prevention of mutual interference*

Postupy na predchádzanie interferenciám medzi aktívnymi alebo medzi aktívnymi a pasívnymi elektromagnetickými alebo akustickými senzormi vlastných síl. (1)

predmostie (na rieke) — *bridgehead*

Priestor na území obsadenom alebo ohrozovanom nepriateľom, ktorý musí byť obsadený alebo aspoň kontrolovaný na umožnenie nepretržitého vyloďovania, pristávania alebo prepravy síl a materiálu, alebo na poskytovanie manévrovacieho priestoru potrebného na vedenie ďalších operácií. (1)

predný okraj bojiska (bojového priestoru) — *forward edge of the battle area (FEBA)*

Predné hranice oblastí, na ktorých sú rozmiestnené pozemné bojové jednotky, s výnimkou oblastí činnosti krycích síl alebo zabezpečovacích jednotiek; sú určené na koordinovanie palebnej podpory, rozmiestnenie síl alebo manévrovanie vojsk. (1)

predný okraj vlastných jednotiek — *forward line of own troops (FLOT)*

Čiara označujúca predsunuté postavenie vlastných síl pri všetkých druhoch vojenských činností v príslušnom čase. (1)

predsunutá základňa — *advanced base*

Základňa umiestnená na bojisku alebo v jeho blízkosti, ktorej hlavnou úlohou je podpora a zabezpečenie vojenských operácií. (1)

predsunuté sily — *advance force*

Spravidla dočasne vytvorené sily, pôsobiace ako predsunuté pred hlavnými silami, ktorých úlohou je podieľať sa na príprave útoku hlavných síl vykonávaním takých činností, ako je prieskum, obsadenie predsunutých postavení, odmínovanie, delostrelecká príprava, ničenie zariadení pod vodou a letecká podpora. (1)

predsunutý letecký navádzač — *forward air controller*

Kvalifikovaná osoba, ktorá z predsunutého stanovišťa na zemi alebo vo vzduchu riadi činnosť bojových lietadiel vykonávajúcich priamu leteckú podporu pozemných síl. (1)

predsunutý pozorovateľ — *forward observer*

Pozorovateľ predsunutých jednotiek, vycvičený na vyžadovanie a riadenie palebnej podpory a na odovzdávanie informácií z bojiska. (1)

predvoj; predsunutá hliadka; predsunutý odriad — *advanced guard*

Predsunutá (vedúca) časť postupujúcich síl; zabezpečuje plynulý postup hlavných síl; jej úlohou je:

- a) vyhľadávať a využívať medzery v obrannom systéme nepriateľa;
- b) zabrániť, aby sa hlavné sily postupujúcich ozbrojených zložiek dostali do nečakaného stretu s nepriateľom;
- c) zneškodniť odpor menšieho rozsahu a v prípade stretu s väčším odporom zabezpečiť rozvinutie hlavných síl. (1)

prehľadávanie priestoru; systematický prieskum oblasti — *area search*

Prieskum alebo prehľadávanie v konkrétnej oblasti s cieľom poskytnúť nové alebo aktualizované informácie o všeobecných alebo konkrétnych situáciách a činnostiach. (1)

prehliadka; kontrola — *examination*

V údržbe (technickom zabezpečení) dôkladná prehliadka, doplnená meraním a fyzickým skúšaním, na určenie stavu príslušnej položky. (1)

prehradenie paľbou; priehradná paľba; zabraňovacia paľba — *interdiction fire – non-disabling fire*

Paľba vedená do určeného priestoru alebo oblasti na zabránenie nepriateľovi využívať tento priestor alebo oblasť. (1)

prechod vodnej prekážky s rozvinutou prípravou — *deliberate crossing*

Prechod vodnej prekážky vo vnútrozemí, ktorý si vyžaduje rozsiahle plánovanie a podrobnú prípravu. (1)

prekážka — obstruction

1. Akýkoľvek pevný (trvalý alebo dočasný) alebo mobilný objekt alebo jeho časť, umiestnená na ploche určenej pre pozemné pohyby lietadiel alebo zasahujúca nad definovanú plochu stanovenú na ochranu lietadiel za letu. Poznámka: táto definícia je prevzatá z predpisu Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky L 14 Letiská, I. zväzok, Navrhovanie a prevádzka letísk (normy ICAO). (34)

2. Každý objekt, ktorý vyčnieva dostatočne vysoko nad okolité morské dno a predstavuje nebezpečenstvo pre navigáciu. (1)

prekladacie miesto; prekladisko — trans-shipment point

Miesto, kde sa materiál prekladá medzi vozidlami. (1)

premiestnenie po sledoch — echeloned displacement

Presun jednotky z jedného postavenia do druhého bez prerušenia výkonu jej základnej funkcie. (1)

premiestnenie — relocation

Zmena miesta výkonu služby profesionálneho vojaka. (18)

prenasledovanie — pursuit – tracking

Útočná činnosť zameraná na dosiahnutie a odrezanie nepriateľských síl, ktoré sa pokúšajú uniknúť, s cieľom zničiť ich. (1)

prenikavá (počiatočná) radiácia — initial radiation

Žiarenie neutrónov a gama žiarenie spôsobené jadrovým výbuchom a emitované z ohnivej gule (centra jadrového výbuchu) počas jednej minúty po výbuchu. (1)

preniknutie — penetration

Pri pozemných operáciách druh útočnej činnosti na prelomenie obrany nepriateľa a rozvrátenie jeho obranného systému. (1)

prenosný — man portable

Určený na prenášanie jedným mužom; špeciálne sa týmto termínom označuje:

1. predmet určený na nesenie a neoddeliteľná súčasť materiálu jednotlivca, posádky alebo družstva vysadených vojakov spojená s ich určením; váha je limitovaná na 14 kilogramov (31 libier);

2. v pozemnom boji výzbroj nesená jedným mužom na veľkú vzdialenosť bez vážneho obmedzenia plnenia jeho bežných povinností. (1)

prepad — raid

Operácia malého rozsahu s rýchlym preniknutím na územie nepriateľa na získanie správ, oklamanie nepriateľa alebo zničenie jeho zariadení; končí sa plánovaným stiahnutím po splnení pridelenej úlohy. (1)

prepojitelnosť — connectivity

Schopnosť prepojenia dvoch alebo viacerých komunikačných alebo informačných systémov. (30)

preprava — transportation

Premiestňovanie osôb a vecí (nákladov) ako výsledok dopravy. (24)

preprava kombinovaným spôsobom — multimodal transport

Spôsob organizovaného premiestňovania síl, ktorý sa vykonáva súčasne s presunom na vozidlách a prepravou po železnici alebo prepravou vzduchom. (24)

preprava po železnici — railroad transport

Spôsob organizovaného premiestňovania vojenských súčastí po železnici v úplnej zostave, alebo len časti osôb a techniky. Preprava sa organizuje v súčinnosti s orgánmi vojenskej dopravy podľa časových a priestorových možností na vzdialenosť minimálne 100 km. Využíva sa na operačnú prepravu vojsk pri zaujímaní operačnej zostavy, preskupovaní vojsk zväzu, operačných manévroch, zásobovacej, klamnej a odsunovej preprave. (24)

preprava vzduchom — air transport, airlift

Spôsob organizovaného premiestňovania vojsk, ktorý sa využíva na presun určených útvarov, jednotiek a materiálu ozbrojených síl. (24)

prepravený vzduchom — air landed; touchdown

Prepravený vzduchom a vyložený po pristátí lietadla alebo počas vznášania sa vrtuľníka vo vzduchu. (1)

prepraviteľný – dopraviteľný vzduchom (s úpravami) — air-transportable

Vojenský materiál alebo zariadenie, ktoré možno prepravovať vzduchom, ale je potrebná jeho demontáž a opätovná montáž, presahujúca možnosti obsluhy. (1)

prepravná kapacita — transport capacity

Počet osôb, hmotnosť alebo objem nákladu, ktorý možno za určených podmienok prepraviť dopravnými prostriedkami. (1)

prepravný prostriedok — means of transport; transport asset

Technický prostriedok (obal, debna, prepravka, paleta, kontajner) uľahčujúci manipuláciu a prepravu tovaru, ktorý spoluvytvára manipulačnú jednotku. (24)

prerozdelenie zdrojov — reallocation of resources

Poskytnutie logistických zdrojov vojenskými silami jedného štátu, zo zdrojov považovaných za dostupné podľa podmienok uvedených v príslušných dokumentoch NATO, vojenským silám iného štátu alebo štátov pod dohľadom príslušných vojenských orgánov. (1)

prerušenie paľby; paľbu prerušiť — check firing

Pri pozemnej a námornej delostreleckej palebnej podpore príkaz na dočasné zastavenie paľby. (1)

prerušený kontakt — contact lost

Pri sledovaní cieľa označenie, že cieľ, ktorý sa pokladá za dočasne stratený, je ešte stále v dosahu senzorov, ale dokončenie grafického zobrazenia jeho dráhy nie je zaručené. (1)

presadenie – vynútenie mieru — peace enforcement

Operácia na podporu mieru vedená na zastavenie paľby a dodržiavanie mierovej dohody, ak miera súladu a porozumenia je neistá a hrozba porušenia dohody vysoká. Príslušníci mierových síl musia byť schopní používať primerané donucovacie prostriedky a nestranne uplatňovať ustanovenia o zastavení paľby alebo mierovej dohody. (1)

presnosť streľby — *accuracy of fire*

Presnosť streľby vyjadrená vzdialenosťou stredného bodu zásahov skupiny striel ku strednému cieľu. (1)

presun — *movement*

Základný spôsob organizovaného premiestňovania vojsk po komunikáciách, ktorého cieľom je dopraviť osoby alebo naložený materiál do určeného priestoru na organických alebo prideľovaných vozidlách. (24)

prevaha v rozhodovaní — *decision superiority*

Stav, v ktorom sa vykonávajú rozhodnutia na základe lepšej informovanosti, ako aj získanej informačnej nadvlády, a prijaté rozhodnutia sa realizujú rýchlejšie, ako je nepriateľ schopný reagovať. (2)

preventívny úder — *spoiling attack*

Taktický manéver používaný na vážne oslabenie útoku nepriateľa v čase, keď sa pripravuje alebo sústreďuje na útok. (1)

prežitie v boji — *combat survival*

Opatrenia, ktoré majú vykonať príslušníci ozbrojenej zložky, keď sú nedobrovoľne odlúčení od vlastných ozbrojených síl v boji, vrátane postupov týkajúcich sa individuálneho prežitia, úniku, úteku a správania sa v zajatí. (1)

priama letecká podpora — *close air support*

Pôsobenie letectva proti nepriateľským cieľom, ktoré sú v tesnej blízkosti vlastných síl; vyžaduje detailné zjednotenie a koordináciu každého vzdušného útoku s paľbou a pohybom týchto vlastných síl. (1)

priama paľba — *direct fire*

Paľba vedená na cieľ, ktorý je pre mieriaceho viditeľný. (1)

priama palebná podpora — *direct supporting fire*

Paľba vedená na podporu časti ozbrojených síl, na rozdiel od všeobecnej palebnej podpory vedenej na podporu týchto síl ako celku. (1)

priama podpora — *direct support*

1. Podpora poskytovaná jednotkou, ktorá nie je pridelená ani nepodlieha veleniu podporovanej jednotky alebo útvaru, ale od ktorej sa vyžaduje prednostná podpora tejto jednotky alebo útvaru.

2. Pri pozemných operáciách základná úloha vydaná delostreleckej jednotke na vedenie paľby podľa požiadaviek podporovanej jednotky inej ako delostreleckej bez určenia vzájomnej podriadenosti. (1)

pridelenie — *attach*

1. Zaradenie jednotky alebo personálu do organizačnej štruktúry, pričom takéto zaradenie je relatívne dočasné; v závislosti od obmedzení uvedených v rozkaze o pridelení veliteľ jednotky, útvaru alebo organizácie, ktorá prijíma pridelenie, bude veliť týmto jednotkám a riadiť ich na rovnakom stupni, na akom vykonáva velenie jednotkám pod jeho trvalým velením; zodpovednosť za premiestňovanie a povyšovanie osôb zostáva naďalej pôvodnému útvaru, jednotke alebo organizácii.

2. Pridelenie jednotlivca na plnenie špecifických úloh, pričom tieto činnosti sú vedľajšie alebo dočasné, napríklad pridelenie na ubytovanie a stravovanie, pridelenie na splnenie leteckej úlohy, atď. (1)

pridelenie cieľa — *target allocation*

V protivzdušnej obrane proces (po stanovení zbrane) pridelenia konkrétneho cieľa alebo oblasti príslušnej jednotke s protiletadlovými riadenými strelami zem – vzduch alebo prepádovému stíhaciemu lietadlu. (1)

priebežné určovanie polohy — *running fix*

Priesečník dvoch alebo viacerých polohových čiar nezískaných súčasne, prispôsobených spoločnému času. (1)

priečna cesta; vedľajšia cesta — *lateral route*

Cesta, vo všeobecnosti rovnobežná s predným okrajom bojového priestoru, ktorá sa križuje s hlavnými prístupovými cestami alebo do nich ústi. (1)

priechod v mínovom poli — *minefield lane*

V pozemnom mínovom boji vyznačená cesta cez mínové pole, na ktorej nie sú prekážky a nie je priamo vystavená účinkom mín. (1)

priemerná rýchlosť — *average speed*

Priemerná vzdialenosť prejdená za hodinu, vypočítaná z celkovej trasy s vynechaním nariadených zastávok. (1)

priemerná spotreba — *consumption rate*

Priemerné množstvo materiálu spotrebované alebo vydané za určité časové obdobie; vyjadruje sa v množstvách najvhodnejšej mernej jednotky na používaný stanovený základ. (1)

priemyselná bezpečnosť — *industry security*

Súhrn opatrení právnickej alebo fyzickej osoby (podnikateľa) zabezpečujúcej podľa osobitného zákona na ochranu utajovaných skutočností spôsobilosť ochrany utajovaných skutočností, ktoré jej boli odovzdané alebo ktoré o nej vznikli. (12)

priepustnosť trasy – cesty — *route capacity*

1. Maximálna dopravná premávka vozidiel v jednom smere v najviac obmedzenom mieste cesty.

2. Maximálne množstvo metrických ton, ktoré možno prepraviť v jednom smere cesty za jednu hodinu; súčin maximálnej dopravnej premávky a priemerného užitočného zaťaženia vozidiel, ktoré využívajú príslušnú cestu. (1)

priepustnosť železničnej trate — *railway line capacity*

Maximálny počet vlakov, ktorý môže prejsť v každom smere určeného úseku trate za 24 hodín. (1)

prieskum — reconnaissance

Bojová úloha vykonávaná vizuálnym pozorovaním alebo inými detekčnými metódami na získanie informácií o činnosti a zdrojoch protivníka alebo potenciálneho protivníka, alebo na zabezpečenie údajov o meteorologických, hydrologických alebo geografických charakteristikách určitého priestoru. (1)

prieskum bojom — reconnaissance in force

Útočná operácia na zistenie alebo vyskúšanie sily nepriateľa alebo na získanie iných informácií. (1)

prieskum paľbou — reconnaissance by fire

Spôsob vykonávania prieskumu, pri ktorom sa na predpokladané postavenie nepriateľa vedie paľba, ktorá ho prinúti odhaliť svoju prítomnosť pohybom alebo opätovaním paľby. (1)

prieskum pozdĺž komunikačných sietí — line search

Prieskum pozdĺž špecifických komunikačných liniek, napríklad cesty, železnice alebo vodnej cesty, s cieľom zistiť náhodné ciele alebo činnosti vo všeobecnosti. (1)

prieskum trasy – cesty — route reconnaissance

Prieskum pozdĺž dopravnej komunikácie, napríklad cesty, železnice alebo vodnej cesty, na získanie nových alebo aktualizovaných informácií o cestných podmienkach a činnostiach pozdĺž trasy. (1)

prieskumná hliadka — reconnaissance patrol

Hliadka pozemných síl používaná na získanie taktických informácií, pokiaľ možno tak, aby o tom protivník nevedel. (1)

prieskumný let — search mission

Pri vzdušných operáciách prieskum vykonávaný jedným alebo viacerými lietadlami vysielanými na zistenie polohy známeho alebo podozrivého objektu (objektov), ktorý sa nachádza v určitej oblasti. (1)

priestor bojovej činnosti protivzdušnej obrany — air defence action area

Vzdušný priestor, v rámci ktorého majú vlastné lietadlá alebo zbrane typu zem – vzduch prednosť pri bojových činnostiach s výnimkou činností podľa presne určených podmienok. (1)

priestor činnosti delostrelectva; manévrovací priestor delostrelectva — artillery manoeuvre area

Priestor, v ktorom sa môže rozmiestniť delostrelectvo, ale ktorý nemá výhradne vyčlenený na používanie. (1)

priestor dopadu; priestor úderu — impact area

Ohraničený priestor, do ktorého má dopadnúť všetka munícia. (1)

priestor koordinácie paľby — fire coordination area

Priestor so stanovenými obmedzeniami, do ktorého nie je možné viesť paľbu nad rámec týchto obmedzení bez súhlasu orgánu, ktorý ich vydal. (1)

priestor operácií — *area of operations*

Operačná oblasť definovaná veliteľom spoločných pozemných a námorných síl na vedenie vojenských činností. Oblasť operácií obyčajne nezahŕňa celú operačnú oblasť spoločných operácií, ktorú má veliteľ spoločných síl k dispozícii, ale priestor dostatočne veľký pre veliteľa prvku spoločnej zložky na splnenie pridelených úloh a ochranu síl. (1)

priestor s obmedzeným zatarasovaním — *barrier restricted area*

Priestor určený oprávneným veliteľom, v ktorom nesmie byť manéver vlastných síl obmedzený zátarasami. Vyhlásené obmedzenia môžu obsahovať úplný zákaz zriaďovania zátarás v určitých priestoroch počas presne stanovenej doby. (1)

priestor spoločných operácií — *joint operations area*

Dočasný priestor definovaný Hlavným veliteľom spojeneckých síl v Európe, v ktorom určený spojenecký veliteľ plánuje a vykonáva špecifickú úlohu na operačnej úrovni vedenia vojny. Priestor spoločnej operácie a jeho definované parametre, ako sú čas, rozsah plnenej úlohy a geografická poloha, sa plánujú vopred alebo sú vytvorené pre príslušnú úlohu a obyčajne sa spájajú s operáciami spoločného mnohonárodného úlohového zoskupenia. (1)

priestor spravodajskej zodpovednosti — *area of intelligence responsibility*

Priestor pridelený veliteľovi, z ktorého je veliteľ povinný poskytnúť spravodajské informácie v rozsahu jemu dostupných spravodajských prostriedkov. (1)

priestor sústredenia — *concentration area*

1. Priestor obyčajne na bojisku, kde sa zhromažďujú jednotky pred začiatkom bojovej operácie.
2. Ohraničený priestor, do ktorého je v určenom časovom období sústredený veľký objem delostreleckej paľby. (1)

priestor sústredenia síl — *force rendezvous*

Kontrolný bod, v ktorom sa letecké alebo námorné bojové zostavy spoja a stanú súčasťou hlavných ozbrojených síl. (1)

priestor vplyvu — *area of influence*

Geografická oblasť, v ktorej je veliteľ schopný priamo ovplyvňovať operácie manévrovaním alebo pomocou systémov palebnej podpory, ktoré sú pod jeho velením a riadením. (1)

priestor vyhradený pre delostrelectvo; vyhradená oblasť delostrelectva — *artillery reserved area*

Priestor určený výhradne na rozmiestnenie delostrelectva. (1)

priestor vysadenia vzdušných výsadkov (predmostie) — *airhead*

1. Určený priestor na území obsadenom alebo ohrozovanom nepriateľom, ktorý po obsadení a udržaní zabezpečuje nepretržité pristávanie lietadiel so silami a materiálom a poskytuje manévrovací priestor potrebný na plánované operácie; obyčajne je to priestor obsadený pri vzdušnej výsadkovej operácii.
2. Určené miesto v operačnom priestore používané ako základňa leteckého zásobovania alebo odsunu vzduchom. (1)

priestor zodpovednosti — *area of responsibility*

Geografická oblasť pridelená Hlavnému veliteľovi spojeneckých síl v Európe. (1)

prímerie — *cease-fire; armistice*

Dočasné prerušenie bojovej činnosti na základe predchádzajúcej dohody bojujúcich strán. (3)

priorita; poradie — *precedence*

Označenie, ktoré prideluje správe jej spracovateľ s cieľom stanoviť obsluhu spojovacích prostriedkov relatívne poradie pri spracovaní a adresátovi určiť poradie, v akom sa má správe venovať. (1)

prioritné požiadavky na spravodajské informácie — *priority intelligence requirements*

Požiadavky na spravodajské informácie, ktorým veliteľ určuje prioritu a potrebuje ich prednostne pri plánovaní úloh a vo svojom rozhodovacom procese. (1)

príprava a vedenie ťažení — *campaigning*

Proces vyjadrený vzťahom operačného umenia, plánovania ťaženia a operačného manažmentu. (25)

príprava priestoru (na bojovú činnosť) — *mounting*

Všetky prípravy vykonané v priestoroch predpokladanej operácie; patrí sem zhromaždenie v priestore sústredenia jednotiek, príprava a technické zabezpečenie priestoru sústredenia, presun do miest nakladania a následné naloženie na vozidlá, lietadlá alebo lode. (1)

prípravená – plánovaná paľba — *prearranged fire*

Paľba formálne naplánovaná a vykonaná proti cieľom alebo cieľovým oblastiam so známou polohou. Takáto paľba sa zvyčajne naplánuje vopred a vykoná sa vo vopred určenom čase alebo počas vopred určeného časového intervalu. (1)

prípravenosť civilného obyvateľstva na vojnu — *civilian preparedness for war*

Všetky opatrenia a prostriedky použité v čase mieru národnými a spojeneckými agentúrami, umožňujúce krajine prežiť nepriateľský útok a efektívnejšie prispievať k spoločnému vojnovému úsiliu. (1)

prirodzená rádioaktivita — *background radiation*

Jadrové alebo ionizujúce žiarenie vyžarujúce z vnútra telesa alebo z prostredia, ktorému sú osoby trvalo vystavené. (1)

prispievajúci štát — *contributing state*

Štát, ktorý rozvinul v rámci mnohonárodných síl svoje sily a prostriedky a požaduje od hostiteľskej krajiny logistické a ďalšie zabezpečenie pri prejazde alebo využívaní územia hostiteľskej krajiny. (3)

pristávací plocha pre vrtuľníky — *helipad*

Prípravený priestor určený a používaný na vzlet a pristávanie vrtuľníkov, vrátane miest na dosadnutie a vznášanie sa. (1)

pristávacie pásmo; priestor pristátia výsadku — *landing zone*

Špecifická zóna určená na pristávanie lietadiel na zemi, na vodnej hladine alebo na palube lietadlovej lode. Poznámka: vo francúzskom jazyku existujú pre anglický termín „*landing zone*“ dva ekvivalentné termíny „*zone d'atterrissage*“ a „*zone d'amerrissage*“, alebo „*zone*“

d'appontage“ v závislosti od toho, či sa pristátie uskutočňuje na zemi, na vodnej hladine alebo na palube lietadlovej lode. (1)

prístup k vedeniu operácií založený na účinkoch — *effects based approach to operations (EBAO)*

Prístup zahŕňajúci komplexné integrované použitie všetkých síl a prostriedkov (vojenských i nevojenských) aliancie na vytvorenie účinkov, prostredníctvom ktorých možno dosiahnuť požadované výsledky operácií. (2)

príznak o prítomnosti nepriateľa — *hostile track*

Príznak, ktorý sa podľa stanovených kritérií považuje za nepriateľskú hrozbu. (1)

produkčná, výrobná logistika — *production logistics*

Časť logistiky zaoberajúca sa procesmi a postupmi výskumu, konštrukčných návrhov, vývoja, výroby a preberania výzbroje, techniky a materiálu. (1)

projektil; strela — *projectile*

Objekt schopný byť poháňaný silou zvyčajne zo strelnej zbrane a pokračovať v pohybe pomocou pôsobenia vlastnej kinetickej energie. (1)

promulgácia; vyhlásenie; schválenie; nadobudnutie platnosti — *promulgation*

V štandardizácii NATO akt formálneho vyhlásenia účinnosti štandardizačného dokumentu príslušným orgánom. Promulgáciu vyhlasuje riaditeľ štandardizačnej agentúry NATO, keď sú splnené všetky podmienky. (28)

propaganda — *propaganda*

Akékoľvek informácie, myšlienky, spôsoby činnosti alebo špeciálne výzvy rozširované na ovplyvnenie názorov, pocitov, postojov alebo správania sa určitej skupiny ľudí s cieľom získať priamy alebo nepriamy prospech pre pôvodcu/sponzora.

a) Čierna propaganda (falošná, klamlivá) – propaganda vychádzajúca z iného zdroja ako uvádza.

b) Šedá propaganda – propaganda, ktorá neidentifikuje žiadny zdroj.

c) Biela propaganda – propaganda šírená a uznaná pôvodcom/sponzorom alebo poverenou agentúrou. (1)

prostredie kontaminované biologickými látkami — *biological environment*

Podmienky zistené v priestore ako dôsledok priamych alebo pretrvávajúcich účinkov použitia biologických zbraní. (1)

prostredie kontaminované toxickými chemickými látkami — *chemical environment*

Podmienky zistené v priestore ako dôsledok priamych alebo pretrvávajúcich účinkov použitia chemických zbraní. (1)

prostriedky na individuálnu ochranu — *individual protective equipment*

Pri bojovej činnosti s použitím jadrových, biologických a chemických zbraní osobná výstroj potrebná na ochranu jednotlivca pred biologickým a chemickým nebezpečenstvom a niektorými účinkami jadrových zbraní. (1)

prostriedky na kontrolu davu — *riot control means*

Prostriedky neohrozujuce život, používané na zabránenie nepokojom a narušeniu verejného poriadku, na ich zvládnutie alebo prípadné potlačenie. (1)

prostriedok bez posádky — drone

Prostriedok bez ľudskej posádky vykonávajúci misiu bez navádzania z vonkajšieho zdroja. (1)

prostriedok kolektívnej ochrany — collective protection equipment

Zariadenia (úkryty, budovy, vozidlá a pod.), ktoré slúžia na ochranu skupín osôb (posádok, jednotiek) proti zasiahnutiu rádioaktívnymi, bojovými biologickými alebo toxickými chemickými látkami, proti ničivým faktorom jadrového výbuchu a zápalným látkam. Ich obvyklou súčasťou je filtračné a ventilačné zariadenie. Rozdeľujú sa na stále zariadenia kolektívnej ochrany, prevozné zariadenia kolektívnej ochrany a prostriedky kolektívnej ochrany určené pre bojovú techniku. (3)

prostriedok na potlačenie nepokojov — riot control agent

Chemická látka, ktorá nie je uvedená v zozname Konvencie o chemických zbraniach z roku 1993, spôsobujúca rýchle podráždenie a ďalšie oslabujúce účinky, ktoré sa strácajú krátko po skončení pôsobenia tejto látky. (1)

protibaterijná paľba — counterbattery fire

Paľba vedená s cieľom zničiť alebo neutralizovať nepriateľský systém palebnej podpory. Poznámka: protibaterijná paľba môže byť preventívna alebo odvetná. (1)

protipartizánska vojna — counter-guerrilla warfare

Operácie a činnosti vykonávané ozbrojenými silami, polovojenskými skupinami alebo nevojenskými organizáciami proti partizánom. (1)

protipodvratná činnosť — counter-subversion

Aktivity určené na odhaľovanie podvratnej činnosti a pôsobenie proti nej. (1)

protisabotážna činnosť — counter-sabotage

Aktivity zamerané na zisťovanie sabotáží a pôsobenie proti nim. (1)

protiútok — counter-attack

Útok časti alebo všetkých obranných síl proti útočiacim silám nepriateľa, a to s takými špecifickými cieľmi, ako je opätovné získanie strateného územia, odrezanie alebo zničenie postupujúcich jednotiek nepriateľa, alebo so všeobecným cieľom zabrániť nepriateľovi v plnení jeho útočných zámerov; pri dlhodobých obranných operáciách sa vedie na obnovenie bojového postavenia a smeruje na obmedzené ciele. (1)

protivník — adversary

Štát (skupina štátov) a jeho (ich) ozbrojené sily, ktorého (ktorých) štátne, politické a ekonomické záujmy nie sú v súlade s životnými záujmami štátu, resp. so záujmami jeho spojencov. Protivník je potenciálny nepriateľ. (2)

protivzdušná obrana — air defence

Všetky opatrenia prijaté a realizované na znemožnenie alebo obmedzenie efektivity útoku nepriateľských prostriedkov vzdušného napadnutia. (1)

protivzdušná operácia — counter-air operation

Vzdušná operácia vedená proti leteckej ofenzívnej a obrannej schopnosti nepriateľa s cieľom dosiahnuť a udržať potrebný stupeň vzdušnej prevahy. (1)

prvá pomoc — *first aid*

Najjednoduchší a najrýchlejší druh zdravotníckej pomoci, poskytovaný priamo na bojisku. Prvú pomoc poskytujú zdravotníci a zberači ranených, alebo si ju poskytujú ranení sami svoj-pomocne, prípadne ju poskytujú ostatní vojaci. (3)

psychologická činnosť na bojisku — *battlefield psychological activities*

Plánované psychologické aktivity na bojisku vykonávané ako neoddeliteľná súčasť bojových operácií na vytvorenie psychologického tlaku na nepriateľské sily a civilné obyvateľstvo pod jeho kontrolou v priestore bojových operácií; majú napomôcť dosiahnutiu operačných a tak-tických cieľov. (1)

psychologická činnosť na podporu mieru — *peace support psychological activities*

Plánované psychologické aktivity vykonávané ako neoddeliteľná súčasť operácií na podporu mieru, na vytvorenie vhodnej atmosféry a ochoty na spoluprácu medzi účastníkmi konfliktu a civilným obyvateľstvom v oblasti operácií, na ochranu síl podporujúcich mier a na pomoc pri dosahovaní cieľov misie. (1)

psychologická operácia — *psychological operation*

Plánovaná psychologická činnosť zameraná na ovplyvnenie postojov a správania sa, majúca vplyv na dosiahnutie politických a vojenských cieľov. (1)

psychologická situácia — *psychological situation*

Okamžitý emocionálny stav, mentálne dispozície a iná motivácia správania sa osôb v cieľovej oblasti, založená v podstate na ich národných, politických, sociálnych, ekonomických a psychologických zvláštnostiach, ale aj na ich vystavení vplyvu okolností a udalostí. (1)

psychologické prostriedky — *psychological media*

Technické alebo netechnické prostriedky vytvárajúce akýkoľvek druh komunikácie s osobami, ktoré sú predmetom záujmu. (1)

pyrotechnická udalosť — *explosive ordnance disposal incident*

Podozrenie na prítomnosť alebo zistenie prítomnosti nevybuchnutého alebo poškodeného výbušného materiálu, ktorý predstavuje nebezpečenstvo pre činnosť, zariadenia, osoby alebo materiál; táto definícia nezahŕňa náhodné odistenie alebo iné podmienky, ktoré vznikli pri výrobe vysoko výbušného materiálu, pri montážnych operáciách technickej služby alebo pri kladení mín a demolačných náloží. (1)

pyrotechnický postup — *explosive ordnance disposal procedures*

Jednotlivé formy a spôsoby činností vykonávané pyrotechnikmi pri manipulácii, diagnostikovaní, zabezpečovaní, odkrytí (a vyzdvihnutí) a konečnej likvidácii výbušnín alebo každého nebezpečného materiálu súvisiaceho s pyrotechnickou udalosťou:

- a) postupy na sprístupnenie – činnosť vykonávaná na presné určenie polohy a zabezpečenie prístupu k nevybuchnutej výbušnине;
- b) diagnostické postupy – činnosť vykonávaná na identifikáciu a vyhodnotenie nevybuchnutej výbušniny;
- c) bezpečnostné postupy – časť pyrotechnického postupu, metód a nástrojov na prerušenie funkcie alebo oddelenie dôležitých prvkov výbušniny na zabránenie výbuchu;

d) postup pri odkrytí – činnosť zameraná na odkrytie (a vyzdvihnutie) nevybuchutej výbušniny;

e) postup pri konečnej likvidácii – konečná likvidácia výbušného materiálu jeho zničením alebo odpálením na mieste, dopravením do priestoru likvidácie alebo iným vhodným spôsobom. (1)

pyrotechnický prieskum — *explosive ordnance reconnaissance*

Prieskum zahŕňajúci preskúvanie, detekciu, určenie polohy, označenie, začiatočnú identifikáciu a hlásenie pyrotechnikov o predpokladaných nevybuchnutých výbušninách a munícii na určenie ďalšej činnosti. (1)

pyrotechnika — *explosive ordnance disposal*

Zisťovanie, identifikácia, vyhodnotenie na mieste, preukázanie bezpečnosti, obnovenie a konečná likvidácia nevybuchnutých výbušnín; patrí sem aj likvidácia výbušnín, ktoré sa stali nebezpečnými z dôvodu poškodenia alebo opotrebenia. (1)

R

radiačná ochrana — *nuclear defence (radiological defence)*

Metódy, plány a postupy používané pri vytváraní a realizácii ochranných opatrení proti účinkom útoku jadrovými alebo rádiologickými zbraňami. Ochrana zahŕňa výcvik a implementáciu spomenutých metód, plánov a postupov. (1)

radiačná, biologická a chemická ochrana — *NBC defence*

Súhrn opatrení, ktorých cieľom je maximálne oslabiť účinky jadrových, biologických a chemických zbraní a toxických priemyselných látok na vojská, zachovať ich bojaskopnosť a vytvoriť tak podmienky na splnenie cieľov boja a operácie. (36)

radiačná, biologická a chemická ochrana jednotlivca — *individual nuclear, biological and chemical protection*

Ochrana jednotlivca v prostredí rádioaktívnej, biologickej alebo chemickej kontaminácie ochranným odevom alebo osobným vybavením. (1)

radiačný (rádiologický) prieskum — *radiological survey*

Riadené úsilie smerujúce na zistenie kontaminácie rádioaktívnymi látkami a stanovenie dávkového príkonu v určitej oblasti. (1)

radiačný, biologický a chemický prieskum — *nuclear, biological and chemical reconnaissance*

Špeciálny druh prieskumu, pri ktorom sa zisťuje kontaminácia (rádioaktívna, biologická a chemická), ktorá vzniká po použití jadrových, biologických alebo chemických zbraní a po radiačných (chemických) haváriách. Je to spôsob monitorovania radiačnej, biologickej a chemickej situácie, ktorého súčasťou môže byť:

- zisťovanie kontaminácie prostriedkami radiačného, biologického a chemického prieskumu pri pozorovaní alebo pri pešom prieskume (*NBC monitoring*);
- pozemný alebo vzdušný prieskum na veľkých plochách (*NBC survey*). (3)

rádioaktivita pozadia — *background count*

Pôsobenie alebo účinkov na detektor žiarenia zapríčinený rôznymi činiteľmi, ktoré sú pre detekciu nežiaduce; v spojitosti s ochranou zdravia radiačné pozadie obyčajne zahŕňa žiarenie pochádzajúce z prirodzenej rádioaktivity a kozmického žiarenia. (1)

rádioaktívna kontaminácia — nuclear (radioactive) contamination

Kontaminácia osôb, výzbroje, iného materiálu, vzduchu, terénu, vody a stavebných objektov rádioaktívnymi látkami, ktoré vznikli v dôsledku jadrového výbuchu, pri radiačnej havárii alebo úniku priemyselných rádioaktívnych látok. (3)

rádioaktívna stopa; izodózy rádioaktívneho spadu — fallout contours; radioactive decay

1. Čiary spájajúce body s rovnakou hodnotou dávkového (expozičného) príkonu, vytvárajúce štruktúru rádioaktívneho spadu v centigradoch za hodinu.

2. Pokles intenzity žiarenia rádioaktívneho materiálu v závislosti od času. (1)

rádioaktívny spad — radioactive fallout

1. Návrat rádioaktívnych látok vynesných do veľkej výšky do najnižšej vrstvy atmosféry a na zem.

2. Kontaminované hmotné častice a zvyšky materiálu, ktoré sa dostali do oblaku jadrového výbuchu. (1)

radiologické prostredie — radiological environment

Podmienky determinované prítomnosťou radiologického nebezpečenstva v určitej oblasti. (1)

radiolokačná sieť — radar netting

Prepojenie niekoľkých radiolokátorov do jedného strediska na poskytovanie ucelených informácií o cieľoch. (1)

radiolokačné maskovanie — radar camouflage

Použitie materiálu, ktorý pohlcuje alebo odráža radiolokačné vlny, s cieľom zmeniť odrazové vlastnosti povrchu objektu. (1)

radiolokačné pokrytie — radar coverage

Vymedzený priestor, v ktorom môžu byť objekty detegované jednou alebo viacerými radiolokačnými stanicami. (1)

radiolokačné protiopatrenie — radar countermeasures

Súbor opatrení, ktoré znižujú efektivitu použitia radiolokátorov protivníkom. (1)

radiolokačné zariadenie — surveillance aid

Zariadenie vyžarujúce a prijímajúce elektromagnetické vlny schopné z ich odrazu alebo odpovede identifikovať, zamerať alebo určiť vzdialenosť a polohu cieľa. (42)

radionavigácia — radio navigation

Používanie vlastností šírenia rádiových vln na určenie polohy, kurzu alebo iných parametrov a výstrah na prekážky alebo iné nebezpečenstvo. (1)

radionavigačné zariadenia / systémy — radio navigation aids / systems

Zariadenia vyžarujúce alebo prijímajúce elektromagnetické vlny, z ktorých je prostredníctvom inštalovaných systémov možné získať informáciu o polohe objektu. (41)

rádioprieskumná stanica — intercept receiver

Prijímač určený na zisťovanie a poskytovanie vizuálnej a/alebo zvukovej indikácie elektromagnetického vyžarovania vznikajúceho v určitej časti elektromagnetického spektra, na ktorú je naladený. (1)

rádioreleové spojenie — line of site connection

Bezdrôtové smerové spojenie zabezpečujúce prepojenie taktických prepojovačov do vzdialenosti približne 60 km, za podmienky dodržania priamej viditeľnosti medzi vysielateľom a prijímačom. (30)

rádiotechnický prieskum — electronic intelligence

Spravodajské informácie získavané z elektromagnetického vysielania, ktoré nemá charakter komunikačného vysielania, inými ako predpokladanými príjemcami alebo používateľmi. (1)

rádiová sieť — radio network

Spôsob organizácie spojenia medzi tromi a viac účastníkmi (miestami velenia, štábmi, funkcionármi), pri ktorom má každý z nich rádiovú stanicu, pracujúcu podľa prevádzkových údajov určených pre túto rádiovú sieť. (38)

rádiové rozpoznávanie — radio recognition

Určovanie vlastného alebo nepriateľského charakteru alebo individuality druhého rádiovým spôsobom. (1)

rádiové zameriavanie — radio direction finding

Zisťovanie polohy rádiovým zameriávaním, pri ktorom sa určuje len smer stanice na základe jej vysielania. (1)

rádiové zisťovanie — radio detection

Zisťovanie prítomnosti objektu rádiovým zameriávaním bez presného určenia jeho polohy. (1)

rádiový pokoj — radio silence

Stav, v ktorom sú všetky alebo niektoré rádiové zariadenia schopné vysielania udržiavané mimo prevádzky. (1)

rádiový prieskum — communications intelligence

Spravodajské informácie získavané z elektromagnetickej komunikácie a komunikačných systémov inými ako predpokladanými príjemcami alebo používateľmi. (1)

rádiový smer — radio direction

Spôsob organizácie spojenia medzi dvoma účastníkmi (miestami velenia, štábmi, funkcionármi), pri ktorom má každý z nich rádiovú stanicu pracujúcu podľa prevádzkových údajov určených pre tento rádiový smer. (38)

raketa — rocket

Nosič s vlastným pohonom, ktorého dráhu alebo kurz počas letu nemožno riadiť. (1)

ratifikácia — ratification

V rámci štandardizácie NATO vyhlásenie, ktorým členský štát s výhradami alebo bez výhrad oficiálne súhlasí s obsahom štandardizačnej dohody. (1)

ratifikačný návrh; schvaľovaný návrh — *ratification draft*

Návrh štandardizačného dokumentu NATO schválený príslušným orgánom na predloženie na schválenie členskými krajinami NATO. Za ratifikačný návrh sa považuje aj návrh aliančnej publikácie (AP) podložený ratifikačným návrhom STANAG-u. (28)

rázová vlna — *shock wave*

Súvisle sa šíriaci tlakový impulz vytvorený pri výbuchu nálože vo vzduchu, pod vodou alebo pod zemou. (1)

regenerácia; obnovenie — *regeneration*

Včasná čiastočná alebo úplná aktivácia existujúcej organizačnej štruktúry ozbrojených síl a infraštruktúry, zahrňujúca doplnenie početného stavu personálu, výzbroje a zásob na dohodnutú úroveň. (1)

rekognoskácia — *personal reconnaissance*

Prieskum terénu v priestore spravodajskej zodpovednosti vykonávaný spravodajskými orgánmi. Činnosť veliteľov a vybraných funkcionárov štábu na overenie skutočného stavu v priestore predpokladanej činnosti a na získanie nových informácií. (3)

reliéf (terénu) — *relief*

Výškové nerovnosti a usporiadanie tvarov povrchu zeme, ktoré môžu byť vyjadrené na mapách pomocou vrstevníc, hyposometrickou stupnicou, tieňovaním alebo výškovými kótami. (1)

revízia (dokumentu doktrínálnej sústavy) — *revision*

Predloženie všetkých potrebných zmien týkajúcich sa obsahu a formy štandardizačného dokumentu NATO na základe porovnania platného dokumentu s reálnym stavom v ozbrojených silách, vývojovými trendmi a ďalšími novými poznatkami získanými štúdiom dostupných informácií. Je jednou z možností (okrem predĺženia doby platnosti, novelizácie, zrušenia a nahradenia úplne novým dokumentom) v existenčnom cykle doktríny pri jej pravidelnom hodnotení. Výsledkom revízie je vydanie nového vydania dokumentu. (28)

rezervný plán; plán pre nepredvídané udalosti — *contingency plan*

Plán pripravovaný na možné bojové operácie, pre ktoré sú alebo môžu byť známe faktory plánovania, alebo sa dajú predpokladať; plán sa pripravuje čo najpodrobnejšie, vrátane údajov o potrebných zdrojoch a možnostiach rozmiestnenia jednotiek, ako podklad pre ďalšie plánovanie. (1)

riadená strela — *guided missile*

Bezpilotný prostriedok s vlastným pohonom, ktorého dráha letu alebo kurz sú riadené. Riadené strely sa delia na:

- a) riadená strela zem – vzduch (*surface-to-air guided missile*) – riadená strela odpaľovaná zo zeme proti vzdušným cieľom.
- b) riadená strela vzduch – zem (*air-to-surface guided missile*) – riadená strela odpaľovaná z lietadla alebo bezpilotného prostriedku proti pozemným cieľom.
- c) riadená strela vzduch – vzduch (*air-to-air guided missile*) – riadená strela odpaľovaná z lietadla alebo bezpilotného prostriedku proti vzdušným cieľom.
- d) riadená strela zem – zem (*surface-to-surface guided missile*) – riadená strela odpaľovaná zo zeme proti pozemným cieľom. (1)

riadenie boja – napadnutia — *engagement control*

V protivzdušnej obrane stupeň riadenia bojových činností jednotky protivzdušnej obrany; patrí sem zisťovanie, identifikácia, stretnutie s nepriateľom a ničenie nepriateľských cieľov. (1)

riadenie letovej prevádzky — *air traffic control*

Riadenie lietadiel, ktorého účelom je zabrániť zrážke medzi lietadlami počas letu a medzi lietadlami navzájom a lietadlami a prekážkami na prevádzkovej ploche a počas letu a na urýchlenie a udržanie usporiadaného toku letovej prevádzky. (37)

riadenie paľby — *fire-control*

Riadenie všetkých operácií súvisiacich s vedením paľby na cieľ. (1)

riadenie presunu; poriadková služba — *movement control*

1. Plánovanie, voľba trasy, tvorba časového plánu a riadenie presunu osôb a nákladu po komunikáciách.
2. Organizácia zodpovedná za plánovanie, voľbu trasy, tvorbu časového plánu a riadenie presunu osôb a nákladu po komunikáciách. (1)

riadenie; kontrola — *control*

Právomoc vykonávaná veliteľom nad časťou činností podriadených organizácií alebo iných organizácií, ktoré nie sú bežne pod jeho velením; zahŕňa zodpovednosť za vykonávanie rozkazov alebo nariadení; celá právomoc alebo jej časť sa môže previesť alebo delegovať. (1)

riadenie prípravy — *preparation control (PREPCON)*

Oprávnenie delegované veliteľovi na vydávanie nariadení, smerníc a úloh na koordináciu výcviku a certifikáciu jednotiek deklarovaných pre NRF v súlade so štandardmi a postupmi NATO, ako aj na kontrolu pripravenosti týchto jednotiek a navrhovanie opatrení na udržiavanie pohotovosti tak, aby v prípade aktivácie zabezpečili splnenie celého spektra opatrení vo veľmi krátkom čase. Poznámka: táto právomoc sa uplatňuje počas prípravy a pohotovosti jednotiek OS SR deklarovaných pre NRF 10 a deleguje sa SACEUR-ovi. (31)

riadený vzdušný priestor — *controlled airspace*

Vymedzený vzdušný priestor, v ktorom sa poskytuje služba riadenia letovej prevádzky letom IFR (pravidlá letu podľa prístrojov) a VFR (pravidlá letu za viditeľnosti) v súlade s klasifikáciou vzdušného priestoru. (46)

rota — *company*

Taktická jednotka s pevnou organizáciou. Skladá sa z niekoľkých čiat (spravidla z troch až štyroch) a veliteľských a ďalších orgánov. Podľa výzbroje a bojového predurčenia rozoznávajúme mechanizované, tankové, mínometné, ženijné, spojovacie a prieskumné rotý a rotý ďalších jednotiek pozemných síl. (3)

rovnakosť; zhodnosť — *commonality*

Dosiahnutý stav, keď sa používajú rovnaké doktríny, postupy alebo zariadenia. (1)

rozdelenie úsilia; pridelenie — *allocation*

1. Pri plánovaní jadrovej vojny konkrétne počty a typy jadrových zbraní pridelené veliteľovi na stanovené časové obdobie iba ako faktor plánovania.

2. Rozdelenie celkového počtu bojových letov podľa typu lietadiel, ktoré sú k dispozícii na každú operáciu alebo plnenie úlohy. (1)

rozhodujúci bod — decisive point — DP

Bod, z ktorého môže byť ohrozený alebo eliminovaný nepriateľský alebo vlastný ťažiskový prvok. Tento bod môže existovať v čase, priestore alebo v informačnom prostredí. (1)

rozhranie bojovej činnosti; čiara odovzdania — handover line

Kontrolná terénna charakteristika predstavujúca pokiaľ možno ľahko opísateľné charakteristiky terénu, pri ktorej sa zodpovednosť za vedenie bojových operácií presúva z jednej jednotky na druhú. (1)

rozchodisko; bod vysadenia — release point

1. Pri presunoch po ceste presne definované miesto na komunikácii, v ktorom sa prvky tvoriace kolónu vrátia pod velenie svojich veliteľov a každý z týchto prvkov pokračuje v presune do miesta svojho určenia.

2. V leteckej preprave miesto na zemi, nad ktorým je vysadený prvý výsadkár alebo zhodený náklad. (1)

rozkaz; príkaz — order

Komunikácia, písomná, ústna, alebo pomocou signálov, ktorou sa prenášajú pokyny od nadriadeného k podriadenému. (1)

rozkaz na presun — movement order

Rozkaz vydaný veliteľom obsahujúci podrobnosti o presune jednotky, osôb a/alebo materiálu. (1)

rozlíšenie — resolution

Veľkosť najmenšieho detailu, ktorý senzorový systém za určitých podmienok rozpozná. (1)

rozlišovacie znaky cieľa — target signature

Charakteristický tvar cieľa zobrazený zariadením na zisťovanie a identifikáciu. (1)

rozlišovanie cieľov — target discrimination

Schopnosť prehľadového alebo navádzacieho systému identifikovať alebo napadnúť ktorýkoľvek zo skupiny cieľov. (1)

rozmiestnenie; nasadenie — deployment

1. Rozvinutie síl v priestore bojovej činnosti

2. Zaujatie bojovej zostavy

3. Premiestnenie síl do požadovaných priestorov činnosti.

4. V námorníctve prechod od zostavy konvoja alebo z vyčkávacieho postavenia do bojovej zostavy. (1)

rozmiestniteľnosť; nasaditeľnosť — deployability

Schopnosť včasného a úplného rozmiestnenia jednotlivých prvkov síl v danom priestore v zložení potrebnom na plnenie plánovaných úloh. (3)

rozptyl — dispersion — dispersal

1. Obrázec rozptylu zásahov okolo stredného bodu dopadu bômb a striel zhodených alebo vypálených za rovnakých podmienok.
2. V protiletadlovom delostrelectve rozptyl zásahov v mieste dostrelu a stranová odchýlka okolo stredného bodu výbuchu.
3. Rozptýlenie alebo oddelenie jednotiek, materiálu, zariadení alebo činností, ktoré sa obyčajne sústreďujú vo vymedzených oblastiach s cieľom znížiť zraniteľnosť.
4. V chemických a biologických operáciách šírenie látok v tekutej alebo aerosólovej forme.
5. Vo vzdušných výsadežových operáciách rozptýlenie živej sily alebo nákladu v priestore vysadenia. (1)

rozvinovanie do bojovej zostavy — *approach march*

Postup bojovej jednotky, ak hrozí priamy kontakt s nepriateľom; jednotky sú úplne alebo čiastočne rozvinuté; postup v predbojovej zostave sa končí kontaktom s nepriateľom alebo zaujatím bojovej zostavy. (1)

rozvinovateľné KIS — *deployable CIS*

Prostriedky KIS, ktoré majú schopnosť zabezpečiť nepretržitú komunikačnú a informačnú podporu veliteľských stanovišť. (30)

rozvoj koncepcií a overovanie — *concept development and experimentation*

Priebežný proces skúmania, hľadania a experimentovania v oblasti pôsobenia ozbrojených síl aliancie na dosahovanie operačných spôsobilostí tak, aby efektívne využíval finančné prostriedky na obranu. (2)

rušivá paľba — *harassing fire*

Paľba vedená na narušenie činnosti zvyšku nepriateľských jednotiek, zabránenie ich pohybu a zníženie morálky vytvorením hrozby možných strát na životoch. (1)

rýchlosť presunu – pochodu — *pace*

Pri pozemných silách rýchlosť kolóny alebo jednotlivého vozidla na pozemnej komunikácii regulovaná tak, aby bola dodržaná stanovená priemerná rýchlosť. (1)

rýchlosť rozpadu rádioaktívnych látok — *radioactive decay rate*

Rýchlosť rozpadu rádioaktívneho materiálu v závislosti od času. (1)

rýchlosť streľby; kadencia — *rate of fire*

Počet striel vystrelených zbraňou za minútu. (1)

S

samostatná jednotka — *detachment*

1. Časť jednotky odlúčená od svojho útvaru na plnenie inej pridelenej úlohy.
2. Dočasná vojenská alebo námorná jednotka vytvorená z iných jednotiek alebo ich častí. (1)

sektor; úsek — *sector*

Oblasť vymedzená hranicami, v rámci ktorej jednotka vykonáva nariadenú činnosť, za ktorú zodpovedá. (1)

sektor paľby; bezpečnostný uhol — *limit of fire*

1. Hranica vyznačujúca priestor, do ktorého sa môže viesť paľba z delostreleckých a protiletadlových zbraní.
2. Bezpečnostný uhol vedenia paľby na vzdušné ciele. (1)

sektor pokrytý účinnou paľbou — *field of fire*

Priestor, ktorý môže zbraň alebo skupina zbraní účinne pokryť paľbou z určitého postavenia. (1)

sektor protivzdušnej obrany — *air defence sector*

Geografická podmnožina (ďalšie členenie) oblasti protivzdušnej obrany. (1)

séria leteckých snímok — *photographic strip*

Rad za sebou nasledujúcich prekrývajúcich sa leteckých snímok získaných pri zvolenom kurze alebo smere. (1)

schéma cieľov — *target overlay*

Priehľadná fólia položená na mapu, nákres alebo iný grafický dokument; zobrazuje umiestnenie a označenie cieľov; môže zobrazovať rozhranie medzi manévrujúcimi jednotkami, cieľmi a predným okrajom vlastnej bojovej zostavy. (1)

schéma (nákres) palebných možností — *fire capabilities chart*

Nákres vo forme priesvitky, zobrazujúci priestory, ktoré môže zasiahnuť paľba z prevažnej časti zbraní jednotky. (1)

schopnosť strategickej prepravy; strategická mobilita – pohyblivosť — *strategic mobility*

Schopnosť presúvať ozbrojené sily a ich logistické zabezpečenie rýchlo a účelne na veľké vzdialenosti. Môže to byť medzi spoločnými operačnými oblasťami, regiónmi alebo mimo priestor zodpovednosti NATO. (1)

sieť velenia — *command net*

Komunikačná rádiová sieť veliteľa na zabezpečenie spojenia s vybranými alebo všetkými podriadenými stupňami na vykonávanie velenia. (1)

sieťovo orientovaná spôsobilosť — *network enabled capability*

Spôsobilosť vytváraná (podporovaná) zosieťovaním (vzájomným prepojením) jednotlivých prvkov informačnej, rozhodovacej, komunikačnej a palebnej infraštruktúry (zberu dát, rozhodovania a dosahovania účinkov) operačného prostredia od strategickej po taktickú úroveň. (2)

signál; dohovorená správa — *signal*

1. V elektronike každý vysielaný elektrický impulz.
2. Správa, ktorej text je zložený z jedného alebo viacerých písmen, slov, znakov, signálnych vlajok, vizuálnych zobrazení alebo špeciálnych zvukov s vopred dohodnutým významom; dopravuje sa a prenáša vizuálnymi, akustickými alebo elektronickými prostriedkami. (1)

sila jednotky; potenciál jednotky — *unit strength*

Vo vzťahu k vlastným alebo nepriateľským jednotkám početný stav, množstvo zásob, výzbroje, vozidiel a celkové vybavenie logistiky. (1)

sily dlhodobo rozvíňované — *Long-Term Build-up Forces*

Podľa stupňa operačnej pripravenosti (personálnej naplnenosti, stupňa vycvičenosti, vyzbrojenosti a vybavenia) jednotky a útvary ozbrojených síl spôsobilé poskytovať primeranú podporu silám nasadeným v operáciách po doplnení vojakmi zo zálohy. (5)

sily modrej strany — *blue forces*

Sily vystupujúce počas cvičenia NATO v úlohe vlastných ozbrojených síl. (1)

sily nižšej pripravenosti — *Forces of Lower Readiness*

Podľa stupňa operačnej pripravenosti (personálnej naplnenosti, stupňa vycvičenosti, vyzbrojenosti a vybavenia) jednotky a útvary ozbrojených síl spôsobilé na nasadenie v relatívne krátkom čase, pričom časť týchto síl bude schopná plniť svoje poslanie až po doplnení. (5)

sily protivníka — *opposing forces*

Sily vystupujúce pri cvičeniach NATO ako sily protivníka. (1)

sily rýchlej reakcie NATO — *NATO Response Force – NRF*

Spoločné zoskupenie síl NATO, pripravované, certifikované a udržiavané vo vysokom stupni pohotovosti, ktoré je spôsobilé na vykonanie pridelenej bojovej úlohy. Vyznačuje sa schopnosťou vykonávať operácie samostatne alebo v rámci veľkých mnohonárodných zoskupení, alebo pôsobí v úlohe počiatočných síl v mieste krízy, ktoré pripraví a zabezpečí spoločný operačný priestor pre hlavné sily. Sú obmedzené veľkosťou, zložením a spôsobilosťami. Sú schopné nasadenia a rozmiestnenia vo veľmi krátkej dobe od vyhlásenia ich použitia Severoatlantickou radou a môžu samostatne operovať až 30 dní s využitím vlastných logistických spôsobilostí alebo aj dlhšie, ak sú doplnené. (20)

sily výcviku a podpory — *support and training forces*

Zložka ozbrojených síl určená na poskytovanie podpory pozemným silám, vzdušným silám a spojeneckým silám vo vojenských operáciách. Vykonáva individuálny výcvik, vzdelávanie vojakov a poddôstojníkov, výcvik jednotiek logistickej podpory, bojového zabezpečenia a výcvik záloh. (2)

sily vyčlenené pre NATO — *NATO earmarked forces*

Ozbrojené sily, ktoré sa štáty zaviazali dať pod operačné velenie alebo operačné riadenie veliteľa NATO v budúcnosti. (1)

sily vysokej pripravenosti — *High Readiness Forces*

Podľa stupňa operačnej pripravenosti (personálnej naplnenosti, stupňa vycvičenosti, vyzbrojenosti a vybavenia) jednotky a útvary ozbrojených síl spôsobilé na nasadenie v krátkom čase do širokého spektra operácií; ich súčasťou sú aj sily rýchlej reakcie. (5)

situačná mapa — *situation map*

Mapa zobrazujúca taktickú alebo administratívnu situáciu v určitom období. (1)

situačná mapa cieľov — *target status board*

Nástenná mapa vedená oddelením vzdušného spravodajstva operačného strediska spoločného velenia; obsahuje zoznamy cieľov, ich umiestnenie, prioritu a situáciu bojovej činnosti; môže obsahovať aj odporúčajú výzbroj a prostriedky na ničenie. (1)

situačný / typový plán — *contingency operational plan COPLAN*

1. Plán pre nepredvídateľné udalosti, pripravovaný na možné bojové operácie, pre ktoré sú alebo môžu byť známe faktory plánovania, alebo sa dajú predpokladať. Obsahuje aj riešenia predpokladaných variantných situácií a ohrození, v ktorých môžu ozbrojené sily pôsobiť, vrátane relatívne rýchlo sa vyvíjajúcich nevojenských ohrození. (1)

2. Účelom situačných plánov je riešenie predpokladaných variantných situácií a relatívne rýchlo sa vyvíjajúcich ohrození, v ktorých môžu ozbrojené sily pôsobiť. Situačné plány môžu niekedy obsahovať len všeobecné plánovacie údaje o konkrétnej krízovej oblasti alebo o konkrétnom ohrození a postupy riešenia konkrétnej situácie, napríklad humanitárnej pomoci. Základným východiskom pre spracovanie situačných plánov na ktorejkoľvek úrovni je spravidla iniciačné nariadenie nadriadeného veliteľa. (19)

skladovateľnosť — *shelf life*

Čas, počas ktorého sa vlastnosti niektorých položiek zásob podliehajúcich skaze alebo s obmedzenou životnosťou považujú pri skladovaní za vyhovujúce. (1)

skupina — *cell*

Časť sekcie hlavného veliteľstva NATO plniaca špecifickú úlohu v rámci väčšej funkčnej oblasti. (1)

skupina armád — *army group*

Najväčšie bojové zoskupenie pozemných síl, obyčajne zložené z dvoch alebo viacerých armád alebo armádnych zborov pod velením určeného veliteľa. (1)

skupina cieľov — *group of targets*

Dva alebo viac cieľov, na ktoré sa vyžaduje súčasné vedenie paľby; skupina cieľov sa označuje kombináciou písmen/číslíc alebo krycím názvom. (1)

skupina na kontrolu nakladania — *load control group*

Osoby poverené organizáciou a riadením nakladania v rámci nakladacej zóny. (1)

skupina taktického leteckého navádzania — *tactical air control party*

Podriadená operačná zložka systému riadenia taktického letectva určená ako styčná skupina letectva s pozemnými silami, zabezpečujúca navedenie letectva na pozemné ciele pri vykonávaní priamej leteckej podpory. (1)

skupina; zväzok — *cluster*

1. Pyrotechnický signál, pri ktorom horí zväzok svetlíc súčasne.
2. Zväzok bômb zhodených súčasne; obyčajne sa skladá z trieštivých alebo zápalných bômb.
3. Dva alebo viac padákov určených na zhadzovanie ľahkých alebo ťažkých nákladov.
4. V pozemnom mínovom boji prvok štruktúry protitankového, protipechotného alebo zmiešaného mínového poľa; skladá sa z jednej až piatich mín a najviac jednej protitankovej míny.
5. Pri odmínovaní skupina pravdepodobných kontaktov podobných mínám.
6. V protivzdušnej obrane bojová zostava pozostávajúca z viacerých druhov palebných systémov s jedným spoločným velením.
7. V námornom mínovom boji skupina mín položených v tesne vedľa seba v skupine alebo v rade za sebou; môže ísť o míny rozličných typov.
8. Spojenie dvoch alebo viacerých motorov tak, aby pracovali ako jedna pohonná jednotka. (1)

skutočné epicentrum — *actual ground zero*

Bod na povrchu zeme získaný zvislým priemetom stredu jadrového výbuchu. (1)

sledovaná frekvencia — *guarded frequency*

Nepriateľská frekvencia využívaná ako zdroj informácií, ktorej rušenie je preto kontrolované. (1)

sledovanie — *surveillance; tracking*

1. Systematické pozorovanie vzdušného priestoru, povrchových a podpovrchových priestorov, miest, osôb alebo vecí vizuálnymi, odpočúvacími, elektronickými, fotografickými alebo inými prostriedkami.

2. Presné a nepretržité vyhľadávanie polohy cieľov pomocou rádiolokátora, optickými alebo inými prostriedkami. (1)

sledovanie bojiska — *battlefield surveillance*

Systematické pozorovanie bojiska za účelom včasného poskytovania informácií a spravodajských informácií o bojisku. (1)

sledovanie majetku — *asset tracking*

Systém určený na sledovanie miesta, stavu a držiteľa komodít počas prepravy (*intransit visibility*), spracovania (*inprocess visibility*) a skladovania (*instorage visibility*) z miesta dislokácie na bojisko a späť. Táto služba zabezpečuje prenos všetkých relevantných dát pre operátorov tranzitných uzlov na transportných trasách pre krajiny a veliteľstvá NATO s využitím príslušných kódov hlásenej položky. (20)

sledovanie vzdušného priestoru — *air surveillance*

Systematické pozorovanie vzdušného priestoru elektronickými, vizuálnymi alebo inými prostriedkami na identifikovanie a určenie pohybu vlastných a nepriateľských lietadiel a riadených striel v sledovanom vzdušnom priestore. (1)

služobná pomôcka — *aid*

Nie je interný normatívny akt, ale je záväzným dokumentom. Na zabezpečenie výkonu normatívne upravených činností, zlepšenia informovanosti, zefektívnenia služobnej činnosti a pracovnej činnosti alebo jednotného určenia podrobností k vyhláškam, výnosom, opatreniam ministerstva obrany a interným normatívnym aktom môže riadiaci funkcionár organizačnej zložky ministerstva alebo organizačnej zložky generálneho štábu vo svojej pôsobnosti vydávať služobné pomôcky ako metodické pokyny (návody, postupy, inštrukcie, usmernenia), ku ktorým sa nevyžaduje pripomienkové konanie ani súhlasné stanovisko organizačného odboru ministerstva. (13)

smer dopadu — *line of impact*

Dotyčnica k dráhe strely v mieste dopadu alebo výbuchu. (1)

smernice; návod; pokyn — *directive*

1. Vojenské oznámenie určujúce spôsob činnosti alebo nariaďujúce určitú činnosť.

2. Plán vydaný so zámerom jeho realizácie, ak tak bude nariadené, alebo, ak sa splnia podmienky na jeho realizáciu.

3. V širšom slova zmysle akékoľvek oznámenie, ktoré iniciuje alebo určuje činnosť, konanie alebo postup. (1)

smer operácie; operačná čiara — *line of operation*

Pri poľnom ťažení alebo vojenskej operácii čiara spájajúca hlavné body v čase a priestore v smere rozhodujúceho úseku boja. (1)

snímač; senzor — *sensor*

Zariadenie, ktoré zisťuje a môže určovať a/alebo zaznamenávať objekty a aktivity pomocou energie častíc vyžarovaných, odrazených alebo zmenených objektmi. (1)

snímanie; celokruhový zber vzdušnej informácie; skenovanie — *scan*

V elektromagnetickom alebo akustickom vyhľadávaní jedno úplné otočenie antény; môže tým určovať časovú základňu. (1)

snímka; obrázok; rám — *frame*

Vo fotografovaní akákoľvek jednotlivá expozícia (snímka) obsiahnutá v nepretržitej (priebežnej) postupnosti snímok. (1)

snímková – obrazová mapa — *image map*

Vo fotogrametrii mapa vytvorená zo snímky alebo mozaiky snímok, obyčajne doplnená o rovinnú pravouhlú súradnicovú sieť alebo zemepisnú sieť a kartograficky upravená na umožnenie interpretácie. Poznámka: môže byť v tlačenej alebo digitálnej forme a môže nahradiť konvenčný mapový produkt. (1)

spojenecká publikácia — *allied publication – AP*

Oficiálny štandardizačný dokument NATO, ktorý bol schválený niektorými alebo všetkými členskými krajinami ako spoločný implementačný dokument a ktorý je distribuovaný používateľom na nižšie úrovne. Môže byť podmienený záväzným nariadením príslušného STANAG-u. (28)

spojenecká spoločná operácia — *allied joint operation*

Vojenská operácia vykonávaná silami dvoch alebo viacerých štátov NATO, na ktorej sa zúčastňujú prvky viac ako jedného druhu ozbrojených síl. (1)

spojenie; styk — *liaison; link*

Kontakt alebo vnútorné spojenie udržiavané medzi prvkami vojenských síl na zaistenie vzájomného porozumenia a jednoty cieľov a činností. (1)

spojovacia trasa — *connecting route*

Trasa spájajúca hlavné a/alebo vedľajšie cesty. (1)

spojovacie stredisko; komunikačný uzol — *communication centre; signal centre*

Organizačná štruktúra zodpovedná za vedenie a riadenie spojovacej prevádzky; obyčajne sa skladá z ústredne, serveru, kryptografických zariadení, vysielačích a prijímacích zariadení a podacej stanice. Poznámka: vysielačie a prijímacie zariadenia spravidla nie sú umiestnené v spojovacom stredisku, ale sú z neho diaľkovo ovládané. (1)

spoločná mnohonárodná operácia — *combined joint operation*

Operácia vykonávaná ozbrojenými silami dvoch alebo viacerých štátov, na ktorej sa zúčastňujú prvky najmenej dvoch druhov ozbrojených síl. (1)

spoločná vzdušná útočná skupina — *joint air attack team*

Spoločná skupina bojových a prieskumných vrtuľníkov a lietadiel priamej vzdušnej podpory operujúca s úlohou vypátrať a napadnúť ciele s vysokou prioritou zničenia alebo nové neplánované ciele. Operácie spoločnej vzdušnej útočnej skupiny sa koordinujú a vykonávajú na poskytnutie vzdušnej podpory veliteľovi pozemných síl pri uskutočňovaní plánovaného manévru. Poznámka: spoločná vzdušná útočná skupina pôsobí zvyčajne ako koordinované úsilie podporované paľbou vojskovej PVO a námorníctva, spravodajskými, prieskumnými a pozorovacími systémami, prostriedkami elektronického boja a manévrovaním pozemných síl. (1)

spoločné operačné zoskupenie — *joint task force*

Operačné zoskupenie zložené z organických prvkov dvoch a viac zložiek ozbrojených síl, operujúcich pod jedným veliteľom, oprávneným uplatňovať operačné velenie (*OPCOM*) alebo operačné riadenie (*OPCON*) nad zložkami svojho zoskupenia. Pri mnohonárodných operáciach môže existovať *Combined Joint Task Force – CJTF*. (2)

spoločné realizačné opatrenia — *Joint Implementation Arrangements*

Dokument nasledujúci po technickej dohode, ktorý obsahuje záväzok medzi zúčastnenými stranami ohľadom poskytovania a prijímania podpory zo strany hostiteľskej krajiny. Obsahuje podrobné informácie o požadovanej a poskytovanej podpore, postupy špecifické pre daný objekt pri realizácii dohôd o poskytovaní podpory a podrobnosti úhrady. (23)

spoločný štáb — *joint staff*

Štáb vytvorený z dvoch alebo viacerých základných zložiek ozbrojených síl jedného štátu. (1)

spoločný volací znak — *collective call sign*

Volací znak spoločný pre dvojicu alebo viacero zariadení, veliteľstiev, orgánov alebo jednotiek; spoločný volací znak každého z nich zahŕňa veliteľa a všetkých podriadených veliteľov. (1)

spotrebná logistika — *consumer logistics*

Časť logistiky zaoberajúca sa prevzatím, skladovaním, prepravou, údržbou a vyradovaním výzbroje, techniky a materiálu, ako aj poskytovaním príslušného zabezpečenia a služieb. (1)

spotrebné zásoby a materiál — *expendable supplies and materials*

Položky, ktoré sa pri používaní spotrebúvajú, ako napr. munícia, strácajú svoju identitu, ako napr. niektoré náhradné dielce, alebo majú nízku skutočnú hodnotu a sú účtovne nevýznamné, takže nie je účelné ich v plnom rozsahu účtovne evidovať. (1)

správa — *message*

Akákoľvek stručne vyjadrená myšlienka alebo úvaha v otvorenom, kódovanom alebo šifrovanom tvare, pripravená na prenos akýmkoľvek komunikačným prostriedkom. (1)

spravodajská informácia; spravodajská činnosť; spravodajstvo (organizácia) — *intelligence*

Produkt, ktorý je výsledkom spracovania informácií týkajúcich sa cudzích štátov, nepriateľských a potenciálne nepriateľských síl alebo prvkov či priestorov aktuálnej alebo potenciálnej bojovej činnosti. Termín sa používa aj na pomenovanie činnosti, ktorej výsledkom je tento produkt, a na pomenovanie organizácie zaoberajúcej sa podobnou činnosťou. (1)

spravodajské hodnotenie situácie — *intelligence estimate*

Písomné, alebo ústne vyhodnotenie dostupných spravodajských informácií, ktoré sa týkajú špecifickej situácie alebo podmienok, s cieľom určiť ďalšie varianty pôsobenie protivníka alebo potenciálneho protivníka a pravdepodobnosti ich prijatia. (1)

spravodajské informácie o cieľoch — *target intelligence*

Spravodajská informácia obsahujúca a spresňujúca polohu jednotlivých častí alebo celého cieľa; stanovuje jeho zraniteľnosť a relatívny význam. (1)

spravodajský cyklus — *intelligence cycle*

Postupnosť činností, pri ktorých sa informácie získavajú, zhromažďujú, menia na spravodajské informácie a sprístupňujú používateľom. Táto postupnosť obsahuje nasledujúce štyri fázy:

a) riadenie – určenie požiadaviek na spravodajské informácie, plánovanie úsilia zhromažďovania informácií, vydávanie nariadení a požiadaviek agentúram na zhromažďovanie informácií a nepretržitá kontrola produktivity týchto agentúr;

b) zhromažďovanie – vyťažovanie zdrojov odberom údajov a dodanie získaných informácií zodpovedajúcemu spracovateľskému prvku na ich využitie pri vypracovaní spravodajskej informácie;

c) spracovanie – pretváranie informácií na spravodajské informácie ich porovnaním, zhodnotením, analýzou, integráciou a interpretáciou;

d) distribúcia – včasné dodanie spravodajských informácií vo vhodnej forme akýmkoľvek prostriedkami tým, ktorý ich potrebujú. (1)

spravodajstvo z ľudských zdrojov – HUMINT — *human intelligence – humint*

Kategória spravodajstva odvodená od informácií zhromažďovaných a poskytovaných ľudskými zdrojmi. (1)

spravodajstvo z otvorených zdrojov — *open source intelligence*

Spravodajské informácie odvodené z verejne dostupných a iných neutajovaných informácií s obmedzeným verejným publikovaním alebo prístupom k nim. (1)

sprievodné škody — *collateral damage*

Straty na živovej sile a ďalšie škody neúmyselne spôsobené vojenskou činnosťou v civilných oblastiach. (1)

stacionárne zdravotnícke zariadenie — *fixed medical treatment facility*

Zdravotnícke zariadenie vytvorené na špecifickom mieste na dlhodobé poskytovanie zdravotníckych služieb. (1)

stále stanovište hliadky — *fixed station patrol*

Stále stanovište hliadky, ktorej príslušníci zaujímajú miesto vzhľadom na hraničnú čiaru a kontrolujú okolitý priestor; príslušníci hliadky nezostávajú na mieste, ale pohybujú sa a hliadkujú v blízkosti stredu prideleného stanovišťa; hliadkou môže byť aj hladinové plavidlo, ponorka alebo lietadlo. (1)

stále zariadenie na ničenie — *demolition chamber*

Priestor zámerne vytvorený v štruktúre stavby na umiestnenie výbušných náloží. (1)

stálosť — *persistency*

V boji s použitím biologických alebo toxických chemických látok charakteristika, ktorá sa vzťahuje na dobu účinnosti látky za stanovených podmienok po jej rozptýlení. (1)

stály obranný plán — *standing defence plan*

Plán obsahujúci riešenia bezprostredných vojenských hrozieb s minimálnym časom výstrahy a prípravy. Jeho obsahom sú spravidla informácie o požadovaných spôsobilostiach, časoch pohotovosti, spôsoboch nasadenia a konkrétnych zodpovednostiach za velenie a riadenie takýchto operácií. (2)

stály operačný postup; štandardný operačný postup — *standing operating procedure (SOP)*

Súbor inštrukcií obsahujúci tie charakteristické prvky operácií, ktoré sú vhodné na vytvorenie definitívneho alebo štandardizovaného postupu bez straty efektívnosti; tento postup sa používa, ak sa nestanoví inak. (1)

stanovenie úlohy — *tasking*

Proces zapracovania upresnení do rozkazov a ich odovzdanie príslušným jednotkám; rozkaz zvyčajne obsahuje dostatočne podrobné inštrukcie, ktoré umožnia vykonávajúcemu orgánu úspešne splniť stanovenú úlohu. (1)

stav pohotovosti — *readiness state*

Miera schopnosti ozbrojených síl plniť pridelené úlohy v stanovenom čase. (1)

stav pripravenosti na obranu; stav pohotovosti na obranu — *defence readiness condition; readiness state*

Číslo alebo kódové slovo označujúce stav pohotovosti jednotky na vykonanie operácie alebo cvičenia. (1)

stíhacie lietadlo — *fighter*

Všeobecný termín pre rýchle a dobre ovládateľné lietadlo, schopné vykonávať taktické vzdušné operácie proti vzdušným a/alebo pozemným cieľom. (1)

strata — *casualty*

Vo vzťahu k živej sile každá osoba, ktorá chýba svojej jednotke z dôvodu jej vyhlásenia za mŕtvu, zranenú, chorú, zadržanú, zajatú alebo nezvestnú. Rozlišujeme viacero druhov strát:

1. bojová strata (*battle casualty*) – akákoľvek strata, ktorá vznikne ako priamy dôsledok činnosti nepriateľa v priebehu boja alebo v súvislosti s ním, pri plnení bojovej úlohy alebo pri návrate z nej.
2. hromadné straty (*mass casualties*) – straty na životoch, ktoré vznikli v pomerne krátkom čase a ktoré presahujú existujúce možnosti zdravotníckej služby a logistiky.
3. strata nebojového charakteru (*non-battle casualty*) – osoba, ktorá nepredstavuje bojovú stratu, ale je pre svoju jednotku stratená z dôvodu ochorenia alebo zranenia, vrátane osôb, ktoré zomreli v dôsledku ochorenia alebo zranenia, alebo z dôvodu jej neprítomnosti, ktorá nie je úmyselná, ale je zapríčinená činnosťou nepriateľa alebo jej zajatím. (1)

stratégia — *strategy*

Všeobecný postup alebo umenie koncepcie dosahovať stanovené ciele prostredníctvom identifikovaných postupov, metód a nástrojov v určitom časovom rozvrhu. (3)

strategická koncepcia — *strategic concept*

Priebeh činnosti schválený na základe hodnotenia strategickej situácie. Vyjadruje v širšom zmysle to, čo sa má urobiť a je natoľko flexibilné, že ho možno využiť pri prijímaní vojen-

ských, diplomatických, ekonomických, psychologických a iných opatrení, ktoré z neho vyplývajú. (1)

strategická úroveň vojny — *strategic level of war*

Úroveň vojny, v ktorej štáty alebo skupina štátov určujú národné a medzinárodné bezpečnostné ciele a na ich dosiahnutie využívajú všetky národné zdroje, vrátane vojenských. (1)

strategické dopravné lietadlo — *strategic transport aircraft*

Lietadlo určené najmä na prepravu osôb a nákladu na veľké vzdialenosti. (1)

strategické prostredie — *strategic environment*

Súbor činiteľov, podmienok, okolností a vplyvov, ktoré vedú alebo môžu viesť ku vzniku bezpečnostných hrozieb alebo rizík vyplývajúcich z hľadiska bezpečnostných záujmov štátu alebo koalície. (2)

strategické psychologické aktivity — *strategic psychological activities*

Plánované psychologické činnosti v čase mieru, krízy a vojny vykonávané na získanie podpory a spolupráce spojeneckých a neutrálnych krajín a na zníženie odhodlania a schopnosti nepriateľských alebo potenciálne nepriateľských krajín viesť vojnu. (1)

strategické spravodajstvo — *strategic intelligence*

Spravodajstvo potrebné na vytvorenie politických a vojenských plánov a na zabezpečenie výstrahy a varovania na národnej a medzinárodnej úrovni. (1)

strategické veliteľstvo — *strategic command*

Organizácia velenia na najvyššej úrovni vojenskej štruktúry velenia NATO. Poznámka: existujú dve strategické veliteľstvá – Veliteľstvo spojeneckých operácií a Spojenecké veliteľstvo pre transformáciu. (1)

strategický veliteľ NATO — *NATO strategic commander*

Veliteľ na najvyššom stupni vojenskej štruktúry velenia NATO. (1)

stredisko protivzdušných operácií — *anti-aircraft operations centre*

Taktické veliteľstvo protivzdušnej obrany; stredisko zberu, vyhodnocovania a odovzdávania informácií pre protivzdušnú obranu; používa sa na operatívne riadenie podriadených jednotiek. (1)

stredisko riadenia paľby — *fire direction centre*

Prvok veliteľského stanovišťa zložený z delostrelcov, dôstojníkov PVO, spojárov a vybavenia na riadenie a kontrolu paľby veliteľom; stredisko riadenia paľby prijíma spravodajské informácie o cieľoch a požiadavky na poskytovanie paľby a mení ich na zodpovedajúce smery (formy) paľby. (1)

streľba; povel páliť; výbuch — *fire*

1. Povel vydaný na vystrelenie zo zbrane/zbraní.
2. Povel odpáliť hlavnú výbušnú nálož odpaľovacím mechanizmom. (1)

stretný boj — *meeting engagement*

Boj, ktorý nastane, keď presúvajúca sa jednotka, ktorá nie je plne rozvinutá na boj, neočakávané narazí na nepriateľa. (1)

stupeň jadrového rizika — *degree of nuclear risk*

Riziko stanovené veliteľom, ktorému môžu byť vystavené vlastné sily v prípade výbuchu jadrovej zbrane použitej pri útoku na blízky nepriateľský cieľ; prijateľné stupne rizika pri rôznych taktických podmienkach sú: mimoriadne (*emergency*), mierne (*moderate*) a zanedbateľné (*negligible*) jadrové riziko. (1)

stupeň operačného velenia — *operational chain of command*

Stupeň velenia stanovený pre konkrétnu operáciu alebo sériu následných operácií. (1)

stupeň priechodnosti terénu — *trafficability*

Schopnosť terénu uniesť dopravné zaťaženie; možnosti, v rámci ktorých terén dovoľí nepretržitý pohyb určitého typu alebo všetkých typov dopravy. (1)

stupeň velenia; sled; veliteľský stupeň; zoskupenie (samostatná úroveň velenia) — *echelon*

1. Časť veliteľstva, t. j. predsunutý sled; tylový sled.
2. Samostatný stupeň velenia; pri porovnaní s plukom je divízia zväzok vyššieho stupňa a prápor je útvar nižšieho stupňa.
3. Časť velenia v smere do hĺbky, ktorej je pridelená bojová úloha, napríklad útočný, podporový alebo záložný sled.
4. Zoskupenie, ktorého súčasťou sú umiestnené za sebou; udržiujú rovnaké bočné a súbežné rozstupy. (1)

stupeň zoslabenia — *attrition rate*

Miera strát osôb alebo materiálu spôsobená rôznymi príčinami za určité časové obdobie; vyjadruje sa v percentách. (1)

stupne interoperability KIS — *degrees of CIS interoperability*

Stupne určujúce mieru interoperability KIS od prepojenia po výmenu informácií v reálnom čase:

Stupeň 1: Neštruktúrovaná dátová výmena.

Stupeň 2: Štruktúrovaná dátová výmena.

Stupeň 3: Zdieľanie dát.

Stupeň 4: Zdieľanie informácií. (30)

stupnica; mierka — *scale – numerical scale – representative fraction*

Pomer vzdialenosti na mape, schéme alebo fotografii a zodpovedajúcej vzdialenosti na povrchu zeme. (1)

styčný bod; miesto stretnutia; bod dotyku — *contact point*

1. V pozemnom boji ľahko identifikovateľný bod v teréne, kde sa majú stretnúť dve alebo viaceré vojenské jednotky.
2. V leteckých operáciách poloha, v ktorej veliteľ misie nadviaže rádiové spojenie s orgánom riadenia letu. (1)

súčiastka — *component*

V logistike dielec alebo skupina dielcov, ktoré majú špecifickú funkciu a môžu sa montovať alebo vymieňať iba ako celok. (1)

súradnice — *coordinates*

Lineárne alebo uhlové veličiny určujúce polohu bodu v určenom referenčnom alebo súradnicovom systéme; všeobecný termín na označenie špecifického typu referenčného geodetického systému alebo systému rovinných, prípadne elipsoidných alebo sférických súradníc. (1)

sústredená paľba — *concentrated fire*

1. Paľba z viacerých zbraní nasmerovaná na jednotlivý bod alebo do malého priestoru.
2. Paľba batérií dvoch alebo viacerých lodí nasmerovaná na jeden cieľ. (1)

sústredenie — *marshalling*

1. Proces, pri ktorom sa jednotky zúčastnené na obojživelnéj alebo leteckej operácii zoskupujú alebo vhodne zhromažďujú, alebo sa presúvajú do dočasných táborov v blízkosti naloďovacích miest, dokončujú prípravy na boj, alebo sa pripravujú na naloženie.
2. Proces zhromažďovania, udržiavania a organizovania zásob a/alebo výzbroje, najmä dopravných prostriedkov, na postup vpred. (1)

sústredenie cieľov; nahromadenie cieľov — *target concentration*

Zoskupenie geograficky blízkych cieľov. (1)

sústredenie síl; zraz; zhustenie (nástupový tvar) — *mass*

1. Sústredenie bojovej sily.
2. Bojová zostava, ktorej jednotky sú rozmiestnené v menších ako bežných vzdialenostiach a intervaloch. (1)

súvislá paľba — *continuous fire*

1. Paľba vedená normálnou intenzitou bez prerušenia potrebného na vykonanie opráv prvkov riadenia paľby alebo z iných dôvodov.
2. V pozemnej a námornej delostreleckej palebnej podpore rozkaz obsluhám diel nabíjať a viesť paľbu v určených časových intervaloch alebo s čo najväčšou intenzitou a zodpovedajúcou presnosťou pri maximálnej predpísanej kadencii zbrane. (1)

svetový čas; greenwichský čas — *zulu time*

Greenwichský čas. (1)

syntéza; fúzia; zlúčenie — *fusion*

1. Proces, pri ktorom sa spájajú jadrá ľahkých prvkov a vytvárajú jadro ťažšieho prvku pri súčasnom uvoľnení veľkého množstva energie.
2. V spravodajstve ide o vzájomné zlučovanie informácií a spravodajských informácií z rôznych zdrojov alebo agentúr do súvislej formy. Pôvod jednotlivých počiatočných položiek by už ďalej nemal byť zreteľný. (1)

systém cieľov — *target system*

Všetky ciele umiestnené v určitom geografickom priestore vo vzájomnom funkčnom vzťahu. (1)

systém logistických hlásení — *Logistic Reporting System – LOGREP*

Systém využívaný na predkladanie logistických hlásení v čase mieru, krízy a počas vojnových operácií. Poskytuje veliteľovi údaje na logistické hodnotenie a prerozdelenie vojenského materiálu identifikovaním prebytkov a schodkov. (20)

systém riadenia paľby — *fire-control system*

Skupina vzájomne súvisiacich zariadení a/alebo prístrojov riadenia paľby, určených na používanie s jednotlivou zbraňou alebo skupinou zbraní. (1)

systém rovinných (pravouhlých) súradníc — *grid coordinate system*

Rovinný pravouhlý súradnicový systém založený na matematickej definícii použitého kartografického zobrazenia, ktorý umožňuje vzájomný prevod rovinných a zemepisných geodetických súradníc (šírky, dĺžky); systém týchto súradníc umožňuje používanie bežných meracích a výpočtových metód rovinnej (nižšej) a inžinierskej geodézie. (1)

systém velenia a riadenia — *command and control system*

Súbor zariadení, metód a postupov a, ak je potrebné, aj personálu, umožňujúci veliteľom a ich štábom vykonávať velenie a riadenie. (1)

systém vzdušných a pozemných operácií — *air-ground operations system*

Spôsob činnosti pozemných síl a/alebo vojenského letectva, poskytujúci veliteľovi pozemných síl prostriedky na prijatie, spracovanie a odovzdanie požiadaviek od podriadených veliteľov na leteckú podporu a na rýchle odovzdanie informácií a správ. (1)

systém zisťovania a ohlasovania jadrového výbuchu — *nuclear detonation, detection and reporting system*

Systém vytvorený na zabezpečenie pozorovania vlastných ohrozených cieľových oblastí a určenie miesta, výšky, ničivej sily a epicentra jadrového výbuchu. (1)

systémy konzultácií, velenia a riadenia NATO — *NATO consultation, command and control systems*

Komunikačné a informačné systémy, snímacie systémy a zariadenia umožňujúce orgánom a veliteľstvám NATO vykonávať konzultácie, velenie a riadenie. (1)

Š

špeciálne operácie — *special operations*

Vojenská činnosť vykonávaná špeciálne určenými, organizovanými, vycvičenými a vybavenými silami, používajúcimi operačné postupy a spôsoby neštandardné pre konvenčné sily. Táto činnosť sa vykonáva počas všetkých vojenských operácií samostatne alebo v súčinnosti s konvenčnými silami na dosiahnutie politických, vojenských, psychologických a ekonomických cieľov. Politicko-vojenské hľadiská môžu vyžadovať utajované a skryté spôsoby činnosti a prevzatie určitého stupňa fyzického a politického rizika, ktoré nie je spojené s konvenčným spôsobom boja. (1)

štáb — *staff*

Vo vojenskej organizácii skupina vojenských a civilných osôb pomáhajúcich veliteľovi pri plnení všetkých jeho funkcií. (1)

štandard; norma — *standard*

Presná hodnota, fyzický objekt alebo abstraktný pojem vytvorený a definovaný zodpovedným orgánom, ktorý vychádza z určitej praxe, je predmetom všeobecného súhlasu alebo je meradlom množstva či kvalitatívnych parametrov stanovujúcich zásady, postupy alebo hodnotiteľné výsledky. Ide o pevné stanovenie množstva a kvality. (1)

štandardizácia; normalizácia — *standardization*

Tvorba a zavádzanie koncepcií, doktrín, postupov a konštrukčných návrhov na dosiahnutie a udržanie kompatibility, vzájomnej zameniteľnosti alebo zhodnosti, ktoré sú nevyhnutné na získanie požadovanej úrovne interoperability alebo na optimalizáciu využívania zdrojov v oblastiach operácií, logistiky a administratívy. (1)

štátne hmotné rezervy — *war reserves*

Zásoby materiálu sústredené v čase mieru tak, aby zodpovedali zvýšeným vojenským požiadavkám spôsobeným vypuknutím vojny; vojnové rezervy sú určené na dočasné zabezpečenie operácií do začatia pravidelného zásobovania. (1)

T

tábor pre vojnových zajatcov — *prisoner of war camp*

Dočasný tábor zriadený v komunikačnej alebo vnútornej zóne (domácej krajiny) na internovanie a úplnú administratívnu správu vojnových zajatcov; môže byť umiestnený v iných vojenských zariadeniach alebo nezávisle od nich. (1)

tabuľka cieľ'a — *target information sheet*

Stručný popis cieľ'a uvádzajúci kompletne „opisujúce údaje o cieľi“. Mal by obsahovať technické a fyzikálne charakteristiky, presnú polohu, usporiadanie, dôležitosť a možné prekážky v lete lietadiel v prízemných výškach. (1)

tabuľka počtov — *table of establishment and equipment*

Tabuľka udávajúca schválené počty osôb a hlavných druhov techniky jednotky/zoskupenia; niekedy sa nazýva organizačná tabuľka alebo tabuľka počtov osôb a techniky. (1)

taktická doktrína — *tactical doctrine*

Teória boja (bojových operácií) vytvorená na základe poznatkov z operácií a bojov v predchádzajúcich vojnách, z cvičení s vojskami a štábmi, zo simulácie rôznych činností a z teoretického skúmania rôznych procesov prebiehajúcich v operácii a v boji. Zahŕňa všeobecne platné princípy, pravidlá a odporúčania (návody) pre taktické celky jednotlivých druhov ozbrojených síl pri ich pôsobení vo vojne (operácii, boji) a pri činnostiach, ktoré s vojnou (bojom) úzko súvisia. Táto doktrína prispieva k jednotnému chápaniu zásad prípravy a vedenia operácií (boja), a teda k dosiahnutiu interoperability armád členských štátov NATO. (3)

taktická koncepcia — *tactical concept*

Všeobecne vyjadrené ustanovenie poskytujúce spoločnú základňu pre budúci rozvoj zásad vedenia boja na taktickej úrovni. (1)

taktická letecká podpora — *tactical air support*

Letecké operácie vykonávané v súčinnosti s pozemnými silami na poskytnutie priamej pomoci pri pozemných a námorných operáciách. (1)

taktická úroveň vedenia vojny — *tactical level of war*

Úroveň vojny, v rámci ktorej sa bitky a boje plánujú a realizujú na splnenie vojenských cieľov stanovených pre zložky ozbrojených síl taktického stupňa. (1)

taktická vzdušná preprava — *tactical air transport operations*

Preprava osôb a materiálu v rámci bojiska:

- a) vzdušnými operáciami, výsadbom, vysadením z vrtuľníka, pristátím lietadla;
- b) leteckou logistickou podporou;
- c) plnením špeciálnych úloh;
- d) leteckým zdravotníckym odsunom. (1)

taktické letectvo — *tactical air force*

Vzdušné sily poverené vykonávaním bojovej činnosti letectva na taktickej úrovni v súčinnosti s pozemnými alebo námornými silami. (1)

taktické mínové pole — *tactical minefield*

Mínové pole, ktoré je súčasťou plánu záťarás. Zriaďuje sa na zdržanie, usmernenie alebo zastavenie postupu nepriateľa. (1)

taktické riadenie — *tactical control*

Podrobné a zvyčajne miestne riadenie a kontrola presunov alebo manévrov nevyhnutných na splnenie misií alebo pridelených úloh. (1)

taktické sledovanie — *tactical track*

Súhrn informácií o pohybujúcom sa objekte s uvedením jeho polohy, smeru, rýchlosti a ďalších všeobecne platných charakteristík. Informácie sú zvyčajne vo vzájomnom vzťahu s informáciami z rôznych zdrojov. (1)

taktické spravodajstvo — *tactical intelligence*

Spravodajstvo potrebné na plánovanie a vedenie operácií na taktickom stupni. (1)

taktické velenie — *tactical command*

Právomoc daná veliteľovi na pridelenie úloh silám pod jeho velením na splnenie úloh stanovených nadriadeným veliteľstvom. (1)

taktika — *tactics*

1. Použitie jednotiek v boji, ktoré obsahuje nariadené usporiadanie a manéver jednotkami vo vzájomnom vzťahu s terénom a nepriateľom a ktoré vedie k zmene bojového potenciálu na víťazné boje a bitky. (2)
2. Predstavuje súbor konkrétnych metód používaných bojujúcimi stranami s cieľom napadnutia, eliminácie alebo zničenia nepriateľa. Taktika sa v priebehu vývoja vojenstva rozdelila na všeobecnú taktiku a taktiku základných druhov síl, pričom všeobecnú taktiku tvorí súhrn všeobecne platných zásad a taktiku druhov síl súhrn zásad platných pre bojové použitie konkrétneho druhu síl. (19)

technická dohoda — *technical agreement – TA*

Písomný bilaterálny alebo multilaterálny dokument pre určitú operáciu alebo cvičenie. Rieši koncepciu, povinnosti, postupy a podrobné finančné a právne aspekty poskytovania podpory zo strany hostiteľského štátu pre vysielajúce štáty a veliteľa NATO. Technická dohoda dopĺňa memorandum o porozumení a podporuje tvorbu vyčerpávajúcich spoločných realizačných opatrení. (23)

technická špecifikácia — *technical specification*

Podrobný popis technických požiadaviek vhodný na vytvorenie základne pre aktuálny proces vývoja, konštrukčného návrhu a výroby položky, ktorej kvalitatívne vlastnosti sú špecifikované v operačných charakteristikách. (1)

technické spravodajstvo — *technical intelligence*

Spravodajstvo zaoberajúce sa zahraničným technologickým vývojom a výkonnosťnými a operačnými charakteristikami zahraničných materiálov, ktoré majú alebo môžu mať praktické využitie na vojenské účely. (1)

termonukleárna zbraň; vodíková zbraň — *thermonuclear weapon*

Zbraň, v ktorej sa používajú veľmi vysoké teploty na dosiahnutie syntézy ľahkých jadier, ako sú jadrá izotopov vodíka (napr. deutéria a trícia), so sprievodným uvoľnením energie. Potrebné vysoké teploty sa dosahujú štiepením. (1)

terorizmus — *terrorism*

Nezákonné použitie alebo hrozba použitím sily alebo násilia proti jednotlivcom alebo majetku pri pokuse vydierať alebo zastrašiť vlády alebo spoločnosti a dosiahnuť tak politické, náboženské alebo ideologické ciele. (1)

tlaková vlna — *blast wave*

Vlna vytvorená rýchlym rozpínaním horúcich plynov v atmosfére následkom výbuchu; vlna je spočiatku rázová a následne sa mení na zvukovú vlnu. (1)

toxická chemická látka — *chemical agent*

Chemická látka používaná vo vojenských operáciách na usmrtenie, vážne zranenie alebo vyradenie osôb z bojovej činnosti v dôsledku jej fyziologických účinkov; nepatria sem látky na potlačenie pouličných nepokojov, herbicidy, dymotvorné a zápalné látky. (1)

tranzitná trasa; trasa tranzitu — *transit route*

1. Pri vzdušných operáciách dočasný vzdušný koridor stanovených rozmerov vytvorený v predsunutej oblasti na minimalizáciu ohrozenia vlastných lietadiel pôsobením vlastnej protivzdušnej obrany alebo jednotiek pozemných, resp. námorných síl.
2. Pri námorných operáciách námorná trasa križujúca otvorené vody, zvyčajne spájajúca dve pobrežné trasy. (1)

tranzitné odsunové zariadenie — *in-transit evacuation facility*

Zdravotnícke zariadenie vykonávajúce všetky činnosti jednotky na dočasnú hospitalizáciu a odsun ranených a chorých, so schopnosťou rozšíriť svoju kapacitu pre odsuny do príslušných štátnych zdravotníckych zariadení. (1)

trasa konvoja — *convoy route*

Trasa pridelená konvoju orgánom zodpovedným za pridelovanie trás. (1)

trať letu — *track*

Trať, po ktorej lietadlo letí, alebo ktorú má preletieť medzi letiskom vzletu alebo odletu (východzí bod trate VBT) a letiskom určenia (koncový bod trate KBT). (46)

triangulačný bod — *triangulation station*

Bod na povrchu zeme so známymi súradnicami určený klasickou metódou triangulácie. (1)

trvalo platný rozkaz; trvalé nariadenie; denný poriadok — *standing order*

Vyhlásený rozkaz, ktorý zostáva v platnosti, kým nie je upravený alebo zrušený. (1)

tylová stráž; zadný voj (hliadka) — rear guard

1. Prvky postupujúcej alebo ustupujúcej jednotky, ktoré sú najviac vzadu; plnia nasledujúce úlohy:

- a) chránia zadnú časť kolóny pred napadnutím nepriateľom;
- b) pri ústupe zdržiavajú nepriateľa;
- c) pri postupe vpred udržiavajú priechodné zásobovacie trasy;

2. Zabezpečovacia hliadka, ktorú pozemné jednotky nechávajú v tyle na zaistenie svojej bezpečnosti a získavanie správ. (1)

tylový priestor (oblasť) — rear area

Pre každé jednotlivé veliteľstvo oblasť rozprestierajúca sa od jej zadnej hranice dopredu smerom k zadnej časti oblasti, za ktorú zodpovedá nasledujúca nižšia úroveň velenia; slúži hlavne na činnosť zabezpečovacích jednotiek. (1)

Ť

ťaženie — campaign

Súbor navzájom súvisiacich vojenských operácií, plánovaných a vedených na dosiahnutie strategických zámerov v rámci vymedzeného času a priestoru, spravidla so zapojením pozemných, vzdušných i námorných síl. (1)

ťažisko (centrum sily a tempa, od ktorého všetko závisí) — centre of gravity

Charakteristiky, schopnosti alebo lokality, z ktorých štát, aliancia, ozbrojené sily alebo iná organizácia odvodzujú voľnosť konania, fyzické úsilie alebo vôľu bojovať. (1)

U

účinná paľba; ničivá paľba — fire for effect

- 1. Paľba, ktorá sa vedie potom, keď stredný bod zásahu alebo výbuchu je v rozsahu požadovanej vzdialenosti od cieľa, pomocného zastrelného cieľa alebo zastrelného bodu.
- 2. Termín pri paľbe na vyžiadanie, znamenajúci, že oprava prvkov paľby, prípadne úprava diaľky sú uspokojujúce a možno otvoriť účinnú (ničivú) paľbu. (1)

účinnok jadrových zbraní, ktorý sa nepredpokladal — nuclear bonus effects

Žiaduce poškodenia alebo straty nepriateľa spôsobené účinkom spojeneckých jadrových zbraní, ktoré nebolo možné vopred presne predpokladať. (1)

úder; útok — assault

- 1. Vyvrcholenie útoku; vedenie boja zblízka.
- 2. Krátky, prudký a dobre vedený útok proti miestnym cieľom, ako je palebné postavenie delostrelectva, pevnosť alebo guľometné hniezdo. (1)

úder; nálet — strike

Útok s úmyslom spôsobiť škodu, dobyť alebo zničiť cieľ. (1)

udržanie mieru — peacekeeping

Operácia na podporu mieru po uzavretí dohody, resp. zastavení paľby, keď sa vytvorí priaznivé prostredie s vysokou mierou zhody a porozumenia a nízkou mierou hrozby porušenia tohto stavu. Použitie sily príslušníkov mierových síl sa obmedzuje len na vlastnú obranu. (1)

udržateľnosť bojovej činnosti — *sustainability*

Schopnosť jednotky udržať nevyhnutnú úroveň bojovej sily v čase potrebnom na dosiahnutie jej cieľov. (1)

údržba — *maintenance*

1. Všetky činnosti, cieľom ktorých je udržať techniku v stanovenom technickom stave alebo ju do tohto stavu uviesť, vrátane prehliadok, testovania, údržby a triedenia na prevádzky-schopnú, vyžadujúcu si opravu, prestavbu alebo reklamáciu.
2. Všetky činnosti spojené so zásobovaním a opravami v záujme udržania schopností síl plniť ich poslanie.
3. Bežné opravárenské práce požadované na udržanie zariadení (závodov, budov, štruktúry, pozemných a pomocných zariadení) v takých podmienkach, že ich možno nepretržite používať v ich pôvodnej alebo upravenej kapacite a účinnosti na predpokladaný účel. (1)

udržiavateľnosť; opraviteľnosť — *maintainability*

Schopnosť materiálu byť za stanovených podmienok používania udržiavaný alebo vrátený do stavu, v ktorom môže vykonávať požadované funkcie, ak sa údržba vykonáva za stanovených podmienok a dodržiavajú sa predpísané postupy a prostriedky (IEC). (1)

ukrytie; utajenie — *concealment*

Ochrana pred pozorovaním alebo sledovaním. (1)

úloha, letová úloha — *mission* (špecifický vojenský výraz)

1. Veliteľom jasne a stručne vyjadrená činnosť a jej cieľ. (2)
2. Jedno alebo viaceré lietadlá, ktorým bol vydaný rozkaz na splnenie konkrétnej úlohy. (1)

úlohové zoskupenie; účelové zoskupenie; zoskupenie na zvláštne úlohy — *task force*

1. Dočasné zoskupenie jednotiek pod velením jedného veliteľa, vytvorené na vykonanie určitej operácie alebo splnenie určitej úlohy.
2. Nestála organizácia jednotiek pod velením jedného veliteľa, vytvorená na splnenie pokračujúcej špecifickej úlohy.
3. Súčasť flotily organizovaná veliteľom flotily alebo vyšším orgánom na splnenie určitej úlohy alebo skupiny úloh. (1)

umelé terénne prvky — *culture*

Terénne prvky vytvorené civilizačnou činnosťou, ako sú komunikácie, budovy, kanály a v širšom ponímaní aj hraničné čiary, názvoslovie a vysvetlivky na mape. (1)

umlčanie protivzdušnej obrany protivníka — *suppression of enemy air defences*

Činnosť na neutralizovanie, dočasné oslabenie (zníženie bojaschopnosti) alebo zničenie protivzdušnej obrany nepriateľa ničivými alebo rušiacimi prostriedkami. (1)

únik toxických priemyselných látok — *NBC release other than attack*

Náhodné rozptýlenie rádioaktívnych, biologických alebo chemických (znečisťujúcich) látok, ktoré nezapríčinil útok jadrových, biologických alebo chemických zbraní ani útok vlastných vojsk na nepriateľské jadrové, biologické alebo chemické zbrane alebo zariadenia, v ktorých sa nachádzajú. (1)

úplná dekontaminácia — *thorough decontamination*

Dekontaminácia vykonávaná jednotkou s vonkajšou podporou alebo bez nej, na zníženie kontaminácie osôb, výzbroje, materiálu a/alebo pracovných priestorov na najnižšiu možnú úroveň, ktorá umožní čiastočné alebo úplné odloženie prostriedkov individuálnej ochrany a umožní pokračovanie v operácii s minimálnym zdržaním. Môže sem patriť aj dekontaminácia terénu presahujúca rozsah operačnej dekontaminácie. (1)

úplné velenie — *full command*

Vojenská právomoc a zodpovednosť vyššieho dôstojníka vydávať rozkazy podriadeným; týka sa všetkých aspektov vojenských činností a administratívy a existuje iba v rámci národných ozbrojených síl; v medzinárodnom ponímaní termín velenie znamená nižší stupeň právomoci ako v národnom ponímaní; z tohto vyplýva, že žiadny veliteľ NATO nemá úplnú právomoc nad jednotkami, ktoré sú mu pridelené; je to preto, že krajiny pri prideľovaní síl pod velenie NATO odovzdávajú aliancii iba operačné velenie alebo riadenie. (1)

úprava terénu (ženijná) — *organization of the ground*

Vybudovanie obranného postavenia zosilnením prírodných obranných vlastností terénu a pridelením obsadzujúcich jednotiek do určených priestorov. (1)

určené automobilové cesty — *determined automobile roads*

Na zabezpečenie presunov ozbrojených síl na cestných komunikáciach na území Slovenskej republiky vytýpané dve pozdĺžne a štyri priečne trasy po diaľniciach, rýchlostných komunikáciách a cestách I. triedy. (24, 35)

určená železničná sieť — *determined railway net*

Na zabezpečenie požiadaviek presunov ozbrojených síl vybrané úseky železničných tratí na území Slovenskej republiky, ktoré predstavujú dve hlavné trate (*main track*), tri spojovacie trate (*connective track*), štyri odklonové trate (*diverting track*) a päť prihraničných tratí (*boundary track*). Súčasťou sú aj nakladacie/vykladacie rampy. (24, 35)

určenie zbraní — *weapons assignment*

V protivzdušnej obrane proces určenia zbraní jednotlivým veliteľom protivzdušnej obrany na plnenie pridelených úloh. (1)

určovanie cieľov — *targeting*

Proces výberu cieľov a voľby zodpovedajúcej reakcie pri zohľadnení operačných požiadaviek a spôsobilostí. (1)

určovanie polohy; zisťovanie polohy zameraním — *fix*

Poloha určená z pozemných, elektronických alebo astronomických údajov. (1)

úsek komunikácie — *road space*

Dĺžka pridelenej cesty alebo dĺžka cesty skutočne obsadená kolónou počas presunu; vyjadruje sa v kilometroch alebo míľach. (1)

úsek prechodu — *crossing area*

Niekoľko susediacich prepravísk pod riadením jedného veliteľa. (1)

úsek protivzdušnej obrany — *air defence region*

Ďalšie geografické členenie priestoru protivzdušnej obrany. (1)

usporiadanie v prúde — *trail formation*

Formácia, v ktorej sú všetky zložky síl (lietadlá) usporiadané v prúde. (1)

ústup; odchod (bez priameho tlaku nepriateľa s cieľom vyhnúť sa boju) — *retirement*

Operácia, pri ktorej sa sily mimo dotyku presúvajú smerom od nepriateľa. (1)

ústup; odpútanie síl — *withdrawal operation*

Plánovaná operácia, pri ktorej sa jednotka odpúta od nepriateľa, s ktorým je v dotyku. (1)

utajené prepojenie KIS — *secure CIS connectivity*

Prepojenie KIS umožňujúce výmenu utajovaných informácií. (30)

utajené spojenie — *communication secrecy*

Súbor zariadení, metód a postupov potrebných na prenos utajovaných informácií. (30)

utajovaná operácia — *clandestine operation*

Spravodajské (rozviedne, kontrarozviedne) operácie a iné podobné činnosti, podporované alebo vykonávané spôsobom zaisťujúcim ich utajenie. (1)

utajovaná skutočnosť — *classified matter*

Informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem krajiny treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením. (12)

utečenec — *refugee*

Akákolvek osoba, ktorá sa z dôvodu opodstatnených obáv z prenasledovania kvôli rase, náboženstvu, národnosti, členstvu v príslušnej sociálnej skupine alebo politickému presvedčeniu pohybuje mimo svojej krajiny a nie je schopná alebo pre strach nie je ochotná využiť ochranu tejto krajiny, alebo ktorá tým, že nemá štátnu príslušnosť a je mimo krajiny svojho bývalého obvyklého bydliska z dôvodu takýchto udalostí, nie je schopná, alebo pre strach nie je ochotná vrátiť sa späť. (1)

útočná protivzdušná operácia — *offensive counter-air operation*

Operácia vykonaná na zničenie, narušenie alebo obmedzenie vzdušnej sily nepriateľa čo najbližšie k jeho zdrojom. (1)

útočné zoskupenie vrtuľníkov — *helicopter assault force*

Účelové zoskupenie vrtuľníkov, podporných síl a bojového výsadku, určené na vedenie bojových vrtuľníkových operácií. (1)

útok na odpútanie pozornosti; klamný útok — *diversionary attack*

Útok alebo predstieraný útok na nepriateľský cieľ iný ako hlavný s cieľom odvrátiť pozornosť nepriateľskej obrany od smeru hlavného úsilia. (1)

útok na vedľajšom smere; útok na upútanie síl — *holding attack*

Útok určený na zdržanie nepriateľa v jeho postavení, na jeho oklamanie o smere vedenia hlavného útoku, zabránenie posilňovania jeho síl v smere hlavného útoku a na upútanie jeho záloh na inom ako rozhodujúcom mieste. (1)

útok vykonaný z chodu — *hasty attack*

V pozemných operáciách útok, pri ktorom sa skracuje čas prípravy s cieľom využiť príležitosť. (1)

útvár; bojová zostava; bojová formácia — formation

1. Nariadené usporiadanie jednotiek a/alebo vozidiel na určitý účel.
2. Nariadené usporiadanie dvoch alebo viacerých vojenských jednotiek, lietadiel alebo lodí pôsobiacich spoločne pod velením jedného veliteľa. (1)

utváranie – nastolenie mieru — peacemaking

Operácia na podporu mieru po vzniku konfliktu vedená na dosiahnutie prímeria alebo mierového urovnania s primárnym využitím diplomatických aktivít, ktoré môžu byť v prípade potreby podporené priamym alebo nepriamym použitím vojenských prostriedkov. (1)

uvádzanie do pohotovosti — putting troops on stand-by

Súhrn opatrení a/alebo činností, ktoré musia ozbrojené sily Slovenskej republiky (alebo ich časti) splniť pri vzniku hrozby krízovej situácie, výnimočnom stave, núdzovom stave a mimoriadnej udalosti alebo situácie, s cieľom dosiahnuť schopnosť byť zasadené a splniť určené poslanie alebo bojovú úlohu v stanovených časových normách. (15)

V

variant pôsobenia — course of action

V procese hodnotenia alternatíva na dosiahnutie alebo príspevok k dosiahnutiu splnenia misie alebo úlohy, pre ktorú sa vypracuje podrobný plán. (1)

varovanie pred jadrovým úderom — nuclear strike warning

Varovanie pred blížiacim sa jadrovým útokom spojeneckých síl alebo predpokladaným útokom protivníka. (1)

varovanie síl na taktickej úrovni — tactical warning

Oznámenie o bezprostredne hroziacom miestnom útoku nepriateľa. Toto oznámenie možno vyhlásiť kedykoľvek v čase od predzvesti vykonania pravdepodobného útoku až do okamihu bezprostredne pred zasiahnutím alebo napadnutím cieľa. (1)

varovaný a chránený — warned protected

Zraniteľnosť spojeneckých síl účinkami jadrovej zbrane. V tomto prípade sú osoby čiastočne chránené pred teplom, tlakovou vlnou a ožiarením, napríklad v zatvorených obrnených vozidlách alebo v streleckých okopoch s improvizovaným ochranným nakrytím. (1)

varovná výstraha; varovanie — warning off

Upozornenie potenciálne nepriateľských jednotiek, že ich činnosť narúša operácie NATO alebo operácie pod vedením NATO, ktorým sa zároveň nariaďuje okamžite skončiť s takouto činnosťou. Poznámka: používa sa spravidla pri námorných operáciách. (1)

varovný signál — warning signal

Jednotný a trvale platný signál pre celé ozbrojené sily, ktorý varuje pred vážnym nebezpečenstvom. K takýmto varovným signálom patria i signály, ktoré oznamujú nebezpečenstvo výskytu alebo výskyt rádioaktívnych, bojových biologických alebo toxických chemických látok, ako aj signál, ktorý ruší vyhlásené druhy poplachov. (3)

včasná výstraha protivzdušnej obrany — *air defence early warning – early warning*

Včasné ohlásenie odpálených alebo približujúcich sa neznámych zbraní alebo zbraňových nosičov. (1)

vedenie operácií — *conduct of operations*

Umenie veliť a riadiť, koordinovať, ovládať a usmerňovať činnosť ozbrojených síl na dosiahnutie stanovených cieľov. (1)

vedenie paľby do hĺbky — *deep supporting fire*

Paľba vedená na ciele nie v bezprostrednej blízkosti vlastných síl na neutralizovanie a ničenie nepriateľských záloh a zbraňových systémov a na narušenie nepriateľského systému velenia, spojenia, prieskumu a zásobovania. (1)

vedenie vojny v oblasti velenia a riadenia — *command and control warfare*

Integrované využívanie všetkých vojenských spôsobilostí, vrátane operačnej bezpečnosti, klamania, psychologických operácií, elektronického boja a ničenia, podporované komplexným spravodajstvom a komunikačnými a informačnými systémami. Cieľom je brániť protivníkovi v získavaní informácií, ovplyvňovať, znižovať účinnosť alebo likvidovať protivníkovu spôsobilosť velenia a riadenia a súčasne chrániť vlastné spôsobilosti velenia a riadenia pred podobnými akciami protivníka. (1)

vedúca krajina — *lead nation – LN*

Krajina, ktorej úlohou je prevzatie zodpovednosti za koordináciu alebo poskytovanie špecifickej podpory a iných funkcií (napr. prevádzky letiska/prístavu/železničnej stanice, bezpečnosti, riadenia presunov, údržby ciest a zdravotníckeho zabezpečenia) ostatným prispievajúcim štátom v rámci definovanej funkčnej alebo regionálnej oblasti. Refundácia nákladov vedúcemu štátu je súčasťou tejto dohody. (20)

velenie a riadenie — *command and control*

Funkčný proces cieľavedomého pôsobenia orgánov velenia na podriadené veliteľské stupne, zameraný na efektívne splnenie stanovených úloh. Veliť a riadiť umožňuje orgánom velenia systém velenia a riadenia. (3)

velenie protivzdušnej obrany — *air defence command*

Právomoc a zodpovednosť za protivzdušnú obranu pridelenej oblasti. (1)

velenie; rozkaz; veliť; nariadiť; veliteľstvo — *command*

1. Právomoc priznaná príslušníkovi ozbrojených síl na riadenie, koordináciu a kontrolu ozbrojených síl;
2. Rozkaz vydaný veliteľom, vyjadrujúci jeho vôľu splniť stanovené poslanie;
3. Jednotka, útvar, zväzok alebo oblasť v podriadenosti jedného veliteľa;
4. Zvládnutie situácie v oblasti;
5. Veliteľ. (1)

velenie úlohou; velenie cieľom — *mission command*

Podstata velenia úlohou (cieľom) je v presadzovaní decentralizovaného štýlu velenia pomocou definovania zámeru nadriadeného veliteľa a bojovej úlohy pre konkrétneho veliteľa. Tento štýl oznamuje, čo treba dosiahnuť, ale nedáva pokyn, ako to treba dosiahnuť, čím umožňuje veliteľom, aby použili vlastnú iniciatívu v rámci vymedzeného priestoru, času a vyčlenených

zdrojov. Nadriadený veliteľ tak vytvára pre podriadených voľnosť konania a urýchľuje tým rozhodovací proces. (32, 2)

velenie zložky síl — *component command*

1. Vo veliteľskej štruktúre NATO organizácia na treťom stupni velenia so špecifickými úlohami plnenými pozemnými, vzdušnými alebo námornými silami; zodpovedá za operačné plánovanie a vedenie podriadených operácií podľa nariadenia operačného regionálneho veliteľa NATO, ktorý je na druhom stupni velenia.

2. Funkčný prvok velenia a riadenia zložky ozbrojených síl zodpovedný za plánovanie a vedenie pozemných, vzdušných, námorných, špeciálnych alebo iných operácií v rámci spoločných síl. (1)

veliteľ národných ozbrojených síl; veliteľ ozbrojených síl štátu — *national force commander*

Veliteľ národných ozbrojených síl, ktoré sú pridelené ako samostatné prvky do podriadenosti spojeneckých veliteľstiev. (1)

veliteľ NATO — *NATO commander*

Vojenský veliteľ v systéme velenia NATO. (1)

veliteľ podpornej jednotky — *supporting commander*

Veliteľ poskytujúci podporovanému veliteľovi vojenskú pomoc alebo iný druh podpory alebo, ktorý spracúva plán takejto podpory. (1)

veliteľ podporovanej jednotky — *supported commander*

Veliteľ majúci hlavnú zodpovednosť za všetky aspekty úlohy, ktorú mu uložil vyšší vojenský orgán NATO a ktorý prijíma sily a iné formy podpory od jedného alebo viacerých zabezpečujúcich veliteľov. (1)

veliteľ protivzdušnej obrany — *air defence commander*

Riadne vymenovaný veliteľ zodpovedný za protivzdušnú obranu určenej oblasti. (1)

veliteľ síl protivníka — *opposing forces commander*

Dôstojník poverený operačným riadením síl predstavujúcich protivníka na určené obdobie počas cvičení NATO. (1)

veliteľ vlastných (modrých) síl — *blue commander*

Dôstojník poverený operačným riadením vlastných (modrých) síl na určené obdobie počas cvičenia NATO. (1)

veliteľ zložky síl — *component commander*

1. Veliteľ určitého druhu síl alebo veliteľ funkčného prvku na treťom stupni vojenskej štruktúry velenia NATO.

2. Určený veliteľ zodpovedný za plánovanie a vykonávanie pozemných, vzdušných, námorných, špeciálnych alebo iných operácií v rámci spoločných síl. (1)

veliteľské stanovište — *command post*

Veliteľstvo jednotky alebo jej časti, kde veliteľ a jeho štáb vykonávajú svoje funkčné povinnosti. (1)

verejná informácia — public information

Informácia zverejnená alebo publikovaná s cieľom úplne informovať verejnosť, a tým získať jej porozumenie a podporu. (1)

vezené zásoby; predpísaná dávka vezená jednotkou — basic load

Množstvo zásob, ktoré musí byť stále k dispozícii a ktoré môže prepravovať zložka síl; stanovuje sa podľa jej vojnovnej organizácie a udržiava sa na predpísanej úrovni. (1)

viacúčelový vrtuľník — utility helicopter

Viacúčelový vrtuľník schopný prepravovať vojenské jednotky; môže sa použiť pri činnostiach spojených s velením a riadením, logistikou, odsunom zranených alebo na úlohy s použitím výzbroje. (1)

vlastný — friend

Pri identifikácii označenie trasy, objektu alebo entity patriacich krajine, organizačnému celku alebo skupine, ktoré sú vyhlásené, považované alebo uznané za priateľské. (1)

vojenská doktrína — doctrine

Súhrn základných princípov, ktorými sa riadi činnosť ozbrojených síl pri plnení úloh. Tvorí obsahový rámec pre sústavu nadväzujúcich interných normatívnych aktov rezortu ministerstva obrany a pomôcok určených na prípravu a vedenie operácií. Doktrína a nadväzujúce dokumenty tvoria doktrinálnu sústavu, majú hierarchické usporiadanie a sú navzájom obsahovo i formálne zladené. Doktrína vyjadruje základné princípy činnosti ozbrojených síl vo všetkých druhoch operácií. (3)

vojenská doprava — military transportation

Súhrn činností riadiacich a výkonných zložiek dopravnej logistiky uskutočňovaných s cieľom operačnej prípravy komunikácií, realizácie prepravných požiadaviek ozbrojených síl s využitím komunikácií, dopravných prostriedkov a zariadení a oznamovacích a zabezpečovacích zariadení. Na plnení úloh vojenskej dopravy sa podieľajú aj zložky iných rezortov štátnej správy. (24)

vojenská interoperabilita — military interoperability

Schopnosť ozbrojených síl efektívne spolupracovať pri výcviku, cvičeniach, v operáciách i pri plnení pridelených misií a úloh. (1)

vojenská jadrová veľmoc — military nuclear power; nuclear weapons state

Štát, ktorý vlastní jadrové zbrane i prostriedky na ich použitie. (1)

vojenská klasifikácia zaťaženia — military load classification

Štandardný systém, v ktorom sa cestám, mostom alebo pontónom pridelujú čísla tried predstavujúce zaťaženia, ktoré môžu uniesť. Vozidlám sa tiež pridelujú čísla označujúce minimálnu triedu cesty, mosta alebo pontónu, ktoré môžu použiť. (1)

vojenská polícia — military police

Súčasť rezortu ministerstva obrany určená na policajnú ochranu ozbrojených síl, vojenských objektov, vojenského materiálu a ostatného majetku štátu, s ktorým hospodári ministerstvo na území štátu i v zahraničí, ale i na plnenie úloh v prospech štátnej polície. (3)

vojenská preprava — military transportation

Zahŕňa prepravu vojsk, bojovej techniky a materiálu všetkého druhu na zabezpečenie života, činnosti a bojovej pohotovosti ozbrojených síl Slovenskej republiky. (24)

vojenská stratégia — *military strategy*

Súčasť národnej alebo medzinárodnej stratégie, ktorá predstavuje spôsob, akým je možné rozvinúť vojenskú silu a použiť ju na dosiahnutie cieľov konkrétnej krajiny alebo skupiny krajín. (1)

vojenská veda — *military science*

Systém poznatkov o charaktere a zákonoch vojny, o vojenskej príprave štátu a ozbrojených síl na vojnu a o spôsobe jej vedenia. (2)

vojenské cvičenie — *exercise*

Vojenský manéver (cvičenie s jednotkami) alebo simulovaná operácia (bojová alebo iná činnosť) obsahujúca zvyčajne plánovanie, bezprostrednú prípravu, vykonanie a vyhodnotenie činnosti štábov (jednotiek); cvičenie môže byť kombinované, spoločné alebo cvičenie jednotlivých druhov ozbrojených síl v závislosti od zúčastnených organizačných stupňov. Z hľadiska formy rozlišujeme niekoľko typov cvičení:

1. Veliteľsko-štábne cvičenie v teréne (*Command Field Exercise*) – vyznačuje sa zníženou hustotou síl a prostriedkov, ale vykonáva sa s plným rozmiestnením zložiek velenia a riadenia jednotiek bojového zabezpečenia.
2. Veliteľské cvičenie so spojovacími prostriedkami (*Command Live Exercise*).
3. Veliteľská a štábna príprava (*Command and Staff Training*) – má podobu vojnovkej hry s cieľom vycvičiť veliteľov a ich štáby v postupoch a rozhodovaní za simulovaných bojových podmienok podobných podmienkam veliteľsko-štábného cvičenia.
4. Veliteľsko-štábne cvičenie (*Command Post Exercise*) – cvičenie, pri ktorom sú sily a prostriedky simulované; zúčastňuje sa na ňom veliteľ, štáb a spojovacie prostriedky pre spojenie vo vnútri a medzi veliteľskými stanovišťami.
5. Cvičenie s počítačovou podporou (*Computer-Assisted Exercise*).
6. Cvičenie krízového manažmentu (*Crisis Managment Exercise*).
7. Štábny nácvik (*Staff Exercise*) – môže mať formu cvičenia na mapách, vojnovkej hry, série prednášok, diskusnej skupiny alebo operačnej analýzy.
8. Taktické cvičenie (*Field Training Exercise*) – vyššia metóda praktickej (bojovej) prípravy veliteľov, štábov a vojsk na prípravu a vedenie boja. Ide o komplexnú metódu poľnej prípravy, v ktorej sa všetky činnosti približujú činnostiam v skutočnom boji.
9. Taktické cvičenie s bojovou strelbou (*Live Fire Exercise*) – metóda prípravy vojsk, ktorej cieľom je prehĺbiť zladenosť jednotiek a zdokonaľiť ich vo využívaní manévru pohybom a paľbou vo dne i v noci za podmienok, ktoré sa čo najviac približujú bojovým.
10. Cvičenie na mapách (*Map Exercise*) – prostriedok cvičenia štábu v plánovaní, koordinovaní a vykonávaní operácií nákladovo efektívnym spôsobom pred zapojením do náročnejšieho výcviku.
11. Cvičenie so simuláciou taktického zasadenia (*Tactical Engagement Simulation Exercise*) – cvičenie, pri ktorom sa používajú simulátory palebného pôsobenia zbraní s cieľom čo najrealistickejšie napodobniť výsledky boja. (39)

vojenské geografické informácie — *military geographic information*

Geografické informácie potrebné na plánovanie a vedenie operácií. (1)

vojenské umenie — *military art*

1. Jedna z dvoch základných súčastí vojenstva (vojenské umenie, vojenská veda) zaoberajúca sa skúmaním problematiky prípravy a vedenia vojny, operácií a boja. (2)
2. Vojenské umenie sa zaoberá skúmaním spôsobov a foriem vojenských činností rôzneho rozsahu, prípravy a vedenia ozbrojeného zápasu na zemi, mori a vo vzduchu. Vojenské umenie zahŕňa vojenskú stratégiu, operačné umenie a vojenskú taktiku. (19)

vojenské veliace centrum — *military command centre*

Miesto určené na koordináciu vojenských a civilných činností pri krízovom riadení alebo vojenských operáciách. Spolupracuje s centrami (inštitúciami) krízového riadenia ostatných rezortov. Jeho základom je systém spracovania, zobrazenia a zdieľania informácií určených pre ministerstvo obrany na koordináciu vojenských a nevojenských opatrení týkajúcich sa krízového riadenia alebo vojenských operácií. Základné funkcie:

- a) zhromažďovanie, interpretovanie a odovzdávanie údajov a informácií,
- b) výmena informácií v reálnom čase a s reálnym zobrazením,
- c) zobrazovanie trás, smerov a ostatných georeferenčných údajov v spojitosti s civilnými alebo vojenskými krízami či ohrozeniami,
- d) posudzovanie krízových situácií a prijímanie riešení na ich zvládnutie,
- e) pripravovanie hlásení, podkladov a prehľadu udalostí pre vyšších vojenských predstaviteľov. (33)

vojenský duchovný, kaplán — *chaplain*

Duchovný v ozbrojených silách bez rozlíšenia hodnostného stupňa a náboženskej príslušnosti. (45)

vojenský orgán NATO — *NATO military authority*

Medzinárodné vojenské veliteľstvo (hlavný štáb) alebo organizácia, ktoré sa uvádzajú v Protokole o štatúte medzinárodného vojenského veliteľstva (hlavného štábu) v súlade so Severoatlantickou zmluvou (nazývanou Parížsky protokol) a každý ďalší vojenský orgán, voči ktorému Rada NATO uplatňuje opatrenia Dohody o štatúte NATO, o predstaviteľoch krajín a medzinárodného štábu (nazývanej Ottawská dohoda) na základe tejto dohody. (1)

vojenský predpis — *military regulation*

Interný normatívny akt, ktorý všeobecne označuje širšiu škálu základných a poľných (bojových) poriadkov a ďalších odborných normatívov. (3)

vojenstvo — *military*

Oblasť záujmov a činností spoločnosti spojená s vojnami, ozbrojenými silami, vojenskou históriou a ďalšími otázkami vojenskej teórie a praxe. Zahŕňa vojenské umenie a vojenskú vedu. (2)

vojna — *war*

1. Najextrémnejšia forma konfliktu záujmov a vzťahov medzi štátmi alebo spoločenskými skupinami vo vnútri štátu, ktoré v dôsledku prehĺbujúcich sa rozporov používajú na ich prekonanie a dosiahnutie politických cieľov ozbrojené násilie so zámerom rozhodnúť takto o výsledku konfliktu, presadiť svoju vôľu a vnútiť ju nepriateľovi. (2)
2. Napadnutie cudzou mocou, ktorá vypovedala vojnu, alebo bez vypovedania vojny narušila bezpečnosť Slovenskej republiky. Vojnu vypovie prezident Slovenskej republiky na základe rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky a vzťahuje sa na celé územie Slovenskej republiky. (6)

vojnová hra — war game

Simulácia vojenskej operácie ľubovoľnými prostriedkami s využitím špecifických pravidiel, údajov, metód a postupov. (1)

vojnový stav — state of war

Súbor opatrení štátu, ktorými možno na celom území štátu riadiť, obmedzovať a prispôbovať činnosť štátnych a samosprávnych orgánov a inštitúcií, hospodárskych subjektov a spoločenských organizácií, v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas obmedzovať základné práva a slobody a ukladať povinnosti, upresniť povinnosti a úlohy ozbrojených síl v situácii, keď bezprostredne hrozí vypovedanie vojny alebo bezprostredne hrozí napadnutie cudzou mocou bez vypovedania vojny. Vyhlasuje ho prezident na základe návrhu vlády a vzťahuje sa na celé územie SR. (4)

vojnový zajatec — prisoner of war

Štatút vojnového zajatca dostávajú osoby patriace do kategórií, ktoré definujú ženevské konvencie. Podľa ženevských konvencií je to osoba, ktorá padla do rúk (moci) nepriateľa. (26)

vojskové opravy — military repairs

Opravy, ktoré vykonávajú opravárenské jednotky na taktickej úrovni v stálych opravárenských zariadeniach a poľných opravárenských prostriedkoch najmä výmenným spôsobom v rozsahu bežných opráv nepresahujúcich technologickú náročnosť 96 hodín. (20)

volací znak — call sign

Kombinácia znakov alebo vysloviteľných slov; označuje komunikačné zariadenie, veliteľstvo, poverený orgán, činnosť alebo vojenskú jednotku; používa sa na nadviazanie a udržiavanie spojenia. (1)

volací znak siete — net call sign

Volací znak pre všetky stanice v sieti. (1)

voľná forma textu správy — free form message text

Textová správa bez predpísanej formálnej úpravy, určená na rýchle zostavenie, ručnú manipuláciu a spracovanie. (1)

vopred plánovaná obrana — deliberate defence

Obrana organizovaná obyčajne bez kontaktu s nepriateľom, alebo, keď kontakt s nepriateľom bezprostredne nehrozí a je dostatok času na organizovanie obrany; obyčajne to býva rozsiahla opevnená oblasť s odolnými palebnými krytmi, vybudovanými opevneniami a komunikačnými systémami. (1)

vozidlo; dopravný prostriedok — vehicle

Dopravný prostriedok s vlastným pohonom, s pomocným motorom alebo ťahaný, určený na prepravu nákladu po zemi, po mori, vzduchom alebo vo vesmíre. (1)

vrstevnica — contour line

Čiara na mape alebo riadiacom pláne spájajúca body s rovnakou nadmorskou výškou. (1)

vtuľníkové výsadkové operácie — helicopterborne operation

Operácia, pri ktorej vrtuľníky podporujú určitú formáciu, jednotku alebo organizáciu na vykonanie prepravy jednotiek, zásob a/alebo techniky. (1)

všeobecná podpora — *general support*

Podpora poskytovaná podporovaným silám ako celku a nie ich jednotlivým častiam. (1)

všeobecne jedovatá toxická chemická látka; hemotoxín — *blood agent*

Chemická zlúčenina, vrátane skupiny kyanidov, ktorá ovplyvňuje telesné funkcie tým, že bráni telesným tkanivám normálne využívať kyslík. (1)

všezdrojové spravodajstvo; spravodajská informácia — *all-source intelligence*

1. Spravodajstvo vykonávané s využitím všetkých dostupných zdrojov a agentúr.
2. Spravodajská informácia vypracovaná s využitím informácií zo všetkých dostupných zdrojov a agentúr. (1)

výbušná munícia — *explosive ordnance*

Všetka munícia obsahujúca výbušniny, materiál na jadrové štiepenie alebo termonukleárnu reakciu, biologické a chemické látky; patria sem bomby a bojové hlavice, riadené a balistické riadené strely, delostrelecká, mínometná a raketová munícia a munícia do ručných zbraní; všetky míny, torpéda a hlbinné nálože, demolačné nálože, pyrotechnika, trieštivé bomby a rozptyľovače, zariadenia na aktivovanie streľiva a nábojov, elektrovýbušné zariadenia, utajované a improvizované výbušné zariadenia a všetky podobné alebo odvodené zariadenia a položky alebo komponenty výbušnej povahy. (1)

výbušnina — *explosive*

Látka alebo zmes látok, ktoré sú za určitých vonkajších podmienok schopné rýchlo uvoľniť energiu vo forme plynov a tepla. (1)

výcvikový priestor; oblasť cvičenia — *exercise area*

Geografická oblasť špeciálne vymedzená v čase a priestore na vykonanie výcviku. Poznámka: výcvikový priestor sa vymedzí v spolupráci s hostiteľskými krajinami. (1)

vyčlenené na pridelenie — *earmarked for assignment*

Status ozbrojených síl, ktoré sa krajiny zaviazali prideliť v budúcnosti pod operačné velenie alebo riadenie veliteľa NATO; pri vyčleňovaní takýchto síl by mali krajiny spresniť, kedy budú sily k dispozícii, za predpokladu splnenia podmienok stanovených Vojenským výborom NATO. (1)

výdajné miesto; distribučné miesto — *distribution point*

Miesto, v ktorom sa zásoby materiálu a munície dovezené z pomocných zásobovacích miest divízie alebo inej vojenskej jednotky rozdeľujú a distribuujú podriadeným vojenským jednotkám; distribučné miesta obyčajne nemajú skladovacie priestory; položky dodaného materiálu sa čo najskôr úplne rozdelia. (1)

vyhodnotenie poškodenia jadrovými zbraňami — *nuclear damage assessment*

Hodnotenie účinkov jadrového útoku na obyvateľstvo, ozbrojené sily a prostriedky; vykonáva sa počas útoku a po jeho skončení; operačné hľadisko poškodenia sa v tomto hodnotení neuvádza. (1)

vyhodnotenie strát utrpených v boji — *battle damage assessment*

Hodnotenie účinkov vojenskej akcie s využitím smrtiacich alebo iných ako smrtiacich prostriedkov proti vojenským cieľom. (1)

vyhodnotenie zraniteľnosti jadrovou zbraňou — *nuclear vulnerability assessment*

Odhad pravdepodobného účinku hypotetického jadrového výbuchu na osoby, jednotky a zdroje (materiál, techniku, logistiku...). Činnosť sa vykonáva prevažne v čase pred útokom, ale môže sa rozšíriť aj na čas útoku a na čas po jeho skončení. (1)

výhrada — *reservation*

V šandardizácii NATO oficiálne vyhlásenie členskej krajiny NATO, v ktorom uvedie, že určitá časť štandardizačnej dohody nebude zavedená alebo bude zavedená s obmedzeniami. (1)

vyhradený objekt ničenia — *reserved demolition target*

Určený cieľ, ktorého zničenie sa riadi na určitom stupni velenia, pretože plní dôležitú úlohu v taktickom a strategickom pláne, alebo je inak dôležitý, alebo sa jeho zničenie vykoná pri dotyku s nepriateľom. (1)

vyhradený priestor — *restricted area*

1. Vzdušný priestor definovaných rozmerov nad územím alebo teritoriálnymi vodami krajiny, v rámci ktorého sú lety lietadiel obmedzené na základe určitých špecifických podmienok.
2. Priestor, v ktorom existujú určité obmedzujúce opatrenia na zabránenie alebo zníženie vplyvu vzájomného rušenia medzi vlastnými silami.
3. Priestor pod vojenskou správou, v ktorom sa uplatňujú špecifické bezpečnostné opatrenia na zabránenie neoprávnenému vstupu. (1)

východisková čiara – postavenie (k útoku) — *line of departure*

1. V pozemnom boji čiara určená na koordinovanie odchodu útočiacich jednotiek.
2. Vo vyloďovacích operáciách vhodne vyznačená mimopobrežná súčinnosťná čiara pomáhajúca vyloďovacím plavidlám pristáť na vyznačených miestach pobrežia v naplánovaných časoch. (1)

východiskové postavenie — *forming-up place*

Posledné postavenie obsadené útočným sledom pred prekročením východiskovej čiary alebo čiary odchodu. (1)

východiskový bod — *start point*

Vhodne zvolený bod na trase, v ktorom sa začína presun vozidiel pod kontrolou veliteľa presunu; v tomto bode sa formuje kolóna a prejde ním v určenom čase každá jednotka tvoriaca kolónu; okrem hlavného východiskového bodu kolóny môžu existovať aj pomocné východiskové body pre iné jednotky kolóny. (1)

výnimočný stav — *state of extreme emergency*

1. Stav kedy prišlo, alebo bezprostredne hrozí, že príde k teroristickému útoku, k rozsiahlym pouličným nepokojom spojeným s útokmi na orgány verejnej moci, drancovaním obchodov a skladov alebo s inými hromadnými útokmi na majetok, alebo príde k inému hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu, ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje alebo narušuje verejný poriadok a bezpečnosť štátu. (6)
2. Súbor opatrení štátu, ktorými možno na postihnutom alebo bezprostredne ohrozenom území riadiť, obmedzovať a prispôbovať činnosť štátnych a samosprávnych orgánov a inštitúcií, hospodárskych subjektov a spoločenských organizácií, v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas obmedzovať základné práva a slobody a ukladať povinnosti, upresniť povinnos-

ti a úlohy ozbrojených síl na postihnutom alebo bezprostredne ohrozenom území, ak príde k hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu, ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje alebo narušuje bezpečnosť štátu, ak ho nemožno odvrátiť činnosťou orgánov verejnej moci a ak je znemožnené účinné použitie zákonných prostriedkov. Vyhlasuje ho prezident na návrh vlády SR a vzťahuje sa len na postihnuté alebo bezprostredne ohrozené územie. (4)

vysadenie padákom — *paradrop*

Vysadenie osôb alebo zhodenie nákladu z lietadla za letu pomocou padáka. (1)

vysadenie za letu — *airdrop*

Vysadenie osôb alebo zhodenie nákladu z lietadla za letu. (1)

výsadková skupina — *landing group*

Podriadená úlohová organizácia výsadkových síl schopná vykonať výsadok pod jedným taktickým velením proti jednému alebo viacerým postaveniam. (1)

výsadkové sily; výsadkové vojsko — *airborne force*

Sily zložené najmä z jednotiek pozemných a vzdušných síl, organizované, vyzbrojené a vycvičené na vedenie vzdušných výsadkových operácií. (1)

vysielajúci štát — *sending nation*

Štát, rozmiestňujúci svoje sily, zásoby alebo národné prvky mnohonárodných síl a vyžadujúci využitie logistickej a inej podpory zo strany hostiteľskej krajiny počas prechodu jej územím alebo počas pôsobenia na ňom. (24)

vysoko rádioaktívne miesto – ohnisko — *hot spot*

Územie v kontaminovanom priestore, v ktorom je stupeň rádioaktívnej kontaminácie podstatne vyšší ako v okolitých miestach kontaminovaného priestoru. (1)

vyst'ahovalec; násilne evakuovaná osoba — *internally displaced person*

Osoba prinútená pri hromadnom odsune náhle alebo neočakávane opustiť svoj domov alebo miesto pobytu z dôvodu ozbrojeného konfliktu, vnútorných bojov, neustáleho porušovania ľudských práv, obáv z takého porušovania alebo z dôvodu prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou, ktorá neprekročila medzinárodne uznávané štátne hranice. (1)

vystriedanie na mieste (v priestore) — *relief in place*

Činnosť, pri ktorej na rozkaz vyššieho orgánu jednotku alebo jej časť v určitej oblasti nahradí striedajúca jednotka; zodpovednosť striedanej jednotky za úlohu a pridelenú oblasť prechádza na striedajúcu jednotku; striedajúca jednotka pokračuje v činnosti podľa rozkazu. (1)

výška — *height*

1. Vertikálna vzdialenosť od hladiny (úrovne), bodu alebo objektu považovaného za bod, meraná od nulovej východze (špecifikovanej vzťažnej) hodnoty (ICAO).
2. Vertikálny rozmer objektu. (1)

výška zásob — *level of supply*

Množstvo zásob alebo materiálu, ktoré je povolené alebo nariadené skladovať vzhľadom na predpokladané budúce požiadavky. (1)

vytrvalosť; maximálna doba letu — *endurance; range*

Čas nepretržitej prevádzky vozidla, lietadla alebo lode za určených podmienok, napríklad bez dopĺňania pohonných látok. (1)

vytváranie priechodov v mínovom poli — *minefield breaching*

Vytváranie priechodov v mínovom poli v pozemných operáciách v taktických podmienkach. (1)

vytyčovací a smerové značky — *guide signs*

Značky používané na označenie miest, vzdialeností, smerov, trás a podobných informácií. (1)

výzbroj a technika — *equipment*

Všetok nespotrebný materiál potrebný na vyzbrojenie a vybavenie jednotlivca alebo organizácie. (1)

vzájomná nahraditeľnosť; vzájomná zameniteľnosť — *interchangeability*

Schopnosť výrobku, procesu alebo služby nahradiť iný výrobok, proces alebo službu a splniť pri tom rovnaké požiadavky. (1)

vzájomné služby — *cross-servicing*

Služby poskytované jedným druhom ozbrojených síl alebo národným prvkom iným druhom ozbrojených síl alebo národným prvkom, za ktoré sa im môže účtovať úhrada. (1)

vzbura; povstanie — *insurgency*

Organizované hnutie usilujúce sa o zvrhnutie ustanovenej vlády podvratnou činnosťou alebo ozbrojeným konfliktom. (1)

vzdialenosť; diaľka; strelnica; dosah — *range*

1. Vzdialenosť medzi akýmkoľvek určeným bodom a objektom alebo cieľom.
2. Dosah alebo vzdialenosť ohraničujúca operačné možnosti napríklad dela, lietadla alebo lode.
3. Oblasť vyčlenená a bežne vybavená na výcvik v používaní zbraní a/alebo na strelbu na cieľ; nazýva sa aj strelnica.
4. Vzdialenosť, ktorú prekoná po tvrdom povrchu terénne vozidlo s menovitým užitočným nákladom a pohonnými hmotami v nádrži a v kanistrách, ktoré sa bežne vozia ako súčasť jeho vybavenia. (1)

vzdialenosti medzi jednotkami (rozstup) — *column gap*

Priestor medzi dvoma za sebou idúcimi prvkami postupujúcimi po rovnakej pochodovej osi; udáva sa v dĺžkových alebo časových jednotkách meraných od konca jedného prvku po čelo nasledujúceho prvku. (1)

vzdušná izolácia priestoru bojovej činnosti — *air interdiction*

Vzdušné operácie vedené na zničenie, neutralizovanie alebo spomalenie postupu síl nepriateľa skôr, než bude schopný účinne pôsobiť proti našim (spojeneckým) silám z takej blízkosti, že bude nevyhnutná úzka súčinnosť paľby a pohybu našich (spojeneckých) síl s činnosťou letectva. (1)

vzdušná logistická podpora operácií — *air logistic support operation*

Činnosť letectva, okrem vzdušnej výsadvkovej činnosti, vykonávaná na bojisku s cieľom rozmiestniť alebo stiahnuť (obnoviť) živú silu, výzbroj a techniku a zásoby. (1)

vzdušná nadvláda — *air supremacy*

Stupeň nadvlády vo vzduchu, pri ktorom vzdušné sily protivníka nie sú schopné viesť účinnú bojovú činnosť. (1)

vzdušná podpora; letecká podpora (podpora pozemných síl letectvom) — *air support*

Všetky formy podpory poskytované vzdušnými silami na zemi alebo na mori. (1)

vzdušná prevaha — *air superiority*

Stupeň prevahy vo vzduchu získaný jednou vojenskou silou nad druhou, ktorý umožňuje vedenie operácií jej pozemných, námorných a leteckých síl v určenom čase a priestore bez obmedzujúceho vplyvu a pôsobenia nepriateľských síl. (1)

vzdušná výsadvková operácia — *airborne operation*

Presun bojových síl do cieľového priestoru a ich logistické zabezpečenie vzdušnou cestou. (1)

vzdušné operácie proti povrchovým cieľom — *antisurface air operation*

Vzdušná operácia vedená vo vzdušnom alebo námornom priestore proti nepriateľským pozemným alebo hladinovým silám. (1)

vzdušné sily — *air forces*

Zložka ozbrojených síl SR určená na obranu:

- zvrchovanosti Slovenskej republiky,
- dôležitých politických a hospodárskych centier, regiónov,
- vojsk pred údermi vzdušného protivníka a na priamu podporu boja pozemných síl.

Podieľajú sa na operáciách na podporu mieru a na humanitárnych operáciách, na eliminácii vojenských a nevojenských ohrození, ako aj na podpore operačnej a taktickej mobility. Letectvo a protivzdušná obrana aj v mieri svojimi vyčlenenými silami a prostriedkami plní úlohy blízke bojovému použitiu v pohotovostnom systéme s pôsobnosťou na celom území Slovenskej republiky. (34)

vzdušné veliteľské stanovište — *airborne command post*

Vhodne vybavené lietadlo používané veliteľom na riadenie operácií. (1)

vzdušný fotografický prieskum — *air photographic reconnaissance*

Získavanie informácií leteckým fotografovaním rozdelené do troch typov:

- a) strategický fotografický prieskum;
- b) taktický fotografický prieskum;
- c) meracie/kartografické (fotogrametrické) fotografovanie – letecké fotografovanie na zameriávané/kartografické ciele a na merané/kartografické štandardy presnosti; môže byť strategické alebo taktické. (1)

vzdušný koridor — *air corridor*

Vymedzený letový priestor určený na používanie vlastnými lietadlami a zriadený na ich ochranu pred paľbou vlastných ozbrojených síl. (1)

vzdušný odsun; letecká evakuácia — *air evacuation*

Evakuácia osôb a nákladu leteckou cestou. (1)

vzdušný pozorovateľ — *air observer*

Jednotlivec, ktorého hlavnou úlohou je vykonávať pozorovanie alebo fotografovanie z lietadla s cieľom opravy prvkov delostreleckej zastreľovacej paľby, alebo získať vojensky využiteľné informácie. (1)

vzdušný prepád — *air interception*

Činnosť, pri ktorej lietadlo nadviaže vizuálny alebo elektronický kontakt s iným lietadlom. (1)

vzdušný prieskum — *air reconnaissance*

Zhromažďovanie informácií spravodajského záujmu vizuálnym pozorovaním zo vzduchu alebo s využitím palubných leteckých senzorov. (1)

vzdušný; letecký; letiaci — *airborne*

Označenie:

1. jednotky špeciálne vycvičenej na vykonávanie operácií po vzdušnom presune a následnom vysadení padákom alebo po pristátí lietadla;
2. materiálu určeného špeciálne pre vzdušné výsadkové jednotky;
3. leteckých zariadení používaných na splnenie príslušnej úlohy;
4. položiek tvoriacich integrálnu súčasť lietadla;
5. stavu lietadla od okamihu keď vzlietne do okamihu jeho pristátia. (1)

vzletová a pristávacia dráha — *runway*

Definovaná pravouhlá oblasť na letisku pripravená na pristávanie a vzlietnutie lietadiel pozdĺž jej dlhšej strany. (1)

vzt'azná priamka; základnica (1., 2., 4.); najkratšia čiara spájajúca dva vysieláče (3.) — *baseline*

1. V topografii zameraná dĺžka s presnosťou vyššou ako je obvyklé na využitie v súradnicových výpočtoch.
2. Vo fotogrametrii vzdialenosť medzi hlavnými bodmi dvoch po sebe idúcich zvislých leteckých fotografií; obyčajne sa meria na jednej fotografii po prenesení hlavného bodu na nasledujúcu fotografiu.
3. V rádiovkej navigácii časť hlavnej kružnice spájajúcej dve vysielacie rádiové stanice navigačného systému, ktorá predstavuje najkratšiu vzdialenosť medzi týmito stanicami.
4. V topografickom zameriavaní strana jedného z trojuholníkov trigonometrickej siete zameraná s predpísanou presnosťou, z ktorej sa výpočtom získajú dĺžky ostatných strán. (1)

vzt'azný bod; referenčný bod; orientačný bod — *reference point*

Významný ľahko viditeľný bod v teréne. (1)

Z

zabezpečenie presunov a prepravy — *movement and transportation assistance*

Systém opatrení, činností a kapacít na zmenu miesta personálu, techniky a zásob, vrátane potrebných manipulačných prostriedkov. (20)

zabezpečenie služieb — *service support*

Široký rozsah činností a opatrení na zabezpečenie distribúcie máp, pracovných síl, poštových a kuriérnych služieb, predajní, prania, kúpania, pochovávaní, atď. (20)

zabezpečiť — secure

Z operačného hľadiska ovládnutie stanovišťa alebo terénnej charakteristiky s použitím alebo bez použitia sily a prijatie takých opatrení, ktoré podľa možnosti zabráni ich zničeniu alebo strate v dôsledku činnosti nepriateľa. (1)

zabezpečovacia jednotka; jednotka zostávajúca po stiahnutí hlavných síl — stay behind force

Jednotka ponechaná v postavení na vykonanie špecifickej úlohy, keď zvyšok síl tento priestor opúšťa alebo sa z neho sťahuje. (1)

zadržanie; väzba — detention

Akt zadržania z právnych dôvodov, ako sú vedenie trestného konania, udržanie verejného poriadku alebo zadržanie na základe súdneho nariadenia. (1)

zakázaný priestor — prohibited area

1. Vzdušný priestor definovaných rozmerov nad pevninou alebo pobrežnými vodami štátu, v ktorom je letová činnosť zakázaná.
2. Oblasť vyznačená na námorných mapách, v ktorej sú navigácia a/alebo kotvenie zakázané, okrem prípadov schválených príslušnými orgánmi. (1)

zakázaný priestor; uzavretá oblasť — closed area

Vyznačená oblasť, v ktorej alebo ponad ktorú je zakázaný akýkoľvek prechod alebo prelet. (1)

základňa — base

1. Priestor alebo miesto obsahujúce zariadenia poskytujúce logistické alebo iné zabezpečenie.
2. Priestor, z ktorého sa plánujú alebo zabezpečujú operácie. (1)

základná mapa; podkladová mapa — base map; chart base

Mapa alebo riadiaci plán, ktoré zobrazujú základné informácie používané ako podklad na zostavovanie alebo vytlačenie doplňujúcich údajov osobitnej povahy; mapa obsahujúca všetky informácie, z ktorých sa môžu pripravovať mapy zobrazujúce špeciálne informácie. (1)

základná sieť vojenských ciest — basic military route network

Hlavné, vedľajšie a prepojovacie cesty určené v čase mieru hostiteľskou krajinou na predpokladané vojenské presuny a prepravu spojeneckých a vlastných síl. (1)

základná spravodajská informácia — basic intelligence

Spravodajská informácia o akomkoľvek subjekte, ktorá sa môže využiť ako referenčný (východiskový) materiál pri plánovaní a ako základ na spracovanie ďalších informácií, alebo spravodajských informácií. (1)

základné zásoby — basic stocks

Zásoby určené na zabezpečenie odsúhlasených operačných plánov na začiatkové vopred stanovené časové obdobie. (1)

základný poriadok (ozbrojených síl) — military code

Interný normatívny akt, ktorý stanovuje pravidlá režimu života vojakov v činnej službe alebo zásady a spôsoby použitia vojsk podľa situácie a ďalšie zásadné a záväzné ustanovenia podľa

druhu poriadku. Jeho ustanovenia sú záväzné pre všetkých príslušníkov ozbrojených síl. Vychádza z platných zákonov a stanovuje pravidlá režimu života a ďalších povinností vojakov v činnnej službe. Schvaľuje ho prezident republiky ako hlavný veliteľ ozbrojených síl. (3)

záloha — reserve

Ozbrojené sily (jednotky) určené na riešenie nepredvídaných situácií alebo na použitie v budúcich akciách. (1)

zámer bojovej činnosti; operačné smernice — concept of operations

Jasné a výstižné vyjadrenie súboru činností a zámerov, ktoré veliteľ prijal na splnenie misie. (1)

zámerný útok; útok s plánovanou prípravou — deliberate attack

Druh útočnej činnosti charakterizovaný vopred naplánovaným a koordinovaným použitím palebnej sily a manévru na priblíženie sa k nepriateľovi a jeho zničenie alebo zajatie. (1)

zamínované územie — mined area

Priestor nebezpečný z dôvodu skutočnej alebo predpokladanej prítomnosti mín. (1)

zasadenie — employment

Zapojenie vojenských jednotiek alebo jednotlivcov do bojovej činnosti. (2)

zásady pasívneho informovania verejnosti — passive public information policy

Zásady, ktoré nepodporujú záujem verejnosti alebo médií o určité problémy alebo aktivity; napriek tomu v období vedenia pasívnej politiky úrady musia byť pripravené odpovedať na otázky médií, ktoré sa týkajú príslušných problémov alebo aktivít alebo vydávať krátke vyhlásenia, aby predišli zmätkom, špekuláciám, nedorozumeniam alebo nesprávnym informáciám, ktoré by mohli prevládať, ak by otázky zostali nezodpovedané. (1)

zásobovacie miesto — supply point

Hociktoré miesto, kde sa jednotlivo (v drobnom) vydávajú zásoby. (1)

zásobovacie triedy — classes of supply

Triedy vyjadrujúce rozdelenie materiálu používaného v ozbrojených silách Slovenskej republiky podľa normy NATO STANAG 2961. Materiál každej zásobovacej triedy sa člení na skupiny a podskupiny (položky). (20)

zásobovanie — supplying

Funkcia logistiky zahŕňajúca určovanie výšky zásob, ich zabezpečovanie, distribúciu a dopĺňovanie. (20)

zásobovanie vzduchom; letecké zásobovanie — air supply

Zásobovanie materiálom vzdušnou cestou prostredníctvom zhodu alebo pristátia lietadla. (1)

zásoby a materiál pre dlhodobé použitie; nespotrebné zásoby a materiál — non-expendable supplies and materiel

Predmety, ktoré sa pri používaní nespotrebujú, uchovávajú si svoju pôvodnú identitu počas používania, ako napr. zbrane, a ktoré bežne vyžadujú vedenie ďalšej účtovnej evidencie. (1)

zásoby; materiál — supplies

Všetok materiál a súčiastky používané v zariadeniach na vybavenie, podporu a údržbu ozbrojených síl. (1)

zастраšovanie — *deterrence*

Schopnosť presvedčiť potenciálneho agresora, že dôsledky vyvolané jeho nátlakom alebo ozbrojeným konfliktom prevážia nad ziskami z jeho prípadného víťazstva; vyžaduje to udržiavanie hodnovernej vojenskej sily a stratégie s jasne vyjadrenou politickou vôľou konať. (1)

затараса — *barrier*

Koordinovane zriadená séria prekážok určená alebo použitá na odhalenie, odklonenie, navedenie, obmedzenie, spomalenie alebo zastavenie pohybu nepriateľa a spôsobenie strát nepriateľským silám na živej sily, čase a prostriedkoch. (1)

зáujmový priestor — *area of interest*

Priestor v pozornosti veliteľa, ktorý súvisí s cieľmi prebiehajúcich alebo plánovaných operácií, vrátane jeho priestorov vplyvu, operácií a/alebo zodpovednosti, ako aj s nimi súvisiacich priestorov. (1)

зáznam о мінновом полі — *minefield record*

Úplný písomný záznam všetkých dôležitých informácií týkajúcich sa mínového poľa, ktorý na štandardizovanom formulári predkladá dôstojník zodpovedný za zriadenie mínového poľa. (1)

зберне а одсунове здравотнічке зариадение — *casualty staging unit*

Zdravotnícka jednotka zabezpečujúca odsun ranených a chorých pod lekársnym dozorom. (1)

збраñ — *weapon*

Všeobecný názov pre prostriedky a zariadenia používané v boji na ničenie živej sily nepriateľa, jeho výzbroje, ako aj obranných a iných objektov. (3)

збраñ hromadného ničения — *weapon of mass destruction*

Zbraň, ktorá má vysokú ničivú silu a možno ju použiť na rozsiahle ničenie ľudí, infraštruktúry alebo iných zdrojov. (1)

збраñ со смртиаим účинком — *lethal weapon*

Každá zbraň, ktorú možno použiť na usmrtenie alebo spôsobenie vážneho telesného zranenia. (1)

збраñ без смртиаеао účинку — *non-lethal weapon*

Zbraň výlučne skonštruovaná a používaná na zneschopnenie alebo odohnanie osôb alebo na vyradenie techniky z prevádzky pri minimalizovaní rizika usmrtenia, zranenia s trvalými následkami a nežiaduceho poškodenia majetku a životného prostredia. (1)

збраñовý systém — *weapon(s) system*

Kombinácia jednej alebo viacerých zbraní so zodpovedajúcim vybavením, technickými prostriedkami, službami, osobami a prostriedkami dopravy a rozmiestnenia (ak je to vhodné), ktoré sú potrebné na samostatnú činnosť. (1)

здравотнічка приправа — *medical preparation*

Všetky zdravotnícke a stomatologické opatrenia prijaté na uchovanie schopnosti vojenského personálu vykonávať bojovú službu pri nasadení a po ňom neprerušene bez fyzických alebo

fyziologických problémov. Poznámka: patria sem opatrenia, ako sú profylaktické a liečebné ošetrovania, imunizácia a zdravotnícka osвета. (1)

zdravotnícke spravodajstvo — *medical intelligence*

Spravodajstvo odvodené od zdravotníckych, biologických, epidemiologických, environmentálnych a iných informácií súvisiacich so zdravím ľudí a zvierat. Poznámka: špecifická povaha tohto spravodajstva vyžaduje lekársku (zdravotnícku) expertízu počas jeho riadenia a spracovania informácií v rámci spravodajského cyklu. (1)

zdravotnícke zabezpečenie — *health service support*

Všetky priamo alebo nepriamo poskytované služby prispievajúce k zachovaniu alebo zlepšeniu zdravia a telesnej a duševnej pohody pacientov alebo populácie. (1)

zdroj — *source*

V spravodajstve osoba alebo vec, od ktorej možno získať informácie. (1)

zdržiacia operácia; operácia na zdržanie — *delaying operation*

Bojová operácia, pri ktorej sa jednotka pod tlakom vzdáva priestoru s cieľom získať čas, spomaliť útok nepriateľa a spôsobiť mu maximálne straty bez toho, že by sa usilovala o rozhodujúce stretnutie. (1)

zhodenie vytiahnutím — *extraction drop*

Zhodenie nákladu z lietadla pomocou jedného alebo viacerých vytahovacích padákov. (1)

zhodnotenie — *evaluation*

V spravodajstve krok vo fáze spracovania v rámci spravodajského cyklu, pri ktorom sa stanoví hodnota informácie s ohľadom na jej vierohodnosť a spoľahlivosť zdroja. (1)

zhromaždisko vojnových zajatcov — *prisoner of war collecting point*

Stanovené miesto v prednej časti priestoru bojovej činnosti, kde sa zajatci zhromažďujú do ich vypočutia s cieľom získať aktuálne taktické informácie pred ich následným odsunom. (1)

získovanie cieľa — *target acquisition*

Zistenie, identifikácia a určenie polohy cieľa s takou presnosťou, ktorá umožní účinné použitie zbraní. (1)

získovanie; odkrytie; odhalenie — *detection*

Zistenie prítomnosti osoby, objektu alebo javu potenciálneho vojenského významu všetkými prostriedkami. (1)

zložka ozbrojených síl — *army branch of the armed forces*

Jednotky a útvary ozbrojených síl vyzbrojené určitým druhom výzbroje a určené viesť, podporovať alebo zabezpečovať bojovú činnosť. (2)

zneschopňujúca (paralyzujúca) látka — *incapacitating agent*

Chemická látka spôsobujúca stav dočasného vyradenia, ktoré (na rozdiel od látok na potlačenie pouličných nepokojov) môže byť fyzického alebo duševného charakteru a môže pretrvávajúť niekoľko hodín alebo dní po skončení jej pôsobenia; lekárske ošetrovanie, hoci sa zvyčajne nevyžaduje, umožní rýchlejšie zotavenie. (1)

zobrazenie; obrazový materiál — *imagery*

Vo všeobecnosti zobrazenie objektov reprodukované elektronicky alebo pomocou optických prostriedkov na film, elektronické zobrazovacie zariadenie alebo iné médiá. (1)

zodolnený objekt — *hardened site*

Objekt so skalnatým alebo betónovým krytím určený na zabezpečenie ochrany proti účinkom konvenčných zbraní; môže byť vybavený na poskytnutie ochrany proti vedľajším účinkom jadrového útoku a proti chemickému a biologickému útoku. (1)

zóna pôsobenia protivzdušnej obrany krátkeho dosahu — *short-range air defence engagement zone – weapon engagement zone*

V protivzdušnej obrane vzdušný priestor definovaných rozmerov, v ktorom zodpovednosť za vedenie boja spravidla spočíva na určitom zbraňovom systéme. Je to protivzdušná obrana, ktorej dosah účinnej pôsobnosti nepresahuje 70 km a je schopná pôsobiť na krátkych vzdialenostiach. (1)

zorné pole; viditeľný priestor — *field of vision*

Celkový priestorový uhol, ktorý má k dispozícii strelec zo svojho postavenia. (1)

zoznam cieľov — *target list*

Tabuľka potvrdených alebo predpokladaných cieľov vedená každým stupňom velenia na informovanie o cieľoch a na plánovanie palebnej podpory. (1)

zrušiť; predčasne ukončiť; prerušiť; zastaviť — *abort*

1. Ukončenie úlohy z akéhokoľvek dôvodu, nespôsobeného činnosťou protivníka; môže nastať kedykoľvek v priebehu plnenia úlohy.
2. Prerušenie vzletu lietadla alebo odpálenia (vypustenia) riadenej strely. (1)

zväz — *major force*

Všeobecné označenie pre operačný celok určený na samostatné alebo spoločné vedenie operácií. Podľa určenia je zložený z rôzneho počtu zväzkov a ďalších formácií síl, špeciálnych zložiek a logistiky. (3)

zväzok — *large unit*

Pevne organizovaný vojenský celok zložený z jednotiek a veliteľstva. V podmienkach ozbrojených síl SR sa zväzkom rozumie brigáda. (3)

zvolanie; výzva — *challenge*

Akýkoľvek proces (akt) vykonaný jednotkou alebo jednotlivcom na zistenie priateľského alebo nepriateľského charakteru alebo identity cudzej osoby alebo jednotky. (1)

zvyšková kontaminácia — *residual contamination*

Kontaminácia, ktorá zostáva aj po opatreniach vykonaných na jej odstránenie; k takýmto opatreniam môže patriť aj samovoľný rozpad. (1)

zvyšková radiácia — *residual radiation*

Rádioaktívne žiarenie spôsobené rádioaktívnym spadom, úmyselným rozptýlením rádioaktívneho materiálu, alebo ožiarenie, ktoré vzniká po jadrovom výbuchu a trvá dlhšie ako jednu minútu po výbuchu. (1)

Ž

ženijná podpora — *engineer support*

Súhrn opatrení na vytvorenie podmienok na efektívne využitie všetkých zložiek síl, zvýšenie odolnosti síl pri bojovej činnosti, sťaženie a obmedzenie činnosti nepriateľa, spôsobenie mu strát ženijnými prostriedkami a na rýchly manéver vlastných síl. (3)

životnosť materiálu — *material life cycle*

Doba, počas ktorej je materiál schopný bezpečne plniť požadované funkcie pri dodržiavaní určeného systému údržby a opráv až do dosiahnutia medzného stavu. Dôvodom môže byť ohrozenie bezpečnosti prevádzky, neodstrániteľné prekročenie medzných tolerancií a parametrov, zníženie efektívnosti prevádzky pod prípustnú hodnotu alebo nevyhnutnosť opravy, ktorej náklady presahujú jeho technickú hodnotu k dátumu dosiahnutia tohto medzného stavu. (20)

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZOZNAM ZDROJOV

- 1 SOŠ 3680 / AAP-6 2006 NATO Glossary of Terms and Definitions
- 2 Terminologický slovník vybraných základných pojmov a skratiek z bezpečnostného prostredia a vojenstva, Inštitút strategických štúdií NAO maršala Andreja Hadika, Lip-tovský Mikuláš 2007
- 3 Vojenský výkladový slovník vybraných operačných pojmov. Praha, AVIS, Ministerstvo obrany České republiky 2004
- 4 Terminologický slovník krízového riadenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky, Bratislava 2006, www-8.vlada.gov.sk
- 5 Obranná stratégia Slovenskej republiky – 2005, www.mosr.sk – Materiály a dokumenty
- 6 Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov
- 7 Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyva-teľstva v znení neskorších predpisov
- 8 Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov
- 9 Zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
- 10 Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a voj-nového stavu v znení neskorších predpisov
- 11 Zákon č. 330/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky a zákon č. 320/2002 Z. z. o brannej povinnosti v znení zákona č. 512/2002 Z. z.
- 12 Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení nie-ktorých zákonov v znení neskorších predpisov
- 13 Vyhláška Národného bezpečnostného úradu č. 336/2004 Z. z. o fyzickej bezpečnosti a objektovej bezpečnosti
- 14 Smernice Ministerstva obrany Slovenskej republiky na hodnotenie operačnej pripra-venosti jednotiek ozbrojených síl Slovenskej republiky, Bratislava 2003
- 15 Smernice Ministerstva obrany Slovenskej republiky na uvádzanie ozbrojených síl Slo-venskej republiky do bojovej pohotovosti, Bratislava 2005
- 16 Smernice Ministerstva obrany Slovenskej republiky č. 6/2007 o interných normatív-ných aktoch v znení smernice Ministerstva obrany č. 15/2008
- 17 Smernica pre operačné plánovanie SVD/GOP 30-20, Bratislava 2006
- 18 Doktrína personálneho a administratívneho zabezpečenia ozbrojených síl Slovenskej republiky – SVD 10, 2004
- 19 Doktrína pre plánovanie a vedenie spoločných operácií (B) – SVD – 30 (B), 2006

- 20 Logistická doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky (B) – SVD 40 (B), 2006
- 21 Doktrína plánovania vojenských operácií (B) – SVD 50 (B), 2005
- 22 Doktrína pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky (B), 2006
- 23 Doktrína ozbrojených síl Slovenskej republiky pre podporu zo strany hostiteľskej krajiny – SVD 40-41, 2004
- 24 Doktrína dopravnej logistiky ozbrojených síl Slovenskej republiky – SVD 40-02, 2004
- 25 AJP-01(C) Allied Joint Doctrine
- 26 AJP-2-5(A) Captured Persons, Materiel and Documents
- 27 AJP-5 Allied Joint Doctrine for Operational Planning
- 28 AAP-3 (I) Directive for the Development and Production of NATO Standardization Agreements (STANAGs) and Allied Publications (APs)
- 29 AAP-21(B) NATO Glossary of NBC Terms and Definitions
- 30 STANAG 5048, The Minimum Scale of Connectivity for Communications and Information Systems for NATO Land Forces (Edition 6 – no response)
- 31 NGŠ OPLAN pre nasadenie, udržiavanie a stiahnutie deklarovaných jednotiek do NRF 10
- 32 Štáb riadenia operácií Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky (J-3)
- 33 Štáb požiadaviek a dlhodobého plánovania Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky (J-5)
- 34 Veliteľstvo vzdušných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky
- 35 Vojenský predpis Vojenská automobilová doprava v poli (evid. zn. Dop-1-2), 1972
- 36 Vojenský predpis Radiačná, chemická a biologická ochrana vojsk (evid. zn. Vševojsk-2-1), 1998
- 37 Vojenský predpis o letaní v znení neskorších predpisov (evid. zn. Let-1-1), 2005
- 38 Spojovací poriadok Armády SR (evid. zn. Spoj-4-1), 1997
- 39 Návrh služobnej pomôcky Príprava, vykonanie a hodnotenie vojenských cvičení (evid. zn. SPJ-3-X/Vševojsk)
- 40 Služobná pomôcka Policajné zabezpečenie prípravy a vedenia operácií (evid. zn. SPVP-1-2)
- 41 Metodické pokyny Úradu vojenského letectva (evid. zn. MP-ÚVL-LPZ-001/2006)
- 42 Metodické pokyny Úradu vojenského letectva (evid. zn. MP-ÚVL-LPZ-002/2006)
- 43 Metodické pokyny pre zásobovanie vojsk mapami, podkladmi a informáciami o území (evid. zn. ŠbLog-164-3/2005)
- 44 Koncepcia spôsobilostí budúcich ozbrojených síl Slovenskej republiky, Štáb požiadaviek a dlhodobého plánovania Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky, Bratislava 2006
- 45 Koncepcia rozvoja duchovnej služby v ozbrojených silách Slovenskej republiky, Bratislava, MO SR 2005, Č. p.: Ord241/2005; DNS-1, Vojenský predpis Duchovná a náboženská služba v rezorte ministerstva obrany (evid. zn. DSN-1)
- 46 Nedelka, Milan a kol.: Slovenský letecký slovník terminologický a výkladový, Magnet Press Slovakia 1998
- 47 Veľká ekonomická encyklopédia, Bratislava, Sprint 2002
- 48 www.wikipedia.org
- 49 www.nato.int

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

REGISTER HESIEL V SLOVENSKO-ANGLICKOM USPORIADANÍ

A

absorbovaná dávka — <i>absorbed dose</i>	3
administratíva — <i>administration</i>	
administratívna bezpečnosť — <i>administrative security</i>	
administratívne riadenie — <i>administrative control</i>	
aeromobilita; schopnosť prepravy vzduchom — <i>airmobility</i>	
aeromobilná operácia; letecká mobilná operácia — <i>airmobile operation</i>	
aeromobilné sily; letecké mobilné sily — <i>airmobile forces</i>	
afiliácia — <i>affiliation</i>	4
afirmácia — <i>affirmation</i>	
agent — <i>agent</i>	
agentúra – spravodajská agentúra — <i>agency – collection agency</i>	
akčný rádius (operačný dosah, dolet) — <i>radius of action</i>	
aktívna (činnosť); aktívne (zariadenie) — <i>active</i>	
aktívna obrana — <i>active defence</i>	
aktívna protivzdušná obrana — <i>active air defence</i>	
aktívne elektronické ochranné opatrenia — <i>active electronic protective measures</i>	
aktívny materiál — <i>active material</i>	
aktuálne spravodajstvo — <i>current intelligence</i>	
akustické vedenie vojnových činností — <i>acoustic warfare</i>	5
analýza — <i>analysis</i>	
analýza cieľa — <i>target analysis</i>	
analýza terénu — <i>terrain analysis</i>	
armáda; pozemné sily; ozbrojené sily — <i>army</i>	
armádny zbor — <i>army corps</i>	
asymetria — <i>asymmetry</i>	
asymetrická hrozba — <i>asymmetric threat</i>	
asymetrická operácia — <i>asymmetric operation</i>	
autonómna operácia — <i>autonomous operation</i>	

B

balistika — <i>ballistics</i>	6
batéria — <i>battery</i>	

bezpečná zóna — <i>safe area</i>	
bezpečnosť; bezpečnostná organizácia; bezpečnostné opatrenia — <i>security</i>	
bezpečnostná certifikácia; bezpečnostné osvedčenie — <i>security certification</i>	
bezpečnostná klasifikácia — <i>security classification</i>	
bezpečnostná politika — <i>security policy</i>	
bezpečnostná previerka — <i>security clearance</i>	7
bezpečnostná situácia — <i>security situation</i>	
bezpečnostná stratégia štátu — <i>national security strategy</i>	
bezpečnostné pásmo — <i>safety zone / safe area</i>	
bezpečnostné prostredie — <i>security environment</i>	
bezpilotný prostriedok — <i>unmanned aerial vehicle</i>	
binárna chemická munícia — <i>binary chemical munition</i>	
biologická bojová látka — <i>biological agent</i>	
biologická munícia — <i>biological ammunition</i>	
biologická zbraň — <i>biological weapon</i>	
bitka — <i>battle</i>	
bočné zabezpečenie; bočný voj — <i>flank guard</i>	8
bočný útok; útok na krídlo — <i>flanking attack</i>	
bod dosadnutia — <i>landing point</i>	
bod priblíženia k priestoru vysadenia — <i>target approach point</i>	
bod vyčkávania — <i>orbit point</i>	
bod začatia úderu — <i>turn-in point</i>	
boj — <i>engagement</i>	
bojaschopný; bojová schopnosť — <i>combat ready</i>	
bojisko; priestor bojovej činnosti — <i>battlefield / battle space</i>	
bojová činnosť — <i>combat activity, combat action</i>	9
bojová činnosť (operácia) vedená s použitím biologických zbraní;	
bojová biologická činnosť — <i>biological operation</i>	
bojová činnosť taktického letectva — <i>tactical air operation</i>	
bojová hliadka — <i>combat patrol / fighting patrol</i>	
bojová informácia (informácia z bojovej činnosti) — <i>combat information</i>	
bojová letecká hliadka — <i>combat air patrol</i>	
bojová podpora — <i>combat support</i>	
bojová pohotovosť — <i>combat readiness</i>	
bojová pohotovosť na zemi — <i>ground alert</i>	
bojová sila — <i>combat power</i>	
bojová skupina Európskej únie — <i>EU battle group</i>	10
bojová spravodajská informácia — <i>combat intelligence</i>	
bojová úloha — <i>task</i>	
bojová úloha; bojové poslanie; letová úloha; misia — <i>mission</i>	
bojové rozmiestnenie; bojová zostava — <i>disposition</i>	
bojové zabezpečenie — <i>combat service support</i>	
bojový predpis — <i>combat directive</i>	
bojový priestor; bojová zóna — <i>combat zone</i>	
bojový vrtuľník — <i>antiarmour helicopter / antitank helicopter</i>	11
bojový vzlet — <i>sortie</i>	
bojujúca strana — <i>belligerent</i>	
brigáda — <i>brigade</i>	
budovanie mieru — <i>peacebuilding</i>	

C

centigray (cGy)	— <i>centigray</i>	
centrum výnimočnosti	— <i>centre of excellence</i>	
certifikácia	— <i>certification</i>	
certifikát o bezpečnostnej previerke	— <i>security certificate / certificate of security clearance</i>	
cestná zátarasa; zatarasenie komunikácie	— <i>road block</i>	
cieľ; objekt	— <i>target</i>	
cieľový priestor	— <i>objective area</i>	12
cieľový stav	— <i>end-state</i>	
civilná ochrana	— <i>civil protection</i>	
civilno-vojenská spolupráca	— <i>civil-military co-operation (CIMIC)</i>	

Č

čas na dosiahnutie pohotovosti	— <i>readiness time</i>	
čas prechodu	— <i>pass time</i>	
čas uvoľnenia komunikácie	— <i>road clearance time</i>	
čelný útok; čelný boj	— <i>frontal attack</i>	
čiara hlásenia	— <i>report line</i>	
čiara zastavenia palby	— <i>cease fire line</i>	
čiastkový rozkaz	— <i>fragmentary order</i>	13
činnosť na zabránenie povstaniu	— <i>counter-insurgency</i>	
činnosť na zdržanie nepriateľa	— <i>denial measure</i>	
číslo cieľa	— <i>target number</i>	
číslo klasifikácie (zdravotníckych zariadení)	— <i>role number</i>	

D

dátové služby	— <i>data services</i>	
dávka ožiarenia	— <i>radiation dose, exposure dose</i>	
dávka toxického chemickej látky	— <i>chemical dose</i>	
dávkový príkon	— <i>radiation dose rate</i>	
decentralizované plnenie úloh	— <i>decentralized execution</i>	
decentralizované riadenie	— <i>decentralized control</i>	
defenzívna a preventívna protiteroristická činnosť	— <i>antiterrorism</i>	
dekontaminácia	— <i>decontamination</i>	14
delegovanie právomoci	— <i>delegation of authority</i>	
delostrelecká príprava	— <i>artillery preparation</i>	
delostrelectvo	— <i>artillery</i>	
demilitarizovaná zóna – pásmo	— <i>demilitarized zone</i>	
demolácia	— <i>demolition – splash</i>	
demonštrácia sily	— <i>demonstration of force</i>	
derivácia (rotačne stabilizovanej strely)	— <i>drift</i>	
diagram rádioaktívneho spad	— <i>fallout pattern</i>	
dial'kovo riadený prostriedok	— <i>remotely piloted vehicle</i>	
divízia	— <i>division</i>	
dlhodobá dávka ožiarenia	— <i>chronic radiation dose</i>	15
dlhodobé plánovanie	— <i>long-term planning</i>	

dlhodobé / predbežné plánovanie	— <i>deliberate / advanced planning</i>	
dočasný cintorín	— <i>temporary cemetery</i>	
dohoda NATO o štandardizácii	— <i>NATO standardization agreement</i>	
dohoda o štatúte ozbrojených síl na území iného štátu	— <i>statement of forces agreement – SOFA</i>	
dopad; ničenie; deštrukcia	— <i>splash</i>	16
doplnenie zásob	— <i>resupply</i>	
doprava	— <i>transport</i>	
dopravná polícia (hliadka)	— <i>traffic control police</i>	
dopravné lietadlo	— <i>transport aircraft</i>	
dozimetria	— <i>dosimetry</i>	
dozimetrická a chemická kontrola	— <i>dosimetric and chemical monitoring</i>	
dráha letu	— <i>flight path</i>	
druh jadrového výbuchu	— <i>type of nuclear burst</i>	
druhý sled	— <i>follow-on echelon</i>	17
duchovná služba	— <i>spiritual service (chaplaincy)</i>	
dvojstranná infraštruktúra (s úplným vybavením)	— <i>bilateral infrastructure</i>	
dymová clona	— <i>smoke screen</i>	

Ď

d'alší dôležitý objekt **—** *important assets*

E

efektívne nasadenie	— <i>effective onset</i>	
ekvivalent TNT	— <i>TNT equivalent</i>	
elektromagnetická kompatibilita	— <i>electromagnetic compatibility</i>	
elektromagnetická zraniteľnosť	— <i>electromagnetic vulnerability</i>	
elektromagnetické prostredie	— <i>electromagnetic environment</i>	18
elektromagnetické rušenie; elektromagnetická interferencia	— <i>electromagnetic interference</i>	
elektronická neutralizácia	— <i>electronic neutralization</i>	
elektronické klamanie	— <i>electronic deception</i>	
elektronické maskovanie	— <i>electronic masking</i>	
elektronické ochranné opatrenia	— <i>electronic protective measures</i>	
elektronické podporné opatrenia	— <i>electronic warfare support measures</i>	
elektronické protiopatrenia	— <i>electronic countermeasures</i>	
elektronické rušenie	— <i>electronic jamming</i>	
elektronické spravodajstvo	— <i>signals intelligence</i>	
elektronické usporiadanie bojiska; elektronická situácia	— <i>electronic order of battle</i>	19
elektronický boj	— <i>electronic warfare</i>	
epicentrum	— <i>ground zero / surface zero</i>	
epicentrum výbuchu	— <i>mean point of impact</i>	
eskorta; ozbrojený sprievod	— <i>escort</i>	
Európska únia	— <i>European Union</i>	
evakuácia; odsun	— <i>evacuation</i>	
evakuovaná osoba	— <i>evacuee</i>	20
expedičná operácia	— <i>expeditionary operation</i>	

F

fáza úderu; fáza seči pobrežných obranných opevnení — *assault phase*
formátovaná textová správa — *formatted message text*
formy psychologických operácií — *psychological operations approach*
frikcia — *friction*
front — *front*
fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť — *physical security and premises security*

G

geodetická (trigonometrická) sieť — *field control*
geopolitika — *geopolitics* 21
geopriestorový — *geospatial*
georef (zemepisný ohlasovací systém) — *georef*
gerilové bojové operácie; partizánska vojna — *guerilla warfare*

H

harmonogram presunu — *movement table*
heslo — *password*
heslo pre stráž — *countersign*
hlásenie — *report*
hlavná operácia — *main operation*
hlavná zásobovacia cesta — *main supply route*
hlavné úsilie — *main effort* 22
hlavný úder — *main strike*
hlavný útok — *main attack*
Hlavný veliteľ spojeneckých síl v Európe — *Supreme Allied Commander, Europe (SACEUR)*
hlĺbka bojovej zostavy — *depth of battle formation*
hlĺbková obrana — *defence in depth*
hliadka; prieskumná hliadka — *patrol*
hluchý priestor — *dead space*
hodnotenie operačnej pripravenosti — *operational readiness evaluation*
hodnotenie situácie — *estimate of the situation* 23
hospodárska mobilizácia — *economic mobilization*
hostiteľský štát — *host nation*
hranica; rozhranie; rozmedzie — *boundary*
hranica de jure; právne uznaná hranica — *de jure boundary*
hranica kontaminovaného územia — *contamination control line*
hraničný dátum príchodu — *latest arrival date*
hrozba — *threat*
humanitárna operácia — *humanitarian operation*
humanitárna pomoc — *humanitarian assistance*
humanitárne prostriedky — *humanitarian aids* 24

CH

charakteristika terénu — *feature*
chemická látka — *agent*
chemická munícia — *chemical ammunition*
chemická ochrana — *chemical defence*
chemická zbraň — *chemical weapon*
chemický prieskum — *chemical survey*
choroba z ožiarenia — *radiation sickness*
chránená oblasť; zabezpečená oblasť — *secure area*

I

identifikácia — *identification – identity*
identifikácia vlastný – cudzí (IFF) — *identification, friend or foe* 25
identifikačná zóna protivzdušnej obrany — *air defence identification zone*
implementácia; zavedenie — *implementation*
improvizované výbušné zariadenie — *improvised explosive device*
indikátor — *indicator*
indukovaná rádioaktivita — *induced radiation*
infiltrácia; prenikanie — *infiltration*
informácia — *information*
informačná bezpečnosť — *information security*
informačná nadvláda — *information superiority* 26
informačné požiadavky — *information requirements*
informačný systém — *information system*
infraštruktúra (systém základní s úplným vybavením) — *infrastructure*
integrácia — *integration*
integrovaná logistická podpora — *integrated logistic support*
integrovaná (spoločná) logistika — *joint logistics*
integrovaný štáb — *integrated staff*
integrovaný záchranný systém — *integrated rescue system*
intenzita žiarenia — *radiation intensity*
interný normatívny akt — *internal norm-setting act* 27
interoperabilita — *interoperability*
interoperabilné prepojenie — *interoperable connectivity*
interpretácia — *interpretation*
intervencia; zásah — *intervention*
izodóza – krivka rovnakého dávkového príkonu — *dose rate*
contour line – isodose rate line

J

jadrová munícia — *nuclear ammunition*
jadrová udalosť — *nuclear incident*
jadrová vojna — *nuclear warfare*
jadrová zbraň — *nuclear weapon*
jadrový oblak — *nuclear cloud* 28
jednodenná dávka – zásoba (spotreba) — *one day's supply*
jednotka; norma výdaja (predpísaná výdajná dávka) — *unit*
jednotka prepraviteľná vzduchom — *air transportable unit*

jednotná munícia; jednotné strelivo — *fixed ammunition*

K

kapacita leteckej prepravy — *airlift capability*

kapitulácia — *capitulation*

kladenie mín podľa schémy — *pattern laying*

klamanie — *deception*

klamanie; klamný cieľ; atrapa — *decoy; dummy*

klamlivá správa — *dummy message* 29

klamné mínové pole — *phoney minefield*

klasifikácia trasy – cesty — *route classification*

klúčové postavenie (objekt); dôležitý bod — *key point*

klúčový (dominujúci) terén; dôležitý priestor — *key terrain*

koeficient zoslabenia — *attenuation factor*

kolektívna bezpečnosť — *collective security*

kolektívna obrana — *collective defence*

kolektívna stratégia — *collective strategy*

kolektívna radiačná, chemická a biologická ochrana —

collective nuclear, biological and chemical protection

kombatant — *combatant* 30

kompatibilita — *compatibility*

komplex cieľov — *target complex*

komunikácie (komunikačná sieť) — *lines of communications*

komunikačná bezpečnosť — *communications security*

komunikačná podpora — *communication aid*

komunikačná zóna — *communication zone*

komunikačný a informačný systém (KIS) —

Communication and information system (CIS)

koncept; návrh — *concept* 31

koncept operácií — *concept operations (CONOPS)*

koncept plánu; návrh plánu — *draft plan*

koncové – cieľové navádzanie — *terminal guidance*

konečné navedenie na cieľ — *homing guidance*

konečný plán — *final plan*

konflikt — *conflict*

kontakt — *contact*

kontaminácia — *contamination*

kontraktácia — *contracting*

kontrarozviedna činnosť — *counter-intelligence* 32

kontrola rádioaktívnej, biologickej a chemickej kontaminácie —

NBC contamination control

kontrolné miesto kontaminovanej oblasti — *contamination control point*

kontrolný bod; kontrolné stanovište; pomocný orientačný bod — *checkpoint – control point – reference point*

kontrolný bod; poriadkové stanovište — *control point*

konvenčná zbraň — *conventional weapon*

konvoj — *convoy*

koordinácia palebnej podpory — *fire support coordination*

koordinačná čiara palebnej podpory — *fire support coordination line*

koordináčné stredisko monitorovania radiačnej, biologickej a chemickej situácie — <i>nuclear, biological, chemical control centre</i>	33
koordinujúci orgán — <i>coordinating authority</i>	
krajina poskytujúca posily — <i>reinforcing nation</i>	
krajina v úlohe špecialistu logistiky — <i>logistic role specialist nation – LRSN</i>	
kritická dávka ožiarenia — <i>acute radiation dose</i>	
kritické zásoby a materiál — <i>critical supplies and materiel</i>	
kríza — <i>crisis</i>	
krízová situácia — <i>crisis situation</i>	
krízové plánovanie — <i>crisis response planning</i>	34
krízový manažment — <i>crisis management</i>	
krízový stav — <i>state of crisis</i>	
krycí názov; prezývka — <i>nickname</i>	
krycia paľba; zabezpečovacia paľba; ochranná paľba — <i>covering fire</i>	
krycie sily; zabezpečovacie jednotky — <i>covering force</i>	
kryptografický materiál — <i>cryptomaterial</i>	
krytie (1.); kontrarozviedna ochrana (2.); priebežná rádiová hliadka (3.); kryt (4.) — <i>cover</i>	
kulminácia operácie; kulminačný bod — <i>culminating point</i>	35

L

laserový diaľkomer — <i>laser range-finder</i>	
laserový navádzač — <i>laser tracker</i>	
laserový označovač — <i>laser designator</i>	
ľavá (pravá) pozícia; vľavo (vpravo) — <i>left (or right) position</i>	
legenda — <i>legend – data block</i>	
let — <i>flight</i>	
letecká mapa — <i>aeronautical chart</i>	
letecká preprava — <i>air movement</i>	
letecká včasná vzdušná výstraha a riadenie — <i>airborne early warning and control</i>	
letecké kartografické fotografovanie — <i>air cartographic photography</i>	36
letecké pozemné zariadenie LPZ – letecké pozemné	
informačné systémy LPIS — <i>communications, navigation and surveillance CNS</i>	
letecké technické prevádzkové zabezpečenie — <i>aircraft ground support equipment</i>	
letecký náklad; náklad dopravovaný lietadlami — <i>air cargo</i>	
letecký zdravotnícky odsun; letecká zdravotnícka	
evakuácia — <i>aeromedical evacuation</i>	
letisko 1. — <i>aerodrome</i>	
letisko 2. — <i>airfield</i>	
letisko pre vrtuľníky; pristávacia plocha pre vrtuľníky — <i>heliport</i>	
letisková prevádzka — <i>aerodrome traffic</i>	
letová prevádzka — <i>air traffic</i>	
letová prevádzková služba — <i>air traffic service</i>	37
letová trať — <i>air route</i>	
letový plán — <i>flight plan</i>	
lietadlo — <i>aircraft</i>	
likvidácia zvyškov nepriateľa — <i>mopping up</i>	
lína operačného pôsobenia — <i>line of operations</i>	
logistická databáza — <i>logistic database – LOGBASE</i>	

logistická podpora — <i>logistic support</i>	
logistická podpora poskytovaná tret'ou stranou — <i>Third Party Logistic Services Support – TPLSS</i>	
logistická pomoc — <i>logistic assistance</i>	38
logistické riadenie — <i>logistic control (LOGCON)</i>	
logistické vyhodnotenie situácie — <i>logistic assessment</i>	
logistické zabezpečenie — <i>logistic service support</i>	
logistický zásobovací systém — <i>logistic supply system, sustainment air/sea bridge</i>	
logistika — <i>logistics</i>	

M

magnetický kompas — <i>magnetic compass</i>	
magnetický rovník — <i>magnetic equator – aclinic line</i>	39
magnetický sever — <i>magnetic north</i>	
magnetický smerník (azimut) — <i>magnetic bearing</i>	
maketa, model — <i>mock-up</i>	
manažment zhromažďovania informácií — <i>collection management</i>	
manéver — <i>manoeuvre</i>	
manéver spoločných síl — <i>simulated military operation of joint forces; joint forces simulated military operation</i>	
manipulácia s materiálom — <i>materials handling</i>	
mapa — <i>map</i>	40
mapový kód — <i>map reference code</i>	
mapový list; list mapy — <i>map sheet – chart sheet</i>	
maskovanie — <i>camouflage</i>	
materiálové zabezpečenie — <i>material assistance</i>	
materiálový manažment — <i>material management</i>	
maximálna prípustná dávka — <i>maximum permissible dose</i>	
maximálny dostrel — <i>maximum range</i>	
maximálny účinný dostrel — <i>maximum effective range</i>	
medzera medzi zátarasami — <i>barrier gap</i>	
medzinárodná logistická spolupráca — <i>international cooperative logistics</i>	41
medzinárodné humanitárne právo — <i>international humanitarian law</i>	
mechanizované jednotky — <i>mechanized troops</i>	
memorandum o porozumení — <i>Memorandum of Understanding – MOU</i>	
mier — <i>peace</i>	
mierové sily — <i>peace support force</i>	
miesto dekontaminácie — <i>decontamination station</i>	
miesto pristátia; miesto vylodenia — <i>landing site</i>	
miesto riadenia presunu; stanovište riadenia	
presunu — <i>movement control post</i>	42
miesto rozhodnutia — <i>decision point</i>	
miesto velenia; veliteľské stanovište — <i>command post</i>	
mimoriadne jadrové riziko — <i>emergency nuclear risk</i>	
mimovládna organizácia — <i>non-governmental organization</i>	
mína — <i>mine</i>	
minimálna bezpečná vzdialenosť od jadrového výbuchu — <i>minimum nuclear safe distance</i>	
minimálny čas potrebný na varovanie pred jadrovým	

výbuchom — <i>minimum nuclear warning time</i>	
mínovanie (bojová činnosť s použitím mín) — <i>mine warfare – land mine warfare</i>	
mínové pole — <i>minefield</i>	
mínový materiál a prostriedky — <i>mine weapons</i>	43
misia; poslanie, bojová úloha; letová úloha — <i>mission</i>	
mnohonárodná jednotka integrovanej logistickej podpory — <i>Multinational Integrated Logistic Units – MILU</i>	
mnohonárodná logistická podpora — <i>combined (multinational) logistic support</i>	
mnohonárodná operácia — <i>combined operation</i>	
mnohonárodné sily — <i>combined force</i>	
mobilita; pohyblivosť — <i>mobility</i>	
mobilizácia — <i>mobilization</i>	
mohutnosť jadrovej náplne — <i>nuclear yield</i>	
monitorovanie — <i>monitoring</i>	
munícia — <i>munition</i>	44

N

náchylnosť; citlivosť; schopnosť reakcie — <i>susceptibility</i>	
náklad — <i>cargo</i>	
nakladací priestor — <i>loading site</i>	
nakladanie; nalodovanie — <i>loading</i>	
náplň; nálož — <i>charge – load</i>	
nárazníková zóna — <i>buffer zone</i>	
nariadenie — <i>directive</i>	
národná infraštruktúra — <i>national infrastructure</i>	
národná logistika — <i>national logistic</i>	45
národná stratégia — <i>national (grand) strategy</i>	
národná vládna autorita — <i>national government authority</i>	
národná zložka — <i>national component</i>	
národné ozbrojené sily určené na obranu priestoru v zodpovednosti NATO — <i>national forces for the defence of the NATO area</i>	
národné velenie — <i>national command</i>	
národný podporný prvok — <i>national support element</i>	
národný územný veliteľ — <i>national territorial commander</i>	
národný veliteľ — <i>national commander</i>	
narušiteľ — <i>intruder</i>	46
nasadenie — <i>deployment</i>	
nástraha — <i>booby trap</i>	
navádzanie na cieľ — <i>homing</i>	
navigačná mapa; mapa; námorná mapa; riadiaci plán — <i>chart</i>	
nekombatant — <i>non-combatant</i>	
neplánovaný cieľ — <i>target of opportunity</i>	
neplánovaný presun; jednorazový presun — <i>ad hoc movement</i>	
nepozorovaná paľba — <i>unobserved fire</i>	
nepriama paľba — <i>indirect fire</i>	
nepriateľ — <i>enemy</i>	
nepriateľský — <i>hostile</i>	47
nervovo paralytická látka — <i>nerve agent</i>	
nespevnená vzletová a pristávacia dráha; pristávacia plocha – pás — <i>air strip</i>	

nespresnený volací znak	<i>indefinite call sign</i>	
neutajovaná skutočnosť; neutajovaný dokument	<i>unclassified matter</i>	
neutralita	<i>neutrality</i>	
neutralizácia	<i>neutralization</i>	
neutrálny	<i>neutral</i>	
nevojenské ohrozenie	<i>non-military threat</i>	
nevybuchnutá munícia	<i>unexploded explosive ordnance</i>	
nevyhnutné zásoby	<i>essential supply</i>	48
neznámy	<i>unknown</i>	
ničenie pod vodou	<i>underwater demolition</i>	
ničivý faktor jadrového výbuchu	<i>effect of nuclear burst</i>	
norma; štandard	<i>standard</i>	
nosič jadrovej zbrane	<i>nuclear delivery vehicle</i>	
núdzová (narýchlo zaujatá) obrana	<i>hasty defence</i>	
núdzový pohreb; núdzové pochovanie	<i>emergency burial</i>	
núdzový stav	<i>state of emergency</i>	

O

občianska neposlušnosť; občianske nepokoje	<i>civil disturbance</i>	49
občianska vojna	<i>civil war</i>	
obchádzka	<i>detour</i>	
obchvat; obídenie	<i>envelopment</i>	
obídenie (s cieľom vykonať obchvat)	<i>turning movement</i>	
objekt osobitnej dôležitosti	<i>object important for state defence; key asset</i>	
objekt spravodajského záujmu	<i>target</i>	
objekt/cieľ (bojovej činnosti)	<i>objective</i>	
oblasť operačného záujmu	<i>area of operational interest</i>	50
oblasť riadenia vzdušného priestoru	<i>airspace control area</i>	
oblasť sústredenia (pred prepravou alebo nalodením); vyčkávací priestor	<i>staging area</i>	
oblasť vysadenia	<i>drop zone</i>	
oblasť zabezpečenia – pokrytia silami	<i>covering force area</i>	
oblastný taktický komunikačný systém	<i>tactical area communication system</i>	
obmedzenie vzdušného priestoru	<i>airspace restrictions</i>	
obmedzený priestor	<i>caution area</i>	
obnovenie bojaschopnosti použitím súčiastok z iného zariadenia	<i>cannibalize</i>	
obojživelná operácia; vylod'ovacia operácia; vylod'ovanie	<i>amphibious operation</i>	
obrana	<i>defence</i>	
obrana pred účinkami biologických zbraní; biologická obrana	<i>biological defence</i>	51
obranná infraštruktúra	<i>defence infrastructure</i>	
obranná politika	<i>defence policy</i>	
obranné pásmo; úsek obrany	<i>defence area</i>	
obranné plánovanie	<i>defence planning</i>	
obranné spravodajstvo	<i>security intelligence</i>	
obranyschopnosť štátu	<i>national defence capability</i>	
obyvateľ pohraničia	<i>border crosser</i>	
odbor	<i>branch</i>	
odchýlka	<i>deviation – diversion</i>	

odchýlka; uhol odchýlenia — <i>drift angle</i>	52
odistenie — <i>arming</i>	
odmínovanie — <i>demining; mine clearance</i>	
odmínovanie (hromadné) — <i>minesweeping</i>	
odovzdanie do podriadenosti — <i>transfer of authority</i>	
odovzdanie riadenia; vystriedanie; dočasné prevzatie — <i>step-up</i>	
odovzdávanie správ; prenos informácií — <i>track telling</i>	
odpaľovacie stanovište; odpaľovacia základňa — <i>launching site</i>	
odpaľovacie zariadenie — <i>launcher</i>	
odpoveď; ohlas — <i>reply</i>	53
odsun civilného obyvateľstva (príslušníkov tretieho štátu) — <i>non-combatant evacuation operation</i>	
odsun poškodenej techniky (materiálu) — <i>equipment casualty evacuation</i>	
odvetná činnosť; pôsobenie proti pohybu — <i>countermove</i>	
odvetná paľba; paľba na umlčanie — <i>counterfire</i>	
ofenzívna protiteroristická činnosť — <i>counter-terrorism</i>	
ochrana konvoja; sprievod konvoja — <i>convoy escort</i>	
ochrana ozbrojených síl — <i>force protection</i>	
ochrana stíhacími lietadlami — <i>fighter cover</i>	
ochrana velenia a riadenia — <i>command and control protection</i>	
ochrana vzdušného priestoru — <i>air policing</i>	
ochranná paľba — <i>defensive fire</i>	
ochranný odev — <i>protective clothing</i>	54
okamžitá dekontaminácia — <i>immediate decontamination</i>	
okamžitá letecká podpora — <i>immediate air support</i>	
okamžitá operačná pohotovosť — <i>immediate operational readiness</i>	
okamžitý vzlet — <i>aircraft scrambling</i>	
opatrenia na odstránenie škôd — <i>area damage control</i>	
opatrenia proti sledovaniu – prieskumu — <i>countersurveillance</i>	
opatrenia proti špionáži — <i>counter-espionage</i>	
opatrenia proti veleniu a riadeniu — <i>counter-command and control</i>	
operácia — <i>operation</i>	
operácia na podporu mieru — <i>peace support operation</i>	
operácia spoločnej obrany — <i>collective defence operation</i>	55
operácia s použitím chemických zbraní — <i>chemical operation</i>	
operácia s použitím rádiologických zbraní — <i>radiological operation</i>	
operácia strategickej vzdušnej prepravy — <i>strategic air transport operation</i>	
operácia vedená mimo článku č. 5 — <i>non-article 5 operation</i>	
operácia vedená podľa článku č. 5 — <i>article 5 operation</i>	
operačná bezpečnosť — <i>operations security</i>	
operačná dekontaminácia — <i>operational decontamination</i>	56
operačná oblasť protivzdušnej obrany — <i>air defence operations area</i>	
operačná pohotovosť; operačná pripravenosť — <i>operational readiness</i>	
operačná požiadavka — <i>operational requirement</i>	
operačná príprava — <i>operational training</i>	
operačná úroveň vojny — <i>operational level of war</i>	
operačná zameniteľnosť — <i>operational interchangeability</i>	
operačné centrum — <i>operations centre</i>	
operačné plánovanie — <i>operational planning</i>	57
operačné postupy; spôsoby činnosti — <i>operational procedures</i>	

operačné prostredie	<i>— operational environment</i>	
operačné riadenie	<i>— operational control</i>	
operačné spravodajstvo	<i>— operational intelligence</i>	
operačné umenie	<i>— operational art</i>	
operačné velenie	<i>— operational command</i>	
operačné zásoby	<i>— operational stocks</i>	58
operačný plán	<i>— operation plan – OPLAN</i>	
operačný rozkaz	<i>— operation order – OPORD</i>	
oporný bod	<i>— strong point</i>	
oprava poškodeného letiska	<i>— aerodrome damage repair</i>	
oprava prvkov paľby	<i>— adjustment of fire</i>	
oprávnenie na pohyb	<i>— movement credit</i>	
opravy	<i>— repair</i>	
organizácia pozemných pozorovateľov	<i>— ground observer organization</i>	59
Organizácia Severoatlantickej zmluvy; Severoatlantická aliancia; NATO	<i>— North Aatlantic Ttreaty Organization</i>	
orientačný bod; zámerný bod	<i>— landmark</i>	
os pozorovania	<i>— spotting line</i>	
oslabenie	<i>— attrition</i>	
oslobodené územie	<i>— liberated territory</i>	
osvetľovacia paľba	<i>— illumination fire</i>	
overenie správnosti; oprávnenie	<i>— authentication</i>	
ozbrojené sily pod velením NATO	<i>— NATO command forces</i>	
ozbrojené sily Slovenskej republiky	<i>— Armed Forces of the Slovak Republic</i>	
ozbrojený (bojový) prieskum	<i>— armed reconnaissance</i>	60
ozbrojený konflikt	<i>— armed conflict</i>	
označenie cieľa	<i>— target designation</i>	
označenie dní a hodín	<i>— designation of days and hours</i>	
označenie mínového poľa	<i>— minefield marking</i>	

P

paľba; vypálenie; odpálenie	<i>— firing</i>	
palebná jednotka	<i>— fire unit</i>	61
palebná podpora	<i>— fire support</i>	
palebná sila	<i>— fire-power</i>	
palebná úloha; návstiev palebnej úlohy	<i>— fire mission</i>	
palebné postavenie; zaujatie palebného postavenia;		
palebné stanovište	<i>— emplacement</i>	
palebný odolný kryt; guľometné hniezdo	<i>— pillbox</i>	
palebný úsek; palebný sektor	<i>— zone of fire</i>	
paralelný jadrový efekt	<i>— nuclear collateral effects</i>	
partnerstvo za mier (PzM)	<i>— partnership for peace (PfP)</i>	
pasívna činnosť; pasívne zariadenie	<i>— passive</i>	
pasívna obrana	<i>— passive defence</i>	
pasívna protivzdušná obrana	<i>— passive air defence</i>	62
pasívne elektronické ochranné opatrenia	<i>— passive electronic protective measures</i>	
pásmo (zóna) bojovej činnosti	<i>— zone of action</i>	
pátracia a záchranná služba	<i>— search and rescue</i>	
pátranie a záchrana v boji	<i>— combat search and rescue</i>	

percentuálna úspešnosť čistenia	<i>percentage clearance</i>	
personálna bezpečnosť	<i>personal security</i>	
personálne riadenie	<i>manpower management</i>	
personálne zabezpečenie	<i>personnel support; personnel service</i>	
plán cieľov	<i>schedule of targets</i>	63
plán cvičení	<i>exercise programme</i>	
plán leteckej prepravy	<i>air movement table</i>	
plán na nižšom stupni	<i>subordinate-level plan</i>	
plán nakladania	<i>loading plan</i>	
plán paľby; plán palebného ničenia	<i>fire plan</i>	
plán zhromažďovania informácií	<i>collection plan</i>	
plánovaná paľba	<i>scheduled fire</i>	
plánovanie zásob	<i>supply planning</i>	
plánovaný priechod	<i>deliberate breaching</i>	64
plastická trhavina	<i>plastic explosive</i>	
plavebná schopnosť	<i>floatation</i>	
plošná paľba	<i>barrage fire</i>	
plošné zobrazenie	<i>horizontal situation display</i>	
plošný (priestorový) cieľ	<i>area target</i>	
pluk	<i>regiment</i>	
pľuzgierotvorná toxická chemická látka	<i>blister agent; vesicant agent</i>	
plynulosť dopravy; dopravný tok	<i>traffic flow</i>	
počiatočné hlásenie vyhodnotenia prieskumných materiálov	<i>initial programmed interpretation report</i>	
počiatočný návrh plánu	<i>initial draft plan</i>	
podanie informácie; inštruktáž	<i>briefing</i>	65
podkladová mapa	<i>chart base</i>	
podpora zo strany hostiteľského štátu	<i>host-nation support</i>	
podporná operácia	<i>supporting operation</i>	
podporná paľba	<i>supporting fire</i>	
podporný plán	<i>supporting plan (SUPLAN)</i>	
podporný útok	<i>supporting attack</i>	
podvratná činnosť	<i>subversion</i>	
pohonné hmoty a mazivá – PHM	<i>petroleum, oils, and lubricants</i>	
pohotovosť	<i>stand-by</i>	
pohrebná služba	<i>burial service, mortuary affairs</i>	66
pohyblivé zásoby	<i>level-of-effort munitions</i>	
pochod	<i>march</i>	
pochodová os; trasa; cesta	<i>route</i>	
pochodová rýchlosť	<i>rate of march</i>	
pokrytie (zobrazenie územia)	<i>coverage</i>	
polčas rozpadu	<i>half-life</i>	
policačné zabezpečenie	<i>police support</i>	
policajno-bezpečnostná situácia	<i>police and security situation</i>	
politika aktívneho informovania verejnosti	<i>active public information policy</i>	
poľné opevnenie	<i>field fortification</i>	67
poľný sklad; prechodný sklad	<i>dump</i>	
poloha – orientácia v priestore	<i>attitude – direction</i>	
polomer ničenia	<i>destruction radius</i>	
pomer síl	<i>force ratio</i>	

popálenina (pri výbuchu) —	<i>flash burn</i>	
porovnanie —	<i>collation</i>	
posilnenie všeobecnej palebnej podpory —	<i>general support reinforcing</i>	
posily; posilňujúce sily —	<i>augmentation force</i>	
posily; posilové sily —	<i>reinforcing force</i>	
poskytnutie spojenia —	<i>signals support</i>	
poslanie; misia —	<i>mission</i>	68
postup na nadviazanie dotyku —	<i>advance to contact</i>	
postupná čiara; regulačná čiara —	<i>phase line</i>	
poškodenie použitím jadrových zbraní —	<i>nuclear damage</i>	
potvrdenie; potvrdenie o prijatí —	<i>acknowledgement</i>	
potvrdiť správnosť; overiť —	<i>verify</i>	
poverený národný veliteľ —	<i>designated national commander</i>	
pozemná protivzdušná obrana —	<i>air defence ground environment</i>	
pozemné sily —	<i>land forces</i>	
pozemný odraz/ozvena; rušivý odraz rádiolokačného signálu od zeme —	<i>ground return</i>	69
pozičná obrana —	<i>position defence</i>	
pozorovacia hliadka (vysielaná na určitú vzdialenosť); stála hliadka —	<i>standing patrol</i>	
pozorovacie stanovište —	<i>observation post</i>	
pozorovaná paľba —	<i>observed fire</i>	
pozorovanie paľby —	<i>spotting</i>	
požadovaná vojenská sila —	<i>required military force</i>	
pôsobenie bez smrtiaceho účinku —	<i>non-deadly force</i>	
prápor —	<i>battalion</i>	
pravdepodobnosť poškodenia —	<i>probability of damage</i>	
pravdepodobnosť zničenia —	<i>kill probability</i>	
pravidlá vedenia bojovej činnosti —	<i>rules of engagement</i>	
právomoc na prerozdelenie —	<i>reallocation authority</i>	70
právomoc na styk —	<i>direct liaison authorization (DIRLAUTH)</i>	
prebehlík; utečenec; dezertér —	<i>defector</i>	
predbežné nariadenie; predbežný rozkaz —	<i>warning order</i>	
predbežný plán; predbežný zámer —	<i>outline plan</i>	
predchádzanie konfliktom —	<i>conflict prevention</i>	
predchádzanie rádioaktívnemu, biologickému alebo chemickému ohrozeniu —	<i>NBC hazard avoidance</i>	
predchádzanie vzájomným interferenciám —	<i>prevention of mutual interference</i>	
predmostie (na rieke) —	<i>bridgehead</i>	
predný okraj bojiska (bojového priestoru) —	<i>forward edge of the battle area (FEBA)</i>	
predný okraj vlastných jednotiek —	<i>forward line of own troops (FLOT)</i>	71
predsunutá základňa —	<i>advanced base</i>	
predsunuté sily —	<i>advance force</i>	
predsunutý letecký navádzač —	<i>forward air controller</i>	
predsunutý pozorovateľ —	<i>forward observer</i>	
predvoj; predsunutá hliadka; predsunutý odriad —	<i>advanced guard</i>	
prehľadávanie priestoru; systematický prieskum oblasti —	<i>area search</i>	
prehliadka; kontrola —	<i>examination</i>	
prehradenie paľbou; priehradná paľba; zabraňovacia paľba —	<i>interdiction</i>	

fire – non-disabling fire

prechod vodnej prekážky s rozvinutou prípravou — *deliberate crossing*

prekážka — *obstruction* 72

prekladacie miesto; prekladisko — *trans-shipment point*

premiestnenie po sledoch — *echeloned displacement*

premiestnenie — *relocation*

prenasledovanie — *pursuit – tracking*

prenikavá (počiatočná) radiácia — *initial radiation*

peniknutie — *penetration*

prenosný — *man portable*

prepad — *raid*

prepojitel'nosť — *connectivity*

preprava — *transportation* 73

preprava kombinovaným spôsobom — *multimodal transport*

preprava po železnici — *railroad transport*

preprava vzduchom — *air transport, airlift*

prepravený vzduchom — *air landed; touchdown*

prepravitel'ný – dopraviteľný vzduchom (s úpravami) — *air-transportable*

prepravná kapacita — *transport capacity*

prepravný prostriedok — *means of transport, transport asset*

prerodzenie zdrojov — *reallocation of resources*

prerušenie paľby; paľbu prerušiť — *check firing*

prerušený kontakt — *contact lost*

presadenie – vynútenie mieru — *peace enforcement*

presnosť streľby — *accuracy of fire* 74

presun — *movement*

prevaha v rozhodovaní — *decision superiority*

preventívny úder — *spoiling attack*

prežitie v boji — *combat survival*

priama letecká podpora — *close air support*

priama paľba — *direct fire*

priama palebná podpora — *direct supporting fire*

priama podpora — *direct support*

pridelenie — *attach*

pridelenie cieľa — *target allocation* 75

priebežné určovanie polohy — *running fix*

priečna cesta; vedľajšia cesta — *lateral route*

priechod v mínovom poli — *minefield lane*

priemerná rýchlosť — *average speed*

priemerná spotreba — *consumption rate*

priemyselná bezpečnosť — *industry security*

priepustnosť trasy – cesty — *route capacity*

priepustnosť železničnej trate — *railway line capacity*

prieskum — *reconnaissance* 76

prieskum bojom — *reconnaissance in force*

prieskum paľbou — *reconnaissance by fire*

prieskum pozdĺž komunikačných sietí — *line search*

prieskum trasy – cesty — *route reconnaissance*

prieskumná hliadka — *reconnaissance patrol*

prieskumný let — *search mission*

priestor bojovej činnosti protivzdušnej obrany	<i>— air defence action area</i>	
priestor činnosti delostrelectva; manévrovací priestor delostrelectva	<i>— artillery manoeuvre area</i>	
priestor dopadu; priestor úderu	<i>— impact area</i>	
priestor koordinácie paľby	<i>— fire coordination area</i>	
priestor operácií	<i>— area of operations</i>	77
priestor s obmedzeným zatarasovaním	<i>— barrier restricted area</i>	
priestor spoločných operácií	<i>— joint operations area</i>	
priestor spravodajskej zodpovednosti	<i>— area of intelligence responsibility</i>	
priestor sústredenia	<i>— concentration area</i>	
priestor sústredenia síl	<i>— force rendezvous</i>	
priestor vplyvu	<i>— area of influence</i>	
priestor vyhradený pre delostrelectvo; vyhradená oblasť delostrelectva	<i>— artillery reserved area</i>	
priestor vysadenia vzdušných výsadek (predmostie)	<i>— airhead</i>	
priestor zodpovednosti	<i>— area of responsibility</i>	
prímerie	<i>— cease-fire; armistice</i>	78
priorita; poradie	<i>— precedence</i>	
prioritné požiadavky na spravodajské informácie	<i>— priority intelligence requirements</i>	
príprava a vedenie ťažení	<i>— campaigning</i>	
príprava priestoru (na bojovú činnosť)	<i>— mounting</i>	
prípravená – plánovaná paľba	<i>— prearranged fire</i>	
prípravenosť civilného obyvateľstva na vojnu	<i>— civilian preparedness for war</i>	
prírodná rádioaktivita	<i>— background radiation</i>	
prispievajúci štát	<i>— contributing state</i>	
pristávacia plocha pre vrtuľníky	<i>— helipad</i>	
pristávacie pásmo; priestor pristátia výsadku	<i>— landing zone</i>	
prístup k vedeniu operácií založený na účinkoch	<i>— effects based approach to operations (EBAO)</i>	79
príznak o prítomnosti nepriateľa	<i>— hostile track</i>	
produkčná, výrobná logistika	<i>— production logistics</i>	
projektil; strela	<i>— projectile</i>	
promulgácia; vyhlásenie; schválenie; nadobudnutie platnosti	<i>— promulgation</i>	
propaganda	<i>— propaganda</i>	
prostredie kontaminované biologickými látkami	<i>— biological environment</i>	
prostredie kontaminované toxickými chemickými látkami	<i>— chemical environment</i>	
prostriedky na individuálnu ochranu	<i>— individual protective equipment</i>	
prostriedky na kontrolu davu	<i>— riot control means</i>	
prostriedok bez posádky	<i>— drone</i>	80
prostriedok kolektívnej ochrany	<i>— collective protection equipment</i>	
prostriedok na potlačenie nepokojov	<i>— riot control agent</i>	
protibaterijná paľba	<i>— counterbattery fire</i>	
protipartizánska vojna	<i>— counter-guerrilla warfare</i>	
protipodvratná činnosť	<i>— counter-subversion</i>	
protisabotážna činnosť	<i>— counter-sabotage</i>	
protiútok	<i>— counter-attack</i>	
protivník	<i>— adversary</i>	

protivzdušná obrana — <i>air defence</i>	
protivzdušná operácia — <i>counter-air operation</i>	
prvá pomoc — <i>first aid</i>	81
psychologická činnosť na bojisku — <i>battlefield psychological activities</i>	
psychologická činnosť na podporu mieru — <i>peace support psychological activities</i>	
psychologická operácia — <i>psychological operation</i>	
psychologická situácia — <i>psychological situation</i>	
psychologické prostriedky — <i>psychological media</i>	
pyrotechnická udalosť — <i>explosive ordnance disposal incident</i>	
pyrotechnický postup — <i>explosive ordnance disposal procedures</i>	
pyrotechnický prieskum — <i>explosive ordnance reconnaissance</i>	82
pyrotechnika — <i>explosive ordnance disposal</i>	

R

radiačná ochrana — <i>nuclear defence (radiological defence)</i>	
radiačná, biologická a chemická ochrana — <i>NBC defence</i>	
radiačná, biologická a chemická ochrana jednotlivca — <i>individual nuclear, biological and chemical protection</i>	
radiačný (rádiologický) prieskum — <i>radiological survey</i>	
radiačný, biologický a chemický prieskum — <i>nuclear, biological and chemical reconnaissance</i>	
rádioaktivita pozadia — <i>background count</i>	
rádioaktívna kontaminácia — <i>nuclear (radioactive) contamination</i>	83
rádioaktívna stopa; izodózy rádioaktívneho spad — <i>fallout contours</i>	
rádioaktívny spad — <i>radioactive fallout</i>	
rádiologické prostredie — <i>radiological environment</i>	
rádiolokačná sieť — <i>radar netting</i>	
rádiolokačné maskovanie — <i>radar camouflage</i>	
rádiolokačné pokrytie — <i>radar coverage</i>	
rádiolokačné protiopatrenie — <i>radar countermeasures</i>	
rádiolokačné zariadenie — <i>surveillance aid</i>	
rádionavigácia — <i>radio navigation</i>	
rádionavigačné zariadenia / systémy — <i>radio navigation aids / systems</i>	
rádioprieskumná stanica — <i>intercept receiver</i>	84
rádioreleové spojenie — <i>line of site connection</i>	
rádiotechnický prieskum — <i>electronic intelligence</i>	
rádiová sieť — <i>radio network</i>	
rádiové rozpoznávanie — <i>radio recognition</i>	
rádiové zameriavanie — <i>radio direction finding</i>	
rádiové zisťovanie — <i>radio detection</i>	
rádiový pokoj — <i>radio silence</i>	
rádiový prieskum — <i>communications intelligence</i>	
rádiový smer — <i>radio direction</i>	
raketa — <i>rocket</i>	
ratifikácia — <i>ratification</i>	
ratifikačný návrh; schvaľovaný návrh — <i>ratification draft</i>	85
rázová vlna — <i>shock wave</i>	
regenerácia; obnovenie — <i>regeneration</i>	
rekognoskácia — <i>personal reconnaissance</i>	

reliéf (terénu) — <i>relief</i>	
revízia (dokumentu doktrínálnej sústavy) — <i>revision</i>	
rezervný plán; plán pre nepredvídané udalosti — <i>contingency plan</i>	
riadená strela — <i>guided missile</i>	
riadenie boja – napadnutia — <i>engagement control</i>	86
riadenie letovej prevádzky — <i>air traffic control</i>	
riadenie paľby — <i>fire-control</i>	
riadenie presunu; poriadková služba — <i>movement control</i>	
riadenie; kontrola — <i>control</i>	
riadenie prípravy — <i>preparation control (PREPCON)</i>	
riadený vzdušný priestor — <i>controlled airspace</i>	
rota — <i>company</i>	
rovnakosť; zhodnosť — <i>commonality</i>	
rozdelenie úsilia; pridelenie — <i>allocation</i>	
rozhodujúci bod — <i>decisive point – DP</i>	87
rozhranie bojovej činnosti; čiara odovzdania — <i>handover line</i>	
rozchodisko; bod vysadenia — <i>release point</i>	
rozkaz; príkaz — <i>order</i>	
rozkaz na presun — <i>movement order</i>	
rozlíšenie — <i>resolution</i>	
rozlišovacie znaky cieľa — <i>target signature</i>	
rozlišovanie cieľov — <i>target discrimination</i>	
rozmiestnenie; nasadenie — <i>deployment</i>	
rozmiestniteľnosť; nasaditeľnosť — <i>deployability</i>	
rozptyl — <i>dispersion – dispersal</i>	
rozvinovanie do bojovej zostavy — <i>approach march</i>	88
rozvinovateľné KIS — <i>deployable CIS</i>	
rozvoj koncepcií a overovanie — <i>concept development and experimentation</i>	
rušivá paľba — <i>harassing fire</i>	
rýchlosť presunu – pochodu — <i>pace</i>	
rýchlosť rozpadu rádioaktívnych látok — <i>radioactive decay rate</i>	
rýchlosť streľby; kadencia — <i>rate of fire</i>	

S

samostatná jednotka — <i>detachment</i>	
sektor; úsek — <i>sector</i>	
sektor paľby; bezpečnostný uhol — <i>limit of fire</i>	
sektor pokrytý účinnou paľbou — <i>field of fire</i>	89
sektor protivzdušnej obrany — <i>air defence sector</i>	
séria leteckých snímok — <i>photographic strip</i>	
schéma cieľov — <i>target overlay</i>	
schéma (náskres) palebných možností — <i>fire capabilities chart</i>	
schopnosť strategickej prepravy; strategická mobilita – pohyblivosť — <i>strategic mobility</i>	
sieť velenia — <i>command net</i>	
sieťovo orientovaná spôsobilosť — <i>network enabled capability</i>	
signál; dohovorená správa — <i>signal</i>	
sila jednotky; potenciál jednotky — <i>unit strength</i>	
sily dlhodobo rozvinované — <i>Long-Term Build-up Forces</i>	

sily modrej strany — <i>blue forces</i>	90
sily nižšej pripravenosti — <i>Forces of Lower Readiness</i>	
sily protivníka — <i>opposing forces</i>	
sily rýchlej reakcie NATO — <i>NATO Response Force – NRF</i>	
sily výcviku a podpory — <i>support and training forces</i>	
sily vyčlenené pre NATO — <i>NATO earmarked forces</i>	
sily vysokej pripravenosti — <i>High Readiness Forces</i>	
situačná mapa — <i>situation map</i>	
situačná mapa cieľov — <i>target status board</i>	
situačný / typový plán — <i>contingency operational plan CONOPLAN</i>	
skladovateľnosť — <i>shelf life</i>	91
skupina — <i>cell</i>	
skupina armád — <i>army group</i>	
skupina cieľov — <i>group of targets</i>	
skupina na kontrolu nakladania — <i>load control group</i>	
skupina taktického leteckého navádzania — <i>tactical air control party</i>	
skupina; zväzok — <i>cluster</i>	
skutočné epicentrum — <i>actual ground zero</i>	
sledovaná frekvencia — <i>guarded frequency</i>	92
sledovanie — <i>surveillance; tracking</i>	
sledovanie bojiska — <i>battlefield surveillance</i>	
sledovanie majetku — <i>asset tracking</i>	
sledovanie vzdušného priestoru — <i>air surveillance</i>	
služobná pomôcka — <i>aid</i>	
smer dopadu — <i>line of impact</i>	
smernice; nariadenie; návod; pokyn — <i>directive</i>	
smer operácie; operačná čiara — <i>line of operation</i>	
snímač; senzor — <i>sensor</i>	93
snímanie; celokruhový zber vzdušnej informácie; skenovanie — <i>scan</i>	
snímka; obrázok; rám — <i>frame</i>	
snímková – obrazová mapa — <i>image map</i>	
spojenecká publikácia — <i>allied publication – AP</i>	
spojenecká spoločná operácia — <i>allied joint operation</i>	
spojenie; styk — <i>liaiso; link</i>	
spojovacia trasa — <i>connecting route</i>	
spojovacie stredisko; komunikačný uzol — <i>communication centre; signal centre</i>	
spoločná mnohonárodná operácia — <i>combined joint operation</i>	
spoločná vzdušná útočná skupina — <i>joint air attack team</i>	
spoločné operačné zoskupenie — <i>joint task force</i>	94
spoločné realizačné opatrenia — <i>Joint Implementation Arrangements</i>	
spoločný štáb — <i>joint staff</i>	
spoločný volací znak — <i>collective call sign</i>	
spotrebná logistika — <i>consumer logistics</i>	
spotrebné zásoby a materiál — <i>expendable supplies and materials</i>	
správa — <i>message</i>	
spravodajská informácia; spravodajská činnosť;	
spravodajstvo (organizácia) — <i>intelligence</i>	
spravodajské hodnotenie situácie — <i>intelligence estimate</i>	
spravodajské informácie o cieľoch — <i>target intelligence</i>	95
spravodajský cyklus — <i>intelligence cycle</i>	

spravodajstvo z ľudských zdrojov – HUMINT — <i>human intelligence – humint</i>	
spravodajstvo z otvorených zdrojov — <i>open source intelligence</i>	
sprievodné škody — <i>collateral damage</i>	
stacionárne zdravotnícke zariadenie — <i>fixed medical treatment facility</i>	
stále stanovište hliadky — <i>fixed station patrol</i>	
stále zariadenie na ničenie — <i>demolition chamber</i>	
stálosť — <i>persistency</i>	
stály obranný plán — <i>standing defence plan</i>	96
stály operačný postup; štandardný operačný postup — <i>standing operating procedure (SOP)</i>	
stanovenie úlohy — <i>tasking</i>	
stav pohotovosti — <i>readiness state</i>	
stav pripravenosti na obranu; stav pohotovosti na obranu — <i>defence readiness condition; readiness state</i>	
stíhacie lietadlo — <i>fighter</i>	
strata — <i>casualty</i>	
stratégia — <i>strategy</i>	
strategická koncepcia — <i>strategic concept</i>	
strategická úroveň vojny — <i>strategic level of war</i>	97
strategické dopravné lietadlo — <i>strategic transport aircraft</i>	
strategické prostredie — <i>strategic environment</i>	
strategické psychologické aktivity — <i>strategic psychological activities</i>	
strategické spravodajstvo — <i>strategic intelligence</i>	
strategické veliteľstvo — <i>strategic command</i>	
strategický veliteľ NATO — <i>NATO strategic commander</i>	
stredisko protivzdušných operácií — <i>anti-aircraft operations centre</i>	
stredisko riadenia paľby — <i>fire direction centre</i>	
streľba; povel páliť; výbuch — <i>fire</i>	
stretný boj — <i>meeting engagement</i>	
stupeň jadrového rizika — <i>degree of nuclear risk</i>	98
stupeň operačného velenia — <i>operational chain of command</i>	
stupeň priechodnosti terénu — <i>trafficability</i>	
stupeň velenia; sled; veliteľský stupeň; zoskupenie (samostatná úroveň velenia) — <i>echelon</i>	
stupeň zoslabenia — <i>attrition rate</i>	
stupne interoperability KIS — <i>degrees of CIS interoperability</i>	
stupnica; mierka — <i>scale – numerical scale – representative fraction</i>	
styčný bod; miesto stretnutia; bod dotyku — <i>contact point</i>	
súčiastka — <i>component</i>	
súradnice — <i>coordinates</i>	99
sústredená paľba — <i>concentrated fire</i>	
sústredenie — <i>marshalling</i>	
sústredenie cieľov; nahromadenie cieľov — <i>target concentration</i>	
sústredenie síl; zraz; zhustenie (nástupový tvar) — <i>mass</i>	
súvislá paľba — <i>continuous fire</i>	
svetový čas; greenwichský čas — <i>zulu time</i>	
syntéza; fúzia; zlúčenie — <i>fusion</i>	
systém cieľov — <i>target system</i>	
systém logistických hlásení — <i>Logistic Reporting System – LOGREP</i>	
systém riadenia paľby — <i>fire-control system</i>	100

systém rovinných (pravouhlých) súradníc — *grid coordinate system*
systém velenia a riadenia — *command and control system*
systém vzdušných a pozemných operácií — *air-ground operations system*
systém zisťovania a ohlasovania jadrového výbuchu — *nuclear detonation, detection and reporting system*
systémy konzultácií, velenia a riadenia NATO — *NATO consultation, command and control systems*

Š

špeciálne operácie — *special operations*
štáb — *staff*
štandard; norma — *standard*
štandardizácia; normalizácia — *standardization* 101
štátne hmotné rezervy — *war reserves*

T

tábor pre vojnových zajatcov — *prisoner of war camp*
tabuľka cieľa — *target information sheet*
tabuľka počtov — *table of establishment and equipment*
taktická doktrína — *tactical doctrine*
taktická koncepcia — *tactical concept*
taktická letecká podpora — *tactical air support*
taktická úroveň vedenia vojny — *tactical level of war*
taktická vzdušná preprava — *tactical air transport operations*
taktické letectvo — *tactical air force* 102
taktické mínové pole — *tactical minefield*
taktické riadenie — *tactical control*
taktické sledovanie — *tactical track*
taktické spravodajstvo — *tactical intelligence*
taktické velenie — *tactical command*
taktika — *tactics*
technická dohoda — *technical agreement – TA*
technická špecifikácia — *technical specification*
technické spravodajstvo — *technical intelligence* 103
termonukleárna zbraň; vodíková zbraň — *thermonuclear weapon*
terorizmus — *terrorism*
tlaková vlna — *blast wave*
toxická chemická látka — *chemical agent*
tranzitná trasa; trasa tranzitu — *transit route*
tranzitné odsunové zariadenie — *in-transit evacuation facility*
trasa konvoja — *convoy route*
tratiť letu — *track*
triangulačný bod — *triangulation station*
trvalo platný rozkaz; trvalé nariadenie; denný poriadok — *standing order*
tylová stráž; zadný voj (hliadka) — *rear guard* 104
tylový priestor (oblasť) — *rear area*

Ť

t'aženie — *campaign*

t'ažisko (centrum sily a tempa, od ktorého všetko závisí) — *centre of gravity*

U

účinná paľba; ničivá paľba — *fire for effect*

účinok jadrových zbraní, ktorý sa nepredpokladal — *nuclear bonus effects*

úder; útok — *assault*

úder; nálet — *strike*

udržanie mieru — *peacekeeping*

udržateľnosť bojovej činnosti — *sustainability* 105

údržba — *maintenance*

udržiavateľnosť; opraviteľnosť — *maintainability*

ukrytie; utajenie — *concealment*

úloha; letová úloha — *mission (špecifický vojenský výraz)*

úlohové zoskupenie; účelové zoskupenie; zoskupenie na zvláštne úlohy — *task force*

umelé terénne prvky — *culture*

umlčanie protivzdušnej obrany protivníka — *suppression of enemy air defences*

únik toxických priemyselných látok — *NBC release other than attack*

úplná dekontaminácia — *thorough decontamination*

úplné velenie — *full command* 106

úprava terénu (ženijná) — *organization of the ground*

určené automobilové cesty — *determined automobile roads*

určená železničná sieť — *determined railway net*

určenie zbraní — *weapons assignment*

určovanie cieľov — *targeting*

určovanie polohy; zisťovanie polohy zameraním — *fix*

úsek komunikácie — *road space*

úsek prechodu — *crossing area*

úsek protivzdušnej obrany — *air defence region*

usporiadanie v prúde — *trail formation* 107

ústup; odchod (bez priameho tlaku nepriateľa

s cieľom vyhnúť sa boju) — *retirement*

ústup; odpútanie síl — *withdrawal operation*

utajené prepojenie KIS — *secure CIS connectivity*

utajené spojenie — *communication secrecy*

utajovaná operácia — *clandestine operation*

utajovaná skutočnosť — *classified matter*

utečenec — *refugee*

útočná protivzdušná operácia — *offensive counter-air operation*

útočné zoskupenie vrtuľníkov — *helicopter assault force*

útok na odpútanie pozornosti; klamný útok — *diversionary attack*

útok na vedľajšom smere; útok na upútanie síl — *holding attack*

útok vykonaný z chodu — *hasty attack*

útvar; bojová zostava; bojová formácia — *formation* 108

utváranie – nastolenie mieru — *peacemaking*

uvádzanie do pohotovosti — *putting troops on stand-by*

V

variant pôsobenia — <i>course of action</i>	
varovanie pred jadrovým úderom — <i>nuclear strike warning</i>	
varovanie síl na taktickej úrovni — <i>tactical warning</i>	
varovaný a chránený — <i>warned protected</i>	
varovná výstraha; varovanie — <i>warning off</i>	
varovný signál — <i>warning signal</i>	
včasná výstraha protivzdušnej obrany —	
<i>air defence early warning – early warning</i>	109
vedenie operácií — <i>conduct of operations</i>	
vedenie paľby do hĺbky — <i>deep supporting fire</i>	
vedenie vojny v oblasti velenia a riadenia — <i>command and control warfare</i>	
vedúca krajina — <i>lead nation – LN</i>	
velenie a riadenie — <i>command and control</i>	
velenie protivzdušnej obrany — <i>air defence command</i>	
velenie; rozkaz; veliť; nariadiť; veliteľstvo — <i>command</i>	
velenie úlohou; velenie cieľom — <i>mission command</i>	
velenie zložky síl — <i>component command</i>	110
veliteľ národných ozbrojených síl; veliteľ	
ozbrojených síl štátu — <i>national force commander</i>	
veliteľ NATO — <i>NATO commander</i>	
veliteľ podpornej jednotky — <i>supporting commander</i>	
veliteľ podporovanej jednotky — <i>supported commander</i>	
veliteľ protivzdušnej obrany — <i>air defence commander</i>	
veliteľ síl protivníka — <i>opposing forces commander</i>	
veliteľ vlastných (modrých) síl — <i>blue commander</i>	
veliteľ zložky síl — <i>component commander</i>	
veliteľské stanovište — <i>command post</i>	
verejná informácia — <i>public information</i>	111
vezené zásoby; predpísaná dávka vezená jednotkou — <i>basic load</i>	
viacúčelový vrtuľník — <i>utility helicopter</i>	
vlastný — <i>friend</i>	
vojenská doktrína — <i>doctrine</i>	
vojenská doprava — <i>military transportation</i>	
vojenská interoperabilita — <i>military interoperability</i>	
vojenská jadrová veľmoc — <i>military nuclear power; nuclear weapons state</i>	
vojenská klasifikácia zaťaženia — <i>military load classification</i>	
vojenská polícia — <i>military police</i>	
vojenská preprava — <i>military transportation</i>	
vojenská stratégia — <i>military strategy</i>	112
vojenská veda — <i>military science</i>	
vojenské cvičenie — <i>exercise</i>	
vojenské geografické informácie — <i>military geographic information</i>	
vojenské umenie — <i>military art</i>	
vojenské veliace centrum — <i>military command centre</i>	113
vojenský duchovný, kaplán — <i>chaplain</i>	
vojenský orgán NATO — <i>NATO military authority</i>	
vojenský predpis — <i>military regulation</i>	
vojenstvo — <i>military</i>	

vojna — <i>war</i>	
vojnová hra — <i>war game</i>	114
vojnový stav — <i>state of war</i>	
vojnový zajatec — <i>prisoner of war</i>	
vojenské opravy — <i>military repairs</i>	
volací znak — <i>call sign</i>	
volací znak siete — <i>net call sign</i>	
voľná forma textu správy — <i>free form message text</i>	
vopred plánovaná obrana — <i>deliberate defence</i>	
vozidlo; dopravný prostriedok — <i>vehicle</i>	
vrstevnica — <i>contour line</i>	
vrtuľníkové výsadkové operácie — <i>helicopterborne operation</i>	
všeobecná podpora — <i>general support</i>	115
všeobecne jedovatá toxická chemická látka; hemotoxín — <i>blood agent</i>	
všezdrojové spravodajstvo; spravodajská informácia — <i>all-source intelligence</i>	
výbušná munícia — <i>explosive ordnance</i>	
výbušnina — <i>explosive</i>	
výcvikový priestor; oblasť cvičenia — <i>exercise area</i>	
vyčlenené na pridelenie — <i>earmarked for assignment</i>	
výdajné miesto; distribučné miesto — <i>distribution point</i>	
vyhodnotenie poškodenia jadrovými zbraňami — <i>nuclear damage assessment</i>	
vyhodnotenie strát utrpенých v boji — <i>battle damage assessment</i>	
vyhodnotenie zraniteľnosti jadrovou zbraňou — <i>nuclear vulnerability assessment</i>	116
výhrada — <i>reservation</i>	
vyhradený objekt ničenia — <i>reserved demolition target</i>	
vyhradený priestor — <i>restricted area</i>	
východisková čiara – postavenie (k útoku) — <i>line of departure</i>	
východiskové postavenie — <i>forming-up place</i>	
východiskový bod — <i>start point</i>	
výnimočný stav — <i>state of extreme emergency</i>	
vysadenie padákom — <i>paradrop</i>	117
vysadenie za letu — <i>airdrop</i>	
výsadková skupina — <i>landing group</i>	
výsadkové sily; výsadkové vojsko — <i>airborne force</i>	
vysielajúci štát — <i>sending nation</i>	
vysoko rádioaktívne miesto – ohnisko — <i>hot spot</i>	
vyst'ahovalec; násilne evakuovaná osoba — <i>internally displaced person</i>	
vystriedanie na mieste (v priestore) — <i>relief in place</i>	
výška — <i>height</i>	
výška zásob — <i>level of supply</i>	
vytrvalosť; maximálna doba letu — <i>endurance; range</i>	118
vytváranie priechodov v mínovom poli — <i>minefield breaching</i>	
vytyčovacie a smerové značky — <i>guide signs</i>	
výzbroj a technika — <i>equipment</i>	
vzájomná nahraditeľnosť; vzájomná zameniteľnosť — <i>interchangeability</i>	
vzájomné služby — <i>cross-servicing</i>	
vzbura; povstanie — <i>insurgency</i>	
vzdialenosť; diaľka; strelnica; dosah — <i>range</i>	
vzdialenosti medzi jednotkami (rozstup) — <i>column gap</i>	

vzdušná izolácia priestoru bojovej činnosti — <i>air interdiction</i>	
vzdušná logistická podpora operácií — <i>air logistic support operation</i>	
vzdušná nadvláda — <i>air supremacy</i>	119
vzdušná podpora; letecká podpora (podpora pozemných síl letectvom) — <i>air support</i>	
vzdušná prevaha — <i>air superiority</i>	
vzdušná výsadková operácia — <i>airborne operation</i>	
vzdušné operácie proti povrchovým cieľom — <i>antisurface air operation</i>	
vzdušné sily — <i>air forces</i>	
vzdušné veliteľské stanovište — <i>airborne command post</i>	
vzdušný fotografický prieskum — <i>air photographic reconnaissance</i>	
vzdušný koridor — <i>air corridor</i>	
vzdušný odsun; letecká evakuácia — <i>air evacuation</i>	
vzdušný pozorovateľ — <i>air observer</i>	120
vzdušný prepád — <i>air interception</i>	
vzdušný prieskum — <i>air reconnaissance</i>	
vzdušný; letecký; letiaci — <i>airborne</i>	
vzletová a pristávacia dráha — <i>runway</i>	
vzťažná priamka; základnica (1., 2., 4.); najkratšia čiara spájajúca dva vysieláče (3.) — <i>baseline</i>	
vzťažný bod; referenčný bod; orientačný bod — <i>reference point</i>	

Z

zabezpečenie presunov a prepravy — <i>movement and transportation assistance</i>	
zabezpečenie služieb — <i>service support</i>	
zabezpečiť — <i>secure</i>	121
zabezpečovacia jednotka; jednotka zostávajúca po stiahnutí hlavných síl — <i>stay behind force</i>	
zadržanie; väzba — <i>detention</i>	
zakázaný priestor — <i>prohibited area</i>	
zakázaný priestor; uzavretá oblasť — <i>closed area</i>	
základňa — <i>base</i>	
základná mapa; podkladová mapa — <i>base map; chart base</i>	
základná sieť vojenských ciest — <i>basic military route network</i>	
základná spravodajská informácia — <i>basic intelligence</i>	
základné zásoby — <i>basic stocks</i>	
základný poriadok (ozbrojených síl) — <i>military code</i>	
záloha — <i>reserve</i>	122
zámer bojovej činnosti; operačné smernice — <i>concept of operations</i>	
zámerný útok; útok s plánovanou prípravou — <i>deliberate attack</i>	
zamínované územie — <i>mined area</i>	
zasadenie — <i>employment</i>	
zásady pasívneho informovania verejnosti — <i>passive public information policy</i>	
zásobovacie miesto — <i>supply point</i>	
zásobovacie triedy — <i>classes of supply</i>	
zásobovanie — <i>supplying</i>	
zásobovanie vzduchom; letecké zásobovanie — <i>air supply</i>	
zásoby a materiál pre dlhodobé použitie; nepotrebné zásoby a materiál — <i>non-expendable supplies and materiel</i>	

zásoby; materiál — <i>supplies</i>	
zастраšovanie — <i>deterrence</i>	123
затараса — <i>barrier</i>	
зáujmový priestor — <i>area of interest</i>	
зáznam o мiновом poli — <i>minefield record</i>	
zberné a odsunové zdravotnícke zariadenie — <i>casualty staging unit</i>	
zbraň — <i>weapon</i>	
zbraň hromadného ničenia — <i>weapon of mass destruction</i>	
zbraň so smrtiacim účinkom — <i>lethal weapon</i>	
zbraň bez smrtiaceho účinku — <i>non-lethal weapon</i>	
zbraňový systém — <i>weapon(s) system</i>	
zdravotnícka príprava — <i>medical preparation</i>	
zdravotnícke spravodajstvo — <i>medical intelligence</i>	124
zdravotnícke zabezpečenie — <i>health service support</i>	
zdroj — <i>source</i>	
zdržiavacia operácia; operácia na zdržanie — <i>delaying operation</i>	
zhodenie vytiahnutím — <i>extraction drop</i>	
zhodnotenie — <i>evaluation</i>	
zhromaždisko vojnových zajatcov — <i>prisoner of war collecting point</i>	
zist'ovanie cieľa — <i>target acquisition</i>	
zist'ovanie; odkrytie; odhalenie — <i>detection</i>	
zložka ozbrojených síl — <i>army branch of the armed forces</i>	
zneschopňujúca (paralyzujúca) látka — <i>incapacitating agent</i>	
zobrazenie; obrazový materiál — <i>imagery</i>	125
zodolnený objekt — <i>hardened site</i>	
зона působenia protivzдушной обороны краткого dosahu — <i>short-range air defence engagement zone – weapon engagement zone</i>	
zorné pole; viditeľný priestor — <i>field of vision</i>	
zoznam cieľov — <i>target list</i>	
zrušiť; predčasne ukončiť; prerušiť; zastaviť — <i>abort</i>	
звāз — <i>major force</i>	
звāзок — <i>large unit</i>	
zvolanie; výzva — <i>challenge</i>	
звышková kontaminácia — <i>residual contamination</i>	
звышková radiácia — <i>residual radiation</i>	
Ž	
ženijná podpora — <i>engineer support</i>	126
жiвотност' материалу — <i>material life cycle</i>	

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

REGISTER HESIEL V ANGLICKO-SLOVENSKOM USPORIADANÍ

A

- abort*** – zrušiť; predčasne ukončiť; prerušiť; zastaviť (s. 125)
absorbed dose – absorbovaná dávka (s. 3)
accuracy of fire – presnosť streľby (s. 74)
acknowledgement – potvrdenie; potvrdenie o prijatí (s. 68)
acoustic intelligence – akustické spravodajstvo
acoustic warfare – akustické vedenie vojnových činností (s. 5)
active – aktívna (činnosť); aktívne (zariadenie) (s. 4)
active air defence – aktívna protivzdušná obrana (s. 4)
active defence – aktívna obrana (s. 4)
active electronic protective measures – aktívne elektronické ochranné opatrenia (s. 4)
active material – aktívny materiál (s. 4)
active public information policy – politika aktívneho informovania verejnosti (s. 66)
actual ground zero – skutočné epicentrum (s. 91)
acute radiation dose – kritická dávka ožiarenia (s. 33)
ad hoc movement – neplánovaný presun; jednorazový presun (s. 46)
adjustment of fire – oprava prvkov paľby (s. 58)
administration – administratíva (s. 3)
administrative control – administratívne riadenie (s. 3)
administrative security – administratívna bezpečnosť (s. 3)
advanced base – predsunutá základňa (s. 71)
advance force – predsunuté sily (s. 71)
advanced guard – predvoj; predsunutá hliadka; predsunutý odriad (s. 71)
advance to contact – postup na nadviazanie dotyku (s. 68)
adversary – protivník (s. 80)
aerodrome – letisko 1. (s. 36)
aerodrome damage repair – oprava poškodeného letiska (s. 58)
aerodrome traffic – letisková prevádzka (s. 36)
aeromedical evacuation – letecký zdravotnícky odsun; letecká zdravotnícka evakuácia (s. 36)
aeronautical chart – letecká mapa (s. 35)
affiliation – afiliácia (s. 4)
affirmation – afirmácia (s. 4)
agency – collection agency – agentúra – spravodajská agentúra (s. 4)
agent – agent (s. 4)

agent – chemická látka (s. 24)
aid – služobná pomôcka (s. 92)
airborne – vzdušný; letecký; letiaci (s. 120)
airborne command post – vzdušné veliteľské stanovište (s. 119)
airborne early warning and control – letecká včasná vzdušná výstraha a riadenie (s. 35)
airborne force – výsadkové sily, výsadkové vojsko (s. 117)
airborne operation – vzdušná výsadková operácia (s. 119)
air cargo – letecký náklad; náklad dopravovaný lietadlami (s. 36)
air cartographic photography – letecké kartografické fotografovanie (s. 36)
air corridor – vzdušný koridor (s. 119)
aircraft – lietadlo (s. 37)
aircraft ground support equipment – letecké technické prevádzkové zabezpečenie (s. 36)
aircraft scrambling – okamžitý vzlet (s. 54)
air defence – protivzdušná obrana (s. 80)
air defence action area – priestor bojovej činnosti protivzdušnej obrany (s. 76)
air defence command – velenie protivzdušnej obrany (s. 109)
air defence commander – veliteľ protivzdušnej obrany (s. 110)
air defence early warning – early warning – včasná výstraha protivzdušnej obrany (s. 109)
air defence ground environment – pozemná protivzdušná obrana (s. 68)
air defence identification zone – identifikačná zóna protivzdušnej obrany (s. 25)
air defence operations area – operačná oblasť protivzdušnej obrany (s. 56)
air defence region – úsek protivzdušnej obrany (s. 106)
air defence sector – sektor protivzdušnej obrany (s. 89)
airdrop – vysadenie za letu (s. 117)
air evacuation – vzdušný odsun; letecká evakuácia (s. 119)
airfield – letisko 2. (s. 36)
air forces – vzdušné sily (s. 119)
air-ground operations system – systém vzdušných a pozemných operácií (s. 100)
airhead – priestor vysadenia vzdušných výsadkov (predmostie) (s. 77)
air interception – vzdušný prepád (s. 120)
air interdiction – vzdušná izolácia priestoru bojovej činnosti (s. 118)
air landed; touchdown – prepravený vzduchom (s. 73)
airlift capability – kapacita leteckej prepravy (s. 28)
air logistic support operation – vzdušná logistická podpora operácií (s. 118)
airmobile forces – aeromobilné sily; letecké mobilné sily (s. 3)
airmobile operation – aeromobilná operácia; letecká mobilná operácia (s. 3)
airmobility – aeromobilita; schopnosť prepravy vzduchom (s. 3)
air movement – letecká preprava (s. 35)
air movement table – plán leteckej prepravy (s. 63)
air observer – vzdušný pozorovateľ (s. 120)
air photographic reconnaissance – vzdušný fotografický prieskum (s. 119)
air policing – ochrana vzdušného priestoru (s. 53)
air reconnaissance – vzdušný prieskum (s. 120)
air route – letová trať (s. 37)
airspace control area – oblasť riadenia vzdušného priestoru (s. 50)
airspace restrictions – obmedzenie vzdušného priestoru (s. 50)
air strip – nespevnená vzletová a pristávacia dráha; pristávacia plocha – pás (s. 47)
air superiority – vzdušná prevaha (s. 119)
air supply – zásobovanie vzduchom; letecké zásobovanie (s. 122)
air support – vzdušná podpora; letecká podpora (podpora pozemných síl letectvom) (s. 119)

air supremacy – vzdušná nadvláda (s. 119)
air surveillance – sledovanie vzdušného priestoru (s. 92)
air traffic – letová prevádzka (s. 36)
air traffic control – riadenie letovej prevádzky (s. 86)
air traffic service – letová prevádzková služba (s. 37)
air transport, airlift – preprava vzduchom (s. 73)
air-transportable – prepraviteľný – dopraviteľný vzduchom (s úpravami) (s. 73)
air transportable unit – jednotka prepraviteľná vzduchom (s. 28)
allied joint operation – spojenecká spoločná operácia (s. 93)
allied publication – *AP* – spojenecká publikácia (s. 93)
allocation – rozdelenie úsilia; pridelenie (s. 86)
all-source intelligence – všezdrojové spravodajstvo; spravodajská informácia (s. 115)
amphibious operation – obojživelná operácia; vylodňovacia operácia; vylodňovanie (s. 50)
analysis – analýza (s. 5)
anti-aircraft operations centre – stredisko protivzdušných operácií (s. 97)
antiarmour helicopter / antitank helicopter – bojový vrtuľník (s. 11)
antisurface air operation – vzdušné operácie proti povrchovým cieľom (s. 119)
antiterrorism – defenzívna a preventívna protiteroristická činnosť (s. 13)
approach march – rozvinovanie do bojovej zostavy (s. 88)
area damage control – opatrenia na odstránenie škôd (s. 54)
area of influence – priestor vplyvu (s. 77)
area of intelligence responsibility – priestor spravodajskej zodpovednosti (s. 77)
area of interest – záujmový priestor (s. 123)
area of operational interest – oblasť operačného záujmu (s. 50)
area of operations – priestor operácií (s. 77)
area of responsibility – priestor zodpovednosti (s. 77)
area search – prehľadávanie priestoru; systematický prieskum oblasti (s. 71)
area target – plošný (priestorový) cieľ (s. 64)
arming – odistenie (s. 52)
armed conflict – ozbrojený konflikt (s. 60)
Armed Forces of the Slovak Republic – ozbrojené sily Slovenskej republiky (s. 59)
armed reconnaissance – ozbrojený (bojový) prieskum (s. 60)
army – armáda; pozemné sily; ozbrojené sily (s. 5)
army branch of the armed forces – zložka ozbrojených síl (s. 124)
army corps – armádny zbor (s. 5)
army group – skupina armád (s. 91)
article 5 operation – operácia vedená podľa článku č. 5 (s. 55)
artillery – delostrelectvo (s. 14)
artillery manoeuvre area – priestor činnosti delostrelectva; manévrovací priestor delostrelectva (s. 76)
artillery preparation – delostrelecká príprava (s. 14)
artillery reserved area – priestor vyhradený pre delostrelectvo; vyhradená oblasť delostrelectva (s. 77)
assault – úder; útok (s. 104)
assault phase – fáza úderu; fáza seči pobrežných obranných opevnení (s. 20)
asset tracking – sledovanie majetku (s. 92)
asymmetric operation – asymetrická operácia (s. 5)
asymmetric threat – asymetrická hrozba (s. 5)
asymmetry – asymetria (s. 5)
attach – pridelenie (s. 74)

attenuation factor – koeficient zoslabenia (s. 29)
attitude – direction – poloha – orientácia v priestore (s. 67)
attrition – oslabenie (s. 59)
attrition rate – stupeň zoslabenia (s. 98)
augmentation force – posily; posilňujúce sily (s. 67)
authentication – overenie správnosti; oprávnenie (s. 59)
autonomous operation – autonómna operácia (s. 5)
average speed – priemerná rýchlosť (s. 75)

B

background count – rádioaktivita pozadia (s. 82)
background radiation – prirodzená rádioaktivita (s. 78)
ballistics – balistika (s. 6)
barrage fire – plošná paľba (s. 64)
barrier – zátarasa (s. 123)
barrier gap – medzera medzi zátarasami (s. 40)
barrier restricted area – priestor s obmedzeným zatarasovaním (s. 77)
base – základňa (s. 121)
baseline – vzťažná priamka, základnica (1., 2., 4.); najkratšia čiara spájajúca dva vysieláče (3.) (s. 120)
base map; chart base – základná mapa; podkladová mapa (s. 121)
basic intelligence – základná spravodajská informácia (s. 121)
basic load – vezené zásoby; predpísaná dávka vezená jednotkou (s. 111)
basic military route network – základná sieť vojenských ciest (s. 121)
basic stocks – základné zásoby (s. 121)
battalion – prápor (s. 69)
battery – batéria (s. 6)
battle – bitka (s. 7)
battle damage assessment – vyhodnotenie strát utrpéných v boji (s. 115)
battlefield / battlespace – bojisko; priestor bojovej činnosti (s. 8)
battlefield psychological activities – psychologická činnosť na bojisku (s. 81)
battlefield surveillance – sledovanie bojiska (s. 92)
belligerent – bojujúca strana (s. 11)
bilateral infrastructure – dvojstranná infraštruktúra (s úplným vybavením) (s. 17)
binary chemical munition – binárna chemická munícia (s. 7)
biological agent – biologická bojová látka (s. 7)
biological ammunition – biologická munícia (s. 7)
biological defence – obrana pred účinkami biologických zbraní; biologická obrana (s. 51)
biological environment – prostredie kontaminované biologickými látkami (s. 79)
biological weapon – biologická zbraň (s. 7)
biological operation – bojová činnosť (operácia) vedená s použitím biologických zbraní; bojová biologická činnosť (s. 9)
blast wave – tlaková vlna (s. 103)
blister agent; vesicant agent – pľuzgierotvorná toxická chemická látka (s. 64)
blood agent – všeobecne jedovatá toxická chemická látka; hemotoxín (s. 115)
blue commander – veliteľ vlastných (modrých) síl (s. 110)
blue forces – sily modrej strany (s. 90)
booby trap – nástraha (s. 46)
border crosser – obyvateľ pohraničia (s. 51)

boundary – hranica; rozhranie; rozmedzie (s. 23)
branch – odbor (s. 51)
bridgehead – predmostie (s. 70)
briefing – podanie informácie; inštruktáž (s. 65)
brigade – brigáda (s. 11)
buffer zone – nárazníková zóna (s. 44)
burial service; mortuary affairs – pohrebná služba (s. 66)

C

call sign – volací znak (s. 114)
camouflage – maskovanie (s. 40)
campaign – ťaženie (s. 104)
campaigning – príprava a vedenie ťažení (s. 78)
cannibalize – obnovenie bojaskopnosti použitím súčiastok z iného zariadenia (s. 50)
capitulation – kapitulácia (str. 28)
cargo – náklad (s. 44)
casualty – strata (s. 96)
casualty staging unit – zberné a odsunové zdravotnícke zariadenie (s. 123)
caution area – obmedzený priestor (s. 50)
cease-fire; armistice – prímerie (s. 78)
cease fire line – čiara zastavenia paľby (s. 12)
cell – skupina (s. 91)
centigray – centigray (cGy) (s. 11)
centre of excellence – centrum výnimočnosti (s. 11)
centre of gravity – ťažisko (centrum sily a tempa, od ktorého všetko závisí) (s. 104)
certification – certifikácia (s. 11)
challenge – zvolanie; výzva (s. 125)
chaplain – vojenský duchovný, kaplán (s. 113)
charge – load – náplň, nálož (s. 44)
chart – navigačná mapa; mapa; námorná mapa; riadiaci plán (s. 46)
chart base – podkladová mapa (s. 65)
check firing – prerušenie paľby; paľbu prerušiť (s. 73)
checkpoint – control point – reference point – kontrolný bod; kontrolné stanovište; pomocný orientačný bod (s. 32)
chemical agent – toxická chemická látka (s. 103)
chemical ammunition – chemická munícia (s. 24)
chemical defence – chemická ochrana (s. 24)
chemical dose – dávka toxickéj chemickéj látky (s. 13)
chemical environment – prostredie kontaminované toxickými chemickými látkami (s. 79)
chemical operation – operácia s použitím chemických zbraní (s. 55)
chemical survey – chemický prieskum (s. 24)
chemical weapon – chemická zbraň (s. 24)
chronic radiation dose – dlhodobá dávka ožiarovania (s. 15)
civil disturbance – občianska neposlušnosť; občianske nepokoje (s. 49)
civilian preparedness for war – pripravenosť civilného obyvateľstva na vojnu (s. 78)
civil-military co-operation (CIMIC) – civilno-vojenská spolupráca (s. 12)
civil protection – civilná ochrana (s. 12)
civil war – občianska vojna (s. 49)
clandestine operation – utajovaná operácia (s. 107)

classes of supply – zásobovacie triedy (s. 122)
classified mater – utajovaná skutočnosť (s. 107)
close air support – priama letecká podpora (s. 74)
closed area – zakázaný priestor; uzavretá oblasť (s. 121)
cluster – skupina; zväzok (s. 91)
collateral damage – sprievodné škody (s. 95)
collation – porovnanie (s. 67)
collection management – manažment zhromažďovania informácií (s. 39)
collection plan – plán zhromažďovania informácií (s. 63)
collective call sign – spoločný volací znak (s. 94)
collective defence – kolektívna obrana (s. 29)
collective defence operation – operácia spoločnej obrany (s. 55)
collective nuclear, biological and chemical protection – kolektívna radiačná, chemická a biologická ochrana (s. 29)
collective protection equipment – prostriedok kolektívnej ochrany (s. 80)
collective security – kolektívna bezpečnosť (s. 29)
collective strategy – kolektívna stratégia (s. 29)
column gap – vzdialenosti medzi jednotkami (rozstup) (s. 118)
combat activity; combat action – bojová činnosť (s. 9)
combat air patrol – bojová letecká hliadka (s. 9)
combatant – kombatant (s. 30)
combat directive – bojový predpis (s. 10)
combat patrol / fighting patrol – bojová hliadka (s. 9)
combat information – bojová informácia (informácia z bojovej činnosti) (s. 9)
combat intelligence – bojová spravodajská informácia (s. 10)
combat power – bojová sila (s. 9)
combat readiness – bojová pohotovosť (s. 9)
combat ready – bojaschopný; bojová schopnosť (s. 8)
combat search and rescue – pátranie a záchrana v boji (s. 62)
combat service support – bojové zabezpečenie (s. 10)
combat support – bojová podpora (s. 9)
combat survival – prežitie v boji (s. 74)
combat zone – bojový priestor; bojová zóna (s. 10)
combined force – mnohonárodné sily (s. 43)
combined joint operation – spoločná mnohonárodná operácia (s. 93)
combined (multinational) logistic support – mnohonárodná logistická podpora (s. 43)
combined operation – mnohonárodná operácia (s. 43)
command – velenie; rozkaz; veliť; nariadiť; veliteľstvo (s. 109)
command and control – velenie a riadenie (s. 109)
command and control protection – ochrana velenia a riadenia (s. 53)
command and control system – systém velenia a riadenia (s. 100)
command and control warfare – vedenie vojny v oblasti velenia a riadenia (s. 109)
command net – sieť velenia (s. 89)
command post – miesto velenia; veliteľské stanovište (s. 42)
command post – veliteľské stanovište (s. 110)
commonality – rovnakosť; zhodnosť (s. 86)
communication aid – komunikačná podpora (s. 30)
Communication and information system (CIS) – komunikačný a informačný systém (KIS) (s. 30)
communication centre – signal centre – spojovacie stredisko; komunikačný uzol (s. 93)

communication secrecy – utajené spojenie (s. 107)
communications, navigation and surveillance CNS – letecké pozemné zariadenie LPZ – letecké pozemné informačné systémy LPIS (s. 36)
communications intelligence – rádiový prieskum (s. 84)
communications security – komunikačná bezpečnosť (s. 30)
communication zone – komunikačná zóna (s. 30)
company – rota (s. 86)
compatibility – kompatibilita (s. 30)
component – súčiastka (s. 98)
component command – velenie zložky síl (s. 110)
component commander – veliteľ zložky síl (s. 110)
concealment – ukrytie; utajenie (s. 105)
concentrated fire – sústredená paľba (s. 99)
concentration area – priestor sústredenia (s. 77)
concept – koncepcia; návrh (s. 31)
concept development and experimentation – rozvoj koncepcií a overovanie (s. 88)
concept operations (CONOPS) – koncept operácií (s. 31)
concept of operations – zámer bojovej činnosti; operačné smernice (s. 122)
conduct of operations – vedenie operácií (s. 109)
conflict – konflikt (s. 31)
conflict prevention – predchádzanie konfliktom (s. 70)
connecting route – spojovacia trasa (s. 93)
connectivity – prepojitelnosť (s. 72)
consumer logistics – spotrebná logistika (s. 94)
consumption rate – priemerná spotreba (s. 75)
contact – kontakt (s. 31)
contact lost – prerušený kontakt (s. 73)
contact point – styčný bod; miesto stretnutia; bod dotyku (s. 98)
contamination – kontaminácia (s. 31)
contamination control line – hranica kontaminovaného územia (s. 23)
contamination control point – kontrolné miesto kontaminovanej oblasti (s. 32)
contingency operational plan COPLAN – situačný / typový plán (s. 90)
contingency plan – rezervný plán; plán pre nepredvídané udalosti (s. 85)
continuous fire – súvislá paľba (s. 99)
contour line – vrstevnica (s. 114)
contracting – kontraktácia (s. 31)
control – riadenie; kontrola (s. 86)
control point – kontrolný bod; poriadkové stanovište (s. 32)
controlled airspace – riadený vzdušný priestor (s. 86)
contributing state – prispievajúci štát (s. 78)
conventional weapon – konvenčná zbraň (s. 32)
convoy – konvoj (s. 32)
convoy escort – ochrana konvoja; sprievod konvoja (s. 53)
convoy route – trasa konvoja (s. 103)
coordinates – súradnice (s. 99)
coordinating authority – koordinujúci orgán (s. 33)
counter-air operation – protivzdušná operácia (s. 80)
counter-attack – protiútok (s. 80)
counter-command and control – opatrenia proti veleniu a riadeniu (s. 54)
counterbattery fire – protibaterijná paľba (s. 80)

counter-espionage – opatrenia proti špionáži (s. 54)
counterfire – odvetná paľba; paľba na umlčanie (s. 53)
counter-guerrilla warfare – protipartizánska vojna (s. 80)
counter-insurgency – činnosť na zabránenie povstaniu (s. 13)
counter-intelligence – kontrarozviedna činnosť (s. 32)
countermove – odvetná činnosť; pôsobenie proti pohybu (s. 53)
counter-sabotage – protisabotážna činnosť (s. 80)
countersign – heslo pre stráž (s. 21)
counter-subversion – protipodvratná činnosť (s. 80)
countersurveillance – opatrenia proti sledovaniu – prieskumu (s. 54)
counter-terrorism – ofenzívna protiteroristická činnosť (s. 53)
course of action – variant pôsobenia (s. 108)
cover – krytie 1.); kontrarozviedna ochrana (2.); priebežná rádiová hliadka (3.); kryt (4.) (s. 34)
coverage – pokrytie (zobrazenie územia) (s. 66)
covering fire – krycia paľba; zabezpečovacia paľba; ochranná paľba (s. 34)
covering force – krycie sily; zabezpečovacie jednotky (s. 34)
covering force area – oblasť zabezpečenia – pokrytia silami (s. 50)
crisis – kríza (s. 33)
crisis management – krízový manažment (s. 34)
crisis response planning – krízové plánovanie (s. 34)
crisis situation – krízová situácia (s. 33)
critical supplies and materiel – kritické zásoby a materiál (s. 33)
crossing area – úsek prechodu (s. 106)
cross-servicing – vzájomné služby (s. 118)
cryptomaterial – kryptografický materiál (s. 34)
culminating point – kulminácia operácie; kulminačný bod (s. 35)
culture – umelé terénne prvky (s. 105)
current intelligence – aktuálne spravodajstvo (s. 4)

D

data services – dátové služby (s. 13)
dead space – hluchý priestor (s. 22)
decision point – miesto rozhodnutia
decontamination – dekontaminácia (s. 14)
decontamination station – miesto dekontaminácie (s. 41)
decentralized control – decentralizované riadenie (s. 13)
decentralized execution – decentralizované plnenie úloh (s. 13)
deception – klamanie (s. 28)
decision point – miesto rozhodnutia (s. 42)
decision superiority – prevaha v rozhodovaní (s. 74)
decisive point – **DP** – rozhodujúci bod (s. 87)
decontamination station – miesto dekontaminácie (s. 41)
decoy; dummy – klamanie; klamný cieľ; atrapa (s. 28)
deep supporting fire – vedenie paľby do hĺbky (s. 109)
defector – prebehlik; utečenec; dezertér (s. 70)
defence – obrana (s. 50)
defence area – obranné pásmo; úsek obrany (s. 51)
defence in depth – hĺbková obrana (s. 22)

defence infrastructure – obranná infraštruktúra (s. 51)
defence planning – obranné plánovanie (s. 51)
defence policy – obranná politika (s. 51)
defence readiness condition – readiness state – stav pripravenosti na obranu; stav pohotovosti na obranu (s. 96)
defensive fire – ochranná paľba (s. 53)
degree of nuclear risk – stupeň jadrového rizika (s. 98)
degrees of CIS interoperability – stupne interoperability KIS (s. 98)
de jure boundary – hranica de jure; právne uznaná hranica (s. 23)
delaying operation – zdržiavacia operácia; operácia na zdržanie (s. 124)
delegation of authority – delegovanie právomoci (s. 14)
deliberate / advanced planning – dlhodobé / predbežné plánovanie (s. 15)
deliberate attack – zámerný útok; útok s plánovanou prípravou (s. 122)
deliberate breaching – plánovaný priechod (s. 64)
deliberate crossing – prechod vodnej prekážky s rozvinutou prípravou (s. 71)
deliberate defence – vopred plánovaná obrana (s. 114)
demilitarized zone – demilitarizovaná zóna – pásmo (s. 14)
demining; mine clearance – odminovanie (s. 52)
demolition – splash – demolácia (s. 14)
demolition chamber – stále zariadenie na ničenie (s. 95)
demonstration of force – demonštrácia sily (s. 14)
denial measure – činnosť na zdržanie nepriateľa (s. 13)
deployability – rozmiestniteľnosť; nasaditeľnosť (s. 87)
deployable CIS – rozvinovateľné KIS (s. 88)
deployment – rozmiestnenie; nasadenie (s. 46, 87)
depth of battle formation – hĺbka bojovej zostavy (s. 22)
designated national commander – poverený národný veliteľ (s. 68)
designation of days and hours – označenie dní a hodín (s. 60)
destruction radius – polomer ničenia (s. 67)
detachment – samostatná jednotka (s. 88)
detection – zisťovanie; odkrytie, odhalenie (s. 124)
detention – zadržanie; väzba (s. 121)
determined automobile roads – určené automobilové cesty (s. 106)
determined railway net – určená železničná sieť (s. 106)
deterrence – zastrašovanie (s. 123)
detour – obchádzka (s. 49)
deviation – diversion – odchýlka (s. 51)
direct fire – priama paľba (s. 74)
directive – nariadenie (s. 44)
directive – smernice; návod, pokyn (s. 92)
direct liaison authorization (DIRLAUTH) – právomoc na styk (s. 70)
direct support – priama podpora (s. 74)
direct supporting fire – priama palebná podpora (s. 74)
dispersion – dispersal – rozptyl (s. 87)
disposition – bojové rozmiestnenie; bojová zostava (s. 10)
distribution point – výdajné miesto; distribučné miesto (s. 115)
diversionary attack – útok na odpútanie pozornosti; klamný útok (s. 107)
division – divízia (s. 14)
doctrine – vojenská doktrína (s. 111)
dose rate contour line – isodose rate line – izodóza – krivka rovnakého dávkového

příkonu (27)

dosimetric and chemical monitoring – dozimetrická a chemická kontrola (s. 16)

dosimetry – dozimetria (s. 16)

draft plan – koncept plánu; návrh plánu (s. 31)

drift – derivácia (rotačne stabilizovanej strely) (s. 14)

drift angle – odchýlka; uhol odchýlenia (s. 52)

drone – prostriedok bez posádky (s. 80)

drop zone – oblasť vysadenia (s. 50)

dummy message – klamlivá správa (s. 29)

dump – poľný sklad; prechodný sklad (s. 67)

E

earmarked for assignment – vyčlenené na pridelenie (s. 115)

echelon – stupeň velenia; sled; veliteľský stupeň; zoskupenie (samostatná úroveň velenia) (s. 98)

echeloned displacement – premiestnenie po sledoch (s. 72)

economic mobilization – hospodárska mobilizácia (s. 23)

effects based approach to operations (EBAO) – prístup k vedeniu operácií založený na účinkoch (s. 79)

effective onset – efektívne nasadenie (s. 17)

effect of nuclear burst – ničivý faktor jadrového výbuchu (s. 47)

echeloned displacement – premiestnenie po sledoch

electromagnetic compatibility – elektromagnetická kompatibilita (s. 17)

electromagnetic environment – elektromagnetické prostredie (s. 18)

electromagnetic interference – elektromagnetické rušenie; elektromagnetická interferencia (s. 18)

electromagnetic vulnerability – elektromagnetická zraniteľnosť (s. 17)

electronic countermeasures – elektronické protiopatrenia (s. 18)

electronic deception – elektronické klamanie (s. 18)

electronic intelligence – rádiotechnický prieskum (s. 84)

electronic jamming – elektronické rušenie (s. 18)

electronic masking – elektronické maskovanie (s. 18)

electronic neutralization – elektronická neutralizácia (s. 18)

electronic order of battle – elektronické usporiadanie bojiska; elektronická situácia (s. 19)

electronic protective measures – elektronické ochranné opatrenia (s. 18)

electronic warfare – elektronický boj (s. 19)

electronic warfare support measures – elektronické podporné opatrenia (s. 18)

emergency burial – núdzový pohreb; núdzové pochovanie (s. 48)

emergency nuclear risk – mimoriadne jadrové riziko (s. 42)

emplacement – palebné postavenie; zaujatie palebného postavenia; palebné stanovište (s. 61)

employment – zasadenie (s. 122)

enemy – nepriateľ (s. 46)

end-state – cieľový stav (s. 12)

endurance; range – vytrvalosť; maximálna doba letu (s. 118)

engagement – boj (s. 8)

engagement control – riadenie boja – napadnutia (s. 86)

engineer support – ženijná podpora (s. 126)

envelopment – obchvat; obídenie (s. 49)

equipment – výzbroj a technika (s. 118)

equipment casualty evacuation – odsun poškodenej techniky (materiálu) (s. 53)
escort – eskorta; ozbrojený sprievod (s. 19)
essential supply – nevyhnutné zásoby (s. 48)
estimate of the situation – hodnotenie situácie (s. 23)
evacuation – evakuácia; odsun (s. 19)
evacuee – evakuovaná osoba (s. 20)
evaluation – zhodnotenie (s. 124)
EU battle group – bojová skupina Európskej únie (s. 10)
European Union – Európska únia (s. 19)
examination – prehliadka; kontrola (s. 71)
exercise – vojenské cvičenie (s. 112)
exercise area – výcvikový priestor; oblasť cvičenia (s. 115)
exercise programme – plán cvičení (s. 63)
expeditionary operation – expedičná operácia (s. 20)
expendable supplies and materials – spotrebné zásoby a materiál (s. 94)
explosive – výbušnina (s. 115)
explosive ordnance – výbušná munícia (s. 115)
explosive ordnance disposal – pyrotechnika (s. 82)
explosive ordnance disposal incident – pyrotechnická udalosť (s. 81)
explosive ordnance disposal procedures – pyrotechnický postup (s. 81)
explosive ordnance reconnaissance – pyrotechnický prieskum (s. 82)
extraction drop – zhodenie vytiahnutím (s. 124)

F

fallout contours – rádioaktívna stopa; izodózy rádioaktívneho spadú (s. 83)
fallout pattern – diagram rádioaktívneho spadú (s. 14)
feature – charakteristika terénu (s. 24)
field control – geodetická (trigonometrická) sieť (s. 20)
field fortification – poľné opevnenie (s. 67)
field of fire – sektor pokrytý účinnou paľbou (s. 89)
field of vision – zorné pole; viditeľný priestor (s. 125)
fighter – stíhacie lietadlo (s. 96)
fighter cover – ochrana stíhacími lietadlami (s. 53)
final plan – konečný plán (s. 31)
fire – strelba; povel páliť; výbuch (s. 97)
fire-control – riadenie paľby (s. 86)
fire-control system – systém riadenia paľby (s. 100)
fire capabilities chart – schéma (náčrt) palebných možností (s. 89)
fire coordination area – priestor koordinácie paľby (s. 76)
fire direction centre – stredisko riadenia paľby (s. 97)
fire for effect – účinná paľba; ničivá paľba (s. 104)
fire mission – palebná úloha; návestie palebnej úlohy (s. 61)
fire plan – plán paľby; plán palebného ničenia (s. 63)
fire-power – palebná sila (s. 61)
fire support – palebná podpora (s. 61)
fire support coordination – koordinácia palebnej podpory (s. 32)
fire support coordination line – koordinačná čiara palebnej podpory (s. 32)
fire unit – palebná jednotka (s. 61)
firing – paľba; vypálenie; odpálenie (s. 60)

first aid – prvá pomoc (s. 81)
fix – určovanie polohy; zisťovanie polohy zameraním (s. 106)
fixed ammunition – jednotná munícia; jednotné streľivo (s. 28)
fixed medical treatment facility – stacionárne zdravotnícke zariadenie (s. 95)
fixed station patrol – stále stanovište hliadky (s. 95)
flank guard – bočné zabezpečenie; bočný voj (s. 8)
flanking attack – bočný útok; útok na krídlo (s. 8)
flash burn – popálenina (pri výbuchu) (s. 67)
flight – let (s. 35)
flight path – dráha letu (s. 16)
flight plan – letový plán (s. 37)
floatation – plavebná schopnosť (s. 64)
follow-on echelon – druhý sled (s. 17)
force protection – ochrana ozbrojených síl (s. 53)
force rendezvous – priestor sústreďovania síl (s. 77)
force ratio – pomer síl (s. 67)
Forces of Lower Readiness – sily nižšej pripravenosti (s. 90)
formation – útvar; bojová zostava; bojová formácia (s. 108)
formatted message text – formátovaná textová správa (s. 20)
forming-up place – východiskové postavenie (s. 116)
forward air controller – predsunutý letecký navádzač (s. 71)
forward edge of the battle area (FEBA) – predný okraj bojiska (bojového priestoru) (s. 70)
forward line of own troops (FLOT) – predný okraj vlastných jednotiek (s. 71)
forward observer – predsunutý pozorovateľ (s. 71)
fragmentary order – čiastkový rozkaz (s. 13)
frame – snímka; obrázok; rám (s. 93)
free form message text – voľná forma textu správy (s. 114)
friction – frikcia (s. 20)
friend – vlastný (s. 111)
front – front (s. 20)
frontal attack – čelný útok; čelný boj (s. 12)
full command – úplné velenie (s. 106)
fusion – syntéza; fúzia; zlúčenie (s. 99)

G

general support – všeobecná podpora (s. 115)
general support reinforcing – posilnenie všeobecnej palebnej podpory (s. 67)
geopolitics – geopolitika (s. 21)
georef – georef (zemepisný ohlasovací systém) (s. 21)
geospatial – geopriestorový (s. 21)
grid coordinate system – systém rovinných (pravouhlých) súradníc (s. 100)
ground alert – bojová pohotovosť na zemi (s. 9)
ground observer organization – organizácia pozemných pozorovateľov (s. 59)
ground return – pozemný odraz/ozvena; rušivý odraz rádiolokačného signálu od zeme (s. 69)
ground zero / surface zero – epicentrum (s. 19)
group of targets – skupina cieľov (s. 91)
guarded frequency – sledovaná frekvencia (s. 92)
guerilla warfare – gerilové bojové operácie; partizánska vojna (s. 21)
guided missile – riadená strela (s. 85)

guide signs – vytyčovací a smerové značky (s. 118)

H

half-life – polčas rozpadu (s. 66)

handover line – rozhranie bojovej činnosti; čiara odovzdania (s. 87)

harassing fire – rušivá paľba (s. 88)

hardened site – z odolnený objekt (s. 125)

hasty attack – útok vykonaný z chodu (s. 107)

hasty defence – núdzová (narýchlo zaujatá) obrana (s. 48)

health service support – zdravotnícke zabezpečenie (s. 124)

height – výška (s. 117)

helicopter assault force – útočné zoskupenie vrtuľníkov (s. 107)

helicopterborne operation – vrtuľníkové výsadkové operácie (s. 114)

helipad – pristávacia plocha pre vrtuľníky (s. 78)

heliport – letisko pre vrtuľníky; pristávacia plocha pre vrtuľníky (s. 36)

High Readiness Forces – sily vysokej pripravenosti (s. 90)

holding attack – útok na vedľajšom smere; útok na upútanie síl (s. 107)

homing – navádzanie na cieľ (s. 46)

homing guidance – konečné navedenie na cieľ (s. 31)

horizontal situation display – plošné zobrazenie (s. 64)

hostile – nepriateľský (s. 47)

hostile track – príznak o prítomnosti nepriateľa (s. 79)

host nation – hostiteľský štát (s. 23)

host-nation support – podpora zo strany hostiteľského štátu (s. 65)

hot spot – vysoko rádioaktívne miesto – ohnisko (s. 117)

human intelligence – *humint* – spravodajstvo z ľudských zdrojov – HUMINT (s. 95)

humanitarian aids – humanitárne prostriedky (s. 24)

humanitarian assistance – humanitárna pomoc (s. 23)

humanitarian operation – humanitárna operácia (s. 23)

I

identification – *identity* – identifikácia (s. 24)

identification, friend or foe – identifikácia vlastný – cudzí (IFF) (s. 25)

illumination fire – osvetľovacia paľba (s. 59)

image map – snímková – obrazová mapa (s. 93)

imagery – zobrazenie; obrazový materiál (s. 125)

immediate air support – okamžitá letecká podpora (s. 54)

immediate decontamination – okamžitá dekontaminácia (s. 54)

immediate operational readiness – okamžitá operačná pohotovosť (s. 54)

implementation – implementácia; zavedenie (s. 25)

impact area – priestor dopadu; priestor úderu (s. 76)

important assets – ďalší dôležitý objekt (s. 17)

improvised explosive device – improvizované výbušné zariadenie (s. 25)

incapacitating agent – zneschopňujúca (paralyzujúca) látka (s. 124)

indefinite call sign – nespresnený volací znak (s. 47)

indicator – indikátor (s. 25)

indirect fire – nepriama paľba (s. 46)

individual nuclear, biological and chemical protection – radiačná, biologická a chemická ochrana jednotlivca (s. 82)
individual protective equipment – prostriedky na individuálnu ochranu (s. 79)
induced radiation – indukovaná rádioaktivita (s. 25)
industry security – priemyselná bezpečnosť (s. 75)
infiltration – infiltrácia; prenikanie (s. 25)
information – informácia (str. 25)
information requirements – informačné požiadavky (s. 26)
information security – informačná bezpečnosť (s. 25)
information superiority – informačná nadvláda (s. 26)
information system – informačný systém (s. 26)
infrastructure – infraštruktúra (systém základní s úplným vybavením) (s. 26)
initial draft plan – počiatočný návrh plánu (s. 64)
initial programmed interpretation report – počiatočné hlásenie vyhodnotenia prieskumných materiálov (s. 64)
initial radiation – prenikavá (počiatočná) radiácia (s. 72)
insurgency – vzburá; povstanie (s. 118)
integrated logistic support – integrovaná logistická podpora (s. 26)
integrated rescue system – integrovaný záchranný systém (s. 26)
integrated staff – integrovaný štáb (s. 26)
integration – integrácia (s. 26)
intelligence – spravodajská informácia; spravodajská činnosť; spravodajstvo (organizácia) (s. 94)
intelligence cycle – spravodajský cyklus (s. 95)
intelligence estimate – spravodajské hodnotenie situácie (s. 94)
intercept receiver – rádioprieskumná stanica (s. 84)
interchangeability – vzájomná nahraditeľnosť; vzájomná zameniteľnosť (s. 118)
interdiction fire – ***non-disabling fire*** – prehradenie palbou; priehradná palba; zabraňovacia palba (s. 71)
internal norm-setting acts – interný normatívny akt (s. 27)
internally displaced person – vystaňovalec, násilne evakuovaná osoba (s. 117)
international cooperative logistics – medzinárodná logistická spolupráca (s. 41)
international humanitarian law – medzinárodné humanitárne právo (s. 41)
interoperability – interoperabilita (s. 27)
interoperable connectivity – interoperabilné prepojenie (s. 27)
interpretation – interpretácia (s. 27)
intervention – intervencia; zásah (s. 27)
in-transit evacuation facility – tranzitné odsunové zariadenie (s. 103)
intruder – narušiteľ (s. 46)

J

joint air attack team – spoločná vzdušná útočná skupina (s. 93)
Joint Implementation Arrangements – spoločné realizačné opatrenia (s. 94)
joint logistics – integrovaná (spoločná) logistika (s. 26)
joint operations area – priestor spoločných operácií (s. 77)
joint staff – spoločný štáb (s. 94)
joint subregional command – spoločné subregionálne velenie
joint task force – spoločné operačné zoskupenie (s. 94)

K

key point – kľúčové postavenie (objekt); dôležitý bod (s. 29)
key terrain – kľúčový (dominujúci) terén; dôležitý priestor (29)
kill probability – pravdepodobnosť zničenia (s. 69)

L

land forces – pozemné sily (s. 68)
landing group – výsadková skupina (s. 117)
landing point – bod dosadnutia (s. 8)
landing site – miesto pristátia; miesto vylodenia (s. 41)
landing zone – pristávacie pásmo; priestor pristátia výsadku (s. 78)
landmark – orientačný bod; zámerný bod (s. 59)
large unit – zväzok (s. 125)
laser designator – laserový označovač (s. 35)
laser range-finder – laserový diaľkomer (s. 35)
laser tracker – laserový navádzač (s. 35)
lateral route – priečna cesta; vedľajšia cesta (s. 75)
latest arrival date – hraničný dátum príchodu (s. 23)
launcher – odpaľovacie zariadenie (s. 52)
launching site – odpaľovacie stanovište; odpaľovacia základňa (s. 52)
lead nation – **LN** – vedúca krajina (s. 109)
left (or right) position – ľavá (pravá) pozícia; vľavo (vpravo) (s. 35)
legend – **data block** – legenda (s. 35)
lethal weapon – zbraň so smrtiacim účinkom (s. 123)
level-of-effort munitions – pohyblivé zásoby (s. 66)
level of supply – výška zásob (s. 117)
liaison – **link** – spojenie, styk (s. 93)
liberated territory – oslobodené územie (s. 59)
limit of fire – sektor paľby; bezpečnostný uhol (s. 88)
line of departure – východisková čiara – postavenie (k útoku) (s. 116)
line of impact – smer dopadu (s. 92)
line search – prieskum pozdĺž komunikačných sietí (s. 76)
line of operation – línia operačného pôsobenia (s. 37)
line of operation – smer operácie; operačná čiara (s. 92)
line of site connection – rádiorелеové spojenie (s. 84)
lines of communications – komunikácie (komunikačná sieť) (s. 30)
load control group – skupina na kontrolu nakladania (s. 91)
loading – nakladanie; naložovanie (s. 44)
loading plan – plán nakladania (s. 63)
loading point – nakladacie miesto
loading site – nakladací priestor (s. 44)
logistic assessment – logistické vyhodnotenie situácie (s. 38)
logistic assistance – logistická pomoc (s. 38)
logistic control (LOGCON) – logistické riadenie (s. 38)
logistic database – **LOGBASE** – logistická databáza (s. 37)
Logistic Reporting System – **LOGREP** – systém logistických hlásení (s. 99)
logistic role specialist nation – **LRSN** – krajina v úlohe špecialistu logistiky (s. 33)
logistics – logistika (s. 38)
logistic service support – logistické zabezpečenie (s. 38)
logistic supply system; sustainment air/sea bridge – logistický zásobovací systém (s. 38)

logistic support – logistická podpora (s. 37)
long-term planning – dlhodobé plánovanie (s. 15)
Long-Term Build-up Forces – sily dlhodobo rozvíňované (s. 89)

M

magnetic bearing – magnetický smerník (azimut) (s. 39)
magnetic compass – magnetický kompas (s. 38)
magnetic equator – aclinic line – magnetický rovník (s. 39)
magnetic north – magnetický sever (s. 39)
main attack – hlavný útok (s. 22)
main effort – hlavné úsilie (s. 22)
main operation – hlavná operácia (s. 21)
main strike – hlavný úder (s. 22)
main supply route – hlavná zásobovacia cesta (s. 21)
maintainability – udržiavateľnosť; opraviteľnosť (s. 105)
maintenance – údržba (s. 105)
major force – zväz (s. 125)
manoeuvre – manéver (s. 39)
man portable – prenosný (s. 72)
manpower management – personálne riadenie (s. 62)
map – mapa (s. 40)
map reference code – mapový kód (s. 40)
map sheet – chart sheet – mapový list; list mapy (s. 40)
march – pochod (s. 66)
marshalling – sústredenie (s. 99)
mass – sústredenie síl; zraz; zhustenie (nástupový tvar) (s. 99)
material assistance – materiálové zabezpečenie (s. 40)
material management – materiálový manažment (s. 40)
mean point of impact – epicentrum výbuchu (s. 19)
material life cycle – životnosť materiálu (s. 126)
materials handling – manipulácia s materiálom (s. 39)
maximum effective range – maximálny účinný dostrel (s. 40)
maximum permissible dose – maximálna prípustná dávka (s. 40)
maximum range – maximálny dostrel (s. 40)
mean point of impact – epicentrum výbuchu (s. 19)
means of transport; transport asset – prepravný prostriedok (s. 73)
mechanized troops – mechanizované jednotky (s. 41)
medical intelligence – zdravotnícke spravodajstvo (s. 124)
medical preparation – zdravotnícka príprava (s. 123)
meeting engagement – stretný boj (s. 97)
Memorandum of Understanding – MOU – memorandum o porozumení (s. 41)
message – správa (s. 94)
military – vojenstvo (s. 113)
military art – vojenské umenie (s. 112)
military code – základný poriadok (ozbrojených síl) (s. 121)
military command centre – vojenské veliace centrum (s. 113)
military geographic information – vojenské geografické informácie (s. 112)
military interoperability – vojenská interoperabilita (s. 111)
military load classification – vojenská klasifikácia zaťaženia (s. 111)

military nuclear power; nuclear weapons state – vojenská jadrová veľmoc (s. 111)
military police – vojenská polícia (s. 111)
military regulation – vojenský predpis (s. 113)
military repairs – vojskové opravy (s. 114)
military science – vojenská veda (s. 112)
military strategy – vojenská stratégia (s. 112)
military transportation – vojenská preprava (s. 111)
military transportation – vojenská doprava (s. 111)
mine – mína (s. 42)
mined area – zamínované územie (s. 122)
minefield – mínové pole (s. 42)
minefield breaching – vytváranie priechodov v mínovom poli (s. 118)
minefield lane – priechod v mínovom poli (s. 75)
minefield marking – označenie mínového poľa (s. 60)
minefield record – záznam o mínovom poli (s. 123)
minesweeping – odminovanie (hromadné) (s. 52)
mine warfare – land mine warfare – minovanie (bojová činnosť s použitím mín) (s. 42)
mine weapons – mínový materiál a prostriedky (s. 43)
minimum nuclear safe distance – minimálna bezpečná vzdialenosť od jadrového výbuchu (s. 42)
minimum nuclear warning time – minimálny čas potrebný na varovanie pred jadrovým výbuchom (s. 42)
mission – misia; poslanie; bojová úloha; letová úloha (s. 43, 68)
mission (špecifický vojenský výraz) – úloha; letová úloha (s. 105)
mission command – velenie úlohou; velenie cieľom (s. 109)
mobility – mobilita; pohyblivosť (s. 43)
mobilization – mobilizácia (s. 43)
mock-up – maketa, model (s. 39)
monitoring – monitorovanie (s. 43)
mopping up – likvidácia zvyškov nepriateľa (s. 37)
mounting – príprava priestoru (na bojovú činnosť) (s. 78)
movement – presun (s. 74)
movement and transportation assistance – zabezpečenie presunov a prepravy (s. 120)
movement control – riadenie presunu; poriadková služba (s. 86)
movement control post – miesto riadenia presunu; stanovište riadenia presunu (s. 42)
movement credit – oprávnenie na pohyb (s. 58)
movement order – rozkaz na presun (s. 87)
movement table – harmonogram presunu (s. 21)
multimodal transport – preprava kombinovaným spôsobom (s. 73)
Multinational Integrated Logistic Units – MILU – mnohonárodná jednotka integrovanej logistickej podpory (s. 43)
munition – munícia (s. 44)

N

national command – národné velenie (s. 45)
national commander – národný veliteľ (s. 45)
national component – národná zložka (s. 45)
national defence capability – obranyschopnosť štátu (s. 51)

national force commander – veliteľ národných ozbrojených síl; veliteľ ozbrojených síl štátu (s. 110)

national forces for the defence of the NATO area – národné ozbrojené sily určené na obranu priestoru v zodpovednosti NATO (s. 45)

national government authority – národná vládna autorita (s. 45)

national infrastructure – národná infraštruktúra (s. 44)

national logistic – národná logistika (s. 45)

national security strategy – bezpečnostná stratégia štátu (s. 7)

national (grand) strategy – národná stratégia (s. 45)

national support element – národný podporný prvok (s. 45)

national territorial commander – národný územný veliteľ (s. 45)

NATO commander – veliteľ NATO (s. 110)

NATO command forces – ozbrojené sily pod velením NATO (s. 59)

NATO consultation, command and control systems – systémy konzultácií, velenia a riadenia NATO (s. 100)

NATO earmarked forces – sily vyčlenené pre NATO (s. 90)

NATO military authority – vojenský orgán NATO (s. 113)

NATO Response Force – NRF – sily rýchlej reakcie NATO (s. 90)

NATO standardization agreement – dohoda NATO o štandardizácii (s. 15)

NATO strategic commander – strategický veliteľ NATO (s. 97)

NBC contamination control – kontrola rádioaktívnej, biologickej a chemickej kontaminácie (s. 32)

NBC defence – radiačná, biologická a chemická ochrana (s. 82)

NBC hazard avoidance – predchádzanie rádioaktívnemu, biologickému alebo chemickému ohrozeniu (s. 70)

NBC release other than attack – únik toxických priemyselných látok (s. 105)

nerve agent – nervovoparalytická látka (s. 47)

net call sign – volací znak siete (s. 114)

network enabled capability – sieťovo orientovaná spôsobilosť (s. 89)

neutral – neutrálny (s. 47)

neutrality – neutralita (s. 47)

neutralization – neutralizácia (s. 47)

nickname – krycí názov; prezývka (s. 34)

non-article 5 operation – operácia vedená mimo článku č. 5 (s. 55)

non-combatant – nekombatant (s. 46)

non-combatant evacuation operation – odsun civilného obyvateľstva (príslušníkov tretieho štátu) (s. 53)

non-deadly force – pôsobenie bez smrtiaceho účinku (s. 69)

non-expendable supplies and materiel – zásoby a materiál pre dlhodobé použitie; nespotrebné zásoby a materiál (s. 122)

non-lethal weapon – zbraň bez smrtiaceho účinku (s. 123)

non-military threat – nevojenské ohrozenie (s. 47)

non-governmental organization – mimovládna organizácia (s. 42)

North Atlantic Treaty Organisation – Organizácia Severoatlantickej zmluvy; Severoatlantická aliancia; NATO (s. 59)

nuclear ammunition – jadrová munícia (s. 27)

nuclear, biological and chemical reconnaissance – radiačný, biologický a chemický prieskum (s. 82)

nuclear, biological, chemical control centre – koordinačné stredisko monitorovania radiačnej, biologickej a chemickej situácie (s. 33)

nuclear bonus effects – účinok jadrových zbraní, ktorý sa nepredpokladal (s. 104)
nuclear cloud – jadrový oblak (s. 28)
nuclear collateral effects – paralelný jadrový efekt (s. 61)
nuclear (radioactive) contamination – rádioaktívna kontaminácia (s. 83)
nuclear damage – poškodenie použitím jadrových zbraní (s. 68)
nuclear damage assessment – vyhodnotenie poškodenia jadrovými zbraňami (s. 115)
nuclear defence (radiological defence) – radiačná ochrana (s. 82)
nuclear delivery vehicle – nosič jadrovej zbrane (s. 48)
nuclear detonation, detection and reporting system – systém zisťovania a ohlasovania jadrového výbuchu (s. 100)
nuclear incident – jadrová udalosť (s. 27)
nuclear strike warning – varovanie pred jadrovým úderom (s. 108)
nuclear vulnerability assessment – vyhodnotenie zraniteľnosti jadrovou zbraňou (s. 116)
nuclear warfare – jadrová vojna (s. 27)
nuclear weapon – jadrová zbraň (s. 27)
nuclear yield – mohutnosť jadrovej náplne (s. 43)

O

object important for state defence; key asset – objekt osobitnej dôležitosti (s. 49)
objective – objekt/cieľ (bojovej činnosti) (s. 49)
objective area – cieľový priestor (s. 12)
observation post – pozorovacie stanovište (s. 69)
observed fire – pozorovaná paľba (s. 69)
obstruction – prekážka (s. 72)
offensive counter-air operation – útočná protivzdušná operácia (s. 107)
one day's supply – jednodenná dávka – zásoba (spotreba) (s. 28)
open source intelligence – spravodajstvo z otvorených zdrojov (s. 95)
operation – operácia (s. 54)
operational art – operačné umenie (s. 57)
operational chain of command – stupeň operačného velenia (s. 98)
operational command – operačné velenie (s. 57)
operational control – operačné riadenie (s. 57)
operational environment – operačné prostredie (s. 57)
operational decontamination – operačná dekontaminácia (s. 56)
operational intelligence – operačné spravodajstvo (s. 57)
operational interchangeability – operačná zameniteľnosť (s. 56)
operational level of war – operačná úroveň vojny (s. 56)
operational planning – operačné plánovanie (s. 57)
operational procedures – operačné postupy; spôsoby činnosti (s. 57)
operational readiness – operačná pohotovosť; operačná pripravenosť (s. 56)
operational readiness evaluation – hodnotenie operačnej pripravenosti (s. 22)
operational requirement – operačná požiadavka (s. 56)
operational stocks – operačné zásoby (s. 58)
operational training – operačná príprava (s. 56)
operation order – **OPORD** – operačný rozkaz (s. 58)
operation plan – **OPLAN** – operačný plán (s. 58)
operations centre – operačné centrum (s. 56)
operations security – operačná bezpečnosť (s. 55)
opposing forces – sily protivníka (s. 90)

opposing forces commander – veliteľ síl protivníka (s. 110)
orbit point – bod vyčkávania (s. 8)
order – rozkaz (s. 87)
organization of the ground – úprava terénu (ženijná) (s. 106)
outline plan – predbežný plán; predbežný zámer (s. 70)

P

pace – rýchlosť presunu – pochodu (s. 88)
paradrop – vysadenie padákom (s. 117)
Partnership for Peace (PfP) – Partnerstvo za mier (PzM) (s. 61)
passive – pasívna činnosť; pasívne zariadenie (s. 61)
passive air defence – pasívna protivzdušná obrana (s. 62)
passive defence – pasívna obrana (s. 61)
passive electronic protective measures – pasívne elektronické ochranné opatrenia (s. 62)
passive public information policy – zásady pasívneho informovania verejnosti (s. 122)
pass time – čas prechodu (s. 12)
password – heslo (s. 21)
patrol – hliadka; prieskumná hliadka (str. 22)
pattern laying – kladenie mín podľa schémy (s. 28)
peace – mier (s. 41)
peacebuilding – budovanie mieru (s. 11)
peace enforcement – presadenie – vynútenie mieru (s. 73)
peacekeeping – udržanie mieru (s. 104)
peacemaking – utváranie – nastolenie mieru (s. 108)
peace support force – mierové sily (s. 41)
peace support operation – operácia na podporu mieru (s. 54)
peace support psychological activities – psychologická činnosť na podporu mieru (s. 81)
penetration – preniknutie (s. 72)
percentage clearance – percentuálna úspešnosť čistenia (s. 62)
persistence – stálosť (s. 95)
personal reconnaissance – rekognoskácia (s. 85)
personal security – personálna bezpečnosť (s. 62)
personnel support; personnel service – personálne zabezpečenie (s. 62)
petroleum, oils, and lubricants – pohonné hmoty a mazivá – PHM (s. 65)
phase line – postupná čiara; regulačná čiara (s. 68)
phoney minefield – klamné mínové pole (s. 29)
photographic strip – séria leteckých snímok (s. 89)
physical security and premises security – fyzická bezpečnosť a objektová bezpečnosť (s. 20)
pillbox – palebný odolný kryt; guľometné hniezdo (s. 61)
plastic explosive – plastická trhavina (s. 64)
police and security situation – policajno-bezpečnostná situácia (s. 66)
police support – policajné zabezpečenie (s. 66)
position defence – pozíčná obrana (s. 69)
prearranged fire – pripravená – plánovaná paľba (s. 78)
precedence – priorita; poradie (s. 78)
preparation control (PREPCON) – riadenie prípravy (s. 86)
prevention of mutual interference – predchádzanie vzájomným interferenciám (s. 70)
priority intelligence requirements – prioritné požiadavky na spravodajské informácie (s. 78)
prisoner of war – vojnový zajatec (s. 114)

prisoner of war camp – tábor pre vojnových zajatcov (s. 101)
prisoner of war collecting point – zhromaždisko vojnových zajatcov (s. 124)
probability of damage – pravdepodobnosť poškodenia (s. 69)
production logistics – produkčná, výrobná logistika (s. 79)
prohibited area – zakázaný priestor (s. 121)
projectile – projektil; strela (s. 79)
promulgation – promulgácia; vyhlásenie; schválenie; nadobudnutie platnosti (s. 79)
propaganda – propaganda (s. 79)
protective clothing – ochranný odev (s. 54)
psychological media – psychologické prostriedky (s. 81)
psychological operation – psychologická operácia (s. 81)
psychological operations approach – formy psychologických operácií (s. 20)
psychological situation – psychologická situácia (s. 81)
public information – verejná informácia (s. 111)
pursuit – tracking – prenasledovanie (s. 72)
putting troops on stand-by – uvádzanie do pohotovosti (s. 108)

R

radar camouflage – rádiolokačné maskovanie (s. 83)
radar countermeasures – rádiolokačné protiopatrenie (s. 83)
radar coverage – rádiolokačné pokrytie (s. 83)
radar netting – rádiolokačná sieť (s. 83)
radiation dose, exposure dose – dávka ožiarenia (s. 13)
radiation dose rate – dávkový príkon (s. 13)
radiation intensity – intenzita žiarenia (s. 26)
radiation sickness – choroba z ožiarenia (s. 24)
radioactive decay – rádioaktívna stopa; izodózy rádioaktívneho spad (s. 83)
radioactive decay rate – rýchlosť rozpadu rádioaktívnych látok (s. 88)
radioactive fallout – rádioaktívny spad (s. 83)
radio detection – rádiové zisťovanie (s. 84)
radio direction – rádiový smer (s. 84)
radio direction finding – rádiové zameriavanie (s. 84)
radiological environment – rádiologické prostredie (s. 83)
radiological operation – operácia s použitím rádiologických zbraní (s. 55)
radiological survey – radiačný (rádiologický) prieskum (s. 82)
radio navigation – rádionavigácia (s. 83)
radio navigation aids / systems – rádionavigačné zariadenia / systémy (s. 83)
radio network – rádiová sieť (s. 84)
radio recognition – rádiové rozpoznávanie (s. 84)
radio silence – rádiový pokoj (s. 84)
radius of action – akčný rádius (operačný dosah, dolet) (s. 4)
raid – prepad (s. 72)
railroad transport – preprava po železnici (s. 73)
railway line capacity – priepustnosť železničnej trate (s. 75)
range – vzdialenosť; diaľka; strelnica; dosah (s. 118)
rate of fire – rýchlosť strelby; kadencia (s. 88)
rate of march – pochodová rýchlosť (s. 66)
ratification – ratifikácia (s. 84)
ratification draft – ratifikačný návrh, schvaľovaný návrh (s. 85)

readiness state – stav pohotovosti (s. 96)
readiness time – čas na dosiahnutie pohotovosti (s. 12)
reallocation authority – právomoc na prerozdelenie (s. 70)
reallocation of resources – prerozdelenie zdrojov (s. 73)
rear area – tylový priestor (oblasť) (s. 104)
rear guard – tylová stráž; zadný voj (hliadka) (s. 104)
reconnaissance – prieskum (s. 76)
reconnaissance by fire – prieskum paľbou (s. 76)
reconnaissance in force – prieskum bojom (s. 76)
reconnaissance patrol – prieskumná hliadka (s. 76)
reference point – vzťažný bod; referenčný bod; orientačný bod (s. 120)
refugee – utečenec (s. 107)
regeneration – regenerácia; obnovenie (s. 85)
regiment – pluk (s. 64)
reinforcing force – posily; posilové sily (s. 67)
reinforcing nation – krajina poskytujúca posily (s. 33)
release point – rozchodisko; bod vysadenia (s. 87)
relief – reliéf (terénu) (s. 85)
relief in place – vystriedanie na mieste (v priestore) (s. 117)
relocation – premiestnenie (s. 72)
remotely piloted vehicle – diaľkovo riadený prostriedok (s. 14)
repair – opravy (s. 58)
reply – odpoveď; ohlas (s. 53)
report – hlásenie (s. 21)
report line – čiara hlásenia (s. 12)
required military force – požadovaná vojenská sila (s. 69)
reservation – výhrada (s. 116)
reserve – záloha (s. 122)
reserved demolition target – vyhradený objekt ničenia (s. 116)
residual contamination – zvyšková kontaminácia (s. 125)
residual radiation – zvyšková radiácia (s. 125)
resolution – rozlíšenie (s. 87)
restricted area – vyhradený priestor (s. 116)
resupply – doplnenie zásob (s. 16)
retirement – ústup; odchod (bez priameho tlaku nepriateľa s cieľom vyhnúť sa boju) (s. 107)
revision – revízia (dokumentu doktrínálnej sústavy) (s. 85)
riot control agent – prostriedok na potlačenie nepokojov (s. 80)
riot control means – prostriedky na kontrolu davu (s. 79)
road block – cestná zátarasa; zatarasenie komunikácie (s. 11)
road clearance time – čas uvoľnenia komunikácie (s. 12)
road space – úsek komunikácie (s. 106)
rocket – raketa (s. 84)
role number – číslo klasifikácie (zdravotníckych zariadení) (s. 13)
route – pochodová os; trasa; cesta (s. 66)
route capacity – priepustnosť trasy – cesty (s. 75)
route classification – klasifikácia trasy – cesty (s. 29)
route reconnaissance – prieskum trasy – cesty (s. 76)
rules of engagement – pravidlá vedenia bojovej činnosti (s. 69)
running fix – priebežné určovanie polohy (s. 75)
runway – vzletová a pristávacia dráha (s. 120)

S

- safe area* – bezpečná zóna (s. 6)
safety zone / safe area – bezpečnostné pásmo (s. 7)
scale – numerical scale – representative fraction – stupnica, mierka (s. 98)
scan – snímanie; celokruhový zber vzdušnej informácie; skenovanie (s. 93)
scheduled fire – plánovaná paľba (s. 63)
schedule of targets – plán cieľov (s. 63)
search and rescue – pátracia a záchranná služba (s. 62)
search mission – prieskumný let (s. 76)
sector – sektor; úsek (s. 88)
secure – zabezpečiť (s. 121)
secure area – chránená oblasť; zabezpečená oblasť (s. 24)
secure CIS connectivity – utajené prepojenie KIS (s. 107)
security – bezpečnosť; bezpečnostná organizácia; bezpečnostné opatrenia (s. 6)
security certificate / certificate of security clearance – certifikát o bezpečnostnej previerke (s. 11)
security certification – bezpečnostná certifikácia; bezpečnostné osvedčenie (s. 6)
security classification – bezpečnostná klasifikácia (s. 6)
security clearance – bezpečnostná previerka (s. 7)
security environment – bezpečnostné prostredie (s. 7)
security intelligence – obranné spravodajstvo (s. 51)
security policy – bezpečnostná politika (s. 6)
security situation – bezpečnostná situácia (s. 7)
sending nation – vysielajúci štát (s. 117)
sensor – snímač; senzor (s. 93)
service support – zabezpečenie služieb (s. 120)
shelf life – skladovateľnosť (s. 91)
shock wave – rázová vlna (s. 85)
short-range air defence engagement zone – weapon engagement zone – zóna pôsobenia protivzdušnej obrany krátkeho dosahu (s. 125)
signal – signál; dohovorená správa (s. 89)
signals intelligence – elektronické spravodajstvo (s. 18)
signals support – poskytnutie spojenia (s. 67)
simulated military operation of joint forces; joint forces simulated military operation – manéver spoločných síl (s. 39)
situation map – situačná mapa (s. 90)
smoke screen – dymová clona (s. 17)
sortie – bojový vzlet (s. 11)
source – zdroj (s. 124)
special operations – špeciálne operácie (s. 100)
spiritual service (chaplaincy) – duchovná služba (s. 17)
splash – dopad; ničenie; deštrukcia (s. 16)
spoiling attack – preventívny úder (s. 74)
spotting – pozorovanie paľby (s. 69)
spotting line – os pozorovania (s. 59)
staff – štáb (s. 100)
staging area – oblasť sústredenia (pred prepravou alebo nalodením); vyčkávací priestor (s. 50)

stand-by – pohotovosť (s. 65)
standard – norma; štandard (s. 48, 100)
standardization – štandardizácia; normalizácia (s. 101)
standing defence plan – stály obranný plán (s. 96)
standing operating procedure (SOP) – stály operačný postup (s. 96)
standing order – trvalo platný rozkaz; trvalé nariadenie; denný poriadok (s. 103)
standing patrol – pozorovacia hliadka (vysielaná na určitú vzdialenosť); stála hliadka (s. 69)
start point – východiskový bod (s. 116)
statement of forces agreement – SOFA – dohoda o štatúte ozbrojených síl na území iného štátu (s. 15)
state of crisis – krízový stav (s. 34)
state of emergency – núdzový stav (s. 48)
state of extreme emergency – výnimočný stav (s. 116)
state of war – vojnový stav (s. 114)
stay behind force – zabezpečovacia jednotka; jednotka zostávajúca po stiahnutí hlavných síl (s. 121)
step-up – odovzdanie riadenia; vystriedanie; dočasné prevzatie (s. 52)
strategic air transport operation – operácia strategickej vzdušnej prepravy (s. 55)
strategic command – strategické veliteľstvo (s. 97)
strategic concept – strategická koncepcia (s. 96)
strategic environment – strategické prostredie (s. 97)
strategic intelligence – strategické spravodajstvo (s. 97)
strategic level of war – strategická úroveň vojny (s. 97)
strategic mobility – schopnosť strategickej prepravy; strategická mobilita – pohyblivosť (s. 89)
strategic psychological activities – strategické psychologické aktivity
strategic transport aircraft – strategické dopravné lietadlo (s. 97)
strategy – stratégia (s. 96)
strike – úder; nálet (s. 104)
strong point – oporný bod (s. 58)
subordinate-level plan – plán na nižšom stupni (s. 63)
subversion – podvratná činnosť (s. 65)
supplement – doplnok; príloha
supplies – zásoby; materiál (s. 122)
supplying – zásobovanie (s. 122)
supply planning – plánovanie zásob (s. 63)
supply point – zásobovacie miesto (s. 122)
support and training forces – sily výcviku a podpory (s. 90)
supported commander – veliteľ podporovanej jednotky (s. 110)
supporting attack – podporný útok (s. 65)
supporting commander – veliteľ podpornej jednotky (s. 110)
supporting fire – podporná paľba (s. 65)
supporting operation – podporná operácia (s. 65)
supporting plan (SUPLAN) – podporný plán (s. 65)
suppression of enemy air defences – umlčanie protivzdušnej obrany protivníka (s. 105)
Supreme Allied Commander, Europe (SACEUR) – Hlavný veliteľ spojeneckých síl v Európe (s. 22)
surveillance; tracking – sledovanie (s. 92)
surveillance aid – rádiolokačné zariadenie (s. 83)
susceptibility – náchylnosť; citlivosť; schopnosť reakcie (s. 44)
sustainability – udržateľnosť bojovej činnosti (s. 105)

T

- table of establishment and equipment** – tabuľka počtov (s. 101)
tactical air control party – skupina taktického leteckého navádzania (s. 91)
tactical air force – taktické letectvo (s. 102)
tactical air operation – bojová činnosť taktického letectva (s. 9)
tactical air support – taktická letecká podpora (s. 101)
tactical air transport operations – taktická vzdušná preprava (s. 101)
tactical area communication system – oblastný taktický komunikačný systém (s. 50)
tactical command – taktické velenie (s. 102)
tactical concept – taktická koncepcia (s. 101)
tactical control – taktické riadenie (s. 102)
tactical doctrine – taktická doktrína (s. 101)
tactical intelligence – taktické spravodajstvo (s. 102)
tactical level of war – taktická úroveň vedenia vojny (s. 101)
tactical minefield – taktické mínové pole (s. 102)
tactical track – taktické sledovanie (s. 102)
tactical warning – varovanie síl na taktickej úrovni (s. 108)
tactics – taktika (s. 102)
target – cieľ; objekt (s. 11)
target – objekt spravodajského záujmu (s. 49)
target acquisition – zisťovanie cieľa (s. 124)
target allocation – pridelenie cieľa (s. 75)
target analysis – analýza cieľa (s. 5)
target approach point – bod priblíženia k priestoru vysadenia (s. 8)
target complex – komplex cieľov (s. 30)
target concentration – sústredenie cieľov; nahromadenie cieľov (s. 98)
target designation – označenie cieľa (s. 60)
target discrimination – rozlišovanie cieľov (s. 87)
target information sheet – tabuľka cieľa (s. 101)
targeting – určovanie cieľov (s. 106)
target intelligence – spravodajské informácie o cieľoch (s. 95)
target list – zoznam cieľov (s. 125)
target number – číslo cieľa (s. 13)
target of opportunity – neplánovaný cieľ (s. 46)
target overaly – schéma cieľov (s. 89)
target signature – rozlišovacie znaky cieľa (s. 87)
target status board – situačná mapa cieľov (s. 90)
target system – systém cieľov (s. 99)
task – bojová úloha (s. 10)
task force – úlohové zoskupenie; účelové zoskupenie;
zoskupenie na zvláštne úlohy (s. 105)
tasking – stanovenie úlohy (s. 96)
technical agreement – **TA** – technická dohoda (s. 102)
technical intelligence – technické spravodajstvo (s. 103)
technical specification – technická špecifikácia (s. 102)
temporary cemetery – dočasný cintorín (s. 15)
terminal guidance – koncové – cieľové navádzanie (s. 31)
terrain analysis – analýza terénu (s. 5)

terrorism – terorizmus (s. 103)

thermonuclear weapon – termonukleárna zbraň, vodíková zbraň (s. 103)

Third Party Logistic Services Support – TPLSS – logistická podpora poskytovaná treťou stranou (s. 37)

thorough decontamination – úplná dekontaminácia (s. 105)

threat – hrozba (s. 23)

TNT equivalent – ekvivalent TNT (s. 17)

track – trať letu (s. 103)

tracking – sledovanie

track telling – odovzdávanie správ; prenos informácií (s. 52)

trafficability – stupeň priechodnosti terénu (s. 98)

traffic control police – dopravná polícia (hliadka) (s. 16)

traffic flow – plynulosť dopravy (s. 64)

trail formation – usporiadanie v prúde (s. 107)

transit route – tranzitná trasa; trasa tranzitu (s. 103)

transfer of authority – odovzdanie do podriadenosti (s. 52)

transport – doprava (s. 16)

transport aircraft – dopravné lietadlo (s. 16)

transportation – preprava (s. 73)

transport capacity – prepravná kapacita (s. 73)

trans-shipment point – prekladacie miesto; prekladisko (s. 72)

triangulation station – triangulačný bod (s. 103)

turning movement – obídenie (s cieľom vykonať obchvat) (s. 49)

turn-in point – bod začatia úderu (s. 8)

type of nuclear burst – druh jadrového výbuchu (s. 16)

U

unclassified matter – neutajovaná skutočnosť; neutajovaný dokument (s. 47)

underwater demolition – ničenie pod vodou (s. 48)

unexploded explosive ordnance – nevybuchnutá munícia (s. 47)

unit – jednotka; norma výdaja (predpísaná výdajná dávka) (s. 28)

unit strength – sila jednotky; potenciál jednotky (s. 89)

unknown – neznámy (s. 48)

unmanned aerial vehicle – bezpilotný prostriedok (s. 7)

unobserved fire – nepozorovaná paľba (s. 46)

utility helicopter – viacúčelový vrtuľník (s. 111)

V

vehicle – vozidlo; dopravný prostriedok (s. 114)

verify – potvrdiť správnosť; overiť (s. 68)

W

war – vojna (s. 113)

war game – vojnová hra (s. 114)

warned protected – varovaný a chránený (s. 108)

warning off – varovná výstraha; varovanie (s. 108)

warning order – predbežné nariadenie; predbežný rozkaz (s. 70)

warning signal – varovný signál (s. 108)

war reserves – štátne hmotné rezervy (s. 101)

weapon – zbraň (s. 123)

weapon of mass destruction – zbraň hromadného ničenia (s. 123)

weapons assignment – určenie zbraní (s. 106)

weapon(s) system – zbraňový systém (s. 123)

withdrawal operation – ústup; odpútanie síl (s. 107)

X

Y

Z

zone of action – pásmo (zóna) bojovej činnosti (s. 62)

zone of fire – palebný úsek; palebný sektor (s. 61)

zulu time – svetový čas, greenwichský čas (s. 99)

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ÚVODNÉ SLOVO	2
HESLÁ A DEFINÍCIE	3
ZOZNAM ZDROJOV	127
REGISTER HESIEL V SLOVENSKO-ANGLICKOM USPORIADANÍ	129
REGISTER HESIEL V ANGLICKO-SLOVENSKOM USPORIADANÍ	156
TIRÁŽ	184

VOJENSKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

TIRÁŽ

Podklady z relevantných organizačných zložiek a súčastí
Ministerstva obrany Slovenskej republiky,
Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky
a ozbrojených síl Slovenskej republiky
zhromaždil a predbežne spracoval
kpt. Mgr. Vladimír VDOVIK
(štáb požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR)

Konečný výber hesiel a definícií, ich usporiadanie a redakčnú úpravu
zabezpečil

© odbor analýz, doktrín, predpisov a štandardov
Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky
v spolupráci
s Inštitútom strategických štúdií
Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika
v Liptovskom Mikuláši

Zodpovedný redaktor:
PhDr. Ján DOLINAY,
odbor analýz, doktrín, predpisov a štandardov GŠ OS SR
(telefón: 0960 322 363; e-mail: jan.dolinay@mil.sk)

Redakčný kolektív:
PhDr. Ján DOLINAY, Ing. Štefan GÁNOČZY, PhD. (ISŠ NAO),
Ing. Ján MARTINKO (ISŠ NAO), doc. Ing. Jiří ŠILHA, CSc. (ISŠ NAO)

Schválil:
plk. Jaroslav NIŽŇANSKÝ, PhD.,
náčelník odboru analýz, doktrín, predpisov a štandardov
Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky

BRATISLAVA 2008